† **Petroniu Florea**

CUVINTELE APOSTOLILOR

Tâlcuirea Apostolelor duminicale

Editura Episcop Nicolae Popovici, Oradea
2008

Cuvânt înainte

Biserica a rânduit ca în cadrul fiecărei Sfinte Liturghii să se citească un Apostol (un text preluat din epistolele Sfinţilor Apostoli sau din cartea Faptele Apostolilor) şi o Evanghelie (un fragment din Sfânta Evanghelie). Preoţii au obiceiul de a explica pericopele evanghelice citite duminica la Sfânta Liturghie, însă conţinutul Apostolelor este prea puţin utilizat ca material omiletic. De asemenea, dacă în paginile Sfintei Evanghelii[1] citim viaţa, faptele şi învăţătura Domnului Hristos, multe dintre acestea sunt tâlcuite de către Sfinţii Apostoli în epistolele lor, motiv pentru care am socotit utilă explicarea Apostolelor citite duminica la Sfânta Liturghie.

Apostolele duminicale cuprind pasaje din cartea Faptele Apostolilor, scrisă de Sfântul Apostol şi Evanghelist Luca, şi din zece epistole ale Sfântului Apostol Pavel (către romani, I şi II corinteni, galateni, efeseni, filipeni, coloseni, I şi II Timotei şi evrei). În aceste Apostole ne sunt prezentate pogorârea Sfântului Duh, întâmplări din viaţa Sfinţilor Apostoli, minuni săvârşite de aceştia, dar şi încercări prin care au trecut, alegerea şi hirotonirea celor şapte diaconi, răspândirea cuvântului lui Dumnezeu în lume şi înfiinţarea primelor comunităţi creştine, unele dintre problemele celui dintâi veac creştin, învăţături de credinţă şi foarte multe îndemnuri.

---

[1] Cuvântul „Evanghelie” se traduce literal prin „veste bună”, acest termen fiind preluat în limba română din grecescul „ευαγγέλιον”, care este compus din particula „ευ”, care înseamnă „bine”, „frumos” şi verbul „αγγέλλω”, care se tâlcuieşte prin „a vesti”, „a face cunoscut”. Domnul nostru Iisus Hristos a fost Cel ce a făcut cunoscută oamenilor Evanghelia sau vestea cea bună a mântuirii, Sfinţii Apostoli şi ucenicii acestora fiind doar cei care au răspândit-o în lume, împlinind prin aceasta porunca Mântuitorului: „Mergeţi în toată lumea şi propovăduiţi Evanghelia la toată făptura. Cel ce va crede şi se va boteza se va mântui; iar cel ce nu va crede se va osândi” (Marcu 16,15-16). Întrucât învăţătura Domnului Hristos este una singură, niciodată nu se foloseşte expresia: „Evanghelia lui Matei”, „Evanghelia lui Marcu” etc., ci „Evanghelia după Matei”, „Evanghelia după Marcu” etc., pentru că cei patru evanghelişti au fost autorii inspiraţi care au aşternut în scris faptele şi învăţătura Mântuitorului, iar nu învăţătura lor proprie, astfel încât Noul Testament nu cuprinde patru Evanghelii (patru învăţături ale Domnului Hristos), ci una singură, prezentată de cei patru evanghelişti: Matei, Marcu, Luca şi Ioan.

Cele mai multe Apostole citite la Sfânta Liturghie încep cu apelativul: „Fraţilor” şi prezintă învăţături ale Sfinţilor Apostoli. Pericopele apostolice care relatează anumite evenimente sau minuni săvârşite de Sfinţii Apostoli încep cu cuvintele: „În vremea aceea”, prin care credincioşii sunt introduşi în atmosfera vremii în care s-au petrecut cele relatate.

Dacă în cartea „Cuvintele Domnului”, publicată cu câţiva ani în urmă, explicam verset cu verset pericopele evanghelice citite la Sfintele Liturghii duminicale, în cartea de faţă explicăm în acelaşi mod pericopele apostolice citite duminica la Sfânta Liturghie.

Cartea noastră nu cuprinde predici la Duminica Ortodoxiei şi la cea a Sfintelor Paşti, întrucât în aceste zile nu se rosteşte de către preoţi cuvânt de învăţătură, citindu-se pastorala rânduită.

Autorul

Duminica a doua după Paşti

Din Faptele Sfinţilor Apostoli

(5,12-20)

„*În zilele acelea, prin mâinile Apostolilor se făceau multe semne şi minuni în popor; şi toţi erau într-un cuget în pridvorul lui Solomon. Şi nimeni dintre ceilalţi nu îndrăznea să li se alăture. Dar poporul îi lăuda şi din ce în ce mai mult se adăugau cei ce credeau în Domnul, mulţime de bărbaţi şi de femei, încât scoteau pe cei bolnavi în uliţe şi-i puneau pe paturi şi pe tărgi pentru ca, atunci când vine Petru, măcar umbra lui să umbrească pe vreunul din ei. Şi se aduna şi mulţimea din cetăţile dimprejurul Ierusalimului, aducând bolnavi şi bântuiţi de duhuri necurate, şi toţi se vindecau. Şi sculându-se arhiereul şi toţi cei împreună cu el - cei din eresul saducheilor - s-au umplut de invidie. Şi au pus mâna pe Apostoli şi i-au aruncat în temniţa obştească. Dar în timpul nopţii un înger al Domnului a deschis uşile temniţei şi scoţându-i afară, le-a zis: Mergeţi şi staţi drept şi grăiţi-i poporului în templu toate cuvintele vieţii acesteia*”.

Fraţi creştini: Hristos a înviat!

Pericopa apostolică de astăzi atestă faptul că „*în zilele acelea, prin mâinile Apostolilor se făceau multe semne şi minuni în popor*”.

Perioada la care se referă pasajul apostolic este cea de început a Bisericii creştine, la scurt timp după pogorârea Sfântului Duh.

Domnul nostru Iisus Hristos a săvârşit înaintea Sfinţilor Săi Apostoli minuni nenumărate, spunându-le şi lor: „Orice veţi cere de la Tatăl în numele Meu El vă va da. Până acum n-aţi cerut nimic în numele Meu; cereţi şi veţi primi, pentru ca bucuria voastră să fie deplină” (Ioan 16,23-24). Cartea Faptele Apostolilor prezintă foarte multe minuni săvârşite de Sfinţii Apostoli, dintre care vom menţiona pentru început doar trei: la poarta templului din Ierusalim Sfântul Petru a vindecat un olog (Fapte 3,1-8), în Lida a tămăduit un paralitic pe nume Enea, care era bolnav de opt ani (Fapte 9,33-34), iar în Iope a înviat-o pe Tavita (Fapte 9,36-42).

În timpul activităţii Sale publice, Mântuitorul le-a spus Sfinţilor Apostoli: „Adevărat, adevărat zic vouă: cel ce crede în Mine

va face şi el lucrurile pe care le fac Eu şi mai mari decât acestea va face, pentru că Eu Mă duc la Tatăl. Şi orice veţi cere întru numele Meu, aceea voi face, pentru ca Tatăl să se preamărească în Fiul. Dacă veţi cere ceva în numele Meu, Eu voi face" (Ioan 14,12-14). Iar „celor ce vor crede, le vor urma aceste semne: în numele Meu, demoni vor izgoni, în limbi noi vor grăi, şerpi vor lua în mână şi chiar ceva dătător de moarte de vor bea nu-i va vătăma, peste cei bolnavi îşi vor pune mâinile şi se vor face sănătoşi" (Marcu 16,17-18). Deci Domnul Hristos a dat puterea de a face minuni nu numai Sfinţilor Apostoli, ci tuturor celor ce vor crede în El. Sfântul Pavel deşi nu era unul dintre cei doisprezece Apostoli care L-au însoţit pe Mântuitorul în timpul activităţii Sale publice, a primit de la Dumnezeu darul facerii de minuni. Astfel, în Troa l-a înviat pe Eutihie (Fapte 20,7-12), în Malta a vindecat de friguri şi de dizenterie pe tatăl dregătorului Publius (Fapte 28,8), iar „prin mâinile lui Pavel Dumnezeu făcea minuni nemaiîntâlnite, încât şi peste cei ce erau bolnavi se puneau ştergare sau şorţuri purtate de Pavel, şi bolile se depărtau de ei, iar duhurile cele rele ieşeau din ei" (Fapte 19,11-12).

De asemenea cartea Faptele Apostolilor menţionează faptul că diaconul Ştefan era „plin de har şi de putere şi făcea minuni şi semne mari în popor" (Fapte 6,8), iar despre diaconul Filip afirmă că „mulţimile într-un cuget luau aminte la cele spuse de el, ascultându-l şi văzând semnele pe care le făcea, că din mulţi care aveau duhuri necurate, ele ieşeau strigând cu glas mare, şi mulţi slăbănogi şi şchiopi se vindecau" (Fapte 8,6-7).

În continuarea textului se afirmă despre Sfinţii Apostoli că „*erau toţi într-un cuget în pridvorul lui Solomon*".

Primul templu al evreilor a fost ridicat în şapte ani de înţeleptul rege Solomon (cca 970-930 î. d. H.). Acest templu a dăinuit până-n 586 î. d. H., când fiii lui Israel au fost duşi în robie de babilonienii conduşi de Nabucodonosor, iar templul a fost jefuit şi incendiat. În anul 538 î. d. H., când robia babilonică s-a încheiat, evreii întorşi acasă au avut o primă grijă: rezidirea jertfelnicului din curtea templului. Peste doi ani fiii lui Israel au pus temelia noului templu, dar din cauza uneltirilor samarinenilor şi a sărăciei din Ţara

Sfântă de după robie, lucrările de zidire au durat cincisprezece ani. Când templul a fost gata, era mai mare decât cel al lui Solomon, dar departe de a fi ceea ce fusese vechiul templu. În anul 37 î. d. H. regele Irod cel Mare a început renovarea templului. Lucrările, care au durat patruzeci şi şase de ani (Ioan 2,20), au fost foarte amănunţite, iar templul a fost adus la strălucirea vechiului templu al lui Solomon, încât se socotea că a fost rezidit.

Renumitul pridvor al lui Solomon se întindea pe latura de est a templului. Cărturarii îşi ţineau aici cursurile şi dezbaterile (Luca 2,46) şi tot aici negustorii şi schimbătorii de bani îşi aveau mesele (Luca 19,45 şi Ioan 2,14).

Sfântul Evanghelist Ioan menţionează faptul că „de sărbătoarea înnoirii templului Iisus umbla prin templu, în pridvorul lui Solomon" (Ioan 10,22-23), iar Sfântul Evanghelist Luca precizează că Mântuitorul „era în fiecare zi în templu şi învăţa" (Luca 19,47). Obişnuiţi să-L urmeze şi să-L asculte pe Domnul Hristos care învăţa în pridvorul lui Solomon, Sfinţii Apostoli frecventau acest loc şi după pogorârea Sfântului Duh. Despre Sfântul Petru ştim chiar că învăţa poporul în pridvorul lui Solomon (Fapte 3,11-26).

Deşi Sfinţii Apostoli se găseau în pridvorul lui Solomon, „*nimeni dintre ceilalţi nu îndrăznea să li se alăture*".

De vreme ce la pogorârea Sfântului Duh, care avusese loc cu puţin timp înaintea momentului la care face referire textul de faţă, se botezaseră „ca la trei mii de suflete" (Fapte 2,41), iar în urma propovăduirii Sfinţilor Apostoli, în numai câteva zile, „mulţi din cei ce auziseră cuvântul au crezut, încât numărul bărbaţilor a ajuns ca la cinci mii" (Fapte 4,4), prin „ceilalţi", care nu îndrăzneau să li se alăture Apostolilor, nu îi înţelegem pe oamenii simpli din popor, ci pe cărturarii care îşi ţineau cursurile în pridvorul lui Solomon, pentru că aceştia se temeau, căci de pe când Mântuitorul era încă în viaţă, „iudeii puseseră la cale că, dacă cineva va mărturisi că El este Hristos, să fie dat afară din sinagogă" (Ioan 9,22). Cu toate acestea, „şi dintre căpetenii mulţi au crezut în El, dar nu mărturiseau din pricina fariseilor, ca să nu fie izgoniţi din sinagogă; căci au iubit slava oamenilor mai mult decât slava lui Dumnezeu" (Ioan 12,42-43).

„*Dar poporul îi lăuda şi din ce în ce mai mult se adăugau cei ce credeau în Domnul, mulţime de bărbaţi şi de femei*”.

Văzând faptele minunate săvârşite de Sfinţii Apostoli, oamenii simpli din popor îi lăudau, şi tot mai mulţi, atât bărbaţi, cât şi femei, îmbrăţişau credinţa creştină. Acest paragraf pune în opoziţie atitudinea oamenilor de rând, care se converteau la creştinism, cu cea a căpeteniilor evreilor şi a cărturarilor, care refuzau să accepte învăţătura cea mântuitoare despre viaţa şi activitatea Domnului Hristos, deşi Sfântul Luca mărturiseşte că „tot sufletul era cuprins de teamă, căci multe minuni şi semne se făceau în Ierusalim prin Apostoli, şi mare frică îi stăpânea pe toţi” (Fapte 2,43).

„*Şi scoteau pe cei bolnavi în uliţe şi-i puneau pe paturi şi pe tărgi pentru ca, atunci când vine Petru, măcar umbra lui să umbrească pe vreunul din ei. Şi se aduna şi mulţimea din cetăţile dimprejurul Ierusalimului, aducând bolnavi şi bântuiţi de duhuri necurate, şi toţi se vindecau*”.

Dacă la început, pericopa apostolică vorbeşte la modul general despre semnele şi minunile pe care Sfinţii Apostoli le făceau în popor, acum face referire precisă la numeroasele tămăduiri şi exorcizări săvârşite de Sfântul Apostol Petru. În paginile Sfintei Scripturi ne sunt prezentate nenumărate minuni, care uimesc raţiunea umană şi adeveresc cu prisosinţă puterea şi înţelepciunea lui Dumnezeu, manifestate prin cei ce Îl iubesc, însă nicăieri în Sfânta Carte nu mai citim că umbra vreunui Sfânt a avut puteri miraculoase, aşa cum s-a întâmplat cu umbra Sfântului Apostol Petru.

„*Şi sculându-se arhiereul şi toţi cei împreună cu el - cei din eresul saducheilor - s-au umplut de invidie. Şi au pus mâna pe Apostoli şi i-au aruncat în temniţa obştească*”.

În vremea Mântuitorului în Israel existau mai multe grupări religioase, dintre care amintim: fariseii, esenienii şi saducheii. Aceştia din urmă făceau parte din clerul aristocratic, fiind bogaţi, liberali şi deschişi la ideile timpului. Saducheii nu admiteau tradiţia, iar dintre cărţile Vechiului Testament recunoşteau doar Pentateuhul lui Moise (Facerea, Ieşirea, Leviticul, Numerii şi Deuteronomul). De asemenea respingeau credinţa în purtarea de grijă a lui Dumnezeu faţă de lume

(providenţa), nu credeau în existenţa îngerilor, a demonilor şi a sufletului, negând prin aceasta învierea morţilor şi viaţa veşnică.

Auzind şi probabil chiar văzând unele dintre minunile săvârşite de Sfinţii Apostoli, arhiereul, care aparţinea grupării religioase a saducheilor, s-a umplut împreună cu aceştia de invidie şi punând mâna pe Apostoli, i-a aruncat în închisoare.

„*Dar în timpul nopţii un înger al Domnului a deschis uşile temniţei şi scoţându-i afară, le-a zis: Mergeţi şi staţi drept şi grăiţi-i poporului în templu toate cuvintele vieţii acesteia*".

În timpul nopţii un înger a deschis uşile temniţei, eliberându-i pe Sfinţii Apostoli şi poruncindu-le să meargă în templu şi să grăiască poporului cuvintele vieţii. Prin aceasta Dumnezeu a săvârşit încă o minune cu ei, arătând că cel ce ascultă de Dumnezeu nu are a se teme de oameni, după cum a grăit psalmistul: „Domnul este luminarea mea şi mântuirea mea; de cine mă voi teme? Domnul este apărătorul vieţii mele; de cine mă voi înfricoşa?" (Ps. 26,1-2) şi aşa cum a scris Sfântul Apostol Pavel, citând tot din cartea Psalmilor, „Domnul este ajutorul meu; nu mă voi teme! Ce-mi va face mie omul?" (Evrei 13,6).

Cunoscând minunile nemaiauzite pe care Dumnezeu le-a săvârşit prin Sfinţii Săi Apostoli, dar şi prin alţi oameni care au ajuns la sfinţenie, toţi creştinii suntem datori să ne sporim credinţa, manifestând-o în împlinirea de fapte bune, pentru că numai aşa vom putea ajunge în împărăţia cerurilor, alături de sfinţi.

AMIN

Duminica a treia după Paşti

Din Faptele Sfinţilor Apostoli

(6,1-7)

„*În zilele acelea, înmulţindu-se ucenicii, eleniştii cârteau împotriva evreilor, pentru că în slujirea zilnică văduvele lor erau trecute cu vederea. Şi chemând cei doisprezece mulţimea ucenicilor, au zis: Nu este potrivit ca noi să lăsăm deoparte cuvântul lui Dumnezeu şi să slujim la mese. Drept aceea, fraţilor, căutaţi între voi şapte bărbaţi, cu nume bun, plini de Duh Sfânt şi de înţelepciune, pe care noi să-i rânduim la treaba aceasta; iar noi vom stărui în rugăciune şi în slujirea cuvântului. Şi a plăcut cuvântul înaintea întregii mulţimi; şi au ales pe Ştefan, bărbat plin de credinţă şi de Duh Sfânt şi pe Filip şi pe Prohor şi pe Nicanor şi pe Timon şi pe Parmena şi pe Nicolae, prozelit din Antiohia, pe care i-au pus înaintea Apostolilor; şi ei, rugându-se, şi-au pus mâinile peste ei. Şi cuvântul lui Dumnezeu creştea; şi numărul ucenicilor se înmulţea foarte în Ierusalim; şi mulţime de preoţi se supuneau credinţei*”.

Fraţi creştini: Hristos a înviat!

„*În zilele acelea, înmulţindu-se ucenicii, eleniştii cârteau împotriva evreilor, pentru că în slujirea zilnică văduvele lor erau trecute cu vederea*”.

Pericopa apostolică de astăzi atestă faptul că în perioada imediat următoare pogorârii Sfântului Duh numărul celor care se converteau la creştinism în Ierusalim şi în Ţara Sfântă era tot mai mare. Despre cei care îmbrăţişaseră credinţa creştină Sfântul Luca scrie că proveneau dintre evrei şi elenişti. Evreii şi eleniştii erau tot iudei, numai că cei numiţi aici „evrei” erau fiii lui Israel vorbitori de aramaică (limba folosită în Palestina în timpul Mântuitorului), pe când „eleniştii” erau evreii care proveneau din afara Palestinei, de cultură şi limbă greacă, stabiliţi în Ierusalim, unde aveau sinagogă separată, în care serviciile religioase se oficiau în greceşte. Cartea Faptele Apostolilor vorbeşte despre evreii din diaspora stabiliţi în Ierusalim, când spune: „Şi erau locuind în Ierusalim iudei, bărbaţi cucernici, din toate neamurile care sunt sub cer” (Fapte 2,5) şi aminteşte şi de

sinagoga lor, care era numită „a liberţilor, a cirenenilor, a alexandrinilor, a celor din Cilicia şi din Asia” (Fapte 6,9).

Ascultând de cuvintele Mântuitorului: „Nu vă adunaţi comori pe pământ, unde molia şi rugina le strică şi unde furii le sapă şi le fură; ci adunaţi-vă comori în cer, unde nici molia şi nici rugina nu le strică, unde furii nu le sapă şi nu le fură” (Matei 6,19-20), primii creştini „îşi vindeau pământul şi bunurile şi le împărţeau tuturor, după cum avea nevoie fiecare şi nici unul nu zicea că este al său ceva din averea sa, ci toate le erau de obşte şi nimeni între ei nu era lipsit, pentru că toţi câţi aveau ţarini sau case le vindeau şi aduceau preţul celor vândute şi-l puneau la picioarele Apostolilor şi se împărţea fiecăruia după cum avea nevoie” (Fapte 2,45; 4,32 şi 34-35).

În faptul că primii creştini îşi vindeau averile, oferind preţul obţinut pe ele comunităţii, pentru întreţinerea tuturor, vedem că Biserica desfăşura o activitatea socială foarte bogată. Cu toate acestea însă, preocuparea faţă de grijile celor lipsiţi nu era suficient de bine organizată, pentru că văduvele creştine eleniste erau trecute cu vederea, ceea ce a creat nemulţumiri în sânul comunităţii.

„*Şi chemând cei doisprezece mulţimea ucenicilor, au zis: Nu este potrivit ca noi să lăsăm deoparte cuvântul lui Dumnezeu şi să slujim la mese*”.

În această situaţie, Sfinţii Apostoli le-au spus creştinilor că nu este potrivit ca ei să nu se mai ocupe de răspândirea învăţăturii Domnului Hristos şi să slujească la mese. Cuvântul „apostol” în limba greacă provine de la verbul „αποστέλλω”, care înseamnă „a trimite”, pentru că menirea Apostolilor era aceea de a răspândi în lume cuvântul lui Dumnezeu, de vreme ce Mântuitorul Însuşi le spusese: „Nu voi M-aţi ales pe Mine, ci Eu v-am ales pe voi şi v-am rânduit să mergeţi şi roadă să aduceţi, şi roada voastră să rămână. Drept aceea, mergând, învăţaţi toate neamurile, botezându-le în numele Tatălui şi al Fiului şi al Sfântului Duh, învăţându-le să păzească toate câte v-am poruncit vouă” (Ioan 15,16 şi Matei 28,19-20).

Remarcăm în atitudinea Sfinţilor Apostoli faptul că preocuparea faţă de grijile celor aflaţi în lipsuri materiale nu este menirea principală a Bisericii, ci misiunea ei de bază constă în

realizarea mântuirii credincioşilor, opera social-caritativă şi filantropică fiind doar una complementară. În lume, şi chiar în ţara noastră, sunt foarte mulţi oameni săraci, iar Biserica nu are resursele financiare necesare pentru a-i ajuta pe toţi, de aceea Mântuitorul a afirmat: „Pe săraci totdeauna îi aveţi cu voi şi, oricând voiţi, puteţi să le faceţi bine” (Marcu 14,7). Din nefericire, între cei lipsiţi de la noi sunt şi unii oameni sănătoşi, care în loc să muncească şi să se întreţină singuri, refuză să facă acest lucru, trăind din cerşetorie şi fiind o povară veşnică pe umerii celorlalţi. Alţii îşi trimit copiii să cerşească de mici pe străzi şi trăiesc din ce primesc aceştia. O astfel de atitudine nu trebuie încurajată, pentru că omul în plină putere care nu acceptă să muncească îşi îngroapă talantul cu care l-a înzestrat Dumnezeu, iar cei care consideră că oferindu-i un ban fac milostenie, se fac în realitate părtaşi la păcatul celui leneş, care toată viaţa va încerca să trăiască pe spinarea lor. Acelaşi lucru se întâmplă şi cu copiii cerşetori, care în loc să meargă la şcoală şi să se pregătească pentru viaţă, devin nişte paraziţi ai societăţii. Sfântul Pavel a spus despre astfel de oameni: „Dacă cineva nu vrea să lucreze, nici să nu mănânce” (II Tes. 3,10).

Sfinţii Apostoli le-au spus creştinilor: „*Drept aceea, fraţilor, căutaţi între voi şapte bărbaţi, cu nume bun, plini de Duh Sfânt şi de înţelepciune, pe care noi să-i rânduim la treaba aceasta. Iar noi vom stărui în rugăciune şi în slujirea cuvântului*”.

Pentru a se putea dedica în întregime rugăciunii şi răspândirii cuvântului lui Dumnezeu în lume, Apostolii le-au cerut creştinilor să caute între ei şapte bărbaţi, pe care să-i rânduiască la slujirea de la mese. Sfinţii Apostoli s-au oprit la numărul de şapte întrucât acesta era considerat sfânt de către evrei. Pentru a se putea număra între cei şapte, bărbaţii trebuiau să aibă nume bun, căci aşa cum a afirmat înţeleptul rege Solomon, „un nume bun este mai de preţ decât bogăţia multă, iar cinstea este mai preţioasă decât argintul şi aurul” (Pilde 22,1). Cei şapte era necesar să fie plini de Duhul Sfânt. Prezenţa Sfântului Duh într-o persoană se vădeşte în roadele Acestuia, care sunt: „dragostea, bucuria, pacea, îndelungă-răbdarea, bunătatea, facerea de bine, credinţa, blândeţea, înfrânarea şi curăţia” (Gal. 5,22-23). O altă calitate cerută celor şapte bărbaţi era înţelepciunea, despre

care acelaşi rege Solomon a spus că „este mai bună decât pietrele preţioase şi nici lucrurile cele mai de preţ nu au valoarea ei, ea fiind un izvor de viaţă pentru cine o are” (Pilde 8,11 şi 16,22).

„*Şi a plăcut cuvântul înaintea întregii mulţimi; şi au ales pe Ştefan, bărbat plin de credinţă şi de Duh Sfânt şi pe Filip şi pe Prohor şi pe Nicanor şi pe Timon şi pe Parmena şi pe Nicolae, prozelit din Antiohia, pe care i-au pus înaintea Apostolilor; şi ei, rugându-se, şi-au pus mâinile peste ei*”.

Creştinilor le-a plăcut propunerea Sfinţilor Apostoli şi au ales dintre ei şapte bărbaţi, pe care i-au adus la Apostoli, care rugându-se, şi-au pus mâinile peste ei, hirotonindu-i în treapta diaconiei. Rugăciunea şi punerea mâinilor alcătuiesc până astăzi în Biserică actul sacramental al hirotoniei.

După numele pe care le purtau, se pare că toţi cei şapte erau elenişti (cu excepţia lui Nicolae, care era prozelit, adică păgân convertit la iudaism, apoi la creştinism), iar alegerea lor s-a făcut tocmai pentru a înceta tulburarea iscată în sânul comunităţii.

Dintre cei şapte diaconi s-au remarcat Ştefan (care este menţionat că era plin de credinţă şi de Duh Sfânt) şi Filip. Despre Ştefan cartea Faptele Apostolilor mărturiseşte că „era plin de har şi de putere şi făcea minuni şi semne mari în popor” (Fapte 6,8). Sfântul Ştefan a fost cel dintâi martir al Bisericii, fiind ucis de evrei cu pietre pentru credinţa lui în Iisus Hristos. Întrucât numele Sfântului Ştefan este amintit primul între cele şapte nume ale diaconilor, el a intrat în conştiinţa Bisericii ca fiind arhidiacon, deşi Sfânta Scriptură nu face această menţiune. Despre Filip ştim că pe lângă slujirea la mese Îl „propovăduia pe Hristos” (Fapte 8,5).

Pe lângă cei şapte diaconi, în paginile Noului Testament întâlnim şi diaconiţe, precum Febe (Rom. 16,1), însă acestea nu erau investite prin punerea mâinilor.

„*Şi cuvântul lui Dumnezeu creştea; şi numărul ucenicilor se înmulţea foarte în Ierusalim; şi mulţime de preoţi se supuneau credinţei*”.

Datorită activităţii Sfinţilor Apostoli concentrate numai asupra răspândirii cuvântului lui Dumnezeu, numărul creştinilor din Ierusalim creştea tot mai mult şi numeroşi preoţi ai Legii Vechi îmbrăţişau

învăţătura creştină. Pentru a-i desemna pe slujitorii lui Dumnezeu, Noul Testament întrebuinţează uneori termenul de preot (ιερέας - Luca 1,5;10,31; Ioan 1,19; Fapte 6,7; Evrei 7,20 şi 10,11), iar alteori pe cel de prezbiter (πρεσβύτερος - Fapte 14,23; 15,4; Tit 1,5 şi I Petru 5,1). Unele culte creştine, care au desfiinţat preoţia, pretind că numai termenul de „preot" îi indică pe slujitorii lui Dumnezeu, iar cel de „prezbiter" se referă la oamenii în vârstă, chemaţi la conducerea Bisericii, pentru că Domnul Hristos a desfiinţat preoţia, El fiind singurul preot. De câte ori se referă la preoţii Legii Vechi şi la cei păgâni, autorii inspiraţi ai Noului Testament întrebuinţează termenul de „preoţi". Când este vorba de preoţii Legii Noi, pentru a nu fi confundaţi de creştini (care proveneau fie dintre evrei, fie dintre păgâni) cu slujitorii templului din Ierusalim şi cu cei ai capiştilor idoleşti, autorii sfinţi folosesc termenul de „prezbiteri". În pericopa apostolică de astăzi este întrebuinţat termenul „ιερείς" (preoţi), tocmai pentru a se evidenţia faptul că cei care veneau la credinţa cea adevărată în Ierusalim erau preoţi ai Legii Vechi.

Pericopa apostolică de astăzi ne învaţă să fim buni creştini, urmând exemplul celor din veacul apostolic, care numai prin râvna lor deosebită s-au remarcat faţă de cei de după ei, de vreme ce poruncile lui Dumnezeu sunt aceleaşi pentru toţi oamenii din toate timpurile şi locurile. Nu locul sau timpul vieţuirii cuiva în această lume îl mântuiesc, ci modul trăirii, pentru că omul sfinţeşte locul. Drept aceea, să ne străduim pe cât ne stă în putinţă să împlinim poruncile lui Dumnezeu, pentru că numai aşa vom putea ajunge în împărăţia cerurilor, alături de sfinţi.

AMIN

Duminica a patra după Paşti

Din Faptele Sfinţilor Apostoli

(9,32-42)

„*În zilele acelea, trecând Petru pe la toţi, a coborât şi la sfinţii care locuiau în Lida. Şi acolo a găsit un om cu numele Enea, care de opt ani zăcea în pat, fiindcă era paralitic. Şi Petru i-a zis: Enea, te vindecă Iisus Hristos; ridică-te şi strânge-ţi patul! Şi el îndată s-a ridicat; şi l-au văzut toţi cei ce locuiau în Lida şi în Saron, care s-au şi întors la Domnul. Iar în Iope era o uceniţă cu numele Tavita, ceea ce în tâlcuire se zice Căprioara. Aceasta era plină de fapte bune şi de milosteniile pe care le făcea. Şi a fost că în zilele acelea ea s-a îmbolnăvit şi a murit. Şi după ce au scăldat-o, au pus-o în odaia de sus. Şi fiind aproape Lida de Iope, ucenicii, auzind că Petru este în Lida, au trimis la el doi bărbaţi, rugându-l: Nu pregeta să vii până la noi. Şi Petru, sculându-se, a mers cu ei. Când a sosit, l-au dus în odaia de sus; şi l-au înconjurat toate văduvele, plângând şi arătând cămăşile şi hainele câte le făcea Căprioara pe când era cu ele. Şi Petru, după ce i-a scos afară pe toţi, a îngenunchiat şi s-a rugat; şi întorcându-se către trup, a zis: Tavita scoală-te! Iar ea şi-a deschis ochii şi, văzându-l pe Petru, a şezut în capul oaselor. Iar Petru i-a dat mâna şi a ridicat-o şi, chemându-i pe sfinţi şi pe văduve, le-a dat-o vie. Şi s-a făcut cunoscută aceasta în întreaga Iope şi mulţi au crezut în Domnul*”.

Fraţi creştini: Hristos a înviat!

„*În zilele acelea, trecând Petru pe la toţi, a coborât şi la sfinţii care locuiau în Lida*”.

După ce Domnul Hristos i S-a arătat pe drumul Damascului lui Saul, renumitul prigonitor al creştinilor, acesta a fost botezat şi s-a retras pentru rugăciune şi contemplaţie în deşertul Arabiei, unde a primit Evanghelia prin descoperire de la Dumnezeu, după cum el însuşi le-a mărturisit galatenilor: „Vă fac cunoscut, fraţilor, că Evanghelia cea binevestită de mine nu este după om; pentru că nici eu nu de la om am primit-o sau am învăţat-o, ci prin descoperirea lui Iisus Hristos. Apoi, după trei ani, m-am suit la Ierusalim, ca să-l văd pe Chefa şi am rămas la el cincisprezece zile” (Gal. 1,11-12 şi 18).

În urma acestei prime întâlniri dintre cei doi Apostoli, Sfântul Petru a plecat să viziteze câteva comunităţi creştine din Ţara Sfântă, ajungând la Lida, un oraş situat la aproximativ optsprezece kilometri sud est de Iafa, pe coasta Mării Mediterane, în câmpia Şefela.

În paginile Noului Testament cei ce au îmbrăţişat învăţătura mântuitoare a Domnului Hristos sunt desemnaţi cu diferite numiri, dintre care amintim: „sfinţi" (Rom. 15,26; I Cor. 1,2 şi 16,1; I Tes. 5,27 etc.), „ucenici" (Fapte 14,21; 19,1; 20,1; 21,4 etc.) sau „fraţi" (Fapte 11,12; 15,1; 15,22; II Cor. 9,5 etc.). Pentru prima dată aceştia au fost numiţi „creştini" în Antiohia Siriei (Fapte 11,26), deci în afara graniţelor Ţării Sfinte. Astfel înţelegem cine erau sfinţii din Lida la care a coborât Sfântul Apostol Petru.

„*Şi acolo Petru a găsit un om cu numele Enea, care de opt ani zăcea în pat, fiindcă era paralitic. Şi Petru i-a zis: Enea, te vindecă Iisus Hristos; ridică-te şi strânge-ţi patul! Şi el îndată s-a ridicat; şi l-au văzut toţi cei ce locuiau în Lida şi în Saron, care s-au şi întors la Domnul*".

Sfântul Petru a întâlnit în Lida un paralitic pe nume Enea, care era bolnav de opt ani şi i-a zis că Domnul Hristos îl vindecă, să se ridice deci, şi să îşi strângă patul. În împrejurarea de faţă, Apostolul i-a repetat de fapt celui bolnav cuvintele rostite de Mântuitorul paraliticului din Capernaum: „Ridică-te, ia-ţi patul tău şi mergi la casa ta" (Marcu 2,11), precum şi cele adresate slăbănogului de la Vitezda: „Ridică-te, ia-ţi patul tău şi umblă" (Ioan 5,8). Prin atitudinea sa, Sfântul Petru dovedeşte că a petrecut mai bine de trei ani în preajma Mântuitorului, al Cărui slujitor şi este, după cum a afirmat şi Sfântul Pavel: „Aşa să ne socotească pe noi fiecare om: ca slujitori ai lui Hristos şi iconomi ai tainelor lui Dumnezeu" (I Cor. 4,1).

La cuvintele Apostolului paraliticul s-a ridicat în văzul tuturor creştinilor din Lida şi Saron care erau de faţă.

„*Iar în Iope era o ucenită cu numele Tavita, ceea ce în tâlcuire se zice Căprioara. Aceasta era plină de fapte bune şi de milosteniile pe care le făcea. Şi a fost că în zilele acelea ea s-a îmbolnăvit şi a murit. Şi după ce au scăldat-o, au pus-o în odaia de sus. Şi fiind aproape Lida de Iope, ucenicii, auzind că Petru este în Lida, au trimis la el doi bărbaţi, rugându-l: Nu pregeta să vii până la noi. Şi Petru, sculându-se, a mers*

cu ei. Când a sosit, l-au dus în odaia de sus; şi l-au înconjurat toate văduvele, plângând şi arătând cămăşile şi hainele câte le făcea Căprioara pe când era cu ele".

Iope era un oraş din apropierea Lidei, situat la aproximativ cincizeci şi cinci de kilometri de Ierusalim. În sânul comunităţii creştine de aici trăia o femeie virtuoasă cu numele Tavita, care se evidenţia prin faptele ei de milostenie. Aceasta s-a îmbolnăvit şi a murit, iar după ce trupul neînsufleţit i-a fost îmbăiat, a fost depus în camera de la etaj a casei în care locuise.

Din cauza climei calde din Ţara Sfântă, în perioada biblică înmormântarea unei persoane de aici avea loc îndată după decesul acesteia. Întrucât Lida era aproape de Iope, iar creştinii de aici aflaseră că Sfântul Petru se găseşte în oraşul învecinat, nu au procedat după obicei, ci au trimis la Apostol doi bărbaţi, care l-au rugat să vină deîndată la ei. Apostolul i-a ascultat şi i-a însoţit până la Iope, unde a fost condus în camera în care se găsea trupul neînsufleţit al Tavitei, iar văduvele l-au înconjurat plângând şi arătându-i cămăşile şi hainele pe care le făcea Tavita pe când era în viaţă.

„*Şi Petru, după ce i-a scos afară pe toţi, a îngenunchiat şi s-a rugat*".

Sfântul Petru i-a scos afară pe toţi cei din cameră, procedând şi de această dată la fel ca Mântuitorul, Care atunci când a fost chemat la căpătâiul fiicei lui Iair, a făcut acelaşi lucru (Luca 8,54), după care Apostolul a îngenuncheat şi s-a rugat lui Dumnezeu.

Oare de ce Domnul Hristos şi Sfântul Apostol Petru i-au scos afară pe cei din cameră? În momentele de rugăciune fierbinte unii sfinţi sunt înconjuraţi de o lumină foarte puternică, pe când alţii primesc de la Dumnezeu darul lacrimilor sau alte daruri, încât prezenţa cuiva i-ar stânjeni. În viaţa Sfântului Serafim de Sarov există o întâmplare de acest gen, care merită cunoscută: „La mănăstirea Sarov a venit un tânăr din Petrograd care era atât de bolnav şi de slăbit, încât a fost transportat în curtea mănăstirii pe un pat. În acel moment Sfântul Serafim se găsea în uşa chiliei sale, ca şi cum ar fi aşteptat să-l întâmpine pe vizitatorul cel epuizat. Sfântul a poruncit ca bolnavul să fie dus imediat în chilia lui şi după ce au rămas singuri, întorcându-se către el, i-a spus: «Tu,

bucuria mea, roagă-te, şi mă voi ruga şi eu pentru tine, numai să fii cu luare aminte, atâta vreme cât eu mă voi ruga tu să rămâi nemişcat, aşa cum eşti întins acum pe pat, fără să te întorci către mine!». Ascultător, bolnavul a rămas în poziția aceea timp îndelungat, însă nemaiputând răbda şi fiind îmboldit şi de curiozitate, s-a întors. În acel moment însă, l-a văzut pe călugăr rugându-se fără să atingă pământul, iar din pricina neaşteptatei şi neobişnuitei priveliști, a început să strige din răsputeri. După ce şi-a încheiat rugăciunea, Sfântul s-a apropiat de bolnav şi i-a zis: «Cu siguranţă că acum le vei spune tuturor că Serafim este un sfânt care se roagă ridicat de la pământ. Domnul se va milostivi de tine şi te va însănătoşi, să fii însă cu luare aminte, iar buzele tale să fie pecetluite şi să nu spui nimănui nimic din ceea ce ai văzut aici, până în ziua morţii mele, altfel boala îţi va reveni». Călugărul a chemat doi bărbaţi, iar după ce tânărul s-a ridicat din pat, a ieşit din chilie umblând, sprijinit de cei doi. Toţi cei din camera de oaspeţi l-au întrebat cu mare stăruinţă pe acesta ce i-a făcut şi ce i-a spus părintele Serafim. Spre surprinderea tuturor, cel ce fusese bolnav nu a scos nici măcar un cuvânt şi fiindcă era complet sănătos, a pornit imediat spre Petrograd. După o vreme tânărul a aflat că Sfântul Serafim a adormit şi abia atunci le-a vorbit tuturor despre rugăciunea minunată a Sfântului".

„*Şi întorcându-se către trup, a zis: Tavita scoală-te! Iar ea şi-a deschis ochii şi, văzându-l pe Petru, a şezut în capul oaselor. Iar Petru i-a dat mâna şi a ridicat-o şi, chemându-i pe sfinţi şi pe văduve, le-a dat-o vie*".

Când şi-a încheiat rugăciunea, Sfântul Petru i-a spus Tavitei să se scoale, repetând şi de această dată cuvintele rostite de Mântuitorul fiicei lui Iair: „Copilă, scoală-te!" (Luca 8,54), precum şi fiului văduvei din Nain: „Tinere, ţie îţi zic, scoală-te" (Luca 7,14), când i-a înviat din morţi. Tavita şi-a deschis imediat ochii şi văzându-l pe Apostol, s-a ridicat în picioare, iar acesta i-a chemat pe cei din casă, încredinţându-le-o pe cea care fusese moartă.

Sfântul Iacob a scris că „mila biruieşte în faţa judecăţii" (Iac. 2,13), cuvinte care s-au împlinit cu Tavita, căci aceasta fiind renumită

pentru faptele ei de milostenie, Dumnezeu a făcut milă cu ea, înviind-o din morţi la rugăciunea Sfântului Petru.

„*Şi s-a făcut cunoscută aceasta în întreaga Iope şi mulţi au crezut în Domnul*".

Vestea învierii Tavitei de către Sfântul Petru s-a răspândit cu repeziciune în întregul oraş şi datorită acestei minuni mulţi locuitori au acceptat învăţătura creştină. În Iope s-a întâmplat ca şi în Betania, unde Mântuitorul l-a înviat pe Lazăr, iar din această pricină „mulţi dintre iudei credeau în Iisus" (Ioan 12,11).

Dacă Apostolul de astăzi ne prezintă tămăduirea paraliticului Enea şi învierea Tavitei de către Sfântul Petru, Evanghelia de astăzi ne pune în faţa ochilor duhovniceşti tot o vindecare, şi anume cea săvârşită de către Mântuitorul cu paraliticul de la Vitezda.

Din pericopa apostolică de astăzi constatăm modul minunat în care Dumnezeu lucrează prin aleşii Săi, săvârşind tămăduiri şi chiar învieri din morţi. Să ne străduim şi noi, pe cât ne stă în putinţă, să avem fapte de milostenie asemenea Tavitei şi stăruinţa în rugăciune a Sfântului Apostol Petru și atunci cu siguranţă Bunul Dumnezeu va fi permanent alături de noi în această viaţă şi ne va găti loc în împărăţia Lui cea veşnică, alături de sfinţi.

AMIN

Duminica a cincea după Paşti

Din Faptele Sfinţilor Apostoli

(11,19-30)

„*În zilele acelea, Apostolii cei ce se împrăştiaseră în urma necazului întâmplat pe timpul lui Ştefan, au trecut până în Fenicia şi în Cipru şi în Antiohia, nimănui grăind cuvântul, decât numai iudeilor. Dar erau unii dintre ei, bărbaţi ciprioţi şi cireneni care, venind în Antiohia, grăiau şi către elini, binevestindu-L pe Domnul Iisus. Şi mâna Domnului era cu ei şi era mare numărul celor care au crezut şi s-au întors la Domnul. Şi vorba despre ei a ajuns la urechile Bisericii din Ierusalim şi l-au trimis pe Barnaba până la Antiohia. Acesta, sosind şi văzând harul lui Dumnezeu, s-a bucurat şi îi îndemna pe toţi să rămână în Domnul, cu inimă statornică. Că era bărbat bun şi plin de Duh Sfânt şi de credinţă. Şi mulţime multă I s-a adăugat Domnului. Şi a plecat Barnaba la Tars, ca să-l caute pe Saul. Şi găsindu-l, l-a adus la Antiohia. Şi au stat acolo un an întreg, împreună îndrumând în biserică şi învăţând mult popor. Şi în Antiohia s-au numit ucenicii, pentru întâia oară, creştini. În acele zile s-au coborât, de la Ierusalim în Antiohia, prooroci. Şi sculându-se unul dintre ei, cu numele Agav, a arătat prin Duhul, că în toată lumea va fi foamete mare, care a şi fost în zilele lui Claudiu. Iar ucenicii au hotărât ca fiecare dintre ei, după putere, să trimită spre ajutorare fraţilor care locuiau în Iudeea; ceea ce au şi făcut, trimiţându-le preoţilor prin mâna lui Barnaba şi a lui Saul*”.

Fraţi creştini: Hristos a înviat!

„*În zilele acelea, Apostolii cei ce se împrăştiaseră în urma necazului întâmplat pe timpul lui Ştefan, au trecut până în Fenicia şi în Cipru şi în Antiohia, nimănui grăind cuvântul, decât numai iudeilor*”.

Necazul întâmplat pe timpul lui Ştefan, despre care ne vorbește pericopa apostolică de astăzi, este martiriul arhidiaconului Ştefan, precum şi prigoana dezlănţuită împotriva Bisericii. Cartea Faptele Apostolilor menţionează faptul că Sfântul Ştefan era „plin de har şi de putere și făcea minuni și semne mari în popor. Și s-au ridicat unii din sinagoga ce se zicea a liberţilor şi a cirenenilor şi a alexandrinilor şi a

celor din Cilicia şi din Asia, care se luau la întrebări cu Ştefan şi nu puteau să stea împotriva înţelepciunii şi a Duhului cu care el vorbea. Atunci au pus pe nişte bărbaţi să zică: «L-am auzit grăind cuvinte de blasfemie împotriva lui Moise şi a lui Dumnezeu». Şi au întărâtat poporul şi pe bătrâni şi pe cărturari şi, năvălind asupră-i, l-au răpit şi l-au dus în sinedriu. Şi au pus martori mincinoşi, care ziceau: «Acest om nu încetează a grăi cuvinte de blasfemie împotriva acestui loc sfânt şi a Legii. Că l-am auzit zicând că Iisus, acest Nazarinean, va strica locul acesta şi va schimba datinile pe care ni le-a lăsat nouă Moise». Iar Ştefan, fiind plin de Duh Sfânt şi privind la cer, a văzut slava lui Dumnezeu şi pe Iisus stând de-a dreapta lui Dumnezeu. Şi a zis: «Iată, văd cerurile deschise şi pe Fiul Omului stând de-a dreapta lui Dumnezeu!». Iar ei, strigând cu glas mare, şi-au astupat urechile şi s-au năpustit asupra lui. Şi scoţându-l afară din cetate, îl loveau cu pietre, iar Ştefan se ruga şi zicea: «Doamne, Iisuse, primeşte duhul meu!». Şi, îngenunchind, a strigat cu glas mare: «Doamne, nu le socoti lor păcatul acesta!». Şi zicând acestea, a adormit. Şi în ziua aceea s-a făcut prigoană mare asupra Bisericii din Ierusalim. Şi toţi, în afară de Apostoli, s-au împrăştiat prin ţinuturile Iudeii şi ale Samariei" (Fapte 6,8-14; 7,55-60 şi 8,1). Deşi orice perioadă de persecuţie este grea pentru Biserică, totuşi prigoana din Ţara Sfântă a avut şi un rol pozitiv, în sensul că datorită ei învăţătura Domnului Hristos a fost propovăduită pe o arie mai largă decât până acum.

În acelaşi timp, prigoana amintită a avut doar un caracter local, nefiind generalizată în întreg Imperiul Roman. Prima persecuţie de acest gen va fi declanşată de împăratul Nero (54-68), care a poruncit în anul 64 ca în noaptea de optsprezece spre nouăsprezece iulie Roma să fie incendiată. Istoricii găsesc două explicaţii la acest gest necugetat al lui Nero. Pe de o parte, împăratul avusese intenţia de a demola toate clădirile de pe suprafaţa unei treimi din capitală, pentru a construi o serie de palate, zonă care urma să poarte numele de Neropolis (oraşul lui Nero), proiect respins de senat. Cu toate acestea, în urma incendiului împăratul a construit un complex de palate numit Domus Aurea, în faţa căruia a aşezat o statuie din bronz care îl reprezenta, numită Colossus Neronis, cu o înălţime de treizeci şi şapte de metri. A

doua explicaţie este că împăratul, care era interesat de poezie, socotindu-se un geniu, a vrut să prezinte în versuri căderea Troiei, şi pentru a se inspira, a poruncit ca Roma să fie incendiată, în timp ce el urma să privească de pe colina Antium sau din alt loc înalt din afara oraşului cum focul mistuie totul în calea lui. După nouă zile de luptă cu flăcările incendiul a fost stins, însă zece dintre cele paisprezece cartiere ale Romei se găseau în ruine. În căutarea unui ţap ispăşitor, Nero a pretins că oraşul a fost incendiat de creştinii din Roma, declanşând o cruntă persecuţie anticreştină în întregul Imperiu Roman.

În timpul activităţii Sale publice Mântuitorul şi-a ales doisprezece Apostoli şi şaptezeci (şi doi) de ucenici. Noul Testament îi numeşte pe Apostoli uneori ucenici. Astfel, Sfântul Evanghelist Ioan îl prezintă pe Andrei, fratele lui Simon Petru, ca fiind „unul dintre ucenici" (Ioan 6,8), iar când Sfântul Evanghelist Matei vorbeşte despre cina cea de taină spune că Domnul Hristos „a şezut la masă cu cei doisprezece ucenici" (Matei 26,20). De asemenea, şi ucenicii sunt numiţi uneori Apostoli. Astfel, Sfântul Luca vorbeşte despre „Apostolii Pavel şi Barnaba" (Fapte 14,14), iar Sfântul Pavel le scrie romanilor: „Îmbrăţişaţi pe Andronic şi pe Iunias, care sunt vestiţi între Apostoli" (Rom. 16,7). Ţinând cont de acest aspect, înţelegem că atunci când citim în capitolul 8 al cărţii Faptele Apostolilor că toţi cei din Ierusalim, în afară de Apostoli, s-au împrăştiat prin ţinuturile Iudeii şi ale Samariei, iar în capitolul 11 al aceleiaşi cărţi se spune că Apostolii s-au răspândit în urma necazului întâmplat pe timpul lui Ştefan, înţelegem că Sfinţii Apostoli au rămas în Ierusalim şi numai ucenicii au plecat din Cetatea Sfântă, unii dintre ei ajungând până în Fenicia, Cipru şi Antiohia, unde au început să propovăduiască cuvântul lui Dumnezeu evreilor stabiliţi acolo.

„*Dar erau unii dintre ei, bărbaţi ciprioţi şi cireneni care, venind în Antiohia, grăiau şi către elini, binevestindu-L pe Domnul Iisus. Şi mâna Domnului era cu ei şi era mare numărul celor care au crezut şi s-au întors la Domnul*".

Întrucât Sfinţii Apostoli erau toţi galileeni, în timp ce printre cei care au părăsit Ierusalimul se numărau ciprioţi şi cireneni, se confirmă faptul că Apostolii au rămas în Cetatea Sfântă.

Antiohia era capitala provinciei romane Siria, fiind al treilea oraş ca mărime din Imperiul Roman, şi se găsea situat la aproximativ 500 kilometri nord de Ierusalim. Ajungând în acest oraş, unii dintre primii misionari creştini au început să propovăduiască învăţătura Domnului Hristos şi păgânilor, dintre care mulţi s-au convertit la creştinism. În această situaţie în Antiohia a luat fiinţă prima comunitate de creştini proveniţi dintre păgâni.

În limbajul Noului Testament prin cuvântul „elini" sunt desemnaţi toţi păgânii, adică cei netăiaţi împrejur. Sfântul Apostol Pavel spune în acest sens: „Câţi în Hristos v-aţi botezat, în Hristos v-aţi îmbrăcat. Nu mai este iudeu, nici elin; nu mai este nici rob, nici liber; nu mai este parte bărbătească şi parte femeiască, pentru că voi toţi una sunteţi în Hristos Iisus" (Gal. 3,27-28).

„*Şi vorba despre ei a ajuns la urechile Bisericii din Ierusalim şi l-au trimis pe Barnaba până la Antiohia. Acesta, sosind şi văzând harul lui Dumnezeu, s-a bucurat şi îi îndemna pe toţi să rămână în Domnul, cu inimă statornică. Că era bărbat bun şi plin de Duh Sfânt şi de credinţă. Şi mulţime multă I s-a adăugat Domnului*".

Sfinţii Apostoli şi creştinii rămaşi în Ierusalim au aflat despre comunitatea creştină din Antiohia şi au hotărât să-l trimită acolo pe Barnaba. Acesta provenea dintr-o familie preoţească de evrei din Cipru, fiind văr cu Sfântul Evanghelist Marcu (Col. 4,10). Cartea Faptele Apostolilor afirmă despre Barnaba că „având ţarină şi vânzând-o, a adus banii şi i-a pus la picioarele Apostolilor" (Fapte 4,36-37), ceea ce dovedeşte că acesta era unul dintre creştinii cu o credinţă puternică. Sosind în Antiohia şi văzând lucrarea săvârşită de Dumnezeu prin misionarii creştini, Barnaba s-a bucurat şi i-a îndemnat pe cei de acolo să fie statornici în credinţa în Iisus Hristos. Datorită calităţilor lui Barnaba, care era om bun, plin de Duh Sfânt şi de credinţă, numărul creştinilor din comunitate a sporit şi mai mult.

„*Şi a plecat Barnaba la Tars, ca să-l caute pe Saul. Şi găsindu-l, l-a adus la Antiohia. Şi au stat acolo un an întreg, împreună îndrumând în biserică şi învăţând mult popor. Şi în Antiohia s-au numit ucenicii, pentru întâia oară, creştini*".

Înţelegând că în Antiohia era necesară prezenţa unui Apostol în răspândirea şi înţelegerea cuvântului lui Dumnezeu, Barnaba s-a dus la Tars, pentru a se întâlni cu Sfântul Pavel, cel care până să fie convertit pe drumul Damascului se numise Saul. Aflându-l pe Sfântul Pavel, cei doi au plecat în Antiohia, unde au stat un an de zile, învăţând şi îndrumând creştinii din acest oraş.

Cei care au acceptat învăţătura Mântuitorului Hristos au fost numiţi pentru prima dată în Antiohia creştini. Termenul de „creştin" provine de la numele Domnului Iisus Hristos, „χριστιανός" fiind derivat de la „Χριστός".

„*În acele zile s-au coborât, de la Ierusalim în Antiohia, prooroci. Şi sculându-se unul dintre ei, cu numele Agav, a arătat prin Duhul, că în toată lumea va fi foamete mare, care a şi fost în zilele lui Claudius. Iar ucenicii au hotărât ca fiecare dintre ei, după putere, să trimită spre ajutorare fraţilor care locuiau în Iudeea; ceea ce au şi făcut, trimiţându-le preoţilor prin mâna lui Barnaba şi a lui Saul*".

În timpul în care Sfântul Pavel şi Barnaba se găseau în Antiohia, au venit în oraş nişte prooroci de la Ierusalim. În perioada apostolică darul proorociei era foarte frecvent. În cuvântarea sa din ziua pogorârii Sfântului Duh, Sfântul Petru le-a spus celor ce-l ascultau, citându-l pe proorocul Ioil: „În zilele din urmă, zice Domnul, voi turna din Duhul Meu peste tot trupul; şi fiii voştri şi fiicele voastre vor prooroci şi tinerii voştri vedenii vor vedea şi bătrânii voştri vise vor visa. Şi în zilele acelea Eu voi revărsa din Duhul Meu peste robi şi peste roabe şi ei vor prooroci" (Fapte 2,17-18). Deci ca urmare a pogorârii Sfântului Duh şi a vieţuirii în conformitate cu poruncile lui Dumnezeu, primii creştini aveau foarte multe daruri duhovniceşti, printre care se număra şi cel al profeţiei. Astfel, despre diaconul Filip ştim că avea patru fiice „care prooroceau" (Fapte 21,9), iar după ce Apostolul neamurilor a botezat doisprezece bărbaţi şi-a pus mâinile peste ei, iar „Duhul Sfânt a venit asupra lor şi vorbeau în limbi şi prooroceau" (Fapte 19,6).

Numele proorocului Agav, care a profeţit că va fi foamete mare în toată lumea, îl mai întâlnim în paginile Noului Testament pe când acesta se găsea în Cezareea, în casa lui Filip, unde a proorocit că

Sfântul Apostol Pavel va fi prins de iudei şi va fi dat în mâinile păgânilor (Fapte 21,10-11).

Foametea pomenită de proorocul Agav a avut loc în timpul împăratului Claudius. În perioada apostolică au existat la Roma doi împăraţi cu acest nume: Tiberius Claudius Nero Germanicus (41-54) şi Nero Claudius Caesar Augustus (54-68). Sfântul Pavel s-a aflat pentru prima dată în Antiohia în timpul primei sale călătorii misionare, desfăşurate între anii 45-49, însă foametea anunţată acum va avea loc câţiva ani mai târziu, în timpul celei de a treia călătorii misionare a Apostolului, efectuată de acesta între anii 53-58. De vreme ce în epistola I către corinteni, scrisă de Apostolul neamurilor în anul 56, acesta îi învăţa pe cititori cum să organizeze o colectă de ajutorare a creştinilor din Ierusalim (I Cor. 16,1-4), în epistola a II-a către corinteni, scrisă în anul 57, îi îndemna să ducă la bun sfârşit ceea ce au început (II Cor. 8,6), iar în epistola către romani, alcătuită în iarna anilor 57-58, este amintit faptul că această colectă s-a încheiat, urmând ca Sfântul Pavel să ducă banii la Ierusalim (Rom. 15,25-28), tragem concluzia că foametea a avut loc în anul 56, iar colecta a fost organizată în acelaşi an, continuând şi în cel următor, deci în timpul împăratului Nero Claudius Caesar Augustus.

Auzind că unii fraţi suferă din cauza foametei, creştinii din Antiohia au făcut o colectă, oferind fiecare după posibilităţi şi trimiţând banii creştinilor din Iudeea prin Sfântul Pavel şi Barnaba.

Din pericopa apostolică citită astăzi la Sfânta Liturghie am constatat râvna primilor creştini în răspândirea învăţăturii Domnului Hristos în lume, dar şi solidaritatea lor cu fraţii din Ierusalim care sufereau din cauza foametei. Să ne străduim şi noi să fim plini de zel, asemenea creştinilor din epoca primară a Bisericii, în împlinirea poruncilor lui Dumnezeu, ferindu-ne de păcat şi împlinind cât mai multe fapte bune, pentru că numai aşa vom putea ajunge în împărăţia cerurilor, alături de Domnul Hristos, de Sfânta Fecioară Maria, de Sfinţii Apostoli şi de ceilalţi sfinţi ai Bisericii.

AMIN

Duminica a şasea după Paşti

Din Faptele Sfinţilor Apostoli

(16,16-34)

„În zilele acelea, pe când ne duceam la rugăciune, ne-a întâmpinat o slujnică tânără care avea duh pitonicesc şi care le aducea stăpânilor ei mult câştig prin ghicit. Aceasta, ţinându-se după Pavel şi după noi, striga, zicând: Aceşti oameni sunt robi ai Dumnezeului celui Preaînalt, care vă vestesc voua calea mântuirii. Şi pe aceasta a făcut-o timp de multe zile. Iar Pavel, supărându-se, s-a întors şi i-a zis duhului: În numele lui Iisus Hristos îţi poruncesc să ieşi din ea! Şi chiar în ceasul acela a ieşit. Şi stăpânii ei, văzând că li s-a dus nădejdea câştigului, au pus mâna pe Pavel şi pe Sila şi i-au târât în piaţă înaintea dregătorilor. Şi ducându-i la judecători, au zis: Aceşti oameni, care sunt iudei, ne tulbură cetatea şi vestesc obiceiuri pe care nouă, romani fiind, nu ne este îngăduit să le primim şi nici să le facem. Şi împotriva lor s-a ridicat şi mulţimea. Şi judecătorii, rupându-le hainele, au poruncit să-i bată cu vergi. Şi după ce le-au dat multe lovituri, i-au aruncat în temniţă, poruncindu-i temnicerului să-i păzească cu grijă. Acesta, primind o asemenea poruncă, i-a vârât în temniţa cea mai dinlăuntru şi le-a strâns picioarele în butuci. Dar spre miezul nopţii, Pavel şi Sila se rugau şi Îi cântau laude lui Dumnezeu; iar cei ce erau în temniţă îi ascultau. Şi deodată s-a făcut cutremur mare, încât temeliile temniţei s-au zguduit şi îndată toate uşile s-au deschis şi legăturile tuturor s-au dezlegat. Şi când s-a deşteptat temnicerul şi a văzut uşile temniţei deschise, şi-a scos sabia şi voia să se omoare, crezând că cei închişi au fugit. Dar Pavel a strigat cu glas mare, zicând: Să nu-ţi faci nici un rău, că toţi suntem aici! Iar el, cerând lumină, s-a repezit înăuntru şi, tremurând de spaimă, a căzut înaintea lui Pavel şi a lui Sila; şi, scoţându-i afară, le-a zis: Domnilor, ce trebuie să fac eu ca să mă mântuiesc? Iar ei au zis: Crede în Domnul Iisus şi te vei mântui tu şi casa ta. Şi i-au grăit cuvântul lui Dumnezeu şi tuturor celor din casa lui. Şi el, luându-i la sine, în acel ceas al nopţii, le-a spălat rănile şi s-a botezat îndată, el şi

toţi ai lui. Apoi i-a dus în casă, a pus masa şi s-a veselit cu toată casa, pentru aceea că au crezut în Dumnezeu".

Fraţi creştini: Hristos a înviat!

În pericopa apostolică de astăzi Sfântul Luca relatează faptul că „*în zilele acelea, pe când ne duceam la rugăciune, ne-a întâmpinat o slujnică tânără care avea duh pitonicesc şi care le aducea stăpânilor ei mult câştig prin ghicit*".

În cea de-a doua călătorie misionară, care a avut loc între anii 49-52, Sfântul Apostol Pavel, însoţit de Sila, Timotei şi Luca, a trecut şi prin Filipi, o cetate din estul Macedoniei. Oraşul şi-a primit numele de la regele Filip al II-lea, tatăl lui Alexandru cel Mare, care l-a cucerit de la tasieni în anul 358 î.d.H. Evreii din acest oraş nu erau prea numeroşi, încât nu aveau sinagogă, motiv pentru care se rugau pe malul râului. Sfântul Pavel s-a dus acolo sâmbăta, ziua de odihnă şi rugăciune a evreilor, pentru a propovădui cuvântul lui Dumnezeu, iar în urma predicii sale, Lidia, o vânzătoare de porfiră originară din Tiatira, a crezut în Domnul Hristos şi s-a botezat cu toată casa ei. În conformitate cu scrierile Noului Testament, Filipi este primul oraş european în care Apostolul neamurilor a întemeiat o comunitate creştină, iar Lidia este prima persoană din Europa convertită de Sfântul Apostol Pavel la creştinism.

Într-o zi, pe când Apostolul şi însoţitorii lui se duceau la rugăciune, i-a întâmpinat o femeie care avea duh pitonicesc. În mitologia greacă renumitul oracol din Delfi era păzit de şarpele sau balaurul Pytho, care sălăşluia sub muntele Parnas. Conform legendei, Apollo, zeul soarelui şi al luminii, a ucis acest balaur, de aceea se spunea despre persoanele care ghiceau sub inspiraţia lui Apollo că au „duh pitonicesc". Stăpânii femeii câştigau bine de pe urma ei, pentru că slujnica le ghicea oamenilor pe bani.

„*Aceasta, ţinându-se după Pavel şi după noi, striga, zicând: Aceşti oameni sunt robi ai Dumnezeului celui Preaînalt, care vă vestesc vouă calea mântuirii*".

Femeia cu duh pitonicesc se ţinea după Sfântul Pavel şi după însoţitorii lui, strigând că ei sunt robi ai lui Dumnezeu, care le vestesc filipenilor calea mântuirii.

Duhurile necurate care stăpânesc anumite persoane îi cunosc pe oamenii lui Dumnezeu. Aşa s-a întâmplat şi cu Mântuitorul când S-a întâlnit cu cei doi demonizaţi din ţinutul gadarenilor, care „au început să strige şi să zică: Ce ai Tu cu noi, Iisuse, Fiul lui Dumnezeu? Ai venit aici mai înainte de vreme ca să ne chinuieşti?” (Matei 8,29). Diavolii sunt cei care aduc ispitele asupra oamenilor, de aceea ei îi ştiu prea bine pe cei care sunt stăpâniţi de anumite patimi, precum şi pe cei care nu se lasă înşelaţi de ademenelile lor.

„*Şi pe aceasta a făcut-o timp de multe zile. Iar Pavel, supărându-se, s-a întors şi i-a zis duhului: În numele lui Iisus Hristos îţi poruncesc să ieşi din ea! Şi chiar în ceasul acela a ieşit*”.

Timp de mai multe zile femeia cu duh pitonicesc s-a ţinut după Sfântul Pavel şi însoţitorii lui, repetând mereu că aceştia sunt oamenii lui Dumnezeu care vestesc calea mântuirii. Într-o zi Apostolul neamurilor s-a supărat şi a poruncit duhului necurat ca în numele lui Iisus Hristos să iasă din femeie, iar diavolul a plecat deîndată.

„*Şi stăpânii ei, văzând că li s-a dus nădejdea câştigului, au pus mâna pe Pavel şi pe Sila şi i-au târât în piaţă înaintea dregătorilor. Şi ducându-i la judecători, au zis: Aceşti oameni, care sunt iudei, ne tulbură cetatea şi vestesc obiceiuri pe care nouă, romani fiind, nu ne este îngăduit să le primim şi nici să le facem*”.

Văzând stăpânii slujnicei că diavolul a ieşit din ea, au înţeles că aceasta nu va mai putea ghici, ceea ce însemna că sursa lor de venit a dispărut. În această situaţie, au pus mâna pe Sfântul Pavel şi pe Sila şi i-au dus înaintea judecătorilor, acuzându-i că vestesc obiceiuri care nu le sunt îngăduite romanilor. Filipi era un oraş latinizat, fiind colonie romană, de aceea locuitorii lui erau cetăţeni romani.

Cu toate că Apostolul neamurilor şi Sila propovăduiau în Filipi Evanghelia, acest lucru nu îi deranja pe stăpânii femeii posedate de duh necurat, nici pe ceilalţi locuitori ai oraşului, de vreme ce după botezul Lidiei şi al familiei ei nimeni nu le-a spus nimic. Motivul real al supărării stăpânilor femeii posedate de diavol era exorcizarea slujnicei şi pierderea sursei lor de câştig.

„*Şi împotriva lor s-a ridicat şi mulţimea. Şi judecătorii, rupându-le hainele, au poruncit să-i bată cu vergi. Şi după ce le-au*

dat multe lovituri, i-au aruncat în temniţă, poruncindu-i temnicerului să-i păzească cu grijă. Acesta, primind o asemenea poruncă, i-a vârât în temniţa cea mai dinlăuntru şi le-a strâns picioarele în butuci".

Auzind acuzele aduse Sfântului Pavel şi lui Sila, mulţimea s-a ridicat împotriva lor. Fără să-i judece pe cei doi, judecătorii le-au rupt hainele şi au poruncit să fie bătuţi cu vergi. După ce le-au dat multe lovituri, i-au aruncat în temniţă, poruncind temnicerului să-i păzească cu grijă, încât acesta i-a închis în celula cea mai dinlăuntru, strângându-le şi picioarele în butuci.

„*Dar spre miezul nopţii, Pavel şi Sila se rugau şi Îi cântau laude lui Dumnezeu; iar cei ce erau în temniţă îi ascultau. Şi deodată s-a făcut cutremur mare, încât temeliile temniţei s-au zguduit şi îndată toate uşile s-au deschis şi legăturile tuturor s-au dezlegat*".

Cu toate că erau întemniţaţi şi cu picioarele în butuci, Sfântul Pavel şi cu Sila au început să se roage şi să cânte cântări de laudă lui Dumnezeu, iar ceilalţi întemniţaţi îi ascultau. Către miezul nopţii însă s-a produs un cutremur mare de pământ, care a zguduit temeliile temniţei, încât toate uşile s-au deschis şi legăturile tuturor celor închişi s-au dezlegat. Este evident faptul că seismul cu cele întâmplate au fost o minune dumnezeiască, pentru că în cazul unui cutremur oarecare nu se întâmplă aşa ceva.

„*Şi când s-a deşteptat temnicerul şi a văzut uşile temniţei deschise, şi-a scos sabia şi voia să se omoare, crezând că cei închişi au fugit. Dar Pavel a strigat cu glas mare, zicând: Să nu-ţi faci nici un rău, că toţi suntem aici!*".

Deşteptându-se temnicerul şi văzând că uşile închisorii sunt deschise, a crezut că cei întemniţaţi au fugit şi a vrut să-şi ia viaţa, însă Sfântul Pavel l-a oprit, spunându-i că toţi cei închişi sunt în temniţă.

Faptul că nici unul dintre cei întemniţaţi nu a fugit din închisoare, deşi toate uşile acesteia erau deschise, este o dovadă în plus că seismul a fost o minune dumnezeiască.

„*Iar el, cerând lumină, s-a repezit înăuntru şi, tremurând de spaimă, a căzut înaintea lui Pavel şi a lui Sila; şi, scoţându-i afară, le-a zis: Domnilor, ce trebuie să fac eu ca să mă mântuiesc? Iar ei au zis: Crede în Domnul Iisus şi te vei mântui tu şi casa ta. Şi i-au grăit cuvântul lui Dumnezeu şi tuturor celor din casa lui. Şi el, luându-i la*

sine, în acel ceas al nopţii, le-a spălat rănile şi s-a botezat îndată, el şi toţi ai lui. Apoi i-a dus în casă, a pus masa şi s-a veselit cu toată casa, pentru aceea că au crezut în Dumnezeu".

Auzind ceea ce i-a spus Sfântul Pavel, temnicerul a cerut lumină, a intrat în celule şi a constatat că toţi cei întemniţaţi erau acolo. Înţelegând că este vorba despre o minune, temnicerul a fost cuprins de spaimă şi scoţându-i din temniţă pe Apostolul Pavel şi pe Sila, i-a întrebat ce este dator să facă pentru a se mântui. Cei doi i-au spus că trebuie să creadă în Iisus Hristos şi i-au vestit lui şi familiei lui cuvântul lui Dumnezeu. Auzind învăţătura cea dumnezeiască, temnicerul s-a botezat cu toţi ai lui, le-a spălat Sfântului Pavel şi lui Sila rănile provocate de loviturile vergilor şi ducându-i la el acasă, a aşezat masa, veselindu-se cu întreaga familie pentru că au îmbrăţişat credinţa cea adevărată.

În minunea întâmplată cu Sfântul Pavel şi cu Sila constatăm modul în care lucrează Dumnezeu, corectând nedreptăţile din lume. Astfel, dacă judecătorii din Filipi au poruncit ca cei doi să fie bătuţi cu vergi şi întemniţaţi fără să-i judece, Dumnezeu i-a eliberat din închisoare în mod miraculos, fapt care a dus şi la botezarea temnicerului şi a familiei lui.

În Apostolul de astăzi am văzut cum temnicerul din Filipi a ajuns să creadă în Iisus Hristos datorită minunii întâmplate cu cutremurul, iar Evanghelia citită astăzi la Sfânta Liturghie ne-a prezentat un orb din naştere care a crezut în Iisus Hristos tot în urma unei minuni, căci Mântuitorul i-a oferit vederea celui care niciodată în viaţă nu a văzut.

Din această pericopă apostolică învăţăm să nu păcătuim, căci prin păcat diavolul pune stăpânire asupra omului, ajungând chiar până la posedare, aşa cum s-a întâmplat cu femeia care avea duh pitonicesc. De asemenea, dacă suferim o nedreptate pe pământ, aşa cum s-a întâmplat cu Sfântul Apostol Pavel şi cu Sila, să nu încercăm să ne facem singuri dreptate, ci să ne punem nădejdea în Dumnezeu, care va îndrepta strâmbătatea respectivă în folosul nostru, lucrând aşa cum numai El ştie, pentru că „cele ce sunt cu neputinţă la oameni sunt cu putinţă la Dumnezeu” (Luca 18,27).

AMIN

Duminica a şaptea după Paşti

Din Faptele Sfinţilor Apostoli

(20,16-18 şi 28-36)

„*În zilele acelea, Pavel hotărâse să treacă cu corabia pe lângă Efes, ca să nu i se întâmple să întârzie în Asia; pentru că se grăbea ca de ziua Cincizecimii, de i-ar fi cu putinţă, să fie la Ierusalim. Şi trimiţând din Milet la Efes, i-a adunat la el pe preoţii Bisericii. Şi dacă au venit la el, le-a zis: Drept aceea, luaţi aminte la voi înşivă şi la toată turma întru care Duhul Sfânt v-a pus pe voi episcopi, ca să păstoriţi Biserica lui Dumnezeu, pe care El a câştigat-o cu însuşi sângele Său. Eu ştiu bine că după plecarea mea vor intra între voi lupi înverşunaţi, care nu vor cruţa turma. Şi dintre voi înşivă se vor ridica bărbaţi grăind învăţături răstălmăcite, ca să-i tragă după ei pe ucenici, drept aceea, privegheaţi. Aduceţi-vă aminte că timp de trei ani, noaptea şi ziua, n-am încetat să vă sfătuiesc, cu lacrimi, pe fiecare dintre voi. Şi acum, vă încredinţez lui Dumnezeu şi cuvântului harului Său, cel care poate să vă zidească şi să vă dea moştenire între toţi cei sfinţiţi. Argint sau aur sau haină n-am poftit de la nimeni; voi înşivă ştiţi că mâinile acestea au lucrat pentru trebuinţele mele şi ale celor ce erau cu mine. Pe toate vi le-am arătat, cum că astfel ostenindu-vă trebuie să-i ajutaţi pe cei slabi şi să vă aduceţi aminte de cuvintele Domnului Iisus, căci El a zis: Mai fericit este a da decât a lua. Şi după ce a spus acestea, şi-a plecat genunchii şi s-a rugat împreună cu ei toţi*”

„*În zilele acelea, Pavel hotărâse să treacă cu corabia pe lângă Efes, ca să nu i se întâmple să întârzie în Asia; pentru că se grăbea ca de ziua Cincizecimii, de i-ar fi cu putinţă, să fie la Ierusalim*”.

Într-una din călătoriile sale misionare Sfântul Apostol Pavel se întorcea din Grecia în Palestina. Călătorind cu corabia printre insulele greceşti, a trecut pe lângă Efes, cea mai importantă cetate din provincia romană Asia. Acest oraş era renumit în antichitate pentru faimosul templu al zeiţei Diana sau Artemisa, care se număra printre cele şapte minuni ale lumii, alături de piramida lui Kheops din Giseh (singura păstrată până astăzi), grădinile suspendate ale Semiramidei

din Babilon, statuia lui Zeus din Olimp, mausoleul din Halicarnas, colosul din Rodos şi farul din Alexandria.

Sfântul Apostol şi Evanghelist Ioan, singurul dintre Apostolii Mântuitorului care nu a suferit moarte martirică, s-a stabilit în jurul anului 69 în Efes. Împăratul roman Domiţian (81-96) l-a exilat în insula Patmos din Grecia, dar în timpul domniei lui Nerva (96-98) i s-a îngăduit să revină în Efes, de unde a condus cu mare autoritate duhovnicească Bisericile din Asia Mică până la adânci bătrâneţe, când s-a mutat la Domnul pe Care L-a slujit întreaga viaţă.

Efesul ne este cunoscut din paginile Sfintei Scripturi datorită răscoalei argintarului Dimitrie. Acesta, „care făcea mici temple de argint ale Dianei şi da meşterilor săi foarte mare câştig, i-a adunat pe ei şi pe cei care lucrau unele ca acestea şi le-a zis: «Bărbaţilor, voi ştiţi că din această îndeletnicire ne este câştigul. Şi voi vedeţi şi auziţi că nu numai în Efes, ci aproape în toată Asia, acest Pavel a convins şi a întors multă mulţime, zicând că cei făcuţi de mâini nu sunt dumnezei. Astfel că nu numai meseria noastră este în primejdie să ajungă fără trecere, dar şi templul marii zeiţe Diana să fie socotit o nimica toată, iar măreţia ei - căreia i se închină Asia şi toată lumea - să fie nimicită». Şi auzind ei şi umplându-se de mânie, strigau zicând: «Mare este Diana efesenilor!». Şi toată cetatea s-a umplut de tulburare şi au pornit într-un cuget la teatru, târându-i cu ei şi pe macedonenii Gaius şi Aristarh, însoţitorii lui Pavel. Deci unii strigau una, alţii strigau alta, căci adunarea era învălmăşită, iar cei mai mulţi nu ştiau pentru ce s-au adunat acolo. Iar secretarul, potolind mulţimea, a zis: «Bărbaţi efeseni, cine oare între oameni este acela care să nu ştie că cetatea efesenilor este păzitoarea templului Dianei celei mari şi a statuii ei celei căzute din cer? Aşadar, acestea fiind mai presus de orice îndoială, trebuie să vă liniştiţi şi să nu faceţi nimic nesăbuit. Căci aţi adus pe bărbaţii aceştia, care nu sunt nici furi de cele sfinte şi nici nu o defaimă pe zeiţa voastră. Dacă Dimitrie şi meşterii cei împreună cu el au vreo plângere împotriva cuiva, există zile de judecată şi proconsuli, să se cheme deci în judecată unii pe alţii. Iar dacă urmăriţi altceva, se va hotărî în adunarea cea legiuită, căci suntem în primejdie, ca pentru ziua de astăzi să fim învinuiţi de răscoală, neexistând nici o pricină prin care

noi am putea da vreo lămurire despre tulburarea aceasta. Şi zicând acestea, a slobozit adunarea" (Fapte 19,24-29; 32 şi 35-41).

Apostolul neamurilor nu a oprit în Efes, ci a preferat să ocolească această cetate importantă, pentru că se grăbea să ajungă de sărbătoarea Cincizecimii la Ierusalim.

„*Şi trimiţând din Milet la Efes, i-a adunat la el pe preoţii Bisericii*".

Corabia cu care călătorea Sfântul Pavel a acostat în Milet, un oraş aflat în apropierea Efesului. Apostolul neamurilor le-a făcut cunoscută preoţilor din Efes prezenţa sa în Milet, iar aceştia au venit să-l întâlnească pe Apostol.

„*Şi dacă au venit la el, le-a zis: Drept aceea, luaţi aminte la voi înşivă şi la toată turma întru care Duhul Sfânt v-a pus pe voi episcopi, ca să păstoriţi Biserica lui Dumnezeu, pe care El a câştigat-o cu însuşi sângele Său*".

Sfântul Pavel le dă slujitorilor Bisericii mai multe sfaturi. În primul rând îi îndeamnă să ia aminte la ei înşişi, aşa cum a făcut şi cu ucenicul său Timotei, căruia i-a scris: „Nu fi nepăsător faţă de harul care este întru tine" (I Tim. 4,14). Slujitorii sfintelor altare trebuie să fie un model demn de urmat pentru toţi creştinii. Mântuitorul le-a spus în acest sens Sfinţilor Apostoli şi urmaşilor lor: „Voi sunteţi sarea pământului; dacă sarea se va strica, cu ce se va săra? De nimic nu mai e bună decât să fie aruncată afară şi călcată în picioare de oameni. Voi sunteţi lumina lumii; nu poate să se ascundă cetatea din vârful muntelui, nici nu aprinde cineva făclie şi o pune sub obroc, ci în sfeşnic, şi ea le luminează tuturor celor din casă. Aşa să lumineze lumina voastră înaintea oamenilor, încât ei să vadă faptele voastre cele bune şi să slăvească pe Tatăl vostru Cel din ceruri" (Matei 5,13-16).

Apostolul neamurilor îi sfătuieşte apoi pe slujitorii Bisericii să poarte de grijă de toată turma cuvântătoare încredinţată lor. Observăm aici că slujitorii sfintelor altare au datoria sfântă de a veghea ca nici unul dintre păstoriţii lor să nu se abată de la calea adevărului. Mântuitorul le-a spus în acest sens Sfinţilor Apostoli: „Dacă un om are o sută de oi şi una din ele se rătăceşte, nu le lasă el oare în munţi pe cele nouăzeci şi nouă şi, ducându-se, o caută pe cea rătăcită? Şi

dacă se întâmplă s-o găsească, adevăr vă grăiesc vouă că se bucură de ea mai mult decât de cele nouăzeci şi nouă care nu s-au rătăcit. Tot astfel nu este vrerea Tatălui vostru Celui din ceruri ca să piară vreunul din aceştia mici" (Matei 18,12-14).

Din modul de adresare al Apostolului constatăm că între slujitorii Bisericii erau şi episcopi, ceea ce dovedeşte că în perioada apostolică existau deja toate cele trei trepte sacerdotale (arhieria, preoţia şi diaconia). Sfântul Pavel le reaminteşte acestora că Sfântul Duh i-a rânduit să fie episcopi. Conform scrierilor Noului Testament, pentru a ajunge cineva arhiereu are nevoie în primul rând de vocaţie sau chemare, căci „nimeni nu-şi ia singur cinstea aceasta, ci dacă este chemat de Dumnezeu după cum şi Aaron" (Evrei 5,4), apoi marele dar al arhieriei se dobândeşte prin hirotonie sau punerea mâinilor (I Tim. 4,14 şi II Tim. 1,6).

Apostolul neamurilor îi conştientizează pe slujitorii Bisericii că rolul lor este acela de a păstori turma cuvântătoare, pe care Mântuitorul a răscumpărat-o cu sângele Său, pentru că „nu cu sânge de ţapi şi de viţei, ci cu însuşi sângele Său ne-a dobândit răscumpărare veşnică" (Evrei 9,12).

Apostolul continuă: „*Eu ştiu bine că după plecarea mea vor intra între voi lupi înverşunaţi, care nu vor cruţa turma. Şi dintre voi înşivă se vor ridica bărbaţi grăind învăţături răstălmăcite, ca să-i tragă după ei pe ucenici, drept aceea, privegheaţi*".

Sfântul Pavel le spune slujitorilor Bisericii că după plecarea lui vor fi unii care vor începe să răspândească învăţături greşite între creştini, pentru a-i abate de la adevăr. Acelaşi lucru îl mărturiseşte şi Sfântul Petru în cea de-a doua epistolă a sa: „Şi între voi vor fi învăţători mincinoşi, care vor strecura eresuri pierzătoare şi, tăgăduind chiar pe Stăpânul Care i-a răscumpărat, îşi vor aduce lor grabnică pieire; şi mulţi se vor lua după învăţăturile lor rătăcite şi, din pricina lor, calea adevărului va fi hulită" (II Petru 2,1-2). Din istoria Bisericii cunoaştem faptul că cele afirmate de cei doi Apostoli s-au împlinit foarte curând, pentru că între creştini au început să apară încă din timpurile apostolice învăţători mincinoşi, întrucât diavolul şi-a înteţit lucrarea în lume. Mântuitorul le-a atras luarea aminte Apostolilor în

acest sens: „Iată, satana a cerut să vă cearnă ca pe grâu” (Luca 22,31). Pentru ca slujitorii Bisericii să nu se abată de la credința cea adevărată, Apostolul neamurilor le spune să privegheze, după cum Mântuitorul i-a îndemnat pe Sfinții Apostoli: „Privegheaţi şi vă rugaţi, ca să nu intraţi în ispită” (Matei 26,41). Acelaşi îndemn îl face şi Sfântul Petru tuturor creştinilor: „Fiţi treji, privegheaţi. Potrivnicul vostru, diavolul, umblă răcnind ca un leu, căutând pe cine să înghită; staţi-i împotrivă, tari în credinţă” (I Petru 5,8-9).

Sfântul Pavel spune în continuare: „*Aduceţi-vă aminte că timp de trei ani, noaptea şi ziua, n-am încetat să vă sfătuiesc, cu lacrimi, pe fiecare dintre voi. Şi acum, vă încredinţez lui Dumnezeu şi cuvântului harului Său, cel care poate să vă zidească şi să vă dea moştenire între toţi cei sfinţiţi*”.

Ținând cont de importanța strategică a Efesului, care era un centru comercial, politic și religios, unde se găsea și o numeroasă colonie de evrei, Apostolul neamurilor petrecuse cu câțiva ani în urmă o perioadă îndelungată în acest oraș, unde „timp de trei luni a vorbit cu îndrăzneală în sinagogă, luându-se cu ei la întrebări şi încredinţându-i despre împărăţia lui Dumnezeu. Dar fiindcă unii erau împietriţi şi nu se înduplecau, bârfind calea Domnului înaintea mulţimii, Pavel s-a despărţit de ei şi i-a luat deoparte pe ucenici, învăţând în fiecare zi în şcoala lui Tiranus. Şi aceasta a ţinut vreme de doi ani, aşa încât toţi cei ce locuiau în Asia, şi iudei şi elini, au auzit cuvântul Domnului” (Fapte 19,8-10).

Pentru a-i întări în credință și a-i feri de ispite, Sfântul Pavel le aduce aminte slujitorilor Bisericii din Efes de perioada petrecută la ei şi de râvna cu care i-a învăţat cuvântul Evangheliei, apoi îi încredinţează lui Dumnezeu, pentru că El este de fapt Cel care poate să-i zidească, de vreme ce ei sunt „zidiţi pe temelia Apostolilor şi a proorocilor, piatra cea din capul unghiului fiind Însuşi Iisus Hristos, întru Care toată zidirea, bine alcătuită, creşte spre a fi locaş sfânt întru Domnul, în Care şi ei sunt împreună zidiţi, spre a fi locaş al lui Dumnezeu întru Duhul” (Efes. 2,20-22).

Prin cuvintele: „Și poate să vă dea moștenire între toți cei sfinţiţi”, Apostolul neamurilor le arată slujitorilor Bisericii că celor

care sunt vrednici, Dumnezeu le va răsplăti, oferindu-le loc în împărăţia cerurilor, împreună cu ceilalţi slujitori ai Săi.

Sfântul Pavel spune în încheiere: „*Argint sau aur sau haină n-am poftit de la nimeni; voi înşivă ştiţi că mâinile acestea au lucrat pentru trebuinţele mele şi ale celor ce erau cu mine. Pe toate vi le-am arătat, cum că astfel ostenindu-vă trebuie să-i ajutaţi pe cei slabi şi să vă aduceţi aminte de cuvintele Domnului Iisus, căci El a zis: Mai fericit este a da decât a lua*".

Pe lângă răspândirea cuvântului lui Dumnezeu, Apostolul neamurilor se îndeletnicea şi cu confecţionarea de corturi (Fapte 18,3), pentru a se putea întreţine el şi însoţitorii lui, dar şi pentru a se face pildă celor care îmbrăţişau învăţătura creştină, arătându-le că cei tari sunt datori să-i ajute pe cei slabi, „purtând sarcinile unii altora şi aşa împlinind legea lui Hristos" (Gal. 6,2).

„*Şi după ce a spus acestea, şi-a plecat genunchii şi s-a rugat împreună cu ei toţi*".

Încheind ceea ce avea de spus, Sfântul Apostol Pavel a înălţat o rugăciune lui Dumnezeu, împreună cu slujitorii Bisericii.

Din Apostolul de astăzi am învăţat că în timpul încercărilor, oricât ar fi acestea de grele şi de numeroase, trebuie să avem credinţă puternică în Dumnezeu, iar creştinii mai înalţi din punct de vedere duhovnicesc au datoria de a-i ajuta pe cei mai slabi. Drept aceea, să nu pregetăm să împlinim îndemnurile Sfântului Pavel, pentru că numai aşa ne vom face bineplăcuţi lui Dumnezeu, iar Acesta ne va răsplăti pe pământ şi ne va găti loc în împărăţia cerurilor.

AMIN

Duminica pogorârii Sfântului Duh

Din Faptele Sfinţilor Apostoli

(2,1-11)

„*În zilele acelea, când a sosit ziua Cincizecimii, erau toţi împreună în acelaşi loc. Şi din cer, fără de veste, s-a făcut un vuiet, ca de suflare de vânt ce vine repede, şi a umplut toată casa unde şedeau ei. Şi li s-au arătat, împărţite, limbi ca de foc şi au şezut pe fiecare dintre ei. Şi s-au umplut toţi de Duhul Sfânt şi au început să vorbească în alte limbi, precum le dădea lor Duhul a grăi. Şi erau locuind în Ierusalim iudei, bărbaţi cucernici, din toate neamurile care sunt sub cer şi parţi şi mezi şi elamiţi şi cei ce locuiesc în Mesopotamia, în Iudeea şi în Capadocia, în Pont şi în Asia, în Frigia şi în Pamfilia, în Egipt şi în părţile Libiei cea de lângă Cirene, şi romani în treacăt, iudei şi prozeliţi, cretani şi arabi. Şi iscându-se vuietul acela, s-a adunat mulţimea şi s-a tulburat, căci fiecare îi auzea pe ei vorbind în limba sa. Şi erau uimiţi toţi şi se minunau zicând: Iată, nu sunt oare galileieni toţi aceştia care vorbesc? Şi cum de auzim noi fiecare limba noastră, în care ne-am născut, şi îi auzim pe ei vorbind în limbile noastre despre faptele minunate ale lui Dumnezeu?*”.

„*În zilele acelea, când a sosit ziua Cincizecimii erau toţi împreună în acelaşi loc*”.

După ce Iuda L-a vândut pe Mântuitorul, „văzând că a fost osândit la moarte, s-a căit şi le-a înapoiat arhiereilor şi bătrânilor cei treizeci de arginţi, zicând: «Am greşit vânzând sânge nevinovat». Iar ei i-au zis: «Ce ne priveşte pe noi? Tu vei vedea». Şi el, aruncând arginţii în templu, a plecat de acolo; şi ducându-se, s-a spânzurat şi, căzând, a plesnit pe la mijloc şi i s-au vărsat toate măruntaiele” (Matei 27,3-5 şi Fapte 1,18). În această situaţie au rămas numai unsprezece Apostoli, însă întrucât poporul ales era format din douăsprezece seminţii, după înălţarea Mântuitorului cu trupul la cer Sfântul Petru i-a adunat pe toţi cei ce credeau în Iisus Hristos, „iar numărul lor era ca la o sută douăzeci şi le-a spus: «Trebuie ca din aceşti bărbaţi care s-au adunat cu noi în timpul cât Domnul Iisus a fost cu noi - începând de la botezul lui Ioan, până în ziua în care S-a înălţat de la noi - unul din ei

să fie împreună cu noi martor al învierii Lui». Şi au pus înainte pe doi: pe Iosif, numit Barsaba, zis şi Iustus, şi pe Matia. Şi, rugându-se, au zis: «Tu, Doamne, Care cunoşti inimile tuturor, arată pe care din aceştia doi l-ai ales să ia locul acestei slujiri şi al apostoliei din care a căzut Iuda, ca să meargă în locul lui». Şi au tras la sorţi; şi sorţul a căzut pe Matia; şi el s-a rânduit împreună cu cei unsprezece Apostoli" (Fapte 1,15 şi 21-26).

Întrucât înaintea înălţării cu trupul la cer Domnul Hristos le poruncise Sfinţilor Apostoli: „Voi să rămâneţi în cetate până ce vă veţi îmbrăca cu putere de sus" (Luca 24,49), nici unul dintre ei nu a ieşit din Ierusalim, iar în ziua Cincizecimii, când evreii sărbătoreau legământul dintre Dumnezeu şi poporul ales (Lev. 23,15-21 şi Deut. 16,9-11), precum şi înnoirea acestui legământ (II Par. 15,10-13), toţi cei doisprezece Apostoli se găseau în foişorul în care a avut loc cina cea de taină, „unde se adunau ei de obicei" (Fapte 1,13).

„*Şi din cer, fără de veste, s-a făcut un vuiet, ca de suflare de vânt ce vine repede, şi a umplut toată casa unde şedeau ei. Şi li s-au arătat, împărţite, limbi ca de foc şi au şezut pe fiecare dintre ei. Şi s-au umplut toţi de Duhul Sfânt şi au început să vorbească în alte limbi, precum le dădea lor Duhul a grăi*".

Pe când cei doisprezece Apostoli erau împreună, dintr-o dată s-a auzit un vuiet din cer, ca un vânt care suflă tare şi deasupra fiecăruia dintre ei a şezut câte o limbă ca de foc şi umplându-se toţi de Duhul Sfânt, au început să grăiască în diferite limbi, după cum îi dădea Duhul să grăiască fiecăruia dintre ei.

Trebuie menţionat faptul că limbile care au şezut deasupra fiecăruia dintre Sfinţii Apostoli nu erau de foc, ci asemănătoare acestuia, pentru că de vreme ce „Dumnezeu este Duh" (Ioan 4,24), El este lipsit de corporalitate, deci nu are nici o însuşire materială.

Pogorârea Sfântului Duh în chip de limbi de foc peste fiecare dintre Sfinţii Apostoli arată că toţi erau egali, nici unul dintre ei nefiind mai mare decât ceilalţi. De vreme ce toţi Apostolii au primit împreună acelaşi Duh Sfânt, în problemele majore ale Bisericii primare era consultat colegiul apostolic. Astfel, când în Antiohia, unde a luat fiinţă prima comunitate creştină formată din păgâni convertiţi, s-

a pus problema ca aceştia să fie tăiaţi împrejur, au avut loc discuţii aprinse între ei pe această temă, încât „au rânduit ca Pavel, Barnaba şi alţi câţiva dintre ei să se suie la Apostolii din Ierusalim pentru această întrebare” (Fapte 15,2).

Faptul că Sfinţii Apostoli, sub inspiraţia Sfântului Duh, au început să grăiască în limbi străine, dovedeşte universalitatea învăţăturii creştine. Dacă după învierea Sa din morţi Domnul Hristos le-a spus Sfinţilor Apostoli: „Mergând, învăţaţi toate neamurile, botezându-le în numele Tatălui şi al Fiului şi al Sfântului Duh, învăţându-le să păzească toate câte v-am poruncit vouă” (Matei 28,19-20), prin grăirea în diferite limbi Sfântul Duh le-a oferit Apostolilor instrumentul necesar pentru a comunica cu locuitorii ţărilor prin care urma să le rânduiască să propovăduiască Evanghelia.

De asemenea, prin darul oferit Sfinţilor Apostoli de a grăi în limbi diferite, Sfântul Duh a corectat actul petrecut la turnul Babel, unde Dumnezeu le-a amestecat oamenilor limbile, făcându-i să nu se mai înţeleagă unii cu alţii, căci până atunci „era în tot pământul o singură limbă şi un singur grai la toţi” (Fac. 11,1).

Textul Apostolului spune în continuare că „*erau locuind în Ierusalim iudei, bărbaţi cucernici, din toate neamurile care sunt sub cer*”.

Datorită istoriei zbuciumate a poporului ales, care a fost dus în robie de mai multe ori, foarte mulţi evrei s-au stabilit în afara graniţelor Ţării Sfinte, formând colonii în marile oraşe ale lumii cunoscute atunci. Unii dintre evrei şi-au păstrat limba, alţii însă au adoptat limba ţării în care s-au stabilit.

Pericopa apostolică îi pomeneşte aici pe evreii din diaspora, care mânaţi de credinţă au revenit în Ţara Sfântă şi s-au stabilit în Ierusalim, acesta fiind considerat oraş sfânt. Unii dintre aceşti evrei erau de cultură şi limbă greacă, având sinagogă separată, în care serviciile religioase se săvârşeau în greceşte (Fapte 6,9).

Printre cei care se găseau în Ierusalim în momentul pogorârii Sfântului Duh peste Sfinţii Apostoli erau „*parţi şi mezi şi elamiţi şi cei ce locuiesc în Mesopotamia, în Iudeea şi în Capadocia, în Pont şi în Asia, în Frigia şi în Pamfilia, în Egipt şi în părţile Libiei cea de lângă Cirene, şi romani în treacăt, iudei şi prozeliţi, cretani şi arabi*”.

Dacă la începutul pericopei apostolice sunt amintiţi evreii din diaspora stabiliţi în Ierusalim, acum sunt pomeniţi foarte mulţi străini care fie locuiau în Cetatea Sfântă, fie erau aici cu treburi sau doar în trecere. Dintre aceştia, unii erau păgâni, iar alţii prozeliţi, adică păgâni convertiţi la iudaism.

Capitalele ţărilor şi marile oraşe ale lumii au fost întotdeauna puncte de atracţie pentru oameni aparţinând diferitor popoare, ceea ce le-a făcut să devină cosmopolite. Acest lucru constatăm că este valabil şi în ceea ce priveşte oraşul Ierusalim, deşi relatarea biblică se referă la un eveniment întâmplat cu aproape două mii de ani în urmă.

Mântuitorul le-a poruncit Sfinţilor Apostoli să nu se depărteze de Ierusalim până când se vor îmbrăca cu putere de sus, pentru că acesta era un oraş foarte mare, iar în momentul pogorârii Sfântului Duh voia să fie de faţă cât mai multă lume care să audă vestit cuvântul Evangheliei. Din acelaşi motiv Dumnezeu a rânduit ca pogorârea Sfântului Duh peste Sfinţii Apostoli să aibă loc tocmai în ziua Cincizecimii, pentru că în această zi Cetatea Sfântă era plină de vizitatori. Constatăm de aici că timpul şi locul pogorârii Sfântului Duh au fost alese cu mare grijă de Dumnezeu.

„*Şi iscându-se vuietul acela, s-a adunat mulţimea şi s-a tulburat, căci fiecare îi auzea pe ei vorbind în limba sa. Şi erau uimiţi toţi şi se minunau zicând: Iată, nu sunt oare galileieni toţi aceştia care vorbesc? Şi cum de auzim noi fiecare limba noastră, în care ne-am născut, şi îi auzim pe ei vorbind în limbile noastre despre faptele minunate ale lui Dumnezeu?*”.

Foişorul în care obişnuiau să se adune Sfinţii Apostoli se găsea în imediata apropiere a mormântului regelui David, care era un loc de pelerinaj pentru evrei, încât vuietul provocat de pogorârea Sfântului Duh peste Sfinţii Apostoli a fost auzit de mulţimea de oameni aflată acolo. Apropiindu-se, toţi au au fost cuprinşi de uimire, pentru că Apostolii, care erau oameni simpli din Galileea, vorbeau în diferite limbi străine despre faptele minunate ale lui Dumnezeu.

Pogorârea Sfântului Duh a fost anunţată de Sfântul Ioan Botezătorul, care le-a spus evreilor: „Eu vă botez cu apă spre pocăinţă, dar Cel ce vine după mine este mai puternic decât mine, Căruia eu nu

sunt vrednic să-I duc încălţămintea; Acesta vă va boteza cu Duh Sfânt şi cu foc" (Mat. 3,11). Şi Mântuitorul a anunţat pogorârea Sfântului Duh, când după înviere le-a spus Sfinţilor Apostoli: „Ioan a botezat cu apă, iar voi veţi fi botezaţi cu Duh Sfânt" (Fapte 1,5).

Foarte important de menţionat este faptul că Sfântul Duh S-a pogorât la Cincizecime numai peste Sfinţii Apostoli, însă ulterior şi asupra altor persoane. Astfel, după ce Sfântul Pavel a botezat doisprezece bărbaţi, şi-a pus „mâinile peste ei, iar Duhul Sfânt a venit asupra lor şi vorbeau în limbi şi prooroceau" (Fapte 19,6). De asemenea, „în timp ce Petru vorbea, Duhul Sfânt S-a pogorât peste toţi cei ce ascultau cuvântul. Iar credincioşii tăiaţi împrejur, care veniseră cu Petru, au rămas uimiţi pentru că darul Duhului Sfânt s-a revărsat şi peste neamuri, căci îi auzeau vorbind în limbi şi slăvindu-L pe Dumnezeu" (Fapte 10,44-46).

Apostolul citit astăzi la Sfânta Liturghie ne prezintă pogorârea Sfântului Duh peste Sfinţii Apostoli, aceasta fiind singura relatare scripturistică a acestui important eveniment. Sfânta Evanghelie care s-a citit astăzi la Sfânta Liturghie ne înfăţişează doar promisiunea pogorârii Sfântului Duh făcută de Mântuitorul, Care a spus: „Cel ce crede în Mine - precum a zis Scriptura - râuri de apă vie vor curge din pântecele lui. Iar aceasta a spus-o despre Duhul pe Care aveau să-L primească acei ce cred în El, că Duhul încă nu era dat, pentru că Iisus încă nu Se preamărise" (Ioan 7,38-39).

În pericopa apostolică de astăzi am văzut cum Sfântul Duh S-a pogorât peste Sfinţii Apostoli, iar aceştia au început să grăiască în diferite limbi. De vreme ce Sfântul Duh S-a pogorât în lume, este deosebit de important ca noi să ne străduim să ne umplem de Duh Sfânt, iar aceasta o putem face numai dacă împlinim poruncile lui Dumnezeu, ferindu-ne de păcat şi cultivând virtuţile.

AMIN

Duminica întâia după pogorârea Sfântului Duh

Din Epistola către evrei a Sfântului Apostol Pavel

(11,33-40 şi 12,1-2)

„*Fraţilor, proorocii prin credinţă au biruit împărăţii, au făcut dreptate, au dobândit făgăduinţe, au astupat gurile leilor, au stins puterea focului, au scăpat de ascuţişul sabiei, s-au împuternicit, din slabi ce erau s-au făcut tari în război, au întors taberele vrăjmaşilor pe fugă; unele femei şi-au luat pe morţii lor înviaţi. Iar alţii au fost chinuiţi, nevrând să primească eliberarea, pentru a-şi dobândi una mai bună, învierea; iar alţii au suferit batjocură şi bice, ba chiar lanţuri şi închisoare; au fost ucişi cu pietre, au fost puşi la cazne, au fost tăiaţi cu fierăstrăul, au murit ucişi cu sabia, au pribegit în piei de oaie şi în piei de capră, strâmtoraţi, necăjiţi, înjosiţi. Ei, de care lumea nu era vrednică, au rătăcit în pustiuri, în munţi, în peşteri şi în crăpăturile pământului. Şi toţi aceştia, deşi primiseră bună mărturie pe temeiul credinţei lor, n-au primit roadele făgăduinţei; pentru că Dumnezeu rânduise pentru noi ceva mai bun, aşa ca ei să nu ajungă fără noi la desăvârşire. Astfel că şi noi, având împrejurul nostru atâta nor de martori, să lepădăm orice povară şi tot păcatul ce cu uşurinţă ne împresoară, şi să alergăm cu stăruinţă la lupta care ne stă înainte, cu ochii aţintiţi asupra lui Iisus, Cel ce începe credinţa şi o desăvârşeşte*”.

Cea mai mare parte din această pericopă apostolică se citeşte şi în duminica dinaintea naşterii Domnului.

În acest pasaj apostolic Sfântul Pavel scrie: „*Fraţilor, proorocii prin credinţă au biruit împărăţii, au făcut dreptate, au dobândit făgăduinţe, au astupat gurile leilor, au stins puterea focului, au scăpat de ascuţişul sabiei, s-au împuternicit, din slabi ce erau s-au făcut tari în război, au întors taberele vrăjmaşilor pe fugă; unele femei şi-au luat pe morţii lor înviaţi*”.

În Vechiul Testament Dumnezeu a ridicat mereu prooroci dintre fiii lui Israel, pe de o parte pentru a ţine în permanenţă trează conştiinţa poporului ales despre rolul lui unic în istorie, de a da din sânul său pe Mântuitorul lumii sau Mesia cel făgăduit de Dumnezeu şi aşteptat de oameni, iar pe de altă parte pentru a vesti anumite

evenimente din viaţa Mântuitorului sau a poporului ales. Dintre profeţi unii au scris cărţi, cum sunt cei patru prooroci mari: Isaia, Ieremia, Iezechiel şi Daniel; şi cei doisprezece profeţi mici: Osea, Amos, Miheia, Ioil, Avdie, Iona, Naum, Avacum, Sofonie, Agheu, Zaharia şi Maleahi. Alţi profeţi însă nu au avut o operă scrisă, precum: Samuel, Natan, Ilie şi Elisei. Pe lângă aceştia au existat şi proorocițe, ca de pildă: Mariam, sora lui Moise și a lui Aaron (Ieș, 15,20), Debora, soția lui Lapidot (Jud. 4,4), Hulda, soția lui Șalum (IV Regi 22,14), Noadia (Neemia 6,14), şi Ana, fiica lui Fanuel, din seminţia lui Aşer (Luca 2,36), însă nici una dintre ele nu a scris vreo carte.

Sfântul Pavel enumeră anumite fapte minunate săvârşite prin credinţă de regii evreilor, de prooroci sau chiar de oamenii simpli din popor, dintre care amintim: judecătorul Samson a omorât cu mâinile goale un leu (Judec. 14,6), iar profetul Daniel a stat o noapte în groapa cu lei, fără să fie vătămat (Dan. 6,17-25). Tinerii: Șadrac, Meşac şi Abed-Nego au refuzat să se închine idolului de aur făcut de regele Nabucodonosor, motiv pentru care au fost aruncaţi în cuptorul de foc încins, dar nu li s-a întâmplat nimic, iar după ce au ieşit din cuptor, „satrapii, comandanţii de oşti, ispravnicii şi sfetnicii regelui i-au văzut că focul nu le arsese trupul, că părul de pe cap nu le era pârlit, că hainele le erau neschimbate şi că nici măcar nu miroseau a foc” (Dan. 3,27). Proorocul Ilie a înviat pe fiul văduvei din Sarepta Sidonului (III Regi 17,17-24), iar profetul Elisei a readus la viaţă pe fiul unei şunamitence (IV Regi 4,20-37).

Apostolul neamurilor continuă: „*Iar alţii au fost chinuiţi, nevrând să primească eliberarea, pentru a-şi dobândi una mai bună, învierea; iar alţii au suferit batjocură şi bice, ba chiar lanţuri şi închisoare; au fost ucişi cu pietre, au fost puşi la cazne, au fost tăiaţi cu fierăstrăul, au murit ucişi cu sabia, au pribegit în piei de oaie şi în piei de capră, strâmtoraţi, necăjiţi, înjosiţi*”.

Sfântul Pavel vorbește și despre suferinţele pe care le-au îndurat unii prooroci pentru că le-au făcut cunoscută evreilor voia lui Dumnezeu. Astfel Miheia a fost întemniţat de regele Ahab (III Regi 22,26-27). Paşhur, fiul preotului Imer, l-a aruncat în temniță pe Ieremia (Ieremia 20,2). Zaharia, fiul preotului Iehoiada, a fost ucis cu

pietre în curtea templului din Ierusalim (II Paralip. 24,21), Isaia a fost tăiat cu fierăstrăul, iar Urie, fiul lui Şemaia, a fost ucis cu sabia de regele Ioiachim (Ieremia 26,23).

Sfântul Apostol Pavel scrie în continuare despre oamenii lui Dumnezeu: „*Ei, de care lumea nu era vrednică, au rătăcit în pustiuri, în munţi, în peşteri şi în crăpăturile pământului*".

Oamenii care stau în ascultare de Dumnezeu se disting de semenii lor păcătoşi şi pot primi chiar anumite daruri de sus, de care ceilalţi nu sunt vrednici. Astfel de oameni ar trebui să se bucure de respect din partea tuturor, însă uneori ei sunt chiar urmăriţi şi persecutaţi. Aşa s-a întâmplat în Vechiul Testament cu David, care îi cânta regelui Saul din harpă pentru a îndepărta duhul cel rău care îl tulbura. După ce David l-a ucis pe Goliat, precum şi o sută de filisteni, pentru a se putea căsători cu Micol, fiica regelui Saul, acesta s-a umplut de invidie asupra lui, pentru că tânărul David se bucura de o popularitate mai mare decât a lui în sânul poporului ales, şi căuta să-l omoare. În această situaţie David s-a refugiat pentru o vreme în peştera Adulam (I Regi 22,1) şi în cea din faţa Sadaemului (I Regi 24,4). De asemenea, după ce proorocul Ilie a omorât preoţii lui Baal, întorcându-i pe evrei din rătăcire la credinţa în adevăratul Dumnezeu, a fost nevoit să se ascundă într-o peşteră din Horeb pentru a scăpa de mânia reginei Izabela (III Regi 19,8-9).

Apostolul neamurilor spune mai departe: „*Şi toţi aceştia, deşi primiseră bună mărturie pe temeiul credinţei lor, n-au primit roadele făgăduinţei; pentru că Dumnezeu rânduise pentru noi ceva mai bun, aşa ca ei să nu ajungă fără noi la desăvârşire*".

Cu toate că proorocii şi drepţii Vechiului Testament, în baza credinţei lor în Dumnezeul cel adevărat, au primit făgăduinţe, nu au avut parte de roadele lor, pentru că până la învierea Domnului Hristos raiul a fost închis, încât sufletele tuturor oamenilor, fie drepţi, fie păcătoşi, se duceau în iad. Abia după moartea trupului Mântuitorului pe cruce sufletul Acestuia a coborât la iad, eliberând sufletele tuturor drepţilor din robia diavolului şi a morţii, cu care a intrat în împărăţia lui Dumnezeu, deschizând în acest fel calea pentru toţi cei ce cred în

Domnul Hristos şi se străduiesc să ajungă în împărăţia cerurilor, încât toţi împreună să ajungă la desăvârşire.

Sfântul Pavel scrie în încheiere: „*Astfel că şi noi, având împrejurul nostru atâta nor de martori, să lepădăm orice povară şi tot păcatul ce cu uşurinţă ne împresoară, şi să alergăm cu stăruinţă la lupta care ne stă înainte, cu ochii aţintiţi asupra lui Iisus, Cel ce începe credinţa şi o desăvârşeşte*".

Apostolul neamurilor îi îndeamnă pe cititorii epistolei sale ca, ţinând cont de mulţimea martorilor care îi înconjoară, să se silească în lupta duhovnicească ce le stă înainte. Acelaşi îndemn l-a făcut Apostolul şi ucenicului său Timotei: „Luptă-te lupta cea bună a credinţei, cucereşte viaţa veşnică la care ai fost chemat şi pentru care ai dat bună mărturie înaintea multor martori" (I Tim. 6,12). Când îşi simţea sfârşitul aproape, Sfântul Pavel i-a mărturisit aceluiaşi ucenic: „Lupta cea bună m-am luptat, călătoria am săvârşit-o, credinţa am păzit-o. De acum mi s-a gătit cununa dreptăţii, pe care în ziua aceea mi-o va da Domnul, Dreptul Judecător; şi nu numai mie, ci şi tuturor celor ce I-au iubit arătarea" (II Tim. 4,7).

Pentru a reuşi în eforturile duhovniceşti, creştinii sunt datori să renunţe la orice povară. Simeon Metafrastul ne lămureşte ce înseamnă grija lumească sau povara în războiul duhovnicesc, când spune: „Să ne gândim la casa cuiva, care se întâmplă să ardă. Cel ce a vrut să scape, de îndată ce a simţit focul a fugit gol, neavând grijă de nimic din cele dinăuntru, gândindu-se numai la viaţa sa. Dar altuia venindu-i în minte să scoată şi vreunul din lucrurile sale, s-a oprit să-l ia, dar pe când îl lua, cuprinzând focul casa, l-a cuprins şi l-a ars şi pe el. Vezi cum s-a pierdut în foc cu voia sa pentru dragostea a ceva din cele vremelnice, pe care arată că le-a iubit mai mult decât pe sine? Să socotim că o corabie este gata să se scufunde. Cel ce vrea să se izbăvească pe sine însuşi, se dezbracă şi se aruncă gol în valuri şi aşa îşi scapă viaţa. Dar cel ce vrea să ia cu sine şi vreuna din hainele sale, este înghiţit de valuri şi, pentru un mic câştig, se pierde şi pe sine însuşi. Să ne închipuim iarăşi că s-a vestit năvălirea duşmanilor. Unul, îndată ce a auzit, a fugit cu ce era pe el, neavând grijă de nimic din avuţiile lui. Altul necrezând, sau vrând să-şi ducă cu el ceva din lucruri, a rămas în

urmă şi a fost prins de duşmani. Vezi că cineva poate să-şi piardă viaţa cu voia sa din negrijă şi prin alipirea de ceva din cele ale lumii?". Pentru a înainta către Dumnezeu, credincioşii trebuie să se ferească de păcat, care conform afirmaţiei Apostolului neamurilor îi împresoară cu uşurinţă, pentru că „diavolul umblă răcnind ca un leu, căutând pe cine să înghită" (I Petru 5,8). De asemenea, credincioşii trebuie să Îl aibă ca model şi ţintă permanentă pe Domnul Hristos, Care începe credinţa şi o desăvârşeşte, căci „credinţa vine din auzire, iar ceea ce se aude vine prin cuvântul lui Hristos, iar sfârşitul Legii este Hristos, spre îndreptăţire tot celui ce crede" (Rom. 10,17 şi 10,4).

Dacă Sfântul Pavel vorbeşte în acest pasaj apostolic despre faptele minunate săvârşite de unii prooroci din Vechiul Testament cu ajutorul lui Dumnezeu şi despre suferinţele acestora, precum şi despre eforturile pe care trebuie să le depună toţi creştinii în lupta lor duhovnicească, duminica de astăzi este închinată tuturor sfinţilor, care au biruit în această luptă şi ne sunt nouă modele vrednice de urmat. Ţinând cont atât de recomandările Sfântului Apostol Pavel, cât şi de exemplele sfinţilor, să ne străduim să le urmăm pilda, pentru că numai aşa vom ajunge alături de ei în împărăţia lui Dumnezeu.

AMIN

Duminica a doua după pogorârea Sfântului Duh

Din Epistola către romani a Sfântului Apostol Pavel

(2,10-16)

„*Fraţilor, mărire, cinste şi pace oricui face binele: iudeului mai întâi, şi elinului. Căci la Dumnezeu nu este părtinire! Aşadar, câţi au păcătuit fără lege, fără lege vor şi pieri; iar câţi au păcătuit în lege, prin lege vor fi judecaţi. Pentru că nu cei ce aud legea sunt drepţi înaintea lui Dumnezeu, ci cei ce împlinesc legea, aceia se vor îndreptăţi. Căci când păgânii, care nu au lege, din fire fac cele ale legii, ei fără să aibă lege îşi sunt loruşi lege; ei arată fapta legii scrisă în inimile lor prin mărturia conştiinţei şi prin judecăţile lor, care îi învinovăţesc sau chiar îi apără în ziua în care Dumnezeu va judeca, prin Iisus Hristos, potrivit Evangheliei, cele ascunse ale oamenilor*”.

Sfântul Apostol Pavel şi-a dorit foarte mult să propovăduiască Evanghelia împărăţiei lui Dumnezeu la Roma, capitala uriaşului Imperiu Roman, însă în timpul celor trei călătorii misionare efectuate de el nu a reuşit să ajungă până acolo. Cu toate acestea, după ce L-a propovăduit pe Hristos în Ierusalim, unde a fost arestat, Dumnezeu i S-a arătat noaptea şi i-a spus: „Îndrăzneşte, Pavele! Că precum ai mărturisit cele despre Mine la Ierusalim, aşa trebuie să mărturiseşti şi la Roma. Iar când s-a făcut ziuă, iudeii au făcut sfat împotriva lui şi s-au legat cu blestem, zicând că nici nu vor mânca şi nici nu vor bea până nu-l vor ucide pe Pavel. Şi cei care făcuseră între ei acest jurământ erau mai mult de patruzeci” (Fapte 23,11-13). Aflând de acest complot, tribunul Claudius Lysias a poruncit să fie pregătiţi două sute de ostaşi, două sute de suliţaşi şi şaptezeci de călăreţi, precum şi animale de povară, care să-l ducă pe Apostol din Cetatea Sfântă până în Cezareea, pentru a nu i se întâmpla nimic rău, întrucât acesta era cetăţean roman. Cu această escortă, Sfântul Pavel a părăsit noaptea Ierusalimul, iar când a ajuns la Cezareea, a fost înfăţişat procuratorului Felix, care a poruncit să fie păzit în pretoriul lui Irod, unde l-a ţinut timp de doi ani, „nădăjduind că Pavel îi va da bani ca să-l elibereze” (Fapte 24,26). În anul 60 a fost numit procurator Porcius Festus, care

„s-a suit de la Cezareea la Ierusalim, unde arhiereii şi fruntaşii iudeilor i s-au înfăţişat cu învinuiri împotriva lui Pavel şi îl rugau, cerându-i ca o favoare, să îl trimită la Ierusalim, ei pregătind o cursă ca să-l ucidă pe drum” (Fapte 25,1,3). După ce s-a întors la Cezareea, „voind să facă pe placul iudeilor, Festus i-a zis lui Pavel: «Vrei să mergi la Ierusalim, şi în faţa mea să fii judecat acolo?». Iar Pavel a zis: «Stau la scaunul de judecată al Cezarului, acolo unde trebuie să fiu judecat! Iudeilor nu le-am făcut nici un rău, aşa cum tu o ştii mai bine. Dacă am făcut vreo nedreptate şi am săvârşit ceva vrednic de moarte, nu mă feresc de moarte; dar dacă nu este nimic din cele de care mă învinuiesc ei, nimeni nu mă poate da lor plocon! Cer să fiu judecat de Cezar». Atunci Festus, după ce a vorbit cu divanul său, a răspuns: «Ai cerut să fii judecat de Cezar, la Cezar te vei duce»” (Fapte 25,9-12). Câteva zile mai târziu, când regele Agrippa s-a întâlnit cu procuratorul Festus în Cezareea, după ce amândoi l-au ascultat pe Sfântul Pavel, „vorbeau între ei: «Omul acesta n-a făcut nimic vrednic de moarte sau de lanţuri». Iar Agripa i-a zis lui Festus: «Omul acesta putea să fie eliberat dacă n-ar fi cerut să fie judecat de Cezar»” (Fapte 26,31-32). Acesta este modul în care Sfântul Apostol Pavel a ajuns să fie trimis în lanţuri la Roma, drumul spre capitala Imperiului fiind cunoscut sub numele de călătoria captivităţii.

Cu toate că Apostolul neamurilor a fost captiv la Roma între anii 61-63, el nu a petrecut acest răstimp într-o temniţă, pentru că „i s-a îngăduit să locuiască aparte, cu ostaşul care îl păzea” (Fapte 28,16). În toată perioada petrecută în capitala Imperiului Roman, Sfântul Pavel a răspândit neîngrădit cuvântul lui Dumnezeu atât evreilor, cât şi păgânilor, căci „la gazdă i-au venit mai mulţi şi le vorbea de dimineaţa până seara, dând mărturie despre împărăţia lui Dumnezeu, căutând ca şi din Legea lui Moise şi din proorooci să-i încredinţeze despre Iisus. Şi unii credeau în cele spuse, iar alţii nu credeau. Iar Pavel a rămas doi ani întregi în casa luată de el cu chirie; şi pe toţi care veneau la el îi primea, propovăduind împărăţia lui Dumnezeu şi învăţând despre Domnul Iisus Hristos cu toată îndrăzneala, fără nici o piedică” (Fapte 28,23-24 şi 30-31).

În urma celor doi ani petrecuţi în capitala Imperiului Roman, Sfântul Pavel a fost eliberat, continuându-şi misiunea de răspândire a cuvântului lui Dumnezeu în lume. Apostolul a avut însă parte de o a doua captivitate romană, după ce împăratul Nero a declanşat, în anul 64, o cruntă persecuţie anticreştină. De această dată Apostolul nu a mai fost achitat de Cezar, ca şi prima dată, ci a fost condamnat la moarte prin tăierea capului cu sabia, pentru că era cetăţean roman. Martiriul a avut loc în ziua de 29 iunie a anului 67, după o bogată activitate misionară de trei decenii şi jumătate.

Epistola către romani a fost scrisă în Corint, în iarna anilor 57-58, înainte ca Apostolul neamurilor să ajungă la Roma.

Sfântul Pavel scrie în această epistolă: „*Fraţilor, mărire, cinste şi pace oricui face binele: iudeului mai întâi, şi elinului. Căci la Dumnezeu nu este părtinire! Aşadar, câţi au păcătuit fără lege, fără lege vor şi pieri; iar câţi au păcătuit în lege, prin lege vor fi judecaţi. Pentru că nu cei ce aud legea sunt drepţi înaintea lui Dumnezeu, ci cei ce împlinesc legea, aceia se vor îndreptăţi*”.

Evreii au avut marele privilegiu de a face parte din poporul ales, căruia Dumnezeu i-a descoperit în Muntele Sinai Legea Vechiului Testament, prin care li se poruncea ce fapte trebuie să facă şi de care sunt datori să se ferească, având un rol cu totul aparte în istoria omenirii, şi anume acela de a crea condiţiile necesare pentru ca în sânul lui să se nască Mântuitorul lumii, Mesia cel aşteptat. Fiind conştienţi de menirea lor, evreii se considerau singurii vrednici de a se numi popor („am” în limba ebraică), în timp ce toate celelalte noroade sau naţiuni ale lumii erau numite de ei cu termenul de „neam” sau „neamuri” („goi” sau „goim” în limba ebraică). De asemenea, evreii întrebuinţau pentru desemnarea păgânilor termenul generic de „elini”.

Sfântul Pavel le scrie romanilor că toţi cei ce săvârşesc fapte bune, evreii în primul rând, pentru că ei Îl cunosc pe adevăratul Dumnezeu, dar şi păgânii, vor avea parte de slavă, cinste şi pace de la Domnul, căci El nu este părtinitor, ci drept. Sfântul Apostol Petru a afirmat şi el în acest sens: „Cu adevărat cunosc că Dumnezeu nu este părtinitor, ci în orice neam, cel ce se teme de El şi face dreptate este primit de El” (Fapte 10,34-35). În schimb păgânii care au păcătuit vor

fi osândiţi, însă pentru că nu au cunoscut Legea Vechiului Testament, nu vor avea de dat socoteală pentru nerespectarea acesteia, în timp ce evreii păcătoşi, care au cunoscut Legea lui Moise, dar cu bună ştiinţă au încălcat prescripţiile acesteia, vor fi judecaţi în baza acestei Legi, pentru că înaintea lui Dumnezeu nu cei ce aud Legea sunt drepţi, ci cei ce împlinesc Legea. Mântuitorul a spus şi El: „Nu oricine Îmi zice: Doamne, Doamne, va intra în împărăţia cerurilor, ci cel ce face voia Tatălui Meu Celui din ceruri" (Matei 7,21), iar Sfântul Iacob îi sfătuieşte pe toţi creştinii: „Fiţi împlinitori ai cuvântului, nu numai ascultători ai lui, amăgindu-vă pe voi înşivă. Căci dacă cineva este ascultător al cuvântului fără a-i fi şi împlinitor, el seamănă cu omul care-şi priveşte în oglindă faţa; s-a privit şi s-a dus şi îndată a uitat cum era; dar cel ce se uită cu luare aminte în Legea cea desăvârşită a libertăţii şi stăruie în ea, fiind el nu un ascultător care uită, ci un împlinitor care face, acela fericit va fi în faptele sale" (Iac. 1,22-25).

Apostolul neamurilor încheie: „*Căci când păgânii, care nu au lege, din fire fac cele ale legii, ei fără să aibă lege îşi sunt loruşi lege; ei arată fapta legii scrisă în inimile lor prin mărturia conştiinţei şi prin judecăţile lor, care îi învinovăţesc sau chiar îi apără în ziua în care Dumnezeu va judeca, prin Iisus Hristos, potrivit Evangheliei, cele ascunse ale oamenilor*".

Întrucât până la Hristos păgânilor nu le-a fost descoperită de Dumnezeu vreo lege, aşa cum s-a întâmplat cu fiii lui Israel, aceştia săvârşesc anumite fapte bune în mod firesc, pentru că deşi nu le-a fost revelată nici o lege, ei sunt călăuziţi în actele lor de glasul conştiinţei şi de raţiunea cu care i-a înzestrat Dumnezeu, acestea învinovăţindu-i, dacă au păcătuit, sau apărându-i, dacă au săvârşit fapte bune, în momentul în care vor fi judecaţi de Domnul Hristos.

Toate cele trei persoane ale Sfintei Treimi: Tatăl, Fiul şi Sfântul Duh au luat parte la lucrările lui Dumnezeu în afara Sa, precum: crearea lumii, care Îi este atribuită lui Dumnezeu Tatăl, mântuirea ei, pe care a lucrat-o Dumnezeu Fiul, şi sfinţirea acesteia, realizată de Dumnezeu Duhul Sfânt. Întrucât Fiul lui Dumnezeu şi-a asumat prin întrupare firea omenească, cunoscându-l şi înţelegându-l pe om în profunzime, cu toate aptitudinile şi slăbiciunile lui, El îi va

judeca pe oameni, pentru că „Tatăl nu judecă pe nimeni, ci toată judecata a dat-o Fiului” (Ioan 5,22). Dacă la plinirea vremii Fiul lui Dumnezeu a venit în lume smerit, ca Mântuitor, oferindu-le oamenilor poruncile pe care trebuie să le împlinească, pentru a-şi lucra împreună cu Dumnezeu mântuirea, la sfârşitul lumii va veni în slavă, ca Judecător, înconjurat de sfinţii îngeri, şi va aprecia modul în care au fost împlinite poruncile date de El când s-a întrupat, răsplătind fiecăruia după faptele sale.

Pe lângă cele două categorii de oameni prezentate de Sfântul Apostol Pavel mai devreme: păgânii, care vor fi judecaţi de Fiul lui Dumnezeu după legea morală naturală, şi evreii, care vor da socoteală după cum au împlinit Legea Vechiului Testament, citim acum şi despre creştini, care vor fi judecaţi de Dumnezeu Judecătorul după Evanghelie. Despre cei ce Îi împlinesc poruncile, Mântuitorul a spus: „Cel ce are poruncile Mele şi le păzeşte, acela este cel ce Mă iubeşte; iar cel ce Mă iubeşte pe Mine, va fi iubit de Tatăl Meu şi-l voi iubi şi Eu şi Mă voi arăta lui” (Ioan 14,21). Despre cei ce nu Îi împlinesc poruncile, Domnul Hristos a afirmat: „De n-aş fi venit şi nu le-aş fi grăit, păcat nu ar avea; dar acum ei nu au cuvânt de dezvinovăţire pentru păcatul lor” (Ioan 15,22), „căci Dumnezeu va judeca toate faptele ascunse, fie bune, fie rele” (Eclesiast 12,14).

Din pericopa apostolică citită astăzi la Sfânta Liturghie am învăţat că Dumnezeu îi va judeca cu dreptate pe toţi oamenii, pe păgâni după legea morală naturală, pe evrei după Legea Vechiului Testament, iar pe creştini după cum au împlinit poruncile din Evanghelie. Conştienţi fiind că Dumnezeu Judecătorul va judeca toate faptele oamenilor, fie săvârşite la vedere, fie în ascuns, să ne străduim pe cât ne stă în putinţă să ne ferim de păcat şi să cultivăm virtuţile, pentru că numai aşa vom putea auzi la înfricoşătoarea judecată a Domnului Hristos cuvintele: „Bine, slugă bună şi credincioasă, peste puţine ai fost credincioasă, peste multe te voi pune; intră în rai întru bucuria Domnului tău” (Matei 25,21).

AMIN

Duminica a treia după pogorârea Sfântului Duh

Din Epistola către romani a Sfântului Apostol Pavel

(5,1-10)

„*Fraţilor, fiind noi îndreptaţi din credinţă, avem pace cu Dumnezeu prin Domnul nostru Iisus Hristos, datorită Căruia am şi avut, prin credinţă, cale deschisă la harul acesta în care stăm şi ne lăudăm întru nădejdea slavei lui Dumnezeu. Şi nu numai atât, dar şi în necazuri ne lăudăm, bine ştiind că necazul rodeşte răbdare, iar răbdarea, încercare, iar încercarea, nădejde. Iar nădejdea nu face de ruşine, pentru că iubirea lui Dumnezeu s-a vărsat în inimile noastre prin Duhul Sfânt care ni s-a dat. Că în timp ce noi eram încă neputincioşi, la vremea cuvenită Hristos a murit pentru cei necredincioşi - căci cu greu va muri cineva pentru un drept; dar pentru cel bun poate că îndrăzneşte cineva să moară - dar Dumnezeu Îşi arată iubirea faţă de noi prin aceea că Hristos a murit pentru noi pe când noi eram încă păcătoşi. Cu atât mai mult acum, prin urmare, când suntem îndreptaţi prin sângele Lui, prin El ne vom izbăvi de mânie. Că dacă în timp ce eram vrăjmaşi ne-am împăcat cu Dumnezeu prin moartea Fiului Său, cu atât mai mult, odată împăcaţi, ne vom mântui prin viaţa Lui*”.

Sfântul Apostol Pavel le scrie romanilor: „*Fraţilor, fiind noi îndreptaţi din credinţă, avem pace cu Dumnezeu prin Domnul nostru Iisus Hristos, datorită Căruia am şi avut, prin credinţă, cale deschisă la harul acesta în care stăm şi ne lăudăm întru nădejdea slavei lui Dumnezeu*”.

Apostolul neamurilor spune că omul se îndreptează, adică este socotit drept înaintea lui Dumnezeu şi vrednic de mântuire, prin credinţă, iar împăcarea cu Dumnezeu a fost realizată de Domnul nostru Iisus Hristos pentru toţi oamenii, fie că erau evrei sau păgâni. Acest lucru este lămurit de Apostolul neamurilor în epistola către efeseni, în care acesta se adresează creştinilor proveniţi dintre păgâni: „Aduceţi-vă aminte că odinioară voi, păgânii, eraţi fără Hristos, înstrăinaţi de cetăţenia lui Israel şi străini de aşezămintele făgăduinţei, lipsiţi de nădejde şi fără de Dumnezeu în lume. Dar acum, fiind în

Hristos Iisus, voi care altădată eraţi departe, v-aţi apropiat prin sângele lui Hristos, căci El este pacea noastră, El, Care în trupul Său a făcut din cele două lumi una, surpând peretele cel din mijloc al despărţiturii - ura - şi desfiinţând legea poruncilor şi învăţăturile ei, pentru ca să-i clădească întru Sine pe cei doi într-un singur om nou, făcând pace, şi prin cruce omorând ura, să-i împace cu Dumnezeu pe amândoi, uniţi într-un singur trup. Şi, venind, a binevestit pace vouă celor de departe şi pace celor de aproape; că prin El avem şi unii şi alţii deschisă calea spre Tatăl, într-un singur Duh. Prin urmare, voi nu mai sunteţi străini şi nici venetici, ci sunteţi împreună cetăţeni cu sfinţii şi casnici ai lui Dumnezeu, zidiţi pe temelia Apostolilor şi a proorocilor, piatra cea din capul unghiului fiind Însuşi Iisus Hristos, întru Care toată zidirea, bine încheiată laolaltă, creşte spre a fi locaş sfânt întru Domnul, în Care sunteţi şi voi împreună zidiţi, spre a fi locaş al lui Dumnezeu întru Duhul" (Efes. 2,11-22).

Cu toate că Mântuitorul i-a împăcat pe toţi oamenii cu Dumnezeu, aceştia trebuie să creadă în Iisus Hristos pentru a primi harul dumnezeiesc, după cum a spus Sfântul Pavel: „În har sunteţi mântuiţi, prin credinţă" (Efes. 2,8), arătând prin aceasta obligativitatea conlucrării omului cu Dumnezeu în realizarea propriei mântuiri. Răscumpărarea omului din robia diavolului şi împăcarea lui cu Dumnezeu prin Iisus Hristos este cunoscută sub denumirea de mântuire obiectivă, pe când străduinţa omului de a se feri de păcat şi de a săvârşi cât mai multe fapte bune, pentru a ajunge în împărăţia cerurilor, se numeşte mântuire subiectivă.

Creştinul trebuie să se păstreze curat din punct de vedere duhovnicesc, neîntinându-se cu păcatul, pentru a sta în harul lui Dumnezeu sau pentru ca acesta să se sălăşluiască întru el, căci numai ajutat de har poate nădăjdui să vadă slava lui Dumnezeu.

Apostolul neamurilor scrie în continuare: „*Şi nu numai atât, dar şi în necazuri ne lăudăm, bine ştiind că necazul rodeşte răbdare, iar răbdarea, încercare, iar încercarea, nădejde. Iar nădejdea nu face de ruşine, pentru că iubirea lui Dumnezeu s-a vărsat în inimile noastre prin Duhul Sfânt care ni s-a dat*".

Sfântul Pavel, asemenea celorlalţi Apostoli, a suferit foarte multe necazuri datorită răspândirii cuvântului lui Dumnezeu în lume, însă acestea nu l-au descurajat, ci din contră, cugetând la ele, a înţeles că rodul acestora este răbdarea care naşte încercare, iar oamenii încercaţi sunt plini de nădejde, datorită căreia primesc în inimi iubirea lui Dumnezeu prin Duhul Sfânt. Cu siguranţă că această iubire nu se varsă decât într-o inimă plină la rândul ei de iubire faţă de Dumnezeu şi faţă de aproapele, după cum i-a cerut Dumnezeu omului încă din Vechiul Testament: „Fiule, inima ta dă-Mi-o Mie, iar ochii tăi să vegheze asupra căilor Mele" (Pilde 23,26). Întâlnim în aceste câteva rânduri scrise de Apostolul neamurilor toate cele trei virtuţi teologice: credinţa, nădejdea şi iubirea. Prin credinţa în Iisus Hristos primim harul lui Dumnezeu, când suferim necazuri nădăjduim în izbăvire din partea lui Dumnezeu, Care ne umple în cele din urmă inimile de iubire.

Sfântul Pavel scrie mai departe: „*În timp ce noi eram încă neputincioşi, la vremea cuvenită Hristos a murit pentru cei necredincioşi - căci cu greu va muri cineva pentru un drept; dar pentru cel bun poate că îndrăzneşte cineva să moară - dar Dumnezeu Îşi arată iubirea faţă de noi prin aceea că Hristos a murit pentru noi pe când noi eram încă păcătoşi*".

După ce a păcătuit şi a fost alungat din rai, omul nu se putea elibera singur din robia diavolului, a păcatului şi a morţii spirituale, de aceea Dumnezeu a hotărât ca Fiul Său, cea de-a doua persoană a Sfintei Treimi, să Îşi asume firea omenească, iar „întru aceasta s-a arătat iubirea lui Dumnezeu pentru noi, că Dumnezeu L-a trimis în lume pe Fiul Său cel Unul Născut pentru ca prin El viaţă să avem" (I Ioan 4,9). Fiul lui Dumnezeu nu S-a întrupat însă la voia întâmplării, ci în sânul poporului ales şi la vremea cuvenită, numită de Apostolul neamurilor „plinirea vremii" (Gal. 4,4), moment în care lumea era suficient de pregătită ca să-L primească. Marea iubire a lui Dumnezeu faţă de om s-a dovedit în aceea că Fiul lui Dumnezeu nu S-a limitat numai în asumarea firii umane în persoana Lui, pentru a o răscumpăra şi îndumnezei, ci El a murit cu

trupul pe cruce pentru oamenii care, cu foarte puţine excepţii, nici măcar nu credeau în dumnezeirea Lui.

Sfântul Pavel remarcă faptul că dacă pentru un om caracterizat de bunătate s-ar putea ca cineva să cuteze să-şi sacrifice propria viaţă, pentru un om cunoscut ca drept cu greu s-ar găsi cineva să facă acest lucru, însă marea iubire a lui Dumnezeu faţă de oameni s-a arătat tocmai în aceea că Fiul Lui a murit pentru ei, care nu erau nici buni, nici drepţi, ci chiar păcătoşi. Prin moartea Sa pe cruce, Domnul Hristos a împlinit ceea ce le spusese Sfinţilor Apostoli în timpul activităţii Sale publice: „Aceasta este porunca Mea: să vă iubiţi unii pe alţii aşa cum v-am iubit Eu pe voi. Mai mare iubire decât aceasta nimeni nu are, ca sufletul să şi-l pună pentru prietenii săi" (Ioan 15,12-13). Pornind de la cuvintele Mântuitorului şi de la moartea Acestuia cu trupul pe cruce, Sfântul Evanghelist Ioan afirmă: „Întru aceasta am cunoscut noi iubirea: că Hristos Şi-a pus sufletul pentru noi, deci şi noi suntem datori să ne punem sufletele pentru fraţi" (I Ioan 3,16).

În întruparea Fiului lui Dumnezeu şi moartea Lui cu trupul pe cruce pentru oamenii păcătoşi se vede că răscumpărarea nu este un act de dreptate al lui Dumnezeu, ci de iubire, pentru că aşa cum remarca Sfântul Petru, „Hristos a suferit moartea pentru păcatele noastre, El, Cel drept pentru cei nedrepţi, ca să ne aducă pe noi la Dumnezeu" (I Petru 3,18). Apostolul neamurilor scrie şi el în epistola către Tit că în aceasta „s-a arătat bunătatea lui Dumnezeu, Mântuitorul nostru, şi iubirea Sa de oameni, că El ne-a mântuit nu din pricina faptelor pe care le-am făcut noi întru dreptate, ci după mila Sa" (Tit 3,4-5). Sfântul Ioan Teologul spune şi el în acest sens: „Întru aceasta este iubirea, nu pentru că noi L-am iubit pe Dumnezeu, ci pentru că El ne-a iubit pe noi şi L-a trimis pe Fiul Său jertfă de ispăşire pentru păcatele noastre. Iubiţilor, dacă Dumnezeu în acest fel ne-a iubit pe noi, datori suntem ca şi noi să ne iubim unii pe alţii" (I Ioan 4,10-11).

Apostolul neamurilor încheie: „*Cu atât mai mult acum, prin urmare, când suntem îndreptaţi prin sângele Lui, prin El ne vom izbăvi de mânie. Că dacă în timp ce eram vrăjmaşi ne-am împăcat cu Dumnezeu prin moartea Fiului Său, cu atât mai mult, odată împăcaţi, ne vom mântui prin viaţa Lui*".

De vreme ce Fiul lui Dumnezeu S-a întrupat la plinirea vremii şi a murit pentru oamenii păcătoşi, răscumpărându-i prin scumpul Lui sânge din robia diavolului şi a păcatului, iar prin aceasta i-a împăcat cu Dumnezeu, cu atât mai mult acum, când suntem mădulare ale trupului Lui, care este Biserica, prin vieţuirea în Hristos, adică în conformitate cu poruncile Lui, vom fi izbăviţi de mânia lui Dumnezeu Judecătorul aprinsă cu dreptate asupra celor păcătoşi în ziua cea înfricoşătoare a judecăţii de apoi şi vom ajunge în împărăţia cerurilor.

Din pericopa apostolică citită astăzi la Sfânta Liturghie am învăţat că prin întruparea Fiului lui Dumnezeu şi moartea Lui cu trupul pe cruce Acesta i-a răscumpărat pe toţi oamenii, fie că erau evrei sau păgâni, din robia diavolului şi a morţii şi i-a împăcat cu Dumnezeu. În faptul că venirea şi activitatea Fiului lui Dumnezeu în lume au fost pentru oamenii păcătoşi, avem dovada că răscumpărarea nu a fost un act de dreptate a lui Dumnezeu, ci unul de iubire. Pentru a primi harul dumnezeiesc, oamenii trebuie să creadă în Domnul Hristos, conlucrând în acest fel cu Dumnezeu în realizarea propriei mântuiri. Cunoscând toate acestea, să ne străduim să vieţuim în conformitate cu poruncile lui Dumnezeu, ferindu-ne de păcat şi împlinind cât mai multe fapte bune, pentru că numai aşa vom putea ajunge alături de sfinţi în împărăţia cerurilor.

AMIN

Duminica a patra după pogorârea Sfântului Duh

Din Epistola către romani a Sfântului Apostol Pavel

(6,18-23)

„*Fraţilor, izbăviţi fiind din robia păcatului, aţi devenit robi ai dreptăţii. Vorbesc omeneşte, având în vedere slăbiciunea trupului vostru. Căci aşa cum mădularele voastre vi le-aţi făcut roabe necurăţiei şi fărădelegii, spre fărădelege, tot astfel faceţi-le acum - mădularele voastre - roabe dreptăţii spre sfinţire. Căci la vremea când eraţi robi ai păcatului, eraţi liberi faţă de dreptate. Ca urmare, ce roadă aveaţi atunci? Roade de care acum vă ruşinaţi; pentru că sfârşitul acelora este moartea. Dar acum, eliberaţi fiind de păcat şi robi făcându-vă lui Dumnezeu, aveţi roada voastră spre sfinţire, iar sfârşitul, viaţa veşnică. Pentru că plata păcatului este moartea, dar harul lui Dumnezeu este viaţa veşnică în Hristos Iisus, Domnul nostru*”.

Sfântul Pavel le scrie romanilor: „*Fraţilor, izbăviţi fiind din robia păcatului, aţi devenit robi ai dreptăţii*”.

Dumnezeu i-a creat pe Adam şi Eva şi „i-a binecuvântat, zicând: «Creşteţi şi vă înmulţiţi şi umpleţi pământul şi-l supuneţi; şi stăpâniţi peste peştii mării, peste păsările cerului, peste toate animalele, peste toate vietăţile ce se mişcă pe pământ şi peste tot pământul!»” (Fac. 1,28), rânduind prin aceasta ca omul să fie stăpân al universului material. Dumnezeu însă i-a dat lui Adam şi o poruncă, atunci când i-a zis: „Din toţi pomii din rai poţi să mănânci, iar din pomul cunoştinţei binelui şi răului să nu mănânci, căci, în ziua în care vei mânca din el, vei muri negreşit!” (Fac. 2,16-17). Primul om s-a dovedit slab, pentru că a mâncat din rodul pomului oprit, iar datorită neascultării de porunca lui Dumnezeu, atât el, cât şi urmaşii lui, au căzut în robia păcatului, care este moarte spirituală, căci „precum printr-un om a intrat păcatul în lume şi prin păcat moartea, tot aşa moartea a trecut la toţi oamenii, prin aceea că toţi au păcătuit în el” (Rom. 5,12). Cu toate că omul a fost alungat din raiul cel din Eden, Dumnezeu nu l-a părăsit, ci i-a promis un Izbăvitor din robia păcatului, iar la plinirea vremii a trimis în lume pe Însuşi Fiul Său, „căci Dumnezeu aşa a iubit lumea, încât pe Fiul Său Cel Unul-Născut

L-a dat ca oricine crede în El să nu piară, ci să aibă viaţă veşnică" (Ioan 3,16). Prin întruparea din sânul preacurat al Sfintei Fecioare Maria, viaţa de ascultare, răstignirea, învierea, înălţarea cu trupul la cer şi şederea de-a dreapta lui Dumnezeu Tatăl, Mântuitorul l-a eliberat pe om din robia păcatului şi l-a împăcat cu Dumnezeu, făcându-l prin aceasta rob al dreptăţii, adică vrednic de mântuire. Domnul Hristos a spus în acest sens: „Adevărat, adevărat vă spun: Tot cel ce săvârşeşte păcatul este rob al păcatului, iar dacă Fiul vă va face liberi, cu adevărat liberi veţi fi" (Ioan 8,34 şi 36). Cu toate că Mântuitorul i-a eliberat pe toţi oamenii din robia păcatului, aceştia au datoria de a se feri de săvârşirea lui, pentru a-şi păstra libertatea faţă de el, după cum ne îndeamnă Sfântul Pavel: „Ţineţi-vă tari în libertatea pentru care ne-a eliberat Hristos şi nu vă prindeţi iarăşi în jugul robiei" (Gal. 5,1). Libertatea omului faţă de păcat este semnul prezenţei harului lui Dumnezeu în sufletul acestuia, pentru că „unde este Duhul Domnului acolo este libertate" (II Cor. 3,17).

Apostolul neamurilor continuă: „*Vorbesc omeneşte, având în vedere slăbiciunea trupului vostru. Căci aşa cum mădularele voastre vi le-aţi făcut roabe necurăţiei şi fărădelegii, spre fărădelege, tot astfel faceţi-le acum - mădularele voastre - roabe dreptăţii spre sfinţire*".

În lupta cu ispitele şi cu păcatul, trupul omului s-a dovedit întotdeauna mai slab decât sufletul, după cum a remarcat şi Domnul Hristos, „duhul este osârduitor, dar trupul neputincios" (Matei 26,41), de aceea oamenii au fost robiţi de tot felul de păcate trupeşti, dar şi sufleteşti, călcând prin aceasta voia lui Dumnezeu exprimată în porunci. De vreme ce Mântuitorul i-a eliberat pe toţi oamenii din robia păcatului, făcându-i drepţi înaintea lui Dumnezeu, aceştia sunt datori să împlinească faptele dreptăţii, arătând prin aceasta că sunt robi ai dreptăţii, spre sfinţire. Domnul Hristos ne recomandă şi modul săvârşirii acestora: „Luaţi aminte ca faptele dreptăţii voastre să nu le faceţi înaintea oamenilor, ca să fiţi văzuţi de ei; altminteri nu veţi avea răsplată de la Tatăl vostru Cel din ceruri" (Matei 6,1). Faptele dreptăţii nu sunt altceva decât faptele bune pe care sunt datori să le împlinească toţi creştinii, precum: credinţa, nădejdea, iubirea aproapelui şi chiar a vrăjmaşilor, smerenia, postul, rugăciunea, milostenia, răbdarea, etc.

Din punct de vedere al vieţii duhovniceşti omul stă fie în ascultare de Dumnezeu şi înaintează pe calea virtuţii, spre împărăţia cerurilor, fie se supune uneltirilor diavolului şi alunecă pe calea păcatului, spre iad, după cum a afirmat Sfântul Apostol Pavel: „Nu ştiţi oare că dându-vă cuiva ca robi spre supunere, robi îi sunteţi celui căruia vă supuneţi: fie ai ascultării, spre dreptate, fie ai păcatului, spre moarte?” (Rom. 6,16). Cei ce săvârşesc şi fapte bune şi fapte rele, amestecând binele cu răul în viaţa lor, trebuie să ştie că se află tot pe calea spre iad, pentru că aşa cum grăieşte Dumnezeu în cartea Apocalipsei: „Îţi ştiu faptele: tu nu eşti nici rece, nici fierbinte. O, de-ai fi rece sau fierbinte! Aşa, pentru că eşti căldicel - nici fierbinte, nici rece - am să te vărs din gura Mea” (Apoc. 3,15-16).

Sfântul Pavel scrie în continuare: „*Căci la vremea când eraţi robi ai păcatului, eraţi liberi faţă de dreptate. Ca urmare, ce roadă aveaţi atunci? Roade de care acum vă ruşinaţi; pentru că sfârşitul acelora este moartea*”.

Apostolul neamurilor îi întreabă retoric pe creştinii din Roma ce roade au avut faptele lor dinainte de a fi răscumpăraţi de Domnul Hristos, pe când erau robi ai păcatului, amintindu-le că acum se ruşinează de ele. Tot aşa i-a grăit Dumnezeu şi poporului ales în Vechiul Testament, prin gura proorocului Iezechiel: „Tu îţi vei aduce aminte de purtarea ta şi-ţi va fi ruşine şi întru ruşinea ta să nu mai poţi deschide gura atunci când Eu te voi ierta pentru toate câte ai făcut” (Iez. 16,61 şi 63). Păcatul înseamnă îndepărtare de Dumnezeu şi moarte spirituală, căci aşa cum a remarcat şi Sfântul Iacob, „păcatul odată săvârşit aduce moarte” (Iac. 1,15).

Sfântul Pavel încheie: „*Dar acum, eliberaţi fiind de păcat şi robi făcându-vă lui Dumnezeu, aveţi roada voastră spre sfinţire, iar sfârşitul, viaţa veşnică. Pentru că plata păcatului este moartea, dar harul lui Dumnezeu este viaţa veşnică în Hristos Iisus, Domnul nostru*”.

După ce oamenii au fost eliberaţi de Mântuitorul din robia păcatului, cei ce stau în ascultare de Dumnezeu şi săvârşesc fapte bune au ca roadă sfinţirea, pentru că aşa cum a afirmat Apostolul neamurilor: „Voia lui Dumnezeu aceasta este: sfinţirea oamenilor” (I Tes. 4,3), care le găteşte loc în împărăţia cea veşnică a lui Dumnezeu.

Dacă plata păcatelor săvârşite de oameni este moartea, răsplata celor ce se feresc de păcat şi, ajutaţi de harul lui Dumnezeu, săvârşesc fapte bune este viaţa veşnică în împărăţia cerurilor, alături de Domnul Hristos, pentru că aşa cum remarcă Sfântul Pavel, „dacă cei mulţi au murit prin greşeala unuia, cu mult mai mult harul lui Dumnezeu şi darul Lui au prisosit asupra celor mulţi, prin harul unui singur Om, Iisus Hristos. Şi ce aduce darul nu seamănă cu ce a adus acel unul care a păcătuit; căci judecata de după unul duce la osândire, dar harul de după multe greşeli duce la îndreptare. Căci dacă prin greşeala unuia moartea a domnit printr-unul, cu mult mai mult cei ce primesc prisosinţa harului şi a darului dreptăţii vor domni în viaţă prin Unul Iisus Hristos. Prin urmare, aşa cum din greşeala unuia a venit peste toţi oamenii osânda, tot aşa prin îndreptarea adusă de Unul a venit peste toţi oamenii îndreptarea care dă viaţă; fiindcă aşa cum prin neascultarea unui singur om cei mulţi s-au făcut păcătoşi, tot aşa prin ascultarea Unuia cei mulţi vor deveni drepţi. Cât despre Lege, ea a intrat ca să se înmulţească greşeala; dar unde s-a înmulţit păcatul, a prisosit harul, pentru ca, aşa cum păcatul a domnit prin moarte, tot aşa şi harul să domnească prin dreptate spre viaţa veşnică, prin Iisus Hristos, Domnul nostru” (Rom. 5,15-21).

Din pericopa apostolică citită astăzi la Sfânta Liturghie am învăţat că deşi omul s-a îndepărtat de Dumnezeu şi a căzut în robia păcatului, Fiul lui Dumnezeu S-a întrupat şi l-a răscumpărat din această robie, împăcându-l cu Dumnezeu. Dacă plata păcatelor oamenilor este moartea, răsplata celor ce se feresc de păcat şi săvârşesc fapte bune este sfinţirea şi dobândirea împărăţiei cerurilor. Drept aceea, să fugim de păcat, pentru că este urât înaintea lui Dumnezeu şi chiar a oamenilor, iar pedeapsa pentru cei ce îl fac este iadul, şi să ne străduim să împlinim cât mai multe fapte bune şi virtuţi, pentru că numai prin acestea vom putea ajunge în rai, alături de Domnul Hristos, de Maica Domnului şi de sfinţi.

AMIN

Duminica a cincea după pogorârea Sfântului Duh

Din Epistola către romani a Sfântului Apostol Pavel

(10,1-10)

„*Fraţilor, bunăvoirea inimii mele şi rugăciunea mea către Dumnezeu pentru Israel este ca ei să se mântuiască. Căci le mărturisesc că au râvnă pentru Dumnezeu, dar sunt fără cunoştinţă. Deoarece, necunoscând ei dreptatea lui Dumnezeu şi căutând să-şi statornicească propria lor dreptate, nu s-au supus dreptăţii lui Dumnezeu. Că sfârşitul Legii este Hristos, spre îndreptare tot celui ce crede. Căci Moise scrie despre dreptatea care vine din Lege, că omul care o va îndeplini va trăi prin ea. Dar dreptatea din credinţă grăieşte aşa: Să nu zici în inima ta: Cine se va sui la cer?, adică să-L coboare pe Hristos; sau: Cine se va coborî întru adânc?, adică să-L ridice pe Hristos din morţi! Dar ce zice Scriptura? Aproape de tine este cuvântul, în gura ta şi în inima ta, - ceea ce înseamnă cuvântul credinţei pe care-l propovăduim. Că dacă vei mărturisi cu gura ta că Iisus este Domnul şi vei crede în inima ta că Dumnezeu L-a înviat din morţi, te vei mântui. Căci cu inima se crede spre dreptate, iar cu gura se mărturiseşte spre mântuire*”.

Sfântul Apostol Pavel le scrie romanilor: „*Fraţilor, bunăvoirea inimii mele şi rugăciunea mea către Dumnezeu pentru Israel este ca ei să se mântuiască*”.

Cu toate că evreii l-au bătut pe Apostolul neamurilor (II Cor. 11,24) şi chiar au încercat să-l omoare în Damasc (Fapte 9,23) şi în Ierusalim (Fapte 23,12), dragostea lui faţă de ei nu s-a răcit, pentru că Apostolul dorea din toată inima şi se ruga lui Dumnezeu ca fiii lui Israel să se mântuiască, ba chiar a afirmat: „Aş fi dorit ca eu însumi să fiu anatema de la Hristos pentru fraţii mei, cei de un neam cu mine după trup” (Rom. 9,3). Deci Sfântul Pavel se învoieşte să fie despărţit cu totul de Hristos, pentru ca cei ce îi voiau răul să se mântuiască. În atitudinea Apostolului remarcăm marea lui iubire.

Sfântul Pavel continuă: „*Căci le mărturisesc că au râvnă pentru Dumnezeu, dar sunt fără cunoştinţă*”.

Iudeii aveau râvnă pentru Dumnezeu, iar Apostolul neamurilor înţelegea din propria lui experienţă acest lucru, după cum le-a mărturisit evreilor din Ierusalim: „Eu sunt bărbat iudeu născut în Tarsul Ciliciei, dar crescut aici, în cetatea aceasta, unde la picioarele lui Gamaliel am învăţat în chip amănunţit Legea părintească, fiind plin de râvnă pentru Dumnezeu, aşa cum şi voi toţi sunteţi astăzi” (Fapte 22,3). Cu toate acestea, prin faptul că nu L-au acceptat pe Domnul Hristos, Care este „Calea, Adevărul şi Viaţa” (Ioan 14,6) şi învăţătura Lui cea mântuitoare, evreii erau lipsiţi de cunoaşterea adevărului, pentru că aşa cum a afirmat Mântuitorul: „Eu pentru aceasta M-am născut şi pentru aceasta am venit în lume, ca să mărturisesc despre adevăr; tot cel ce este din adevăr ascultă glasul Meu” (Ioan 18,37). Prin respingerea Domnului Hristos şi a învăţăturii Lui, zelul iudeilor nu le folosea la nimic, căci Mântuitorul a spus: „Cine nu este cu Mine este împotriva Mea şi cine nu adună cu Mine risipeşte” (Mat. 12,30). De asemenea, prin neacceptarea Mântuitorului, în Care s-au împlinit proorocile Vechiului Testament, evreii au căzut din chemarea de popor ales şi şi-au blocat accesul la rai, după cum le-a spus Domnul Hristos: „Nimeni nu vine la Tatăl decât prin Mine. Dacă M-aţi fi cunoscut pe Mine şi pe Tatăl Meu L-aţi fi cunoscut. De aceea vă spun că împărăţia lui Dumnezeu se va lua de la voi şi se va da neamului care-i va face roadele. Şi veţi vedea pe Avraam, pe Isaac, pe Iacob şi pe toţi proorocii în Împărăţia lui Dumnezeu, iar pe voi, aruncaţi afară, în timp ce alţii, de la răsărit şi de la apus, de la miazănoapte şi de la miazăzi vor veni şi vor şedea la masă în împărăţia lui Dumnezeu” (Ioan 14,6-7; Matei 21,43 şi Luca 13,28-29).

Apostolul neamurilor scrie că evreii „*necunoscând dreptatea lui Dumnezeu şi căutând să-şi statornicească propria lor dreptate, nu s-au supus dreptăţii lui Dumnezeu. Că sfârşitul Legii este Hristos, spre îndreptare tot celui ce crede. Căci Moise scrie despre dreptatea care vine din Lege, că omul care o va îndeplini va trăi prin ea. Dar dreptatea din credinţă grăieşte aşa: Să nu zici în inima ta: Cine se va sui la cer?, adică să-L coboare pe Hristos; sau: Cine se va coborî întru adânc?, adică să-L ridice pe Hristos din morţi! Dar ce zice Scriptura? Aproape de tine este cuvântul, în gura ta şi în inima ta, -*

ceea ce înseamnă cuvântul credinţei pe care-l propovăduim. Că dacă vei mărturisi cu gura ta că Iisus este Domnul şi vei crede în inima ta că Dumnezeu L-a înviat din morţi, te vei mântui. Căci cu inima se crede spre dreptate, iar cu gura se mărturiseşte spre mântuire".

Sfântul Pavel întrebuinţează în epistolele sale termenul de „împăcare" (Rom. 5,11; Evrei 13,11 etc.), pentru a desemna opera mântuitoare a Domnului Hristos sau mântuirea obiectivă, întrucât Mântuitorul ne-a răscumpărat din robia diavolului şi a păcatului şi ne-a împăcat cu Dumnezeu. Prin „îndreptare" (Rom. 5,16; Filip. 3,12 etc.) Apostolul neamurilor înţelege mântuirea subiectivă sau eforturile depuse de om pentru a-şi lucra împreună cu Dumnezeu mântuirea. În tot acest pasaj, Sfântul Pavel vorbeşte despre modul în care Dumnezeu vrea să realizeze mântuirea omului sau îndreptarea acestuia.

Prin neacceptarea Domnului Hristos şi a învăţăturii Lui, evreii nu cunosc modul în care Dumnezeu îl mântuieşte pe om şi încercând să dobândească îndreptarea după cum gândesc ei, nu se supun lui Dumnezeu, pentru a-şi putea lucra propria mântuire.

Legea Vechiului Testament nu a fost desăvârşită, căci „dacă Testamentul cel dintâi ar fi fost fără cusur, nu s-ar mai fi căutat loc pentru al doilea" (Evrei 8,7), dar cu toate acestea, Apostolul neamurilor remarcă faptul că „Legea ne-a fost călăuză spre Hristos, pentru ca să ne îndreptăm din credinţă, iar dacă a venit credinţa, nu mai suntem sub călăuză" (Gal. 3,24-25). De vreme ce Fiul lui Dumnezeu S-a întrupat, împlinind şi desăvârşind Legea Vechiului Testament, după cum le-a spus evreilor: „Să nu socotiţi că am venit să stric Legea sau proorocii; n-am venit să stric, ci să împlinesc" (Matei 5,17), iudeii ar fi trebuit să-L accepte în baza Legii pe Domnul Hristos ca Mântuitor, pentru că numai cei ce cred în El se pot mântui.

În Vechiul Testament Dumnezeu le-a grăit evreilor prin Moise: „Păziţi toate poruncile Mele şi toate rânduielile Mele să le ţineţi, căci omul care le plineşte va trăi prin ele" (Lev. 18,5). Referindu-se la acest citat, Apostolul neamurilor spune că evreii care împlineau poruncile Vechiului Testament erau socotiţi drepţi înaintea lui Dumnezeu, pentru că trăiau o viaţă spirituală autentică. Şi cei care încalcă voia lui Dumnezeu exprimată în porunci trăiesc, însă aceştia

sunt morţi din punct de vedere spiritual, după cum i-a spus Dumnezeu îngerului Bisericii din Sardes: „Îţi ştiu faptele, că ai nume că trăieşti, dar eşti mort” (Apoc. 3,1).

Sfântul Pavel ne îndeamnă să fim plini de credinţă şi să nu ne întrebăm cine se va sui la cer pentru a-L aduce de acolo pe Hristos sau cine se va coborî în adânc pentru a-L învia pe Acesta din morţi. Făcând referire la un alt citat al lui Moise, în care se spune cât de aproape este cuvântul de om, încât se află în gura şi în inima lui (Deut. 30,14), Apostolul neamurilor afirmă că aşa trebuie să ne fie şi nouă cuvântul credinţei propovăduite de el, pentru că dacă vom mărturisi cu gura că Iisus Hristos este Fiul lui Dumnezeu, Mântuitorul lumii, şi vom crede cu inima, ca centru al fiinţei noastre, că Dumnezeu L-a înviat din morţi, ne vom mântui, pentru că prin ceea ce credem în inimă ne îndreptăm înaintea lui Dumnezeu, adică suntem vrednici de mântuire, însă aceasta o dobândim abia după ce mărturisim cu gura ceea ce simţim în inimă, căci aşa cum a afirmat Domnul Hristos: „Pe cel ce Mă va mărturisi pe Mine în faţa oamenilor, îl voi mărturisi şi Eu în faţa Tatălui Meu Care este în ceruri” (Matei 10,32).

Din pericopa apostolică citită astăzi la Sfânta Liturghie am învăţat că deşi evreii aveau râvnă pentru Dumnezeu, aceasta nu le folosea la nimic, pentru că nu L-au acceptat pe Domnul Hristos şi învăţătura Lui cea mântuitoare, fapt care a dus şi la căderea lor din chemarea de popor ales, precum şi la pierderea împărăţiei cerurilor. Prin faptul că Vechiul Testament a fost împlinit şi desăvârşit în Iisus Hristos, iudeii ar fi trebuit să-L accepte drept Mântuitor, pentru că numai cei ce cred în El se pot mântui. Dacă evreii care împlineau poruncile Vechiului Testament erau socotiţi drepţi înaintea lui Dumnezeu, după întruparea Fiului lui Dumnezeu toţi oamenii trebuie să creadă cu inima în Iisus Hristos şi să Îl mărturisească cu gura, pentru că numai aşa se pot mântui. Cunoscând toate acestea, să nu pregetăm să împlinim poruncile lui Dumnezeu, pentru că numai aşa putem trăi o viaţă autentic creştină şi ajunge în împărăţia cerurilor.

AMIN

Duminica a şasea după pogorârea Sfântului Duh

Din Epistola către romani a Sfântului Apostol Pavel

(12,6-14)

„*Fraţilor, avem felurite daruri, după harul ce ni s-a dat. Dacă avem proorocie, să proorocim după măsura credinţei; dacă avem slujbă, să stăruim în slujbă; dacă unul învaţă, să se sârguiască în învăţătură; dacă îndeamnă, să fie la îndemnare; dacă împarte altora, să împartă cu mărinimie; dacă stă în frunte, să fie cu tragere de inimă; dacă miluieşte, să o facă cu voie bună! Iubirea să fie nefăţarnică. Urâţi răul, alipiţi-vă de bine. În iubire frăţească iubiţi-vă unii pe alţii; întreceţi-vă unii pe alţii cu cinstirea. În râvnă nu pregetaţi; fiţi arzători cu duhul; slujiţi Domnului. Bucuraţi-vă întru nădejde; fiţi răbdători în necazuri; stăruiţi în rugăciune. Luaţi parte la nevoile sfinţilor, urmând iubirea de străini. Binecuvântaţi pe cei ce vă prigonesc, binecuvântaţi-i şi nu-i blestemaţi*”.

Apostolul neamurilor le scrie romanilor: „*Fraţilor, avem felurite daruri, după harul ce ni s-a dat*”.

Sfântul Pavel vorbeşte în acest pasaj al epistolei sale despre feluritele daruri pe care le au oamenii, conştient fiind că orice dar este oferit omului prin harul lui Dumnezeu, căci aşa cum a afirmat Sfântul Iacob: „Toată darea cea bună şi tot darul desăvârşit de sus este, pogorându-se de la Părintele luminilor” (Iac. 1,17).

Însăşi existenţa omului este un dar al lui Dumnezeu, la care se adaugă nenumărate alte daruri cu care Acesta i-a înzestrat pe oameni. Darurile naturale, numite în limbaj scripturistic talanţi, le primesc oamenii în mod diferenţiat de când se nasc şi le desoperă pe parcursul vieţii, având libertatea de a le cultiva sau nu, aşa cum s-a întâmplat cu slujitorii din pilda talanţilor rostită de Mântuitorul (Matei 25,14-30). Unii oameni se evidenţiază faţă de ceilalţi printr-un dar deosebit, numit talent, pe când alţii, foarte puţini la număr, se remarcă printr-un dar de excepţie, care este geniul.

Pe lângă darurile amintite mai sus, în Biserica primară existau şi harismele, care erau daruri supranaturale, oferite anumitor persoane alese, care s-au învrednicit de acestea pentru că au conlucrat cu

Dumnezeu, Care „i-a dat pe unii să fie Apostoli, pe alţii prooroci, pe alţii binevestitori, pe alţii păstori şi învăţători, ca să-i pregătească pe sfinţi pentru lucrarea slujirii, spre zidirea trupului lui Hristos, până ce toţi vom ajunge la unitatea credinţei şi a cunoaşterii Fiului lui Dumnezeu, la starea de bărbat desăvârşit, la măsura vârstei plinătăţii lui Hristos” (Efes. 4,11-13).

Sfântul Pavel spune în continuare: „*Dacă avem proorocie, să proorocim după măsura credinţei; dacă avem slujbă, să stăruim în slujbă; dacă unul învaţă, să se sârguiască în învăţătură; dacă îndeamnă, să fie la îndemnare; dacă împarte altora, să împartă cu mărinimie; dacă stă în frunte, să fie cu tragere de inimă; dacă miluieşte, să o facă cu voie bună! Iubirea să fie nefăţarnică*”.

Apostolul îi sfătuieşte pe cei care au primit anumite daruri de la Dumnezeu cum să le folosească. Astfel, proorocii să profeţească după măsura credinţei, pentru că aşa cum a afirmat Sfântul Apostol Petru: „Niciodată proorocia nu s-a făcut din voia omului, ci oamenii cei sfinţi ai lui Dumnezeu au grăit, purtaţi fiind de Duhul Sfânt” (II Petru 1,21). Cei care au o anumită slujbă, să stăruie în ea, „slujind cu bunăvoinţă, ca şi Domnului şi nu ca oamenilor” (Efes. 6,7). Cei ce învaţă şi îndeamnă să se sârguiască, iar „cuvintele lor să fie ca ale lui Dumnezeu” (I Petru 4,11). Cei care împart, să o facă cu mărinimie, căci „mai fericit este a da decât a lua” (Fapte 20,35). Cei ce stau în frunte, să fie cu tragere de inimă, „căci nu este stăpânire decât de la Dumnezeu; iar cele ce sunt, de la Dumnezeu sunt rânduite” (Rom. 13,1). Cei ce miluiesc, să o facă cu voie bună, „nu cu părere de rău sau de silă, căci Dumnezeu îl iubeşte pe cel ce dă cu voie bună” (II Cor. 9,7). Iubirea lor să fie nefăţarnică. Apostolul neamurilor arată importanţa iubirii şi prezintă însuşirile ei, când spune: „De aş grăi în limbile oamenilor şi ale îngerilor, dar dacă nu am iubire, m-am făcut aramă sunătoare şi chimval răsunător. Şi de aş avea darul proorociei şi de-aş cunoaşte toate tainele şi toată ştiinţa şi de aş avea atâta credinţă încât să mut şi munţii, dar dacă nu am iubire, nimic nu sunt. Şi de aş împărţi toată avuţia mea şi de aş da trupul meu ca să fie ars, dar dacă nu am iubire, nimic nu-mi foloseşte. Iubirea rabdă îndelung; iubirea se dăruie, ea nu invidiază, nu se trufeşte, nu se îngâmfă, nu se poartă cu

necuviinţă, nu-şi caută pe ale sale, nu se aprinde de mânie, nu ţine în seamă răul, nu se bucură de nedreptate, ci se bucură de adevăr, pe toate le suferă, pe toate le crede, pe toate le nădăjduieşte, pe toate le rabdă. Iubirea niciodată nu se împuţinează" (I Cor. 13,1-8).

După ce Sfântul Pavel i-a sfătuit pe cei ce au anumite daruri cum să le folosească, le face mai multe îndemnuri creştinilor din Roma, cărora le este adresată epistola: „*Urâţi răul, alipiţi-vă de bine. În iubire frăţească iubiţi-vă unii pe alţii; întreceţi-vă unii pe alţii cu cinstirea. În râvnă nu pregetaţi; fiţi arzători cu duhul; slujiţi Domnului. Bucuraţi-vă întru nădejde; fiţi răbdători în necazuri; stăruiţi în rugăciune. Luaţi parte la nevoile sfinţilor, urmând iubirea de străini. Binecuvântaţi pe cei ce vă prigonesc, binecuvântaţi-i şi nu-i blestemaţi*".

În primul rând Apostolul neamurilor îi îndeamnă pe cititorii epistolei sale să urască răul, adică păcatul, pentru că „cine săvârşeşte păcatul este de la diavolul" (I Ioan 3,8), „iar păcatul, odată săvârşit, aduce moarte" (Iacob 1,15). Păcatul înseamnă îndepărtare, rupere de Dumnezeu, de izvorul vieţii, de aceea este moarte spirituală. Pe lângă păcatele propriu-zis, care înseamnă călcarea conştientă şi liberă de către om a voii lui Dumnezeu exprimată prin porunci, există şi păcatele prin omisiune, pentru că „cel ce ştie să facă binele şi nu îl săvârşeşte are păcat" (Iacob 4,17).

Pentru ca o persoană să progreseze spiritual nu este suficient să se ferească de păcat, de aceea Sfântul Pavel îndeamnă la săvârşirea binelui şi dă mai multe exemple de fapte bune, începând cu iubirea frăţească. În limba greacă există trei termeni care definesc iubirea, fiecare dintre ei având alt sens sau nuanţă. Astfel, „αγάπη" (agapi) exprimă iubirea curată, care poate fi dumnezeiască, duhovnicească, părintească, filială, fraternă, etc. „Έρως" (eros) se referă la atracţia fizică (dorinţă) şi la legătura trupească dintre două persoane, fiind redat uneori în limba română prin cuvântul „amor". „Φιλία" (filia), tradus în româneşte şi prin „prietenie", reprezintă ataşamentul foarte puternic faţă de o persoană sau idee, care poate fi bun sau rău, în funcţie de ceea ce a provocat sentimentul respectiv. În acest sens, „φιλανθρωπία" (iubirea de om), „φιλαδελφία" (iubirea de frate) şi „φιλαλήθεια" (iubirea de adevăr) sunt bune, dar „φιλαυτία" (iubirea

de sine, egoismul), „φιλαρχία” (iubirea de putere) şi „φιλαργυρία” (iubirea de argint) sunt rele. Bineînţeles că Apostolul Pavel întrebuinţează aici termenul „αγάπη” (agapi), întrucât vorbeşte de iubirea frăţească. Despre această iubire le-a vorbit şi Mântuitorul Sfinţilor Apostoli, când le-a poruncit: „Să vă iubiţi unii pe alţii. Precum Eu v-am iubit pe voi, aşa şi voi să vă iubiţi unii pe alţii. Întru aceasta vor cunoaşte toţi că sunteţi ucenicii Mei, dacă veţi avea iubire unii pentru alţii” (Ioan 13,34-35).

Sfântul Pavel le recomandă apoi cititorilor epistolei să se întreacă unii pe alţii în cinstire, care este un semn al smereniei, după cum a afirmat acelaşi Apostol în altă parte: „Întru smerenie unul să-l socotească pe altul mai de cinste decât pe el însuşi” (Filip. 2,3). Le spune de asemenea să fie râvnitori şi arzători cu duhul, pentru că aşa cum a remarcat Mântuitorul, „duhul este osârduitor, dar trupul neputincios” (Marcu 14,38) şi să slujească lui Dumnezeu. Bineînţeles că nu este vorba aici de slujirea sacerdotală, ci de închinarea la adevăratul Dumnezeu, poruncă pe care o primiseră evreii în timpul lui Moise, care a spus: „Domnului Dumnezeului vostru să-I urmaţi şi de El să vă temeţi; poruncile Lui să le păziţi şi de glasul Lui să ascultaţi; Lui să-I slujiţi şi de El să vă lipiţi” (Deut. 13,4).

Apostolul neamurilor le spune apoi celor cărora le-a adresat epistola să se bucure întru nădejde, pentru că aşa cum a afirmat psalmistul, „fericit este bărbatul care nădăjduieşte întru Domnul” (Ps. 33,8) şi le mai cere să fie răbdători în necazuri, căci „Domnul îl ceartă pe cel pe care îl iubeşte şi îl bate pe fiul căruia îi poartă de grijă” (Evrei 12,6), iar „necazul nostru de acum, uşor şi trecător, ne aduce nouă, mai presus de orice măsură, slavă veşnică covârşitoare” (II Cor. 4,17), drept aceea „suferinţele din vremea de acum nu au nici o însemnătate faţă de mărirea care ni se va descoperi” (Rom. 8,18).

Sfântul Pavel le recomandă creştinilor din Roma să fie stăruitori în rugăciune, căci aşa cum a remarcat Sfântul Iacob, „mult poate rugăciunea stăruitoare a dreptului” (Iac. 5,16) şi îi îndeamnă să fie iubitori de străini. În altă epistolă Sfântul Pavel scrie: „Nu uitaţi iubirea de străini, căci prin aceasta unii, fără ca să ştie, au găzduit îngeri” (Evrei 13,2), referindu-se la patriarhul Avraam şi la soţia lui,

Sarra, care au fost vizitaţi de Sfânta Treime, sub chipul a trei îngeri, la stejarul Mamvri (Fac. 18,1-16).

În încheiere, Apostolul neamurilor le cere cititorilor epistolei să-i binecuvinteze pe cei ce îi prigonesc, după cum a spus şi Domnul Hristos: „Iubiţi pe vrăjmaşii voştri, binecuvântaţi pe cei ce vă blestemă, faceţi bine celor ce vă urăsc şi rugaţi-vă pentru cei ce vă vatămă şi vă prigonesc, ca să fiţi fiii Tatălui vostru Celui din ceruri, că El face să răsară soarele peste cei răi şi peste cei buni şi trimite ploaie peste cei drepţi şi peste cei nedrepţi" (Matei 5,44-45). Pentru Mântuitorul acestea nu au fost vorbe goale, căci pe când era răstignit pe cruce şi evreii Îl batjocoreau, El se ruga pentru ei lui Dumnezeu Tatăl, zicând: „Părinte, iartă-le lor, că nu ştiu ce fac" (Luca 23,34). De asemenea şi Sfântul Ştefan pe când era lovit cu pietre de evrei, „îngenunchind, a strigat cu glas mare: Doamne, nu le socoti lor păcatul acesta! Şi zicând acestea, a adormit" (Fapte 7,60).

Împăratul Nero (54-68) a dezlănţuit în anul 64 o prigoană anticreştină nemiloasă, de aceea Sfântul Pavel le scrie creştinilor din Roma ce atitudine trebuie să aibă într-o astfel de situaţie.

În pericopa apostolică de astăzi am văzut darurile pe care Dumnezeu le face din iubire oamenilor şi modul cum ele trebuie folosite, precum şi faptele bune pe care sunt datori creştinii să le săvârşească. Cunoscând toate acestea, să ne străduim din răsputeri să-L iubim şi noi pe Dumnezeu şi să-I împlinim poruncile, ferindu-ne de păcat şi cultivând virtutea, pentru că numai aşa vom putea ajunge să ne bucurăm de darurile cele cereşti în împărăţia lui Dumnezeu.

AMIN

Duminica a şaptea după pogorârea Sfântului Duh

Din Epistola către romani a Sfântului Apostol Pavel

(15,1-7)

„*Fraţilor, datori suntem noi cei tari să purtăm slăbiciunile celor neputincioşi şi nu nouă înşine să ne facem plăcuţi; ci fiecare dintre noi să i se facă plăcut aproapelui său în ceea ce este bun spre zidire. Că şi Hristos nu S-a făcut plăcut Lui Însuşi, ci precum este scris: Ocările celor ce Te ocărăsc pe Tine au căzut asupra Mea. Fiindcă toate câte s-au scris mai înainte, s-au scris spre învăţătura noastră, ca prin răbdarea şi mângâierea Scripturilor să avem nădejde. Iar Dumnezeul răbdării şi al mângâierii să vă dea vouă ca unii pentru alţii să fiţi într-un gând, potrivit lui Iisus Hristos, pentru ca toţi laolaltă şi cu o singură gură să-L slăviţi pe Dumnezeu şi Tatăl Domnului nostru Iisus Hristos. De aceea, primiţi-vă unii pe alţii, aşa cum şi Hristos v-a primit pe voi, spre slava lui Dumnezeu*”.

Apostolul neamurilor le scrie romanilor: „*Fraţilor, datori suntem noi cei tari să purtăm slăbiciunile celor neputincioşi şi nu nouă înşine să ne facem plăcuţi; ci fiecare dintre noi să i se facă plăcut aproapelui său în ceea ce este bun spre zidire. Că şi Hristos nu S-a făcut plăcut Lui Însuşi, ci precum este scris: Ocările celor ce Te ocărăsc pe Tine au căzut asupra Mea. Fiindcă toate câte s-au scris mai înainte, s-au scris spre învăţătura noastră, ca prin răbdarea şi mângâierea Scripturilor să avem nădejde*”.

Creştinii care sunt mai puternici din punct de vedere duhovnicesc au datoria de a-i ajuta pe cei mai slabi, rugându-se pentru ei şi străduindu-se ca prin toate mijloacele să-i înalţe duhovniceşte, însă şi cei slabi trebuie să-i cinstească pe cei ce sunt mai înalţi din punct de vedere duhovnicesc. Sfântul Pavel lămureşte cum se poate realiza acest lucru: „Îndemnaţi-vă unul pe altul şi zidiţi-vă unul pe altul, aşa cum o şi faceţi. Vă mai rugăm, fraţilor, să-i cinstiţi pe cei ce se ostenesc între voi, care sunt mai-marii voştri în Domnul şi vă povăţuiesc; şi pentru lucrarea lor să-i socotiţi vrednici de iubire prisositoare. Trăiţi între voi în bună pace. Vă rugăm însă, fraţilor, să-i dojeniţi pe cei fără de rânduială, să-i îmbărbătaţi pe cei slabi la suflet,

să-i sprijiniţi pe cei neputincioşi, să fiţi îndelung-răbdători faţă de toţi. Luaţi seama să nu răsplătească cineva cuiva răul cu rău, ci întotdeauna să urmăriţi binele: unul faţă de altul şi fiecare faţă de toţi" (I Tes. 5,11-15). Apostolul neamurilor a împlinit acestea, scriind în acest sens: „Cu cei slabi m-am făcut slab, ca să-i dobândesc pe cei slabi. Tuturor m-am făcut toate, pentru ca în orice chip să-i mântuiesc pe unii. Pe toate vi le-am arătat, căci astfel ostenindu-vă trebuie să-i ajutaţi pe cei slabi" (I Cor. 9,22 şi Fapte 20,35).

Creştinii mai înduhovniciţi nu trebuie să urmărească să se facă plăcuţi lor înşişi, ci semenilor lor, pentru a-i zidi sau înălţa duhovniceşte, urmând prin aceasta pilda Domnului Hristos, Care nu a căutat a Sa plăcere, pentru că prin întrupare El „S-a deşertat pe Sine, luând chip de rob, devenind asemenea oamenilor şi la înfăţişare aflându-Se ca un om" (Filip. 2,7). Prin asumarea firii umane Fiul lui Dumnezeu nu S-a golit de dumnezeire, pentru că aşa cum afirmă Apostolul neamurilor, „întru El locuieşte, trupeşte, toată plinătatea dumnezeirii" (Col. 2,9), ci El S-a deşertat doar de slava Lui cea dumnezeiască, aceasta neputând fi văzută de oamenii care Îl înconjurau din pricina firii Sale omeneşti. Iubirea Fiului lui Dumnezeu faţă de oameni însă nu s-a oprit aici, pentru că El „S-a smerit pe Sine făcându-Se ascultător până la moarte, şi încă moarte de cruce" (Filip. 2,8). Cu toate că Domnului Hristos I-a fost greu să accepte moartea, cu toate acestea, din iubire faţă de oameni, El S-a supus voii Tatălui, pentru că I-a spus: „Părinte, de este cu putinţă, treacă pe alături de Mine paharul acesta! Dar nu cum voiesc Eu, ci cum voieşti Tu" (Matei 26,39). Patimile şi moartea Mântuitorului au fost profeţite în Vechiul Testament. Proorocul Isaia le relatează cu lux de amănunte, motiv pentru care a şi fost supranumit „Evanghelistul Vechiului Testament". Acesta scrie că Mântuitorul „nu avea nici chip, nici frumuseţe, ca să ne uităm la El, şi nici o înfăţişare, ca să ne fie drag. Disprețuit era şi cel din urmă dintre oameni; om al durerilor şi cunoscător al suferinţei, unul înaintea căruia să-ţi acoperi faţa; disprețuit şi nebăgat în seamă. Dar El a luat asupră-Şi durerile noastre şi cu suferinţele noastre S-a împovărat. Şi noi Îl socoteam pedepsit, bătut şi chinuit de Dumnezeu, dar El fusese străpuns pentru păcatele

noastre şi zdrobit pentru fărădelegile noastre. El a fost pedepsit pentru mântuirea noastră şi prin rănile Lui noi toţi ne-am vindecat. Toţi umblam rătăciţi ca nişte oi, fiecare pe calea noastră, şi Domnul a făcut să cadă asupra Lui fărădelegile noastre ale tuturor. Chinuit a fost, dar S-a supus şi nu Şi-a deschis gura Sa; ca un miel spre junghiere S-a adus şi ca o oaie fără de glas înaintea celor ce o tund, aşa nu Şi-a deschis gura Sa. Întru smerenia Lui judecata Lui s-a ridicat şi neamul Lui cine îl va spune? Că s-a luat de pe pământ viaţa Lui! Pentru fărădelegile poporului Meu a fost adus spre moarte. Mormântul Lui a fost pus lângă cei fără de lege şi cu cei făcători de rele, după moartea Lui, cu toate că nu săvârşise nici o nedreptate şi nici înşelăciune nu fusese în gura Lui. Dar a fost voia Domnului să-L zdrobească prin suferinţă. Şi fiindcă Şi-a dat viaţa ca jertfă pentru păcat, va vedea pe urmaşii Săi, îşi va lungi viaţa şi lucrul Domnului în mâna Lui va propăşi. Scăpat de chinurile sufletului Său, va vedea rodul ostenelilor Sale şi de mulţumire Se va sătura. Prin suferinţele Lui, Dreptul, Sluga Mea, va îndrepta pe mulţi, şi fărădelegile lor le va lua asupra Sa. Pentru aceasta Îi voi da partea Sa printre cei mari şi cu cei puternici va împărţi prada, ca răsplată că Şi-a dat sufletul Său spre moarte şi cu cei făcători de rele a fost numărat. Că El a purtat fărădelegile multora şi pentru cei păcătoşi Şi-a dat viaţa" (Isaia 53,2-12).

Datoria creştinilor de a nu urmări să se facă plăcuţi lor înşişi, ci semenilor lor, este prezentată de Apostolul neamurilor şi în epistola către corinteni, unde acesta scrie: „Nimeni să nu caute pe ale sale, ci fiecare pe ale celuilalt, aşa cum şi eu tuturor le plac întru toate, necăutând folosul meu, ci pe al celor mulţi, pentru ca ei să se mântuiască" (I Cor. 10,24 şi 33). Cu toate că acest îndemn pare foarte greu sau chiar imposibil de realizat, au existat oameni care l-au împlinit. Astfel, Sfântul Isaac Sirul scrie că un călugăr pe nume Agaton, care locuia în pustia Egiptului, s-a dus cu treburi într-un orăşel, unde a întâlnit un străin bolnav, pe care nu îl băga nimeni în seamă. Văzând aceasta, monahul a închiriat o casă, unde l-a dus pe cel bolnav, iar timp de şase luni, până când acesta s-a însănătoşit, l-a îngrijit, plătind chiria şi toate cele necesare din ceea ce câştiga muncind cu mâinile lui. Avva Agaton simţea atâta iubire faţă de

semeni, încât a afirmat: „Dacă ar fi fost cu putinţă, aş fi dorit să aflu un bubos să-i dau trupul meu, iar eu să-l iau pe al lui”. Şi în Pateric citim că în „Ierusalim trăia un patriarh care era foarte milostiv şi lesne iertător celor ce îi greşeau. Într-o zi un slujitor al lui a furat tot aurul din casă şi a fugit în Tebaida Egiptului, unde l-au prins barbarii şi luându-l rob, l-au dus în hotarele ţării lor. Aflând patriarhul despre cele întâmplate, l-a cumpărat pe fostul slujitor cu optzeci de galbeni şi l-a primit din nou în casă, încât lumea credea că nu i-a greşit cu nimic”. În Limonariu citim că un călugăr de la Mănăstirea Hozeva, din Ţara Sfântă, înainte de a se călugări, când afla că un om din satul lui nu avea suficienţi bani pentru a-şi semăna ţarina, se ducea noaptea, fără ştirea aceluia, şi îi semăna ogorul cu boii şi sămânţa lui. După ce a intrat în monahism, pleca în fiecare zi pe drumul care duce de la râul Iordan la Ierusalim, luând cu el pâine şi apă. De câte ori vedea pe cineva obosit de drum, îi lua desaga şi i-o ducea până la Muntele Măslinilor. La întoarcere, dacă întâlnea alţi oameni slăbiţi de drum, le purta poverile până la Ierihon. Astfel putea fi văzut în permanenţă plin de năduşeală, purtând uneori o sarcină mare, iar alteori ducând în spate câte un copil sau chiar doi. Câte o dată lua cu sine scule, cuie, lipici şi cele de trebuinţă pentru reparat şi stând într-un loc, repara încălţămintea stricată a călătorilor. Unora le dădea să bea din apa lui, iar altora să mănânce din pâinea lui. Dacă întâlnea vreun om fără haină, îi dădea haina pe care o purta, iar dacă se întâmpla să găsească vreun om mort pe cale, îi citea slujba înmormântării şi îl îngropa. De asemenea, despre Sfântul Antonie cel Mare se spune că nu voia niciodată să facă ceva care să-l folosească pe el mai mult decât pe cei din jurul lui, pentru că avea încredinţarea că folosul aproapelui este cea mai bună lucrare pentru sine.

Apostolul neamurilor spune că cele relatate în Sfânta Scriptură, referindu-se bineînţeles la scrierile Vechiului Testament, sunt spre învăţarea noastră, pentru ca prin răbdarea şi mângâierea dobândite din exemplele scripturistice să avem nădejde în Dumnezeu. Sfântul Pavel a procedat în acelaşi fel şi cu corintenii, cărora le-a prezentat anumite evenimente din istoria poporului ales, zicându-le că

„toate acestea li s-au întâmplat acelora ca pilde şi au fost scrise spre povăţuirea noastră” (I Cor. 10,11).

Apostolul neamurilor încheie: „*Iar Dumnezeul răbdării şi al mângâierii să vă dea vouă ca unii pentru alţii să fiţi într-un gând, potrivit lui Iisus Hristos, pentru ca toţi laolaltă şi cu o singură gură să-L slăviţi pe Dumnezeu şi Tatăl Domnului nostru Iisus Hristos. De aceea, primiţi-vă unii pe alţii, aşa cum şi Hristos v-a primit pe voi, spre slava lui Dumnezeu*”.

Sfântul Pavel le doreşte cititorilor epistolei sale ca Dumnezeu, Care este răbdător şi mângâietor, să-i facă pe toţi să gândească la fel. Apostolul neamurilor apelează de mai multe ori în scrierile sale la unitatea în cugetare a tuturor creştinilor. Corintenilor le scrie în acest sens: „Vă rog, fraţilor, pentru numele Domnului nostru Iisus Hristos, ca toţi să vorbiţi la fel şi să nu fie dezbinări între voi; ci să fiţi cu totul uniţi în acelaşi cuget şi în aceeaşi înţelegere” (I Cor. 1,10), iar filipenilor le scrie: „Faceţi-mi bucuria de a gândi la fel, de a avea aceeaşi iubire, un singur suflet, aceeaşi cugetare” (Filip. 2,2).

Domnul Hristos vrea ca toţi creştinii să gândească în acelaşi mod, având în minte poruncile şi sfaturile Lui, iar împreună, ca şi cum ar avea o singură gură, să-L slăvească pe Dumnezeu Tatăl, Care L-a născut pe Dumnezeu Fiul în veşnicie. Pentru ca toţi creştinii să gândească la fel, ei trebuie să se accepte unii pe alţii, după cum şi Hristos i-a acceptat, aceasta fiind spre slava lui Dumnezeu.

Din pericopa apostolică citită astăzi la Sfânta Liturghie am învăţat că orice creştin trebuie să caute să se facă plăcut semenilor, iar cei care sunt mai înduhovniciţi au datoria de a-i înălţa spiritual şi pe cei mai slabi, pentru ca toţi să gândească în acelaşi mod, având în minte poruncile lui Dumnezeu. Ţinând cont de acestea, să ne străduim să cunoaştem şi să împlinim poruncile şi îndemnurile lui Dumnezeu, pentru că numai aşa vom putea ajunge în împărăţia cerurilor.

AMIN

Duminica a opta după pogorârea Sfântului Duh

Din Epistola întâi către corinteni a Sfântului Apostol Pavel (1,10-17)

„*Fraţilor, vă rog pentru numele Domnului nostru Iisus Hristos, ca toţi să vorbiţi la fel şi să nu fie dezbinări între voi; ci să fiţi cu totul uniţi în acelaşi cuget şi în aceeaşi înţelegere; fiindcă despre voi, fraţii mei, mi s-a făcut cunoscut prin cei din casa lui Hloe că la voi sunt certuri. Şi ei spun aceasta, că fiecare dintre voi zice: Eu sunt al lui Pavel, sau eu sunt al lui Apollo, sau eu sunt al lui Chefa, sau eu sunt al lui Hristos! Oare S-a împărţit Hristos? Nu cumva s-a răstignit Pavel pentru voi? Sau în numele lui Pavel aţi fost botezaţi? Mulţumesc lui Dumnezeu că pe nici unul din voi n-am botezat, decât pe Crispus şi pe Gaius, ca să nu zică cineva că aţi fost botezaţi în numele meu. Am botezat şi casa lui Ştefanas; afară de aceştia nu ştiu să mai fi botezat pe altcineva. Căci Hristos nu m-a trimis ca să botez, ci să binevestesc, dar nu cu înţelepciunea vorbirii, ca nu cumva crucea lui Hristos să rămână zadarnică*”.

Sfântul Pavel le scrie creştinilor din Corint: „*Fraţilor, vă rog pentru numele Domnului nostru Iisus Hristos, ca toţi să vorbiţi la fel şi să nu fie dezbinări între voi; ci să fiţi cu totul uniţi în acelaşi cuget şi în aceeaşi înţelegere; fiindcă despre voi, fraţii mei, mi s-a făcut cunoscut prin cei din casa lui Hloe că la voi sunt certuri*”.

Cetatea Corint din sud vestul Greciei continentale era în antichitate un înfloritor centru comercial şi industrial, îndeosebi în domeniul ceramicii. Sfântul Apostol Pavel a propovăduit cuvântul lui Dumnezeu în acest oraş vreme de un an şi jumătate, între anii 50-52, în timpul celei de-a doua călătorii misionare (Fapte 18,11), înfiinţând o comunitate creştină numeroasă şi puternică, formată din iudei şi păgâni convertiţi.

Nu la multă vreme după plecarea Apostolului neamurilor din Corint, în oraş au apărut anumite tulburări, convertiţii dintre iudei lăsându-se influenţaţi de conservatorismul rabinic şi continuând să practice formalismul lipsit de conţinut al Legii Vechi, pe când convertiţii dintre păgâni se lăsau din nou târâţi în libertinajul moral

binecunoscut locuitorilor Corintului, unde exista un templu închinat Afroditei, zeiţa frumuseţii, a dragostei şi a dorinţei, care avea peste o mie de slujitoare care practicau prostituţia sacră.

Cei din casa lui Hloe probabil erau angajaţi sau sclavi ai acestei doamne, care ajungând în Efes, unde se găsea Sfântul Pavel, i-au relatat cele ce se întâmplă în Corint. În această situaţie, Apostolul neamurilor le scrie corintenilor o epistolă, rugându-i ca, pentru numele Domnului Iisus Hristos, să vorbească toţi la fel, fără să fie vreo dezbinare între ei şi să fie cu totul uniţi într-un cuget şi o înţelegere, după cum S-a rugat şi Mântuitorul lui Dumnezeu Tatăl pentru ucenicii Săi şi pentru toţi cei ce vor crede în El, zicând: „Aşa cum Tu, Părinte, eşti întru Mine şi Eu întru Tine, tot astfel şi aceştia să fie una întru Noi, ca lumea să creadă că Tu M-ai trimis. Şi slava pe care Tu Mi-ai dat-o, Eu le-am dat-o lor, pentru ca ei să fie una, aşa cum una suntem Noi. Eu întru ei şi Tu întru Mine, pentru ca ei să fie desăvârşiţi întru unitate; şi să cunoască lumea că Tu M-ai trimis şi că i-ai iubit pe ei aşa cum M-ai iubit pe Mine. Părinte, vreau ca acolo unde sunt Eu să fie împreună cu Mine şi cei pe care Mi i-ai dat, ca să-Mi vadă slava pe care Tu Mi-ai dat-o; pentru că Tu M-ai iubit mai înainte de întemeierea lumii. Părinte drepte, lumea nu Te-a cunoscut, dar Eu Te-am cunoscut, şi aceştia au cunoscut că Tu M-ai trimis. Şi le-am făcut cunoscut numele Tău şi cunoscut li-l voi face, pentru ca iubirea cu care Tu M-ai iubit să fie în ei şi Eu întru ei” (Ioan 17,21-26).

Apostolul neamurilor le scrie creştinilor din Corint ce i-au relatat cei din casa lui Hloe: „*Şi ei spun aceasta, că fiecare dintre voi zice: Eu sunt al lui Pavel, sau eu sunt al lui Apollo, sau eu sunt al lui Chefa, sau eu sunt al lui Hristos!*”.

La o vreme după ce Sfântul Pavel a plecat din Corint, în sânul comunităţii din această cetate a venit Apollo, un evreu încreştinat din Alexandria, care a început să răspândească cuvântul lui Dumnezeu. Acesta „era iscusit la cuvânt şi puternic în Scripturi şi dacă a sosit în Corint, le-a fost de mare ajutor celor ce crezuseră prin har; căci cu tărie şi în faţa tuturor îi înfrunta pe iudei, dovedind din Scripturi că Iisus este Hristos” (Fapte 18,24-28).

Creştinii din Corint au auzit despre Domnul Hristos, despre faptele Lui cele minunate şi despre învăţătura Sa cea mântuitoare, pe care au îmbrăţişat-o, i-au cunoscut pe Apostolul Pavel şi pe Apollo, amândoi fiind foarte buni oratori şi au aflat şi despre Sfântul Apostol Petru, care era o mare personalitate, şi s-au împărţit între ei, unii declarându-se ca fiind ai Domnului Hristos, unii ai Sfântului Petru, alţii ai Sfântului Pavel şi în final, alţii ai lui Apollo. Referindu-se la Apollo şi la sine însuşi, pentru că amândoi au propovăduit cuvântul lui Dumnezeu în Corint, Apostolul neamurilor le scrie corintenilor: „Dar ce este Apollo? Şi ce este Pavel? Slujitori prin care voi aţi crezut şi după cum i-a dat fiecăruia Dumnezeu. Eu am sădit, Apollo a udat, dar Dumnezeu a făcut să crească. Aşa că nici cel ce sădeşte nu este ceva, nici cel ce udă, ci numai Dumnezeu care face să crească. Cel care sădeşte şi cel care udă sunt una şi fiecare îşi va primi plata după osteneala sa, căci noi suntem împreună-lucrători cu Dumnezeu; iar voi sunteţi ogorul lui Dumnezeu, zidirea lui Dumnezeu. Potrivit harului lui Dumnezeu ce mi s-a dat, eu ca un meşter iscusit am pus temelia; un altul însă zideşte pe ea. Dar fiecare să ia seama la felul cum zideşte; căci nimeni nu poate pune altă temelie, decât cea pusă, care este Iisus Hristos” (I Cor. 3,5-11).

După iscarea neînţelegerilor între creştinii din Corint, Sfântul Apostol Pavel l-a rugat pe Apollo să viziteze din nou acest oraş, fapt pe care îl face cunoscut corintenilor: „Cât despre fratele Apollo, l-am rugat mult să vină la voi cu fraţii; totuşi nu i-a fost voia să vină acum, dar va veni când va găsi prilej” (I Cor. 16,12). Probabil că Apollo tocmai de aceea nu a acceptat să se ducă din nou în Corint, pentru a lăsa să înceteze tulburarea de acolo.

Sfântul Pavel le mai scrie creştinilor din Corint: „*Oare S-a împărţit Hristos? Nu cumva s-a răstignit Pavel pentru voi? Sau în numele lui Pavel aţi fost botezaţi? Mulţumesc lui Dumnezeu că pe nici unul din voi n-am botezat, decât pe Crispus şi pe Gaius, ca să nu zică cineva că aţi fost botezaţi în numele meu. Am botezat şi casa lui Ştefanas; afară de aceştia nu ştiu să mai fi botezat pe altcineva*”.

Cu siguranţă că Domnul Hristos nu S-a împărţit, Apostolul neamurilor nu a fost răstignit pentru corinteni ori pentru alţi creştini şi

nici aceştia nu au fost botezaţi în numele Sfântului Pavel, pentru că în afară de Iisus Hristos „întru nimeni altul nu este mântuirea, căci sub cer nu este dat între oameni nici un alt nume întru care noi trebuie să ne mântuim" (Fapte 4,12).

Apostolul neamurilor Îi mulţumeşte lui Dumnezeu că a botezat în Corint numai pe Crispus, Gaius şi casa lui Ştefanas, pentru a nu pretinde cineva din comunitatea creştină de acolo că a fost botezat în numele Sfântului Pavel, fapt care ar putea crea dezbinări.

Sfântul Pavel le scrie corintenilor în încheiere: „*Hristos nu m-a trimis ca să botez, ci să binevestesc, dar nu cu înţelepciunea vorbirii, ca nu cumva crucea lui Hristos să rămână zadarnică*".

Apostolul neamurilor le face cunoscut celor cărora le adresează epistola că Domnul Hristos nu l-a trimis să boteze, aceasta fiind misiunea celorlalţi Apostoli, cărora Mântuitorul le-a spus după învierea Sa din morţi: „Datu-Mi-s-a toată puterea, în cer şi pe pământ. Drept aceea, mergeţi şi învăţaţi toate neamurile, botezându-le în numele Tatălui şi al Fiului şi al Sfântului Duh, învăţându-le să păzească toate câte v-am poruncit Eu vouă" (Matei 28,18-20). Rolul Sfântului Pavel în Biserică este acela de a propovădui la neamuri cuvântul lui Dumnezeu, după cum i-a descoperit Domnul Hristos când i S-a arătat pe drumul Damascului şi i-a zis: „Eu spre aceasta M-am arătat ţie, să te rânduiesc slujitor şi martor, şi al celor pe care le-ai văzut, şi al celor întru care Mă voi arăta ţie, alegându-te pe tine din popor şi din neamurile la care te trimit să le deschizi ochii, pentru ca ele să se întoarcă de la întuneric la lumină şi de la stăpânirea lui satana la Dumnezeu, pentru ca să primească iertarea păcatelor şi parte cu cei ce prin credinţa în Mine s-au sfinţit" (Fapte 26,16-18). De asemenea, Mântuitorul i-a spus şi lui Anania, cel care l-a botezat pe Saul, viitorul Apostol Pavel: „Acesta Îmi este Mie vas ales, ca să-Mi poarte numele înaintea neamurilor şi a regilor şi a fiilor lui Israel" (Fapte 9,15).

Sfântul Pavel le scrie corintenilor că are datoria de a propovădui Evanghelia, dar nu cu înţelepciunea vorbirii, adică fără să pună prea mare accent pe arta elocinţei. Întrucât Corintul se găsea în Grecia, leagănul filozofiei, exista posibilitatea ca învăţătura creştină să fie confundată cu un sistem filozofic, fapt care ar fi făcut zadarnică

jertfa de pe cruce a Mântuitorului, care ar fi fost acceptată cel mult ca una dintre legendele Olimpului. Sfântul Pavel cunoştea mentalitatea grecească, pentru că se izbise de ea când fusese în Atena, unde „unii dintre filozofii epicurei şi stoici discutau cu el, şi unii ziceau: «Oare ce vrea să ne spună acest semănător de cuvinte?» Iar alţii ziceau: «Se pare că este vestitor de zeităţi străine», pentru că el Îl binevestea pe Iisus şi învierea. Şi luându-l cu ei, l-au dus în Areopag, zicând: «Putem să cunoaştem ce este această nouă învăţătură grăită de tine? Căci lucruri străine îi aduci tu auzului nostru. Vrem să ştim aşadar ce vor să fie acestea», fiindcă toţi atenienii şi străinii care locuiau acolo nu-şi petreceau timpul decât spunând sau auzind ce este mai nou. Şi Pavel, stând ridicat în mijlocul Areopagului, le-a vorbit. Şi auzind ei despre învierea morţilor, unii l-au luat în râs, iar alţii i-au zis: «Despre aceasta Te vom asculta şi altădată». Aşa că Pavel a plecat din mijlocul lor" (Fapte 17,18-22 şi 32-33).

În pericopa apostolică de astăzi am văzut ce importantă este unitatea în Biserică, pentru care Domnul Hristos s-a rugat în timpul activităţii Sale publice şi pentru care au luptat Sfinţii Apostoli şi cât de dăunătoare sunt dezbinările. Drept aceea să ne străduim şi noi să păstrăm unitatea credinţei şi să ne ferim de orice abatere de la adevăr, împlinind cele poruncite nouă de Dumnezeu, pentru că numai aşa vom putea ajunge în comuniunea sfinţilor în rai.

AMIN

Duminica a noua după pogorârea Sfântului Duh

Din Epistola întâi către corinteni a Sfântului Apostol Pavel (3,9-17)

„*Fraţilor, noi suntem împreună-lucrători cu Dumnezeu; voi sunteţi ogorul lui Dumnezeu, zidirea lui Dumnezeu. Potrivit harului lui Dumnezeu ce mi s-a dat, eu, ca un meşter iscusit, am pus temelia; iar altul zideşte pe ea. Dar fiecare să ia seama cum zideşte; căci nimeni nu poate pune altă temelie, decât cea pusă, care este Iisus Hristos. Iar de zideşte cineva pe această temelie: aur, argint, sau pietre scumpe, lemne, fân sau paie, lucrul fiecăruia se va face cunoscut; îl va vădi ziua Domnului, fiindcă în foc se descoperă, şi focul însuşi va lămuri ce fel este lucrul fiecăruia. Dacă lucrul cuiva, pe care l-a zidit, va rămâne, acela va lua plată. Dacă lucrul cuiva se va arde, el va fi păgubit; el însă se va mântui, dar aşa ca prin foc. Nu ştiţi oare că voi sunteţi templul lui Dumnezeu şi că Duhul lui Dumnezeu locuieşte întru voi? De va strica cineva templul lui Dumnezeu, Dumnezeu îl va strica pe el, pentru că sfânt este templul lui Dumnezeu, care sunteţi voi*”.

Sfântul Apostol Pavel le scrie corintenilor: „*Fraţilor, noi suntem împreună-lucrători cu Dumnezeu*”.

Omul a fost creat de Dumnezeu din nimic şi este menţinut în existenţă prin harul lui Dumnezeu, căci aşa cum a afirmat Apostolul neamurilor: „în El trăim şi ne mişcăm şi suntem” (Fapte 17,28), de aceea orice faptă bună săvârşită de om este rodul conlucrării dintre el şi Dumnezeu. Mântuitorul le-a spus în acest sens creştinilor: „Rămâneţi întru Mine şi Eu întru voi. Aşa cum mlădiţa nu poate să aducă roadă de la sine, dacă nu rămâne în viţă, tot aşa nici voi, dacă nu rămâneţi întru Mine. Eu sunt viţa, voi sunteţi mlădiţele. Cel ce rămâne întru Mine şi Eu întru el, acela aduce roadă multă, căci fără Mine nu puteţi face nimic” (Ioan 15,4-5), pentru că aşa cum scrie psalmistul: „De n-ar zidi Domnul casa, în zadar s-ar osteni cei ce o zidesc; de n-ar păzi Domnul cetatea, în zadar ar priveghea cel ce o păzeşte” (Ps. 126,1). De asemenea, Domnul Hristos i-a îndemnat la săvârşirea de

fapte bune pe cei ce cred în El, zicându-le: „Aşa să lumineze lumina voastră înaintea oamenilor, încât ei să vadă faptele voastre cele bune şi să-L slăvească pe Tatăl vostru Cel din ceruri” (Matei 5,16). Din cuvintele Mântuitorului înţelegem că pentru faptele bune ale oamenilor slava I se cuvine lui Dumnezeu.

Cuvintele Sfântului Pavel pot fi interpretate şi în sensul că Apostolul neamurilor şi Apollo, care au propovăduit Evanghelia Domnului Hristos în Corint, sunt împreună lucrători cu Dumnezeu, pentru că cei doi sunt instrumentele prin care Dumnezeu a răspândit învăţătura Lui cea mântuitoare în acea cetate.

Sfântul Pavel scrie în continuare: „*Voi sunteţi ogorul lui Dumnezeu, zidirea lui Dumnezeu. Potrivit harului lui Dumnezeu ce mi s-a dat, eu, ca un meşter iscusit, am pus temelia; iar altul zideşte pe ea. Dar fiecare să ia seama cum zideşte; căci nimeni nu poate pune altă temelie, decât cea pusă, care este Iisus Hristos*”.

Întrucât corintenii, asemenea tuturor celorlalţi creştini, au acceptat cuvântul lui Dumnezeu, ei sunt consideraţi ogorul şi zidirea Lui, pentru că aşa cum plugarul îşi lucrează pământul şi constructorul zideşte, tot aşa Dumnezeu le modelează sufletele creştinilor.

Sfântul Pavel mărturiseşte că ajutat de harul lui Dumnezeu a fost primul care a propovăduit cuvântul Evangheliei în Corint. Vorbind despre rolul important al harului în viaţa sa, Apostolul a scris spre sfârşitul epistolei: „Eu prin harul lui Dumnezeu sunt ceea ce sunt; şi harul Lui care este în mine n-a fost în zadar, dimpotrivă, m-am ostenit mai mult decât toţi ceilalţi Apostoli, dar nu eu, ci harul lui Dumnezeu care este în mine” (I Cor. 15,10). Misiunea de răspândire a cuvântului lui Dumnezeu, începută de Sfântul Pavel între corinteni, a fost continuată de Apollo, fapt care a dus la împărţirea acestora în tabere, motiv pentru care Apostolul neamurilor le-a scris: „Când unul zice: Eu sunt al lui Pavel, iar altul: Eu sunt al lui Apollo, oare nu sunteţi oameni trupeşti? Ei bine, ce este Apollo? Dar Pavel, ce este? Slujitori prin care voi aţi crezut şi după cum i-a dat fiecăruia Dumnezeu. Eu am sădit, Apollo a udat, dar Dumnezeu a făcut să crească. Aşa că nici cel ce sădeşte nu este ceva, nici cel ce udă, ci numai Dumnezeu, Cel ce face să crească” (I Cor. 3,4-7). Cei ce

răspândesc cuvântul lui Dumnezeu în lume nu trebuie să uite nici o clipă că Hristos este temelia Bisericii sau piatra cea din capul unghiului, încât nimeni nu poate pune altă temelie. Mântuitorul a fost numit „Piatra cea din capul unghiului" încă din Vechiul Testament. Astfel psalmistul scrie că „Piatra pe care au nesocotit-o ziditorii, aceasta a ajuns în capul unghiului. De la Domnul s-a făcut aceasta şi minunată este în ochii noştri" (Ps. 117,22-23). Proorocul Isaia scrie şi el: „Aşa zice Domnul: «Iată, Eu voi pune în temeliile Sionului o Piatră de mare preţ, anume aleasă, o Piatră pentru capul unghiului, o Piatră nestemată pentru temeliile lui, şi cel ce va crede în Ea nu se va ruşina!" (Isaia 28,16). În Noul Testament Sfântul Apostol Petru le spune evreilor: „Hristos este Piatra cea neluată în seamă de către voi, ziditorii, care a ajuns în capul unghiului; şi întru nimeni altul nu este mântuirea, căci sub cer nu este dat între oameni nici un alt nume întru care noi trebuie să ne mântuim" (Fapte 4,11-12). „Apropiaţi-vă de El, Piatra cea vie, într-adevăr neluată în seamă de oameni, dar aleasă la Dumnezeu şi preţioasă; şi voi înşivă, ca nişte pietre vii zidiţi-vă drept casă duhovnicească, preoţie sfântă, ca să aduceţi jertfe duhovniceşti, plăcute lui Dumnezeu prin Iisus Hristos" (I Petru 2,4-5). Sfântul Apostol Pavel le scrie efesenilor, şi prin ei tuturor creştinilor: „Voi sunteţi zidiţi pe temelia Apostolilor şi a proorocilor, piatra cea din capul unghiului fiind Însuşi Iisus Hristos, întru Care toată zidirea, bine închegată laolaltă, creşte spre a fi locaş sfânt în Domnul. Întru El sunteţi şi voi împreună zidiţi, spre a fi locaş al lui Dumnezeu întru Duhul" (Efes. 2,20-22).

Apostolul neamurilor continuă: „*Iar de zideşte cineva pe această temelie: aur, argint, sau pietre scumpe, lemne, fân sau paie, lucrul fiecăruia se va face cunoscut; îl va vădi ziua Domnului, fiindcă în foc se descoperă, şi focul însuşi va lămuri ce fel este lucrul fiecăruia. Dacă lucrul cuiva, pe care l-a zidit, va rămâne, acela va lua plată. Dacă lucrul cuiva se va arde, el va fi păgubit; el însă se va mântui, dar aşa ca prin foc*".

În baza credinţei în Iisus Hristos creştinii săvârşesc fapte bune. Calitatea acestora este asemănată de Sfântul Pavel cu aurul, argintul, pietrele preţioase, lemnele, fânul sau paiele. Precum valoarea

metalelor se vădeşte prin topirea acestora în foc, tot aşa va fi şi cu faptele bune ale creştinilor, a căror valoare va fi descoperită de Dumnezeu Judecătorul în ziua judecăţii de apoi. Dacă faptele bune vor fi de calitate, precum aurul, argintul sau pietrele preţioase, care nu se mistuie în foc, cei ce le-au săvârşit vor primi plată de la Dumnezeu, dobândind loc în împărăţia cerurilor, după cum a spus Domnul Hristos „că tot celui ce are i se va da şi-i va prisosi" (Matei 25,29). Dar dacă faptele bune vor fi de slabă calitate, precum lemnele, fânul sau paiele, care se mistuie în foc, cei ce le-au săvârşit vor rămâne fără ele, după cum a spus de asemenea Mântuitorul că „de la cel ce nu are se va lua şi ceea ce i se pare că are" (Matei 25,29), în sensul că cei ce au săvârşit în viaţă anumite fapte bune şi se considerau îndreptăţiţi să intre în rai, vor înţelege că faptele lor sunt insuficiente pentru a avea acces acolo. Cu toate acestea, ţinând cont de faptul că nu sunt pomenite anumite păcate ale acestor oameni, care i-ar trimite în iad, Dumnezeu Judecătorul îi va lăsa să intre în împărăţia cerurilor, însă aceştia vor fi arşi ca de foc de ruşinea că nu au meritat să intre în rai şi toată lumea ştie acest lucru, dar totuşi Dumnezeu îi acceptă acolo. Despre această ruşine se spune în Sfânta Scriptură că „aduce mărire şi har" (Înţelepciunea lui Iisus Sirah 4,23).

Unii interpreţi ai Sfintei Scripturi afirmă că „mântuirea ca prin foc" de care vorbeşte Sfântul Pavel se referă la oamenii care au săvârşit puţine fapte bune, dar se vor mântui, fiind izbăviţi de flăcările iadului, ca şi cum ar scăpa dintr-un incendiu, fugind printre flăcări.

Apostolul neamurilor încheie: „*Nu ştiţi oare că voi sunteţi templul lui Dumnezeu şi că Duhul lui Dumnezeu locuieşte întru voi? De va strica cineva templul lui Dumnezeu, Dumnezeu îl va strica pe el, pentru că sfânt este templul lui Dumnezeu, care sunteţi voi*".

Prin slujbele Bisericii creştinii primesc harul Duhului Sfânt, iar prin Sfânta Euharistie se împărtăşesc chiar cu trupul şi sângele Domnului Hristos, de aceea ei sunt lăcaş sau templu al lui Dumnezeu. Sfântul Pavel menţionează acest lucru de mai multe ori: „Noi suntem templu al Dumnezeului Celui Viu, aşa cum a zis Dumnezeu că «întru ei voi locui şi voi umbla şi Eu voi fi Dumnezeul lor şi ei vor fi poporul Meu»" (II Cor. 6,16). „Nu ştiţi că trupul vostru este templu al Duhului

Sfânt care este în voi, pe care-L aveţi de la Dumnezeu şi că voi nu sunteţi ai voştri? Căci cu preţ aţi fost cumpăraţi! Slăviţi-L dar pe Dumnezeu în trupul vostru şi în duhul vostru, care sunt ale lui Dumnezeu" (I Cor. 6,19-20). Ţinând cont de acest fapt, creştinii trebuie să-şi păstreze sufletul şi trupul curate, fără să le întineze cu păcatele, pentru că prin acestea Sfântul Duh este alungat din om, stricându-se templul lui Dumnezeu. Cei ce păcătuiesc, nerespectând sfinţenia templului lui Dumnezeu, vor suferi din cauza aceasta boli sau le va veni chiar moartea. Referindu-se la pedepsirea păcatului de către Dumnezeu, Sfântul Pavel le atrage luarea aminte corintenilor în legătură cu împărtăşirea cu trupul şi sângele Domnului Hristos: „Oricine va mânca pâinea sau va bea paharul Domnului cu nevrednicie, vinovat va fi faţă de trupul şi sângele Domnului. Să se cerceteze dar omul pe sine şi aşa să mănânce din pâine şi să bea din pahar, căci cel ce mănâncă şi bea cu nevrednicie, osândă îşi mănâncă şi bea, nesocotind trupul Domnului. De aceea mulţi dintre voi sunt neputincioşi şi bolnavi şi mulţi au murit" (I Cor. 11,27-30).

Din pericopa apostolică citită astăzi la Sfânta Liturghie am învăţat că orice faptă bună săvârşită de om este rodul conlucrării dintre el şi Dumnezeu. Întrucât creştinii au acceptat cuvântul lui Dumnezeu, Acesta le modelează sufletele. Domnul Hristos este temelia Bisericii sau piatra cea din capul unghiului, încât nimeni nu poate pune altă temelie. În baza credinţei în Iisus Hristos creştinii săvârşesc fapte bune, a căror valoare va fi apreciată de Dumnezeu Judecătorul la sfârşitul lumii. Prin slujbele Bisericii creştinii primesc harul Duhului Sfânt, devenind temple ale lui Dumnezeu, de aceea ei trebuie să se ferească de păcat, prin care Sfântul Duh este alungat din om, fapt care le aduce boli sau chiar moartea. Cunoscând acestea, să ne ferim să păcătuim, săvârşind cât mai multe fapte bune, pentru că numai aşa vom putea ajunge în împărăţia lui Dumnezeu.

AMIN

Duminica a zecea după pogorârea Sfântului Duh

Din Epistola întâi către corinteni a Sfântului Apostol Pavel (4,9-16)

„*Fraţilor, mi se pare că pe noi, Apostolii, Dumnezeu ne-a arătat ca pe cei din urmă oameni, ca pe nişte osândiţi la moarte, fiindcă ne-am făcut privelişte lumii şi îngerilor şi oamenilor. Noi suntem nebuni pentru Hristos, dar voi, înţelepţi întru Hristos; noi suntem slabi, dar voi, tari; voi sunteţi ţinuţi întru slavă, dar noi întru necinste! Până în ceasul de acum flămânzim şi însetăm, suntem goi şi suntem pălmuiţi şi pribegim şi ne ostenim, lucrând cu mâinile noastre. Ocărâţi fiind, binecuvântăm; prigoniţi fiind, răbdăm; defăimaţi fiind, ne rugăm. Am ajuns ca gunoiul lumii, ca măturătura tuturor, până acum. Nu ca să vă ruşinez vă scriu acestea, ci ca să vă dojenesc, ca pe nişte copii ai mei iubiţi. Căci de aţi avea zeci de mii de învăţători în Hristos, totuşi nu aveţi mulţi părinţi; că pe voi eu v-am născut în Iisus Hristos prin Evanghelie. Deci, vă rog, să-mi fiţi mie următori*”.

Apostolul neamurilor le scrie corintenilor: „*Fraţilor, mi se pare că pe noi, Apostolii, Dumnezeu ne-a arătat ca pe cei din urmă oameni, ca pe nişte osândiţi la moarte, fiindcă ne-am făcut privelişte lumii şi îngerilor şi oamenilor. Noi suntem nebuni pentru Hristos, dar voi, înţelepţi întru Hristos; noi suntem slabi, dar voi, tari; voi sunteţi ţinuţi întru slavă, dar noi întru necinste!*”.

Ţinând cont de suferinţele pe care le-au îndurat toţi Sfinţii Apostoli pentru a răspândi în lume cuvântul lui Dumnezeu, Sfântul Pavel socoteşte că Dumnezeu i-a arătat înaintea îngerilor şi a oamenilor ca pe cei din urmă oameni, care meritau să fie osândiţi la moarte pentru faptele lor rele. Apostolii au fost consideraţi chiar nebuni de către unii oameni, cărora le-au prezentat învăţătura şi minunile Domnului Hristos. Aşa s-a întâmplat cu Sfântul Pavel, care atunci când le-a vorbit în Cezareea Palestinei procuratorului roman Porcius Festus şi regelui Agrippa despre învierea Mântuitorului, demnitarul roman i-a spus: „Pavele, eşti nebun! Învăţătura ta cea multă te duce la nebunie. Iar Pavel a răspuns: «Nu sunt nebun, preaputernice Festus, ci grăiesc cuvintele adevărului şi ale

înţelepciunii»” (Fapte 26,24-25). Vorbind despre înţelepciune şi nebunie, Apostolul neamurilor le scrie corintenilor: „Nimeni să nu se înşele pe sine. Dacă între voi i se pare cuiva că este înţelept în veacul acesta, să se facă nebun ca să devină înţelept. Căci înţelepciunea lumii acesteia este nebunie înaintea lui Dumnezeu, pentru că scris este: «El prinde pe cei înţelepţi în viclenia lor». Şi iarăşi: «Domnul cunoaşte că gândurile înţelepţilor sunt deşarte»” (I Cor. 3,18-20). Sfinţii Apostoli au acceptat să fie socotiţi nebuni de către oameni, pentru a câştiga pe cât mai mulţi la credinţa în Hristos, făcându-le cunoscută prin aceasta adevărata înţelepciune. Sfinţii Apostoli s-au făcut slabi, pentru a-i întări în credinţă pe cei cărora le propovăduiau Evanghelia, după cum a afirmat Sfântul Pavel: „Cu cei slabi m-am făcut slab, ca să-i dobândesc pe cei slabi. Tuturor m-am făcut toate, pentru ca în orice chip să-i mântuiesc pe unii. Dar toate le fac pentru Evanghelie, ca să fiu părtaş la ea” (I Cor. 9,22-23). Sfinţii Apostoli au răbdat toate ocările oamenilor, pentru ca prin aceasta să-i atragă la credinţa cea adevărată, rodul acesteia fiind slava cea veşnică în împărăţia lui Dumnezeu. Apostolul neamurilor scrie în acest sens: „Pentru Hristos sufăr până la a fi legat în lanţuri ca un făcător de rele, dar cuvântul lui Dumnezeu nu este legat. De aceea pe toate le rabd de dragul celor aleşi, pentru ca şi ei să aibă parte de mântuirea cea întru Hristos Iisus şi de slava veşnică. Vrednic de crezare este cuvântul: Dacă am murit împreună cu El, vom şi via împreună cu El; dacă răbdăm, împreună cu El vom şi împărăţi” (II Tim. 2,9-12).

Sfântul Pavel scrie în continuare: „*Până în ceasul de acum flămânzim şi însetăm, suntem goi şi suntem pălmuiţi şi pribegim şi ne ostenim, lucrând cu mâinile noastre*”.

Apostolul neamurilor mărturiseşte câte a pătimit pentru a răspândi în lume cuvântul lui Dumnezeu, căci pe lângă foamea, setea, lipsa hainelor şi înstrăinarea de care a suferit în timpul călătoriilor sale misionare, a îndurat chiar bătăi. Astfel, pe când se găsea în Listra, „de la Antiohia şi de la Iconiu au venit iudei care, înduplecând mulţimile, l-au lovit pe Pavel cu pietre şi l-au târât afară din cetate, crezând că a murit. Dar înconjurându-l ucenicii, el s-a sculat şi a intrat în cetate” (Fapte 14,19-20). De asemenea, evreii din Tesalonic au vrut şi ei să-l

bată pe Apostol pentru că Îl binevestea pe Domnul Hristos în sinagoga din oraşul lor, „dar fraţii de îndată l-au trimis noaptea la Bereea. Când iudeii din Tesalonic au aflat că şi în Bereea s-a vestit de către Pavel cuvântul lui Dumnezeu, au venit şi acolo, întărâtând şi tulburând mulţimile. Şi atunci l-au trimis fraţii de îndată pe Pavel să plece spre mare" (Fapte 17,10 şi 13-14). Apostolul neamurilor relatează prin câte a trecut pentru a răspândi cuvântul Evangheliei în lume: „De cinci ori am primit de la iudei patruzeci de lovituri de bici fără una; de trei ori am fost bătut cu vergi; o dată am fost bătut cu pietre; de trei ori s-a sfărâmat corabia cu mine; o noapte şi o zi am petrecut în largul mării; în călătorii, adeseori, am trecut prin primejdii de la râuri, primejdii de la tâlhari, primejdii de la neamul meu, primejdii de la păgâni; primejdii în cetăţi, primejdii în pustiu, primejdii pe mare, primejdii între fraţii cei mincinoşi; în osteneală şi în trudă, adeseori în privegheri, în foame şi în sete, de multe ori în posturi, în frig şi în lipsă de haine" (II Cor. 11,24-27). Vorbind despre necazurile pe care le-a suferit şi despre misiunea sa, Sfântul Pavel scrie: „Nimic nu iau în seamă şi preţ nu pun pe viaţa mea, fără numai să-mi împlinesc calea şi slujba pe care am primit-o de la Domnul Iisus, aceea de a mărturisi Evanghelia harului lui Dumnezeu" (Fapte 20,24). Cu toate că a suferit foarte mult, Sfântul Pavel a simţit în toate încercările prin care a trecut purtarea de grijă a lui Dumnezeu, pentru că a scris: „Câte prigoniri am răbdat, din toate m-a izbăvit Domnul" (II Tim. 3,11).

Cu toate că atât scrierile Vechiului Testament, cât şi Domnul Hristos au poruncit ca cei ce Îi slujesc lui Dumnezeu să se întreţină din această slujire, iar Apostolul neamurilor a afirmat: „Oare nu ştiţi că cei ce săvârşesc cele sfinte mănâncă de la templu şi cei ce slujesc altarului au parte de la altar? În acelaşi chip şi Domnul Hristos le-a poruncit celor ce propovăduiesc Evanghelia, ca din Evanghelie să trăiască" (I Cor. 9,13-14), totuşi Sfântul Pavel a refuzat de bunăvoie acest drept în tot timpul cât a propovăduit cuvântul lui Dumnezeu, confecţionând corturi (Fapte 18,3), pentru a se întreţine pe el şi pe însoţitorii lui. Apostolul scrie în acest sens: „Argint sau aur sau haină n-am poftit de la nimeni; voi înşivă ştiţi că mâinile acestea au lucrat pentru trebuinţele mele şi ale celor ce erau cu mine. Nici n-am mâncat

de la cineva pâine în dar, ci cu muncă şi cu osteneală am lucrat noaptea şi ziua, ca pe nimeni dintre voi să nu-l împovărez" (Fapte 20,33-34 şi II Tes. 3,8). Sfântul Pavel argumentează de ce a procedat în acest fel în răspândirea Evangheliei în lume: „Dacă fac aceasta de bună voie, am plată; dar dacă o fac fără voie, am doar o sarcină ce mi s-a încredinţat. Atunci, care este plata mea? Aceea că, binevestind Evanghelia, o vestesc fără plată, fără să mă folosesc de dreptul pe care mi-l dă Evanghelia, ca să nu pun nici o piedică Evangheliei lui Hristos" (I Cor. 9,12 şi 17-18).

Apostolul neamurilor continuă: „*Ocărâţi fiind, binecuvântăm; prigoniţi fiind, răbdăm; defăimaţi fiind, ne rugăm. Am ajuns ca gunoiul lumii, ca măturătura tuturor, până acum.*

Cu toate că Sfinţii Apostoli au suferit multe necazuri şi au răbdat nenumărate ocări pentru a răspândi în lume cuvântul lui Dumnezeu, încât au fost consideraţi de unii oameni drept gunoiul lumii şi măturătura tuturor, ei şi-au adus întotdeauna aminte şi au împlinit cuvintele Mântuitorului: „Iubiţi pe vrăjmaşii voştri, binecuvântaţi pe cei ce vă blesteamă, faceţi bine celor ce vă urăsc şi rugaţi-vă pentru cei ce vă vatămă şi vă prigonesc, ca să fiţi fiii Tatălui vostru Celui din ceruri" (Matei 5,44-45). Ba mai mult, Sfântul Pavel îi îndemna pe toţi creştinii care sufereau prigoană: „Binecuvântaţi pe cei ce vă prigonesc, binecuvântaţi-i şi nu-i blestemaţi. Nu plătiţi nimănui cu rău pentru rău. Îngrijiţi-vă de cele bune înaintea tuturor oamenilor. Dacă se poate, pe cât stă în puterea voastră, trăiţi în pace cu toţi oamenii. Nu vă răzbunaţi singuri, iubiţilor, ci lăsaţi loc mâniei lui Dumnezeu, căci scris este: «A Mea este răzbunarea; Eu voi răsplăti, zice Domnul». Dimpotrivă, dacă duşmanul tău este flămând, dă-i să mănânce; dacă îi este sete, dă-i să bea, căci, făcând acestea, cărbuni de foc vei grămădi pe capul lui. Nu te lăsa biruit de rău, ci biruieşte răul cu binele" (Rom. 12,14 şi 17-21).

Apostolul neamurilor încheie: *Nu ca să vă ruşinez vă scriu acestea, ci ca să vă dojenesc, ca pe nişte copii ai mei iubiţi. Căci de aţi avea zeci de mii de învăţători în Hristos, totuşi nu aveţi mulţi părinţi; că pe voi eu v-am născut în Iisus Hristos prin Evanghelie. Deci, vă rog, să-mi fiţi mie următori*".

Misiunea de răspândire a cuvântului lui Dumnezeu începută în Corint de Apostolul neamurilor a fost continuată de Apollo, fapt care a dus la împărţirea creştinilor de aici în tabere. Sfântul Pavel le aminteşte acestora faptul că el i-a născut în Hristos, după cum le scrie şi în altă parte a epistolei: „Nu sunteţi voi lucrul meu întru Domnul? Dacă altora nu le sunt Apostol, vouă, negreşit, vă sunt. Căci voi sunteţi pecetea apostoliei mele în Domnul" (I Cor. 9,1-2), întrucât el a fost primul care le-a vorbit despre Mântuitorul şi i-a convins să accepte învăţătura Lui. După cum singur mărturiseşte, Sfântul Pavel nu a scris aceste cuvinte pentru a-i ruşina, ci pentru a-i dojeni ca pe nişte copii iubiţi, cu intenţia ca dezbinarea dintre ei să înceteze, pentru că de i-ar vizita zeci de mii de misionari creştini, pentru a-i învăţa cele despre Hristos, el singur rămâne părintele lor, motiv pentru care îi roagă să-i urmeze pilda. Acelaşi îndemn îl face Apostolul şi în altă parte a epistolei, scriindu-le corintenilor: „Fiţi următori ai mei, precum şi eu sunt al lui Hristos" (I Cor. 11,1). Sfântul Pavel le scrie în acest sens şi filipenilor: „Fraţilor, faceţi-vă urmăritorii mei şi uitaţi-vă la aceia care se poartă aşa cum aveţi voi pildă de la noi" (Filip. 3,17).

Din pericopa apostolică citită astăzi la Sfânta Liturghie am învăţat că Sfinţii Apostoli au suferit foarte multe necazuri pentru a răspândi în lume cuvântul lui Dumnezeu, fiind socotiţi ultimii oameni, nebuni sau chiar gunoiul lumii, însă nu s-au dat bătuţi, ci cu nădejdea în Dumnezeu le-au răbdat pe toate, pentru a-i câştiga la Hristos pe cei cărora le propovăduiau Evanghelia. Cunoscând acest fapt, să nu cârtim atunci când avem necazuri, ci să ne punem şi noi nădejdea în Dumnezeu, Care îngăduie acea încercare asupra noastră cu scopul de a ne feri de rău şi de a ne apropia cât mai mult de El.

AMIN

Duminica a unsprezecea după pogorârea Sfântului Duh

Din Epistola întâi către corinteni a Sfântului Apostol Pavel (9,2-12)

„*Fraţilor, voi sunteţi pecetea apostoliei mele în Domnul. Apărarea mea către cei ce mă judecă, aceasta este: Oare nouă nu ne stă în putere să mâncăm şi să bem? Oare nouă nu ne stă în putere să purtăm cu noi o femeie soră, ca şi ceilalţi Apostoli şi ca fraţii Domnului, ca şi Chefa? Sau numai mie şi lui Barnaba nu ne stă în putere să nu ne întreţinem din muncă? Cine slujeşte vreodată în oaste cu solda lui? Cine sădeşte vie şi nu mănâncă din roada ei? Sau cine paşte o turmă şi nu mănâncă din laptele turmei? Oare după judecata omenească spun eu acestea? Oare nu şi legea le spune? Căci în Legea lui Moise este scris: Să nu legi gura boului care treieră. Oare de boi se îngrijeşte Dumnezeu? Sau în adevăr pentru noi zice? Căci pentru noi s-a scris: Cel ce ară trebuie să are cu nădejde, şi cel ce treieră, cu nădejdea că va avea parte de roade. Dacă noi am semănat la voi cele duhovniceşti, este, oare, mare lucru dacă noi vom secera cele pământeşti ale voastre? Dacă altora le stă în putere dreptul asupra voastră, nu mai mult oare nouă? Noi însă nu ne-am folosit de această putere; dimpotrivă, pe toate le răbdăm, ca să nu punem piedică Evangheliei lui Hristos*”.

Sfântul Apostol Pavel le scrie creştinilor din Corint: „*Fraţilor, voi sunteţi pecetea apostoliei mele în Domnul*”.

Apostolul neamurilor a propovăduit Evanghelia împărăţiei lui Dumnezeu în Corint vreme de un an şi jumătate, între anii 50-52, în timpul celei de-a doua călătorii misionare (Fapte 18,11), înfiinţând o comunitate creştină numeroasă şi puternică, formată din iudei şi păgâni convertiţi, pe care îi consideră pecetea apostoliei lui în Domnul Hristos, pentru că ei sunt rodul propovăduirii lui, după cum le-a şi scris mai înainte: „Nu sunteţi voi lucrul meu în Domnul? Dacă altora nu le sunt Apostol, cel puţin vouă vă sunt” (I Cor. 9,1-2).

Sfântul Pavel spune în continuare: „*Apărarea mea către cei ce mă judecă, aceasta este: Oare nouă nu ne stă în putere să mâncăm şi*

să bem? Oare nouă nu ne stă în putere să purtăm cu noi o femeie soră, ca şi ceilalţi Apostoli şi ca fraţii Domnului, ca şi Chefa?".

La scurt timp după ce Sfântul Apostol Pavel a plecat din Corint, în sânul comunităţii creştine din această cetate a venit Apollo, un evreu încreştinat din Alexandria, care a început să răspândească cuvântul lui Dumnezeu, iar creştinii de aici s-au împărţit între ei, unii declarându-se ca fiind ai Domnului Hristos, unii ai Sfântului Petru, alţii ai Sfântului Pavel şi, în final, alţii ai lui Apollo. Întrucât Apostolul neamurilor era acuzat de unii creştini din Corint că nu acceptă ofrandele celor cărora le propovăduia cuvântul lui Dumnezeu, asemenea celorlalţi Apostoli, el spune că are dreptul să le accepte, pentru că „cei ce săvârşesc cele sfinte mănâncă de la templu, iar cei ce slujesc altarului au parte de la altar, pentru că Domnul le-a poruncit celor ce propovăduiesc Evanghelia ca din Evanghelie să trăiască" (I Cor. 9,13-14). Acest lucru s-a întâmplat atunci când Mântuitorul i-a trimis pe cei şaptezeci şi doi de ucenici la propovăduire, poruncindu-le să rămână în casele în care vor intra şi vor fi bine primiţi, „mâncând şi bând cele ce li se vor da, căci vrednic este lucrătorul de plata sa" (Luca 10,7). Cu toate acestea, Apostolul neamurilor mărturiseşte de ce a procedat în acest fel: „N-am mâncat de la cineva pâine în dar, ci cu muncă şi cu osteneală am lucrat noaptea şi ziua, ca pe nimeni dintre voi să nu-l împovărez, iar dacă am făcut aceasta de bunăvoie, am plată, dar dacă o făceam fără voie, aveam doar o sarcină ce îmi era încredinţată. Atunci, care este plata mea? Aceea că, binevestind Evanghelia, o vestesc fără plată, fără să mă folosesc de puterea pe care mi-o dă Evanghelia" (II Tes. 3,8 şi I Cor. 9,17-18).

Sfântul Pavel afirmă de asemenea că şi el are dreptul să fie însoţit de o femeie soră, asemenea fraţilor Domnului şi celorlalţi Apostoli, dintre care îl dă ca exemplu pe Sfântul Petru. Când Sfinţii Apostoli şi primii misionari creştini călătoreau în lume pentru a propovădui Evanghelia, anumite femei pioase mergeau împreună cu ei, pentru a asculta cuvântul lui Dumnezeu şi pentru a le face menajul, scutindu-i pe aceştia de grijile mărunte.

În paginile Noului Testament se vorbeşte despre fraţii şi surorile Mântuitorului. Dintre fraţii Acestuia patru sunt amintiţi

nominal: „Iacob, Iosif, Simon şi Iuda” (Matei 13,55). Deşi nici una dintre surorile Domnului Hristos nu este menţionată cu numele, numărul acestora trebuie să fi fost cel puţin de trei, de vreme ce evreii din Nazaret au afirmat că „toate surorile Lui sunt la noi” (Mat. 13,56).

Termenul „frate” în Sfânta Scriptură nu are numai sensul de fii ai aceloraşi părinţi, ci şi pe acela de nepot, verişor, rudenie în general, om din acelaşi popor, locuitor din aceeaşi cetate, aliat din alt popor sau aparţinător aceleiaşi religii. Astfel, Lot era nepotul lui Avraam, pentru că „lui Terah i s-au născut Avram, Nahor şi Haran, iar Haran i-a dat naştere lui Lot” (Fac. 11,27), cu toate acestea, patriarhul îi spune nepotului său: „Să nu fie sfadă între mine şi tine, între păstorii mei şi păstorii tăi, căci suntem fraţi” (Fac. 13,8). „Eleazar a murit fără să fi avut fii, ci numai fiice, pe care le-au luat de soţii fiii lui Chiş, fraţii lor” (I Paralip. 23,22). Când regele David a transportat chivotul legii la Ierusalim „a chemat pe căpetenia Uriel şi pe fraţii lui, o sută douăzeci şi pe căpetenia Asaia şi pe fraţii lui, două sute douăzeci” (I Paralip. 15,5-6). „Când a ajuns mare, Moise a mers la fraţii săi, fiii lui Israel, şi le-a văzut corvezile” (Ieşire 2,11). Lot le-a zis locuitorilor Sodomei, în care locuia: „Fraţilor, vă rog, nu faceţi acest rău” (Fac. 19,7). „Din Cadeş Moise a trimis soli la regele Edomului ca să-i spună: «Aşa grăieşte fratele tău Israel»” (Num. 20,14). Apostolii le spuneau tuturor creştinilor fraţi (Fapte 3,17; Rom. 1,13; Iac. 5,9; II Petru 1,10; I Ioan 3,13 etc.).

Când Maica Domnului şi dreptul Iosif s-au întors de la templul din Ierusalim fără copilul Iisus, care avea doisprezece ani, „socotind că El este printre călători, au mers cale de o zi, căutându-L printre rude şi cunoscuţi” (Luca 2:44). De vreme ce în această relatare nu există nici un indiciu că Iisus ar fi avut fraţi sau surori de sânge până la vârsta de doisprezece ani, teoria conform căreia aceştia s-ar fi născut ulterior este neverosimilă. De asemenea, dacă Maica Domnului ar fi avut alţi copii în afară de Domnul Hristos, când Acesta a fost răstignit nu ar fi încredinţat-o pe Sfânta Fecioară Apostolului Ioan, care „din ceasul acela a luat-o acasă la el” (Ioan 19,27).

Cei numiţi în Noul Testament fraţii Domnului sunt ori fiii dreptului Iosif, logodnicul Sfintei Fecioare Maria, dintr-o căsătorie mai veche, ori verişori sau rude apropiate ale Mântuitorului.

Sfântul Pavel continuă: „*Sau numai mie şi lui Barnaba nu ne stă în putere să nu ne întreţinem din muncă? Cine slujeşte vreodată în oaste cu solda lui? Cine sădeşte vie şi nu mănâncă din roada ei? Sau cine paşte o turmă şi nu mănâncă din laptele turmei? Oare după judecata omenească spun eu acestea? Oare nu şi legea le spune? Căci în Legea lui Moise este scris: Să nu legi gura boului care treieră. Oare de boi se îngrijeşte Dumnezeu? Sau în adevăr pentru noi zice? Căci pentru noi s-a scris: Cel ce ară trebuie să are cu nădejde, şi cel ce treieră, cu nădejdea că va avea parte de roade. Dacă noi am semănat la voi cele duhovniceşti, este, oare, mare lucru dacă noi vom secera cele pământeşti ale voastre? Dacă altora le stă în putere dreptul asupra voastră, nu mai mult oare nouă? Noi însă nu ne-am folosit de această putere; dimpotrivă, pe toate le răbdăm, ca să nu punem piedică Evangheliei lui Hristos*”.

Barnaba provenea dintr-o familie preoţească de evrei din Cipru, fiind verişor al Sfântului Evanghelist Marcu (Col. 4,10). Cartea Faptele Apostolilor afirmă despre Barnaba că „având ţarină şi vânzând-o, a adus banii şi i-a pus la picioarele Apostolilor” (Fapte 4,36-37), ceea ce dovedeşte că era unul dintre creştinii cu o credinţă puternică. Sfântul Luca spune despre el „că era bărbat bun, plin de Duh Sfânt şi de credinţă” (Fapte 11,24). Barnaba l-a prezentat în Ierusalim pe Sfântul Pavel Apostolilor când aceştia se temeau că le este potrivnic (Fapte 9,26-27). Sfinţii Apostoli l-au trimis pe Barnaba în Antiohia, unde pentru prima dată a fost vestit cuvântul Evangheliei păgânilor, care au crezut în număr mare, formând o comunitate puternică. Barnaba l-a însoţit pe Sfântul Pavel în prima călătorie misionară (45-49), iar cei doi au fost trimişi de creştinii din Antiohia la Sinodul Apostolic de la Ierusalim care a avut loc în anul 50 (Fapte cap. 15). În timpul celei de a doua călătorii misionare a Sfântului Pavel Barnaba s-a dus cu Sfântul Marcu în Cipru, pentru a vesti şi acolo Evanghelia (Fapte 15,39).

Dintre Apostolii şi primii misionari creştini care se osteneau cu răspândirea în lume a cuvântul Evangheliei numai Sfântul Pavel şi Barnaba munceau pentru a se întreţine, Apostolul neamurilor îndeletnicindu-se cu confecţionarea de corturi (Fapte 18,3).

Sfântul Pavel nu îi acuză pe cei care trăiau din răspândirea Evangheliei, ci din contră, spune că acest lucru este perfect justificat, dând mai multe exemple în acest sens şi chiar un citat din Vechiul Testament. Mântuitorul Însuşi a afirmat acest principiu, când a spus că: „vrednic este lucrătorul de plata sa" (Luca 10,7).

În încheiere Apostolul neamurilor îşi justifică din nou propria atitudine, aceea de a refuza să primească ofrande de la creştini, drept la care a renunţat pentru a nu pune nici o piedică răspândirii Evangheliei lui Hristos, după cum el însuşi a mărturisit: „Pentru ca pe cei mai mulţi să-i dobândesc" (I Cor. 9,19).

În pericopa apostolică citită astăzi la Sfânta Liturghie am văzut că Sfântul Pavel îi consideră pe creştinii din Corint drept pecetea apostoliei lui, întrucât aceştia sunt rodul activităţii lui de răspândire a Evangheliei. Cu toate că Apostolul neamurilor şi Barnaba aveau, asemenea celorlalţi Apostoli şi misionari creştini, dreptul de a trăi numai din propovăduirea cuvântului lui Dumnezeu, cei doi au refuzat acest lucru, întreţinându-se din munca mâinilor lor, pentru a nu pune nici o piedică răspândirii Evangheliei lui Hristos şi pentru a primi răsplată mai mare în împărăţia cerurilor. De asemenea ne-am lămurit că fraţii şi surorile Domnului Hristos, amintiţi în paginile Noului Testament, nu sunt copiii dreptului Iosif şi ai Sfintei Fecioare Maria, ci fiii şi fiicele bătrânului Iosif dintr-o căsătorie anterioară ori verişori sau rude apropiate ale Mântuitorului.

Cunoscând râvna deosebită depusă de Sfântul Apostol Pavel în răspândirea Evangheliei în lume, să ne străduim şi noi să ne asemănăm lui, împlinind poruncile lui Dumnezeu, pentru că numai aşa vom putea ajunge în împărăţia cerurilor, alături de Domnul Hristos, de Sfântul Apostol Pavel şi de ceilalţi sfinţi ai Bisericii.

AMIN

Duminica înaintea înălţării Sfintei Cruci

Din Epistola către galateni a Sfântului Apostol Pavel (6,11-18)

„*Fraţilor, vedeţi cu ce litere mari v-am scris eu, cu mâna mea. Câţi vor să fie binevăzuţi în trup, aceia vă silesc să vă tăiaţi împrejur, numai ca să nu fie ei prigoniţi pentru crucea lui Hristos. Fiindcă nici ei înşişi, cei care se taie împrejur, nu păzesc Legea, ci vor ca voi să vă tăiaţi împrejur, pentru ca să se laude ei în trupul vostru. Dar mie să nu-mi fie a mă lăuda decât numai în crucea Domnului nostru Iisus Hristos, prin care lumea este răstignită pentru mine şi eu pentru lume. Că în Hristos Iisus nici tăierea împrejur nu este ceva, nici netăierea împrejur, ci făptura cea nouă. Şi toţi cei ce vor umbla după dreptarul acesta, pace şi milă asupra lor şi asupra Israelului lui Dumnezeu! De acum înainte nimeni să nu-mi mai facă supărare, căci eu în trupul meu port semnele Domnului Iisus. Harul Domnului nostru Iisus Hristos să fie cu duhul vostru, fraţilor! Amin*”.

Acelaşi Apostol se citeşte şi în duminica a douăzeci şi doua după pogorârea Sfântului Duh.

Sfântul Pavel le scrie galatenilor: „*Fraţilor, vedeţi cu ce litere mari v-am scris eu, cu mâna mea*”.

Apostolul neamurilor obişnuia să îşi dicteze epistolele tahigrafilor, el scriind cu mâna lui doar salutările finale, precum: „Salutarea cu mâna mea, a lui Pavel. Acesta este semnul meu în orice scrisoare: aşa scriu” (II Tes. 3,17). Cuvintele scrise de Sfântul Pavel cu mâna proprie îi asigurau pe adresanţi că epistola respectivă îi aparţine, nefiind o apocrifă sau un fals.

Apostolul neamurilor scrie mai departe: „*Câţi vor să fie binevăzuţi în trup, aceia vă silesc să vă tăiaţi împrejur, numai ca să nu fie ei prigoniţi pentru crucea lui Hristos. Fiindcă nici ei înşişi, cei care se taie împrejur, nu păzesc Legea, ci vor ca voi să vă tăiaţi împrejur, pentru ca să se laude ei în trupul vostru*”.

Dumnezeu a încheiat în Vechiul Testament un legământ cu patriarhul Avraam, părintele poporului ales. Astfel, „când Avram era de nouăzeci şi nouă de ani, i S-a arătat Domnul şi i-a zis: «Eu sunt

Dumnezeul tău; mergi în căile mele şi fii desăvârşit; şi voi încheia legământul Meu între Mine şi tine şi te voi înmulţi foarte». Şi te voi face foarte roditor şi din tine voi face neamuri, şi regi se vor ridica din tine. Legământul Meu îl voi pune între Mine şi tine şi seminţia ta de după tine, întru tot neamul lor, legământ veşnic pentru ca Eu să fiu Dumnezeul tău şi al urmaşilor tăi de după tine. Iar tu să păzeşti legământul Meu, tu şi urmaşii tăi de după tine întru tot neamul lor. Şi iată legământul pe care voi îl veţi păzi între Mine şi tine şi urmaşii tăi de după tine întru tot neamul lor: toţi cei de parte bărbătească ai voştri vor fi tăiaţi împrejur. Să vă tăiaţi împrejur şi acesta va fi semnul legământului dintre Mine şi voi. În a opta zi de la naştere să fie tăiat împrejur tot pruncul de parte bărbătească întru tot neamul vostru; născut la voi în casă sau cumpărat cu bani de la orice străin care nu-i din seminţia voastră, cu tăiere împrejur va fi însemnat şi cel născut în casa ta şi cel cumpărat cu argintul tău; şi legământul Meu în carnea voastră va fi legământ veşnic. Iar cel netăiat împrejur, cel de parte bărbătească între voi care în ziua a opta nu va fi tăiat împrejur, sufletul acela se va stârpi din poporul său, pentru că Mi-a călcat legământul" (Fac. 17,1-2; 6-7 şi 9-14). Ţinând cont de strictețea Legii Vechiului Testament, toţi pruncii de parte bărbătească născuţi în sânul poporului ales erau circumcişi la opt zile după naştere. Nici Mântuitorul nu S-a sustras acestei prescripţii, motiv pentru care le-a şi spus evreilor: „Să nu socotiţi că am venit să stric Legea sau proorocii; n-am venit să stric, ci să împlinesc" (Matei 5,17).

În Biserica primului veac s-a iscat o neînţelegere în privinţa circumciziunii, pentru că unii creştini proveniţi dintre evrei, în special din gruparea religioasă a fariseilor, doreau să le impună păgânilor care îmbrăţişau creştinismul să respecte toate prescripţiile Legii Vechiului Testament, inclusiv cea legată de tăierea împrejur. Întrucât păgânii creştinaţi nu doreau să accepte acest lucru, iar discuţiile pe această temă nu duceau la nici un rezultat, în anul 50 a fost convocat la Ierusalim un Sinod Apostolic. La acesta au luat parte Sfinţii Apostoli, Iacob, episcopul Cetăţii Sfinte, şi preoţii de aici, iar din partea Bisericii din Antiohia, unde exista în acel moment cea mai mare comunitate creştină de păgâni convertiţi, au fost delegaţi Sfântul

Apostol Pavel şi Barnaba. Hotărârea Sinodului a fost aceea de a nu se pune asupra creştinilor proveniţi dintre păgâni „nici o altă povară în plus în afara celor ce sunt de neapărată trebuinţă” (Fapte 15,28), pretenţia evreilor creştinaţi fiind pe bună dreptate respinsă. Cu toate acestea, unii dintre evreii convertiţi la creştinism nu respectau hotărârile Sinodului Apostolic, creând tulburare în sânul comunităţii creştine din Galatia. Acest fapt l-a determinat pe Sfântul Apostol Pavel să le scrie galatenilor că cei ce îi silesc pe păgânii care îmbrăţişează învăţătura creştină să se taie împrejur fac aceasta pentru ca în cazul declanşării unei persecuţii anticreştine să poată pretinde că i-au convertit pe păgâni la iudaism, iar nu la creştinism, încercând să scape în acest fel de consecinţele unei eventuale prigoane. Apostolul neamurilor mărturiseşte că în realitate nici evreii nu păzesc Legea, însă le cer păgânilor creştinaţi să se taie împrejur şi să împlinească prescripţiile Legii Vechi, pentru a se lăuda cu acest lucru. În timpul activităţii Sale publice, Mântuitorul le vorbise evreilor despre cărturarii şi fariseii care aveau o astfel de atitudine, când le-a zis: „După faptele lor să nu faceţi, că ei spun, dar nu împlinesc. Că leagă sarcini grele şi cu anevoie de purtat şi le pun pe umerii oamenilor, dar ei nici cu degetul nu vor să le mişte” (Matei 23,3-4).

Sfântul Pavel continuă: „*Dar mie să nu-mi fie a mă lăuda decât numai în crucea Domnului nostru Iisus Hristos, prin care lumea este răstignită pentru mine şi eu pentru lume*”.

Spre deosebire de evreii încreştinaţi, care nu voiau să sufere vreo prigoană pentru că Îl propovăduiau păgânilor pe Hristos Cel răstignit şi înviat, Apostolul neamurilor chiar vrea să se laude numai în crucea Domnului Hristos, nefiindu-i teamă de încercări şi moarte, după cum le-a scris filipenilor: „Pentru mine a trăi este Hristos şi a muri este câştig” (Filip. 1,21). Datorită faptului că Mântuitorul a suferit cruce şi moarte pentru a-l elibera pe om din robia diavolului şi a păcatului, Sfântul Pavel afirmă că lumea este răstignită pentru el şi el pentru lume, înţelegând prin aceasta că el s-a declarat deja mort faţă de lumea aceasta trecătoare, nefiind interesat de ea, căci aşa cum a spus Sfântul Ioan Teologul: „Lumea trece şi pofta ei, dar cel ce face voia lui Dumnezeu rămâne în veac” (I Ioan 2,17).

Apostolul neamurilor scrie în continuare „*că în Hristos Iisus nici tăierea împrejur nu este ceva, nici netăierea împrejur, ci făptura cea nouă. Şi toţi cei ce vor umbla după dreptarul acesta, pace şi milă asupra lor şi asupra Israelului lui Dumnezeu!*”.

De vreme ce unii evrei convertiţi la creştinism ţineau atât de mult la circumciziune, încât doreau să o impună şi păgânilor care îmbrăţişau învăţătura creştină, Sfântul Pavel le spune că pentru a vieţui în Hristos, nu tăierea împrejur este importantă, nici lipsa acesteia, ci modul vieţuirii, care denotă că persoana respectivă este făptură nouă în Hristos, pentru că „tăierea împrejur nu este nimic; şi netăierea împrejur nu este nimic, ci paza poruncilor lui Dumnezeu. Căci tăierea împrejur foloseşte numai dacă păzeşti Legea; dar dacă eşti călcător de Lege, tăierea ta împrejur a devenit netăiere împrejur. Prin urmare, dacă cel netăiat împrejur păzeşte poruncile Legii, oare netăierea lui împrejur nu va fi socotită ca tăiere împrejur?” (I Cor. 7,19 şi Rom. 2,25-26). Cei ce vor deveni făpturi noi prin împlinirea poruncilor Mântuitorului, pentru că „dacă cineva este întru Hristos, el este făptură nouă” (II Cor. 5,17), vor avea parte de pace şi milă de la Dumnezeu, asemenea celorlalţi fii ai Bisericii, cu care împreună formează poporul ales al Noului Testament.

Sfântul Apostol Pavel scrie mai departe: „*De acum înainte nimeni să nu-mi mai facă supărare, căci eu în trupul meu port semnele Domnului Iisus*”.

În dorinţa de a încheia odată pentru totdeauna tulburările iscate de iudaizanţi în sânul comunităţii creştine din Galatia, Apostolul neamurilor îi roagă pe cititorii epistolei să nu-i mai producă supărare sau suferinţă sufletească, întrucât îi sunt suficiente rănile primite în trupul lui pentru faptul că Îl vesteşte pe Hristos în lume. Încercările prin care au trecut Sfinţii Apostoli şi primii misionari creştini pentru a răspândi în lume cuvântul lui Dumnezeu sunt greu de imaginat, însă pentru a cunoaşte măcar o parte din necazurile suferite de Apostolul neamurilor, este bine să citim ce le-a scris el însuşi corintenilor în acest sens: „De cinci ori am primit de la iudei patruzeci de lovituri de bici fără una; de trei ori am fost bătut cu vergi; o dată am fost bătut cu pietre; de trei ori s-a sfărâmat corabia cu mine; o noapte şi o zi am

petrecut în largul mării; în călătorii, adeseori, am trecut prin primejdii de la râuri, primejdii de la tâlhari, primejdii de la neamul meu, primejdii de la păgâni; primejdii în cetăţi, primejdii în pustiu, primejdii pe mare, primejdii între fraţii cei mincinoşi; în osteneală şi în trudă, adeseori în privegheri, în foame şi în sete, de multe ori în posturi, în frig şi în lipsă de haine" (II Cor. 11,24-27).

În încheiere, Sfântul Pavel le scrie galatenilor: „*Harul Domnului nostru Iisus Hristos să fie cu duhul vostru, fraţilor! Amin*".

Binecuvântarea Apostolului neamurilor, în formă identică sau foarte puţin schimbată, apare la finalul tuturor epistolelor sale.

Din pericopa apostolică citită astăzi la Sfânta Liturghie am învăţat că tăierea împrejur şi celelalte prescripţii ale Legii Vechiului Testament nu sunt obligatorii pentru păgânii care îmbrăţişează învăţătura creştină, ci important pentru toţi creştinii este modul vieţuirii, prin care persoana respectivă poate dovedi că este făptură nouă în Hristos. Asemenea Sfântului Apostol Pavel să încercăm şi noi să fim cât mai puţin interesaţi de lumea aceasta, preocupându-ne mai mult de suflet şi de viaţa spirituală, pentru că numai aşa vom putea ajunge în împărăţia lui Dumnezeu.

AMIN

Duminica după înălţarea Sfintei Cruci

Din Epistola către galateni a Sfântului Apostol Pavel (2,16-20)

„*Fraţilor, ştiind că omul nu se îndreptează din faptele Legii, ci numai prin credinţa în Iisus Hristos, am crezut şi noi în Hristos Iisus, pentru ca din credinţa în Hristos să ne îndreptăm, iar nu din faptele Legii, căci din faptele Legii nimeni nu se va îndrepta. Dar dacă în căutarea noastră de a ne îndrepta în Hristos, ne-am aflat şi noi înşine păcătoşi, este oare Hristos slujitor al păcatului? Nicidecum! Căci dacă pe cele ce eu le-am dărâmat, pe acelea le zidesc la loc, mă arăt pe mine însumi călcător de poruncă. Fiindcă eu prin Lege am murit Legii, pentru ca să-I trăiesc lui Dumnezeu. M-am răstignit împreună cu Hristos; şi nu eu sunt cel ce mai trăiesc, ci Hristos este Cel ce trăieşte în mine. Şi viaţa de acum, în trup, o trăiesc în credinţa în Fiul lui Dumnezeu, Cel ce m-a iubit şi pe Sine Însuşi S-a dat pentru mine*”.

Acelaşi Apostol se citeşte şi în duminica a douăzeci şi una după pogorârea Sfântului Duh.

Sfântul Pavel le scrie galatenilor: „*Fraţilor, ştiind că omul nu se îndreptează din faptele Legii, ci numai prin credinţa în Iisus Hristos, am crezut şi noi în Hristos Iisus, pentru ca din credinţa în Hristos să ne îndreptăm, iar nu din faptele Legii, căci din faptele Legii nimeni nu se va îndrepta*”.

Prima Lege revelată în lume a fost cea a Vechiului Testament, descoperită de Dumnezeu fiilor lui Israel prin Moise, în Muntele Sinai, în veacul al XIII-lea î. d. H. Această Lege a avut ca scop principal pregătirea poporului ales, pentru ca din sânul lui să se nască Mesia, ea fiind o „călăuză spre Hristos” (Gal. 3,24). Legea Vechiului Testament reglementa relaţia evreilor cu Dumnezeu, cu ceilalţi fii ai lui Israel, precum şi cu cei din afara poporului ales, prin impunerea obligatorie a unor fapte de împlinit. Cu trecerea vremii evreii au început să împlinească faptele impuse de Lege fără vreo convingere lăuntrică, ci doar de ochii lumii, căzând în formalism, ceea ce l-a determinat pe proorocul Isaia să le reproşeze: „Voi postiţi ca să vă certaţi şi să vă sfădiţi şi să bateţi furioşi cu pumnul; nu postiţi cum se

cuvine zilei aceleia, ca glasul vostru să se audă sus" (Isaia 58,4). Mântuitorul a spus şi El în acest sens: „Când faceţi milostenie, nu trâmbiţaţi înaintea voastră, cum fac făţarnicii prin sinagogi şi pe ulițe, ca să fie slăviţi de oameni. Când vă rugaţi, nu fiţi ca făţarnicii cărora le place, prin sinagogi şi prin colţurile uliţelor, stând în picioare, să se roage, ca să se arate oamenilor. Iar când postiţi, nu fiţi trişti ca făţarnicii; că ei îşi mânjesc feţele, ca să se arate oamenilor că postesc" (Matei 6,2; 6,5 şi 6,16). De asemenea, pe lângă poruncile lui Dumnezeu revelate poporului ales sau chiar în detrimentul acestora, conducătorii evreilor impuneau cu stricteţe respectarea anumitor datini sau obiceiuri create de ei. Despre aceasta Mântuitorul le-a spus fariseilor: „Lăsând porunca lui Dumnezeu, ţineţi datina oamenilor: spălarea urcioarelor şi a paharelor şi altele ca acestea multe, pe care le faceţi" (Marcu 7,8). Ţinând cont de formalismul în care au căzut evreii, Sfântul Pavel constată că faptele Legii nu îndreptează pe nimeni, ci numai credinţa în Iisus Hristos, motiv pentru care Apostolul neamurilor a şi îmbrăţişat învăţătura creştină, pentru a se îndrepta şi el din ea. În epistola către romani Sfântul Pavel lămureşte foarte bine raportul dintre faptele Legii şi îndreptarea omului, când spune că „din faptele Legii nici un om nu se va îndrepta înaintea lui Dumnezeu. Acum însă dreptatea lui Dumnezeu s-a arătat în afara Legii, fiind mărturisită de Lege şi de prooroci, ca dreptate a lui Dumnezeu prin credinţa în Iisus Hristos, pentru toţi şi peste toţi cei ce cred, fiindcă nu există deosebire, de vreme ce toţi au păcătuit şi sunt lipsiţi de slava lui Dumnezeu; îndreptându-se în dar cu harul Lui, prin răscumpărarea cea în Hristos Iisus, pe Care Dumnezeu L-a rânduit jertfă de ispăşire, prin credinţa în sângele Lui, ca să-Şi arate dreptatea, prin aceea că a trecut cu vederea păcatele făcute înainte întru îngăduinţa lui Dumnezeu, ca să-Şi arate dreptatea în vremea de acum, spre a fi El Însuşi drept şi îndreptând pe cel ce trăieşte din credinţa în Iisus. Aşadar, unde este lauda? A fost înlăturată. Prin care Lege? A faptelor? Nu, ci prin Legea credinţei. Căci socotim că prin credinţă se va îndrepta omul, fără faptele Legii" (Rom. 3,20-28).

Dacă Vechiul Testament şi faptele Legii ar fi avut puterea să-l mântuiască pe om din robia diavolului şi a păcatului nu ar mai fi fost

necesară întruparea Fiului lui Dumnezeu, căci aşa cum a remarcat Sfântul Pavel, „dacă testamentul cel dintâi ar fi fost fără cusur, nu s-ar mai fi căutat loc pentru al doilea” (Evrei 8,7), însă de vreme ce mântuirea omului se realizează prin harul lui Dumnezeu, după cum a afirmat acelaşi Apostol: „În har sunteţi mântuiţi, prin credinţă, şi aceasta nu e de la voi: este darul lui Dumnezeu” (Efes. 2,8), venirea în lume a Fiului lui Dumnezeu a fost necesară, pentru că aşa cum a spus Sfântul Ioan Botezătorul: „Legea prin Moise s-a dat, dar harul şi adevărul au venit prin Iisus Hristos” (Ioan 1,17).

Faptele Legii despre care vorbeşte Apostolul neamurilor, prin care evreii împlineau în mod formal prescripţiile Vechiului Testament, pentru a bineplăcea oamenilor, nu trebuie confundate cu faptele bune ale creştinilor, care sunt săvârşite din credinţă, ele fiind absolut necesare pentru dobândirea mântuirii. Tocmai prin săvârşirea de fapte bune creştinii îşi dovedesc credinţa lăuntrică, după cum a afirmat Sfântul Iacob: „Ce folos are cineva dacă zice că are credinţă, iar fapte nu are? Oare credinţa poate să-l mântuiască? Dacă un frate sau o soră sunt goi şi lipsiţi de hrana cea de toate zilele, şi cineva dintre voi le-ar zice: Mergeţi în pace! Încălziţi-vă şi vă săturaţi, dar nu le daţi cele trebuincioase trupului, care ar fi folosul? Aşa şi cu credinţa: dacă nu are fapte, e moartă în ea însăşi. Dar va zice cineva: Tu ai credinţă, iar eu am fapte; arată-mi credinţa ta fără fapte şi eu îţi voi arăta, din faptele mele, credinţa mea. Tu crezi că unul este Dumnezeu? Bine faci; dar şi demonii cred şi se cutremură. Vrei însă să înţelegi, omule nesocotit, că credinţa fără de fapte este moartă?” (Iacob 2,14-20). Spre deosebire de faptele Legii, împlinite în mod formal, faptele bune sunt săvârşite de creştini cu ajutorul harului lui Dumnezeu, motiv pentru care Mântuitorul a şi spus: „Aşa să lumineze lumina voastră înaintea oamenilor, încât ei să vadă faptele voastre cele bune şi să slăvească pe Tatăl vostru Cel din ceruri” (Matei 5,13-16), căci pentru orice faptă bună lauda trebuie adusă lui Dumnezeu, iar nu omului.

Sfântul Pavel scrie în continuare: „*Dar dacă în căutarea noastră de a ne îndrepta în Hristos, ne-am aflat şi noi înşine păcătoşi, este oare Hristos slujitor al păcatului? Nicidecum! Căci dacă pe cele ce eu le-am dărâmat, pe acelea le zidesc la loc, mă arăt pe mine*

însumi călcător de poruncă. Fiindcă eu prin Lege am murit Legii, pentru ca să-I trăiesc lui Dumnezeu".

Apostolul neamurilor a fost în tinereţe un înflăcărat împlinitor şi apărător al Legii Vechiului Testament, însă după ce L-a cunoscut pe Domnul Hristos, din dorinţa de a se îndrepta, adică de a fi socotit drept înaintea lui Dumnezeu şi vrednic de mântuire, I-a împlinit întocmai poruncile, abandonând prescripţiile Legii Vechi. Cugetând la acest lucru, Sfântul Pavel se întreabă retoric dacă nu a păcătuit prin aceasta şi dacă nu cumva Hristos Însuşi l-a dus la păcat, răspunzând însă prompt că acest lucru este cu neputinţă. Întrebarea retorică şi răspunsul Apostolului neamurilor alcătuiesc de fapt o parte din argumentaţia acestuia înaintea Sfântului Apostol Petru, care convins de unii iudaizanţi, încerca să-i silească pe păgânii convertiţi la creştinism să accepte tăierea împrejur, precum şi celelalte prescripţii ale Legii Vechiului Testament, poziţie la care Sfântul Petru va renunţa definitiv în urma Sinodului Apostolic de la Ierusalim.

Sfântul Pavel spune în continuare că dacă ar accepta din nou prescripţiile Legii Vechi, la care a renunţat odată, s-ar arăta călcător de poruncă, aceasta fiind dovada clară şi de necontestat că a greşit atunci când le-a abandonat. Ca un bun cunoscător al Legii Vechiului Testament, Apostolul neamurilor s-a convins că trebuie să renunţe la prescripţiile ei, pentru că aşa cum el însuşi mărturiseşte: „Legea ne-a fost călăuză spre Hristos, pentru ca să ne îndreptăm din credinţă, iar dacă a venit credinţa, nu mai suntem sub călăuză" (Gal. 3,24-25), pentru „că sfârşitul Legii este Hristos, spre îndreptarea tot celui ce crede" (Rom. 10,4). De vreme ce Domnul Hristos „a murit pentru toţi oamenii, ca cei ce viază să nu mai vieze loruşi, ci Aceluia Care pentru ei a murit şi a înviat" (II Cor. 5,15), Sfântul Pavel a abandonat Legea Veche pentru a vieţui în Hristos, recomandând acest lucru şi celorlalţi creştini, cărora le-a adresat cuvintele: „Fraţii mei, prin trupul lui Hristos şi voi aţi murit Legii, spre a fi ai Altuia, ai Celui ce a înviat din morţi, ca să-I aducem roade lui Dumnezeu şi ne-am desprins de Lege, murindu-i aceleia care ne ţinea robi, ca să slujim întru înnoirea Duhului, iar nu după slova cea veche" (Rom. 7,4 şi 6).

Apostolul neamurilor încheie: „*M-am răstignit împreună cu Hristos; şi nu eu sunt cel ce mai trăiesc, ci Hristos este Cel ce trăieşte în mine. Şi viaţa de acum, în trup, o trăiesc în credinţa în Fiul lui Dumnezeu, Cel ce m-a iubit şi pe Sine Însuşi S-a dat pentru mine*”.

Dacă Sfântul Pavel afirma înainte că a murit Legii Vechi pentru a trăi în Dumnezeu, acum explică cum face acest lucru, şi anume prin răstignirea împreună cu Hristos, „ca să fie nimicit trupul păcatului” (Rom. 6,6), pentru că „cei ce sunt ai lui Hristos Iisus şi-au răstignit trupul împreună cu patimile şi cu poftele” (Gal. 5,24). Cei ce se feresc de păcat şi cultivă virtutea îşi deschid sufletele lui Dumnezeu, după cum a spus Mântuitorul: „De Mă iubeşte cineva, va păzi cuvântul Meu, şi Tatăl Meu îl va iubi şi Noi vom veni la el şi Ne vom face locaş la el” (Ioan 14,23). Întrucât Apostolul neamurilor s-a străduit să-şi cheltuie întreaga energie în răspândirea Evangheliei în lume, mărturiseşte că simte prezenţa permanentă a Domnului Hristos în sufletul său, orice gând, vorbă şi faptă ale Apostolului fiind în deplin acord cu poruncile Mântuitorului, pentru că întreaga viaţă şi-o trăieşte mânat de credinţa puternică în Fiul lui Dumnezeu, Care i-a iubit pe oameni şi „S-a dat pe Sine preţ de răscumpărare pentru toţi” (I Tim. 2,6), „căci Dumnezeu aşa a iubit lumea, încât pe Fiul Său Cel Unul-Născut L-a dat ca oricine crede în El să nu piară, ci să aibă viaţă veşnică” (Ioan 3,16).

Din pericopa apostolică de astăzi am învăţat că împlinirea formală a faptelor Legii nu aduce nimănui mântuirea, întrucât aceasta se realizează numai prin harul lui Dumnezeu şi prin credinţa în Iisus Hristos dovedită prin fapte bune. Să ne sporim în consecinţă credinţa şi să ne înmulţim faptele bune, pentru a ne găti în acest fel loc în împărăţia cea veşnică a lui Dumnezeu.

AMIN

Duminica a douăsprezecea după pogorârea Sfântului Duh

Din Epistola întâi către corinteni a Sfântului Apostol Pavel (15,1-11)

„*Fraţilor, vă aduc aminte de Evanghelia pe care v-am binevestit-o, pe care aţi şi primit-o, întru care şi staţi cu tărie, prin care şi sunteţi mântuiţi dacă o ţineţi cu tărie aşa cum v-am binevestit-o eu, dacă nu, în zadar aţi crezut. Căci înainte de toate v-am predat ceea ce şi eu am primit, că Hristos a murit pentru păcatele noastre, potrivit Scripturilor; că a fost îngropat şi că a înviat a treia zi, după Scripturi; şi că i S-a arătat lui Chefa, apoi celor doisprezece; după aceea S-a arătat deodată la peste cinci sute de fraţi, dintre care cei mai mulţi trăiesc până astăzi, iar unii au adormit; după aceea i S-a arătat lui Iacob, apoi tuturor Apostolilor; iar la urma tuturor, ca unui născut înainte de vreme, mi S-a arătat şi mie. Căci eu sunt cel mai mic dintre Apostoli, care nu sunt vrednic să mă numesc Apostol, pentru că am prigonit Biserica lui Dumnezeu. Dar prin harul lui Dumnezeu sunt ceea ce sunt; şi harul Lui care este în mine n-a fost în zadar, dimpotrivă, m-am ostenit mai mult decât ei toţi; dar nu eu, ci harul lui Dumnezeu care este în mine. Prin urmare, ori că sunt eu, ori că sunt ei, noi aşa propovăduim şi voi aşa aţi crezut*”.

Sfântul Pavel le scrie corintenilor: „*Fraţilor, vă aduc aminte de Evanghelia pe care v-am binevestit-o, pe care aţi şi primit-o, întru care şi staţi cu tărie, prin care şi sunteţi mântuiţi dacă o ţineţi cu tărie aşa cum v-am binevestit-o eu, dacă nu, în zadar aţi crezut*”.

În prima sa epistolă către corinteni, din care s-a citit astăzi un pasaj la Sfânta Liturghie, Sfântul Pavel le aduce aminte corintenilor de perioada petrecută în cetatea lor, în care le-a binevestit cuvântul Evangheliei, pe care aceştia l-au primit şi îl păstrează cu tărie, căci numai prin acesta se mântuiesc, dacă îl împlinesc fără să se abată de la el.

Apostolul neamurilor continuă: „*Căci înainte de toate v-am predat ceea ce şi eu am primit*”.

Vorbindu-le corintenilor despre Evanghelia pe care le-a binevestit-o, Sfântul Pavel mărturiseşte că şi el a primit-o. Mântuitorul şi-a ales la începutul activităţii Sale publice doisprezece Apostoli, care

au stat permanent în preajma Lui, mai bine de trei ani, văzându-I minunile şi ascultându-I învăţătura mântuitoare, aşa încât Sfântul Ioan Evanghelistul a afirmat: „Ceea ce noi am auzit, ceea ce cu ochii noştri am văzut, ceea ce am privit şi ceea ce mâinile noastre au pipăit despre Cuvântul Vieţii, aceea vă vestim şi vouă, pentru ca şi voi să aveţi părtăşie cu noi; iar părtăşia noastră este cu Tatăl şi cu Fiul Său Iisus Hristos. Şi pe acestea vi le scriem, pentru ca bucuria noastră să fie deplină" (I Ioan 1,1 şi 3-4). Spre deosebire de cei doisprezece, Sfântul Pavel nu L-a cunoscut pe Domnul Hristos în timpul activităţii Sale publice, iar peste el nu s-a pogorât Sfântul Duh la Cincizecime. Cu toate acestea, el a primit Evanghelia prin descoperire de la Mântuitorul, după cum singur le-a mărturisit galatenilor: „Vă fac cunoscut, fraţilor, că Evanghelia cea binevestită de mine nu este după om; pentru că nici eu nu de la om am primit-o sau am învăţat-o, ci prin descoperirea lui Iisus Hristos" (Gal. 1,11-12).

Apostolul neamurilor le scrie mai departe corintenilor „*că Hristos a murit pentru păcatele noastre, potrivit Scripturilor*".

Pentru a întări cele afirmate despre moartea Domnului Hristos pentru păcatele noastre, Sfântul Pavel face referire la scrierile Vechiului Testament, care profeţesc acest lucru. Astfel, înainte cu opt veacuri de naşterea Mântuitorului, proorocul Isaia a scris că „El a fost rănit pentru păcatele noastre şi a pătimit pentru fărădelegile noastre. El a fost pedepsit pentru mântuirea noastră şi prin rănile Lui noi toţi ne-am vindecat. Toţi ne-am rătăcit ca nişte oi, fiecare pe calea lui, iar Domnul pe El L-a dat pentru păcatele noastre" (Isaia 53,5-6).

Apostolul neamurilor scrie în continuare că Domnul Hristos „*a fost îngropat şi a înviat a treia zi, după Scripturi*".

Atât îngroparea trupului Domnului Hristos, cât şi învierea Sa din morţi după trei zile sunt profeţite în cărţile Vechiului Testament şi relatate în cele ale Noului Testament. În acest sens, proorocul Isaia spune că „mormântul Lui a fost pus lângă cei fără de lege şi cu cei făcători de rele, după moartea Lui, cu toate că nu săvârşise nici o nedreptate şi nici înşelăciune nu fusese în gura Lui" (Isaia 53,9), iar în Noul Testament citim că „în locul unde a fost răstignit Iisus era o grădină, şi în grădină un mormânt nou, în care nu mai fusese nimeni

îngropat. Deci, din pricina vinerii iudeilor, acolo L-au pus pe Iisus, pentru că mormântul era aproape" (Ioan 19,41-42). Despre învierea Mântuitorului din morţi se spune în Vechiul Testament că „în cea de-a treia zi Îl va ridica Domnul şi viu va fi înaintea feţei Lui" (Osea 6,2), „că nu-I va lăsa sufletul în iad, nici nu Îl va da pe Sfântul Lui să vadă stricăciunea" (Ps. 15,10), iar Domnul Hristos Însuşi a spus că „precum a fost Iona în pântecele chitului trei zile şi trei nopţi, tot aşa va fi şi Fiul Omului în inima pământului trei zile şi trei nopţi" (Matei 12,40).

Expresia Sfântului Pavel referitoare la Mântuitorul că „a înviat a treia zi, după Scripturi" a fost introdusă în Simbolul Credinţei alcătuit la Sinodul I Ecumenic de la Niceea, în anul 325.

Apostolul neamurilor scrie că pentru a adeveri faptul că a înviat din morţi, Mântuitorul „*i S-a arătat lui Chefa, apoi celor doisprezece; după aceea S-a arătat deodată la peste cinci sute de fraţi, dintre care cei mai mulţi trăiesc până astăzi, iar unii au adormit; după aceea i S-a arătat lui Iacob, apoi tuturor Apostolilor*".

Sfântul Evanghelist Luca afirmă şi el faptul că Domnul Hristos i S-a arătat Sfântului Petru înaintea celorlalţi Apostoli (Luca 24,34), fără a prezenta însă amănuntele întâlnirii celor doi.

În conformitate cu scrierile Noului Testament, Mântuitorul S-a arătat în ziua învierii femeilor mironosiţe (Matei 28,9-10), Mariei Magdalena singure (Marcu 16,9 şi Ioan 20,14-17), lui Luca şi Cleopa pe drumul Emausului (Marcu 16,12 şi Luca 24,13-31), precum şi la zece dintre Apostoli, pentru că Iuda se spânzurase, iar Sfântul Toma nu era de faţă (Ioan 20,19-24). Tuturor celor unsprezece le-a apărut după opt zile de la înviere (Ioan 20,26-29), apoi într-un munte din Galileea (Matei 28,16,20). Şapte dintre Apostoli L-au văzut lângă Marea Tiberiadei (Ioan 21,1-22), iar ultima arătare a avut loc la Muntele Măslinilor, când Domnul Hristos S-a înălţat cu trupul la cer (Luca 24,50-51 şi Fapte 1,2-11).

În ceea ce priveşte o eventuală întâlnire între Hristos cel înviat şi Sfântul Petru avem în Noul Testament două relatări. Când femeile mironosiţe le-au vestit Apostolilor că L-au văzut pe Domnul Hristos înviat, „a ieşit Petru şi celălalt ucenic, şi veneau la mormânt. Şi alergau amândoi împreună, dar celălalt ucenic, alergând înainte, mai

repede decât Petru, a sosit cel dintâi la mormânt. Şi, aplecându-se, a văzut giulgiurile puse jos, dar n-a intrat. A sosit şi Simon-Petru, urmându-i, şi a intrat în mormânt şi a văzut giulgiurile puse jos, iar mahrama, care fusese pe capul Lui, nu era laolaltă cu giulgiurile, ci înfăşurată, într-un loc deoparte. Atunci a intrat şi celălalt ucenic, care sosise întâi la mormânt, şi a văzut şi a crezut" (Ioan 20,3-8). Deci Sfântul Petru a fost cel dintâi dintre Apostoli care a intrat în mormântul din care Domnul Hristos înviase, fără să-L vadă însă pe Acesta, ci numai giulgiurile şi mahrama cu care fusese înmormântat. Mântuitorul însă a purtat o discuţie cu Sfântul Petru după învierea Sa din morţi, pe care o reproduce Sfântul Apostol Ioan în Evanghelie. Aceasta a avut loc la Marea Tiberiadei, unde Domnul Hristos S-a arătat la şapte dintre Sfinţii Apostoli, iar „după ce au prânzit, Iisus i-a zis lui Simon Petru: «Simone, fiul lui Iona, Mă iubeşti tu mai mult decât aceştia?». El I-a zis: «Da, Doamne, Tu ştii că Te iubesc». Zisu-i-a lui: «Paşte mieluşeii Mei!». Iisus i-a zis din nou, a doua oară: «Simone, fiul lui Iona, Mă iubeşti?». El I-a zis: «Da, Doamne, Tu ştii că Te iubesc». Zisu-i-a lui: «Păstoreşte oile Mele». Iisus i-a zis a treia oară: «Simone, fiul lui Iona, Mă iubeşti?». Petru s-a întristat că i-a zis a treia oară: «Mă iubeşti?» şi I-a zis: «Doamne, Tu pe toate le ştii, Tu ştii că Te iubesc». Iisus i-a zis: «Paşte oile Mele!». Şi spunând aceasta, i-a zis: «Urmează-Mă»" (Ioan 21,15-17 şi 19). Prin aceste cuvinte Mântuitorul l-a repus pe Sfântul Petru în treapta apostoliei, din care acesta căzuse prin lepădarea de Domnul Hristos în curtea arhiereului Anna, repetându-i la final chemarea făcută Apostolilor la începutul activităţii Sale publice: „Veniţi după Mine" (Matei 4,19).

Afirmaţia Sfântului Apostol Pavel că Hristos cel înviat S-a arătat deodată la peste cinci sute de fraţi, precum şi lui Iacob singur, o găsim numai aici în paginile Noului Testament, ceea ce nu înseamnă că este neadevărată sau lipsită de valoare.

Sfântul Pavel le spune corintenilor că „*la urma tuturor, ca unui născut înainte de vreme, Iisus mi S-a arătat şi mie. Căci eu sunt cel mai mic dintre Apostoli, care nu sunt vrednic să mă numesc Apostol, pentru că am prigonit Biserica lui Dumnezeu*".

Apostolul neamurilor mărturiseşte că după ce Hristos cel înviat le-a apărut tuturor Apostolilor, în cele din urmă i S-a arătat şi lui. Sfântul Pavel este conştient de faptul că ceilalţi Apostoli au petrecut în preajma Mântuitorului timp de trei ani şi jumătate, de aceea consideră că lui i-a apărut prea repede Domnul înviat, el socotindu-se nevrednic de a se naşte la viaţa cea nouă, în Hristos.

Cartea Faptele Apostolilor ne prezintă modul în care Domnul Hristos i s-a arătat Sfântului Pavel, transformându-l din prigonitor al creştinilor în Apostol: „Saul, suflând încă ameninţare şi ucidere împotriva ucenicilor Domnului, a mers la arhiereu şi a cerut de la el scrisori către sinagogile din Damasc ca, dacă va afla acolo pe vreunii, atât bărbaţi, cât şi femei, că merg pe calea aceasta, să-i aducă legaţi la Ierusalim. Dar pe când călătorea el şi se apropia de Damasc, deodată o lumină din cer a strălucit împrejurul lui. Şi, căzând el la pământ, a auzit un glas, zicându-i: «Saule, Saule, de ce Mă prigoneşti?». Iar el a zis: «Cine eşti, Doamne?». Şi glasul i-a zis: «Eu sunt Iisus, Cel pe care tu Îl prigoneşti. Greu îţi este să izbeşti cu piciorul în ţepuşă». Şi el, tremurând şi înspăimântat fiind, a zis: «Doamne, ce voieşti Tu să fac?». Iar Domnul i-a zis: «Ridică-te, intră în cetate şi ţi se va spune ce trebuie să faci». Iar bărbaţii care mergeau cu el pe cale stăteau încremeniţi, auzind glasul, dar nevăzând pe nimeni. Şi Saul s-a ridicat de la pământ; dar, deşi avea ochii deschişi, nu vedea nimic. Şi luându-l de mână, l-au dus în Damasc. Şi trei zile a fost fără vedere; şi n-a mâncat, nici n-a băut. Şi era în Damasc un ucenic cu numele Anania şi Domnul i-a zis în vedenie: «Anania!». Iar el a zis: «Iată-mă, Doamne!». Şi Domnul i-a zis: «Scoală-te şi mergi pe uliţa care se cheamă Uliţa Dreaptă şi caută în casa lui Iuda pe un om din Tars, cu numele Saul; că, iată, se roagă, şi a văzut în vedenie pe un bărbat cu numele Anania intrând înlăuntru şi punându-şi mâinile peste el ca să-şi recapete vederea». Şi a răspuns Anania: «Doamne, despre bărbatul acesta de la mulţi am auzit câte rele le-a făcut el sfinţilor Tăi în Ierusalim; şi aici are putere de la arhierei să-i lege pe toţi cei ce cheamă numele Tău». Şi i-a zis Domnul: «Du-te, pentru că acesta Îmi este Mie vas ales, ca să-Mi poarte numele înaintea neamurilor şi a regilor şi a fiilor lui Israel; căci Eu îi voi arăta câte trebuie el să pătimească pentru numele

Meu». Şi a mers Anania şi a intrat în casă şi, punându-şi mâinile pe el, a zis: «Frate Saul, Domnul Iisus, Cel ce ţi S-a arătat pe calea pe care veneai, m-a trimis ca să-ţi recapeţi vederea şi să te umpli de Duh Sfânt». Şi îndată au căzut de pe ochii lui ca nişte solzi; şi-a recăpătat vederea şi, sculându-se, a fost botezat. Şi luând mâncare, s-a întărit. Şi a stat cu ucenicii din Damasc câteva zile. Îndată după aceea Îl propovăduia în sinagogi pe Iisus, că Acesta este Fiul lui Dumnezeu" (Fapte 9,1-20).

Sfântul Pavel spune că el este cel mai mic dintre Apostoli, care nici măcar nu merită să fie numit aşa, pentru că a prigonit Biserica.

Apostolul neamurilor recunoaşte în faţa corintenilor: „*Prin harul lui Dumnezeu sunt ceea ce sunt; şi harul Lui care este în mine n-a fost în zadar, dimpotrivă, m-am ostenit mai mult decât ei toţi; dar nu eu, ci harul lui Dumnezeu care este în mine*".

Sfântul Pavel este conştient că prin harul lui Dumnezeu a ajuns Apostol şi datorită acestuia s-a ostenit mai mult decât ceilalţi Apostoli în răspândirea Evangheliei, prin călătorii misionare şi prin epistolele sale, însă meritul nu este al lui, ci al lui Dumnezeu, Care a lucrat prin el. Pe de altă parte Sfântul Pavel se simţea vinovat pentru că i-a persecutat pe creştini înainte de a fi chemat la apostolie, motiv care l-a determinat să-şi sporească eforturile în propovăduirea cuvântului lui Dumnezeu.

În încheiere Apostolul neamurilor spune: „*Prin urmare, ori că sunt eu, ori că sunt ei, noi aşa propovăduim şi voi aşa aţi crezut*".

Prin aceste cuvinte Sfântul Pavel arată că indiferent care dintre Sfinţii Apostoli le-ar fi propovăduit corintenilor învăţătura Domnului Hristos, aceasta este una singură şi important este faptul că cei din Corint cunosc învăţătura cea adevărată.

În pericopa apostolică citită astăzi la Sfânta Liturghie Sfântul Pavel îi îndeamnă pe corinteni să fie tari în credinţă, amintindu-le că Domnul Hristos S-a arătat după înviere tuturor Apostolilor, chiar şi lui, care fusese prigonitor al creştinilor. Să împlinim şi noi îndemnul Apostolului neamurilor, dovedindu-ne credinţa prin fapte bune, căci numai aşa vom ajunge să-L vedem pe Domnul Hristos în împărăţia cerurilor, alături de Maica Domnului şi de sfinţi.

AMIN

Duminica a treisprezecea după pogorârea Sfântului Duh

Din Epistola întâi către corinteni a Sfântului Apostol Pavel (16,13-24)

„*Fraţilor, privegheaţi, staţi tari în credinţă, îmbărbătaţi-vă, întăriţi-vă. Toate ale voastre cu iubire să se facă. Încă ceva, fraţilor: Voi ştiţi casa lui Ştefanas, că este pârga Ahaiei şi că spre slujirea sfinţilor s-au rânduit pe ei înşişi; vă rog ca şi voi să vă supuneţi unora ca aceştia şi oricui lucrează şi se osteneşte împreună cu ei. Mă bucur de venirea lui Ştefanas, a lui Fortunat şi a lui Ahaic, pentru că ei au împlinit lipsa voastră, că mi-au liniştit duhul, pe al meu şi pe al vostru. Pe unii ca ei, aşadar, învăţaţi-vă să-i cunoaşteţi. Vă îmbrăţişează Bisericile Asiei. Vă îmbrăţişează mult, în Domnul, Acvila şi Priscila, împreună cu Biserica din casa lor. Vă îmbrăţişează fraţii toţi. Îmbrăţişaţi-vă unii pe alţii cu sărutare sfântă. Salutarea cu mâna mea, a lui Pavel. Dacă cineva nu-L iubeşte pe Domnul Iisus Hristos, să fie anatema! Maran atha! Harul Domnului Iisus Hristos să fie cu voi. Dragostea mea este cu voi toţi în Hristos Iisus! Amin*”.

Apostolul neamurilor îi îndeamnă pe corinteni: „*Fraţilor, privegheaţi, staţi tari în credinţă, îmbărbătaţi-vă, întăriţi-vă. Toate ale voastre cu iubire să se facă*”.

Domnul Hristos le-a spus Sfinţilor Apostoli şi prin ei tuturor creştinilor: „Privegheaţi şi vă rugaţi, ca să nu intraţi în ispită” (Matei 26,41). Sfântul Pavel preia îndemnul Mântuitorului, zicând şi el: „Rugaţi-vă neîncetat” (I Tes. 5,17), iar Sfântul Petru ne atrage luarea aminte: „Fiţi treji, privegheaţi. Potrivnicul vostru, diavolul, umblă răcnind ca un leu, căutând pe cine să înghită, staţi-i împotrivă, tari în credinţă, ştiind că aceleaşi suferinţe le îndură şi fraţii voştri în lume” (I Petru 5,8-9). Pe lângă priveghere şi rugăciune, creştinii trebuie să aibă o credinţă puternică, pe care sunt datori să o sporească mereu. Domnul Hristos a vorbit despre importanţa credinţei, când le-a spus Sfinţilor Apostoli: „Adevăr vă grăiesc: Dacă veţi avea credinţă cât un grăunte de muştar, veţi zice muntelui acestuia: Mută-te de aici acolo, şi se va muta; şi nimic nu va fi vouă cu neputinţă” (Matei 17,20). De asemenea, creştinii trebuie să se manifeste cu iubire în toate vorbele şi

faptele lor. Sfântul Pavel prezintă importanţa iubirii pentru viaţa spirituală şi chiar însuşirile acesteia: „De aş grăi în limbile oamenilor şi ale îngerilor, dar dacă nu am iubire, m-am făcut aramă sunătoare şi chimval răsunător. Şi de aş avea darul proorociei şi de-aş cunoaşte toate tainele şi toată ştiinţa şi de aş avea atâta credinţă încât să mut şi munţii, dar dacă nu am iubire, nimic nu sunt. Şi de aş împărţi toată avuţia mea şi de aş da trupul meu ca să fie ars, dar dacă nu am iubire, nimic nu-mi foloseşte. Iubirea rabdă îndelung; iubirea se dăruie, ea nu invidiază, nu se trufeşte, nu se îngâmfă, nu se poartă cu necuviinţă, nu-şi caută pe ale sale, nu se aprinde de mânie, nu ţine în seamă răul, nu se bucură de nedreptate, ci se bucură de adevăr, pe toate le suferă, pe toate le crede, pe toate le nădăjduieşte, pe toate le rabdă. Iubirea niciodată nu se împuţinează” (I Cor. 13,1-8).

Apostolul neamurilor continuă: „*Încă ceva, fraţilor: Voi ştiţi casa lui Ştefanas, că este pârga Ahaiei şi că spre slujirea sfinţilor s-au rânduit pe ei înşişi; vă rog ca şi voi să vă supuneţi unora ca aceştia şi oricui lucrează şi se osteneşte împreună cu ei*”.

În timpul celor optsprezece luni petrecute de Sfântul Pavel în Corint, între anii 50-52, acesta s-a străduit să-şi concentreze întreaga activitate în răspândirea cuvântului lui Dumnezeu, lăsând în seama preoţilor obligaţia de a boteza pe cei ce îmbrăţişau învăţătura creştină, pentru că aşa cum a afirmat: „Hristos nu m-a trimis să botez, ci să binevestesc” (I Cor. 1,17). Cu toate acestea, Apostolul a botezat pe Crispus, pe Gaius şi casa lui Ştefanas (I Cor. 1,14 şi 16). Prin „casa lui Ştefanas” se înţelege întreaga lui familie, inclusiv copiii şi, eventual, servitorii şi sclavii. Întrucât Ştefanas şi cei din casa lui erau model de vieţuire creştină pentru toţi cei din provincia Ahaia, în care se găsea cetatea Corint, prin slujirea de bunăvoie a creştinilor de acolo, Apostolul neamurilor îi roagă pe corinteni să se supună acestora şi tuturor celor ce lucrează şi se ostenesc împreună cu ei.

Sfântul Pavel scrie mai departe: „*Mă bucur de venirea lui Ştefanas, a lui Fortunat şi a lui Ahaic, pentru că ei au împlinit lipsa voastră, că mi-au liniştit duhul, pe al meu şi pe al vostru. Pe unii ca ei, aşadar, învăţaţi-vă să-i cunoaşteţi*”.

Simţind lipsa creştinilor din Corint, Apostolul neamurilor se bucură pentru că trei dintre ei, şi anume Ştefanas, Fortunat şi Ahaic l-au vizitat în Efes, fapt care i-a potolit acest dor, dar şi pe cel al corintenilor, cărora le trimite prin intermediul celor trei o epistolă, recomandându-i totodată pe aceştia cititorilor care nu-i cunoşteau.

Sfântul Pavel scrie în continuare: „*Vă îmbrăţişează Bisericile Asiei. Vă îmbrăţişează mult, în Domnul, Acvila şi Priscila, împreună cu Biserica din casa lor. Vă îmbrăţişează fraţii toţi. Îmbrăţişaţi-vă unii pe alţii cu sărutare sfântă*".

Apostolul neamurilor le transmite corintenilor salutul frăţesc al creştinilor din Asia, printre care se numărau şi soţii Acvila şi Priscila. Aceştia erau evrei care au fost expulzaţi din Roma de împăratul Claudiu şi s-au stabilit în Corint, casa lor fiind prima biserică din această localitate. Întrucât cei doi soţi confecţionau corturi, asemenea Sfântului Pavel (Fapte 18,2), Apostolul a locuit o vreme la ei, pe când Îl propovăduia pe Domnul Hristos în această cetate. După ce Apostolul neamurilor a plecat în Efes, cei doi l-au urmat, oferindu-şi şi în acest oraş casa pentru săvârşirea sfintelor slujbe.

Aşa cum obişnuieşte să îşi încheie aproape toate epistolele sale (Rom. 16,3 şi 16; II Cor. 13,12; Efes. 4,21; Colos. 4,15 etc.), Sfântul Pavel îi îndeamnă pe corinteni să se îmbrăţişeze unii pe alţii în iubirea lui Hristos, dându-şi sărutarea sfântă a păcii.

Apostolul neamurilor scrie mai departe: „*Salutarea cu mâna mea, a lui Pavel*".

Apostolul neamurilor obişnuia să îşi dicteze epistolele tahigrafilor, el scriind cu mâna lui doar salutările finale, precum: „Salutarea cu mâna mea, a lui Pavel. Acesta este semnul meu în orice scrisoare: aşa scriu" (II Tes. 3,17). Cuvintele scrise de Apostolul neamurilor cu mâna proprie îi asigurau pe adresanţi că epistola respectivă îi aparţine, nefiind o apocrifă sau un fals.

Sfântul Pavel continuă: „*Dacă cineva nu-L iubeşte pe Domnul Iisus Hristos, să fie anatema! Maran atha!*".

Mântuitorul a spus: „Cel ce are poruncile Mele şi le păzeşte, acela este cel ce Mă iubeşte" (Ioan 14,21), deci semnul văzut al iubirii Domnului Hristos este împlinirea poruncilor Lui, printre care se află şi

cea a iubirii aproapelui, motiv pentru care Sfântul Ioan Evanghelistul a afirmat: „Dacă zice cineva: Îl iubesc pe Dumnezeu, dar pe fratele său îl urăşte, mincinos este. Pentru că cel ce nu-şi iubeşte fratele pe care îl vede, nu Îl poate iubi pe Dumnezeu pe Care nu Îl vede. Şi această poruncă o avem de la El: Cel care Îl iubeşte pe Dumnezeu, să-l iubească şi pe fratele său" (I Ioan 4,20-21). Apostolul neamurilor a scis şi el despre importanţa iubirii aproapelui: „Nimănui cu nimic nu-i fiţi datori, decât cu iubirea unuia faţă de altul; fiindcă cel ce-l iubeşte pe aproapele a împlinit Legea. Pentru că poruncile: Să nu săvârşeşti adulter; să nu ucizi; să nu furi; să nu mărturiseşti strâmb; să nu pofteşti şi oricare altă poruncă se cuprind toate în acest cuvânt: Să-l iubeşti pe aproapele tău ca pe tine însuţi. Iubirea nu-i face rău aproapelui; aşadar, iubirea este împlinirea Legii" (Rom. 13,8-10).

Când cineva din vechime se abătea de la învăţătura Bisericii, căzând în erezie, era anatematizat. Aceasta însemna că persoana respectivă era excomunicată, afurisită sau exclusă din Biserică, iar învăţătura îi era condamnată. Apostolul neamurilor scrie în acest sens: „Chiar dacă noi sau un înger din cer v-ar vesti altă Evanghelie decât aceea pe care v-am vestit-o, să fie anatema! Precum v-am spus mai înainte, şi acum vă spun din nou: Dacă cineva vă propovăduieşte altceva decât ceea ce aţi primit, să fie anatema!" (Gal. 1,8-9). De această dată însă Sfântul Pavel nu se referă la excluderea cuiva din comunitatea creştină, ci la faptul că cei ce nu Îl iubec pe Domnul Hristos şi în consecinţă nu Îi împlinesc poruncile sunt despărţiţi prin voia lor de Fiul lui Dumnezeu întrupat.

În perioada apostolică creştinii credeau că a doua venire a Domnului Hristos, de această dată ca Judecător al tuturor oamenilor, va avea loc foarte curând. Apostolul neamurilor chiar le-a scris romanilor în acest sens: „Cunoaşteţi în ce timp ne găsim, că de-acum este ceasul să vă treziţi din somn; căci mântuirea este acum mai aproape de noi decât atunci când am crezut. Noaptea e pe sfârşite; ziua este aproape" (Rom. 13,11-12). Întrucât primii creştini aşteptau ca sfârşitul lumii şi a doua venire a Domnului Hristos să aibă loc dintr-un moment într-altul, ei foloseau destul de des expresia aramaică „*Maran atha!*", adică „Doamne, vino!" sau „Domnul vine".

Apostolul neamurilor scrie în continuare: „*Harul Domnului Iisus Hristos să fie cu voi*”.

Această binecuvântare, într-o formă identică sau foarte puţin schimbată, o întâlnim în încheierea tuturor celor paisprezece epistole scrise de Sfântul Pavel (Rom. 16,24; II Cor. 13,13; Gal. 6,14; Efes. 6,24; Filip. 4,23; Colos. 4,18 etc.), care arată dorinţa acestuia ca toţi cititorii lor să trăiască o autentică viaţă creştină în Hristos, primind harul dumnezeiesc şi conlucrând cu el prin împlinirea faptelor bune.

Apostolul neamurilor scrie în încheiere: „*Dragostea mea este cu voi toţi în Hristos Iisus! Amin*”.

Asigurându-i pe cititori de iubirea lui în Hristos faţă de toţi, Sfântul Pavel îşi încheie scrisoarea cu cuvântul evreiesc consacrat „Amin”, care înseamnă „aşa să fie”, pentru a întări toate cele scrise de el corintenilor în această epistolă.

Din pericopa apostolică citită astăzi la Sfânta Liturghie am învăţat că toţi creştinii sunt datori să fie tari în credinţă, să privegheze şi să se roage, pentru a nu cădea în cursele vrăjmaşului şi să fie plini de iubire faţă de Domnul Hristos şi faţă de aproapele, acesta fiind semnul că ei sunt împlinitori ai poruncilor Lui. Cunoscând acestea, să ne străduim din răsputeri să le urmăm cu fapta, pentru că numai aşa vom putea ajunge în împărăţia lui Dumnezeu.

AMIN

Duminica a paisprezecea după pogorârea Sfântului Duh

Din Epistola a doua către corinteni a Sfântului Apostol Pavel (1,21-24 şi 2,1-4)

„*Fraţilor, Cel ce ne întăreşte pe noi împreună cu voi, în Hristos, şi ne-a uns pe noi este Dumnezeu, Care Şi-a şi pus pecetea pe noi şi a dat arvuna Duhului în inimile noastre. Şi eu Îl chem pe Dumnezeu ca martor asupra sufletului meu, că pentru a vă cruţa pe voi n-am venit încă în Corint. Nu că am fi noi stăpâni pe credinţa voastră, dar suntem împreună-lucrători ai bucuriei voastre; căci staţi tari în credinţă. Şi am socotit aceasta în sinea mea, să nu vin la voi din nou cu întristare. Căci dacă eu vă întristez, cine este cel care să mă înveselească, dacă nu cel întristat de mine? Şi pentru aceasta v-am scris eu vouă, ca nu cumva la venirea mea să am întristare de la aceia care trebuie să mă bucure, fiind eu încredinţat despre voi toţi că bucuria mea este şi a voastră, a tuturor. Căci din multă supărare şi cu strângere de inimă v-am scris, cu multe lacrimi, nu ca să vă întristaţi, ci ca să cunoaşteţi iubirea pe care cu prisosinţă o am către voi*”.

Apostolul neamurilor le scrie corintenilor: „*Fraţilor, Cel ce ne întăreşte pe noi împreună cu voi, în Hristos, şi ne-a uns pe noi este Dumnezeu, Care Şi-a şi pus pecetea pe noi şi a dat arvuna Duhului în inimile noastre*”.

De vreme ce Dumnezeu i-a creat pe oameni, tot El îi şi întăreşte, după cum a scris psalmistul: „Iubi-Te-voi, Doamne, vârtutea mea, Domnul este întărirea mea şi scăparea mea şi izbăvitorul meu” (Ps. 17,1). Întrucât în limba română cuvântul vârtute este foarte asemănător cu cel de virtute, foarte multă lume face confuzie între cei doi termeni. Psalmistul David însă vorbeşte de vârtute, „ισχύς” în greceşte, care înseamnă tărie, putere, vigoare, fiind un sinonim al cuvântului întărire, „στερέωμα” în limba greacă. Această întărire a omului o realizează Dumnezeu în Iisus Hristos. Întrucât în rai omul a căzut în păcat şi singur nu se putea elibera sau mântui din robia păcatului şi a diavolului, Dumnezeu Însuşi îl mântuieşte, pentru că „cele ce sunt cu neputinţă la oameni sunt cu putinţă la Dumnezeu” (Luca 18,27). Dumnezeu a considerat că cel mai potrivit mod de

mântuire a omului este întruparea Fiului Său, Care Dumnezeu fiind, avea puterea de a-l mântui pe om. Însă de vreme ce prin păcat omul se pervertise în sine, pentru a fi mântuit trebuia schimbat lăuntric sau restaurat din interior, o intervenţie exterioară, străină omului, care nu îl transforma lăuntric fiind ineficientă. De aceea Fiul lui Dumnezeu Se naşte dintr-o Fecioară, pentru ca firea omenească să-şi aibă din nou un început curat, aşa cum l-a avut prima dată, când a fost creat Adam. Deci Fiul lui Dumnezeu a restaurat şi întărit firea omenească prin asumarea acesteia în persoana Lui.

Dacă în Vechiul Testament erau unşi numai regii (I Regi 10,1 şi 16,13; II Regi 5,3), arhiereii şi preoţii (Ieş. 30,30 şi 40,15; Levitic 8,12), prin Iisus Hristos toţi creştinii au dobândit ungere de la Dumnezeu, ei având preoţia universală, după cum spune Sfântul Petru: „Voi sunteţi seminţie aleasă, preoţie împărătească, neam sfânt, popor agonisit de Dumnezeu ca să vestiţi în lume bunătăţile Celui ce v-a chemat din întuneric la lumina Sa cea minunată” (I Petru 2,9).

Imediat după săvârşirea tainei sfântului botez creştinii sunt unşi cu sfântul şi marele mir pe părţile mai importante ale trupului, primind „pecetea darului Duhului Sfânt”, prin care li se împărtăşeşte harul întăririi, creşterii şi desăvârşirii vieţii noi duhovniceşti începute prin botez. Mulţimea mirodeniilor şi aromatelor din care este preparat sfântul şi marele mir simbolizează bogăţia darurilor Sfântului Duh. Prin taina mirungerii creştinii primesc în inimă, ca centru al fiinţei umane, pecetea şi arvuna Duhului Sfânt. Apostolul neamurilor le scrie efesenilor în acest sens: „Voi, după ce aţi auzit cuvântul adevărului, Evanghelia mântuirii voastre, şi după ce aţi crezut în Hristos, aţi fost pecetluiţi cu Duhul cel Sfânt al făgăduinţei, care este arvuna moştenirii noastre, spre răscumpărarea celor dobândiţi de El, spre lauda slavei Sale” (Efes. 1,13-14).

Sfântul Pavel scrie în continuare: „*Şi eu Îl chem pe Dumnezeu ca martor asupra sufletului meu, că pentru a vă cruţa pe voi n-am venit încă în Corint*”.

Apostolul neamurilor Îl ia pe Dumnezeu ca martor, precum le-a scris cu altă ocazie filipenilor: „Martor îmi este Dumnezeu” (Filip. 1,8) sau romanilor: „Martor îmi este Dumnezeu, Căruia cu duhul meu

Îi slujesc întru Evanghelia Fiului Său" (Rom. 1,9), ori tot corintenilor: „Dumnezeu şi Tatăl Domnului nostru Iisus, Cel ce este binecuvântat în veci, ştie că nu mint" (II Cor. 11,31), pentru a întări faptul că deşi avusese intenţia de a-i vizita pe corinteni, nu a făcut acest lucru pentru a-i menaja, după cum scrie spre sfârşitul epistolei: „Mă tem ca nu cumva venind, să vă găsesc pe voi aşa cum nu aş vrea eu, iar pe mine să mă găsiţi aşa cum nu aţi vrea voi; mă tem adică de certuri, de invidie, de mânii, de întărâtări, de clevetiri, de murmure, de îngâmfări, de tulburări; mă tem ca nu cumva, venind din nou, să mă umilească Dumnezeu faţă de voi şi să-i plâng pe mulţi care au păcătuit înainte şi nu s-au pocăit de necurăţia şi de desfrânarea şi de necumpătarea pe care le-au făcut" (II Cor. 12,20-21).

Apostolul neamurilor continuă: „*Nu că am fi noi stăpâni pe credinţa voastră, dar suntem împreună-lucrători ai bucuriei voastre; căci staţi tari în credinţă*".

Sfântul Pavel este conştient că deşi el a fost cel ce a răspândit pentru prima dată cuvântul lui Dumnezeu în Corint, întemeind comunitatea creştină de acolo, acest fapt nu îi dă dreptul să se considere stăpân peste credinţa corintenilor. Sfântul Petru i-a îndemnat în acest sens pe păstorii de suflete: „Pe cei dintre voi care sunt preoţi îi rog ca unul ce sunt împreună-preot şi martor al patimilor lui Hristos şi părtaş al slavei celei ce va să se descopere: Păstoriţi turma lui Dumnezeu ce vi s-a dat în seamă, veghind asupra ei nu de nevoie, ci cu voie bună, nu pentru câştig necinstit, ci cu tragere de inimă; nu ca şi cum aţi fi stăpâni peste credincioşi, ci voi făcându-vă pilde ale turmei. Iar când Se va arăta Mai-Marele păstorilor, veţi primi cununa cea nevestejită a măririi" (I Petru 5,1-4). Apostolul neamurilor însă a contribuit la întărirea în credinţă a corintenilor, bucurându-se împreună cu ei de această realizare.

Sfântul Pavel scrie mai departe: „*Şi am socotit aceasta în sinea mea, să nu vin la voi din nou cu întristare. Căci dacă eu vă întristez, cine este cel care să mă înveselească, dacă nu cel întristat de mine? Şi pentru aceasta v-am scris eu vouă, ca nu cumva la venirea mea să am întristare de la aceia care trebuie să mă bucure, fiind eu încredinţat despre voi toţi că bucuria mea este şi a voastră, a tuturor*".

La câtăva vreme după ce Apostolul neamurilor a propovăduit Evanghelia în Corint, în sânul comunităţii creştine de aici s-au iscat anumite tulburări. În această situaţie, Sfântul Pavel le-a trimis corintenilor o epistolă, care a avut efectul aşteptat, liniştind lucrurile. La scurt timp însă au venit în această cetate unii predicatori iudaizanţi, autointitulaţi „apostoli", care doreau să fie socotiţi drept elita misionarilor creştini şi care au desfăşurat o campanie susţinută de denigrare a Sfântului Pavel, făcându-i pe mulţi dintre corinteni să se îndoiască de harul, autoritatea, statornicia şi devotamentul acestuia. Hotărât să restabilească ordinea, Apostolul neamurilor a efectuat o vizită scurtă, dar aspră în Corint. Referindu-se la această vizită, Sfântul Pavel le scrie corintenilor că vrea să revină în oraşul lor, dar de această dată fără întristare, căci dacă el îi întristează, pe el cine îl va înveseli, cei pe care i-a întristat? Acesta este şi motivul pentru care Apostolul le adresează corintenilor această nouă epistolă, pentru ca atunci când va ajunge la ei să aibă parte de bucurie, iar nu de întristare, convins fiind că bucuria lui este şi a lor.

Apostolul neamurilor încheie: „*Căci din multă supărare şi cu strângere de inimă v-am scris, cu multe lacrimi, nu ca să vă întristaţi, ci ca să cunoaşteţi iubirea pe care cu prisosinţă o am către voi*".

Sfântul Pavel le mărturiseşte corintenilor că le-a scris această epistolă cu multă supărare, strângere de inimă şi chiar cu lacrimi în ochi, nu pentru a le produce întristare, ci pentru a le face cunoscută marea lui iubire pe care o nutreşte faţă de ei.

Din pericopa apostolică citită astăzi la Sfânta Liturghie am învăţat că Dumnezeu, care i-a creat pe oameni şi i-a întărit în Iisus Hristos, prin restaurarea firii omeneşti, i-a şi uns, dându-le în inimă, ca centru al fiinţei umane, pecetea şi arvuna Sfântului Duh, pe Care Îl vor dobândi deplin în împărăţia cerurilor. Cunoscând acestea, să ne străduim din răsputeri să împlinim poruncile lui Dumnezeu, ferindu-ne de păcat şi săvârşind cât mai multe fapte bune, pentru că numai în acest fel ne întărim şi noi firea, iar ca răsplată a eforturilor noastre vom dobândi darurile Sfântului Duh în această viaţă şi loc în împărăţia cea veşnică a lui Dumnezeu.

AMIN

Duminica a cincisprezecea după pogorârea Sfântului Duh

Din Epistola a doua către corinteni a Sfântului Apostol Pavel (4,6-15)

„*Fraţilor, Dumnezeu, Cel ce a zis: Străluceascã, din întuneric, lumina! El este Cel ce a strălucit în inimile noastre, pentru ca ele să fie luminate de cunoştinţa slavei lui Dumnezeu întru faţa lui Hristos Iisus. Comoara aceasta însă o avem în vase de lut, pentru ca această putere covârşitoare să fie a lui Dumnezeu şi nu de la noi. Noi întru toate suntem necăjiţi, dar nu striviţi; în stări fără ieşire, dar nu deznădăjduiţi; prigoniţi, dar nu părăsiţi; doborâţi, dar nu nimiciţi; totdeauna purtând în trup mersul spre moarte al lui Iisus, pentru ca şi viaţa lui Iisus să se arate în trupul nostru. Căci pururea noi, cei vii, suntem daţi spre moarte din pricina lui Iisus, ca şi viaţa lui Iisus să se arate în trupul nostru cel muritor. Astfel că în noi lucrează moartea, iar în voi viaţa. Dar având acelaşi duh al credinţei, după cum este scris: Am crezut, de aceea am şi grăit, şi noi credem; pentru aceea şi grăim, ştiind că Cel ce L-a înviat pe Domnul Iisus ne va învia şi pe noi cu Iisus, şi împreună cu voi ne va aşeza alături de El. Fiindcă toate sunt pentru voi, pentru ca harul, înmulţindu-se, prin mai mulţi să facă prisos de mulţumire, spre slava lui Dumnezeu*”.

Apostolul neamurilor le scrie creştinilor din Corint: „*Fraţilor, Dumnezeu, Cel ce a zis: Străluceascã, din întuneric, lumina! El este Cel ce a strălucit în inimile noastre, pentru ca ele să fie luminate de cunoştinţa slavei lui Dumnezeu întru faţa lui Hristos Iisus*”.

Sfântul Apostol Pavel îşi începe ideea cu pasajul scripturistic al Vechiului Testament, care se referă la crearea lumii, unde Moise scrie că „Dumnezeu a zis: «Să fie lumină!» Şi a fost lumină. Şi a văzut Dumnezeu că este bună lumina, şi a despărţit Dumnezeu lumina de întuneric. Lumina a numit-o Dumnezeu ziuă, iar întunericul l-a numit noapte. Şi a fost seară şi a fost dimineaţă: ziua întâi” (Facere 1,3-5). Cu toate că Dumnezeu a creat lumina în prima zi, El a adus în existenţă soarele, luna şi stelele abia în cea de-a patra zi a creaţiei, când „a zis: «Să fie luminători pe tăria cerului, ca să lumineze pe pământ, să despartă ziua de noapte şi să fie semne ca să deosebească

anotimpurile, zilele şi anii, şi să slujească drept luminători pe tăria cerului, ca să lumineze pământul». Şi a fost aşa. A făcut Dumnezeu cei doi luminători mari: luminătorul cel mai mare pentru cârmuirea zilei şi luminătorul cel mai mic pentru cârmuirea nopţii, şi stelele. Şi le-a pus Dumnezeu pe tăria cerului, ca să lumineze pământul, să cârmuiască ziua şi noaptea şi să despartă lumina de întuneric. Şi a văzut Dumnezeu că este bine. Şi a fost seară şi a fost dimineaţă: ziua a patra" (Fac. 1,14-19).

Dumnezeu a creat în prima zi cerul şi pământul. Prin „cer" Sfinţii Părinţi înţeleg universul spiritual sau lumea îngerilor, iar prin „pământ" universul material. De vreme ce în prima zi a creaţiei pământul sau universul material era „netocmit şi gol" (Fac. 1,2), fiind neorganizat şi lipsit de viaţă, lumina fizică nu avea în ce să se arate sau ce să lumineze, pentru că Dumnezeu a separat cerul fizic de pământ abia a doua zi (Fac. 1,6-8), iar uscatul de apă în cea de-a treia (Fac. 1,9-13). Întrucât această lumină nu putea fi fizică, dar totuşi ea este menţionată în prima zi a creaţiei, înseamnă că era necesară atât universului spiritual, cât şi celui material. De vreme ce noi ştim că Dumnezeu săvârşeşte orice lucrare în afara Lui prin harul sau energiile Sale necreate, lumina primei zile a creaţiei nu poate fi decât harul Său. Acesta nu a fost creat, ci acum numai a intrat în legătură cu lumea creată, pentru a o organiza şi menţine în existenţă.

Cuvintele Sfântului Apostol Pavel: „Dumnezeu, Cel ce a zis: Strălucească, din întuneric, lumina! El este Cel ce a strălucit în inimile noastre" exprimă cu foarte multă claritate faptul că lumina primei zile a creaţiei şi harul dumnezeiesc sunt unul şi acelaşi lucru. De vreme ce fiinţa lui Dumnezeu este infinită şi nu poate fi cunoscută de nici o creatură, Acesta Se împărtăşeşte şi Se face cunoscut prin harul Său, luminând inimile credincioşilor cu cunoştinţa slavei Lui. Acest lucru se poate realiza numai prin Iisus Hristos. Sfântul Ioan Botezătorul a afirmat în acest sens: „La început era Cuvântul şi Cuvântul era la Dumnezeu şi Dumnezeu era Cuvântul. Acesta era dintru început la Dumnezeu; toate prin El s-au făcut şi fără El nimic nu s-a făcut din ceea ce s-a făcut. Întru El era viaţă şi viaţa era lumina oamenilor; şi lumina luminează în întuneric şi întunericul nu a cuprins-o. Cuvântul

era Lumina cea adevărată; Care venind în lume, luminează pe tot omul. Şi Cuvântul S-a făcut trup şi S-a sălăşluit întru noi şi noi I-am văzut slava, ca a Unuia-Născut din Tatăl, plin de har şi de adevăr. Şi din plinătatea Lui noi toţi am primit, şi har peste har. Pentru că Legea prin Moise s-a dat, dar harul şi adevărul au venit prin Iisus Hristos. Pe Dumnezeu nimeni nu L-a văzut vreodată; Fiul cel Unul-Născut, Care este în sânul Tatălui, El L-a făcut cunoscut" (Ioan 1,1-5; 9; 14 şi 16-18), iar Mântuitorul a spus şi El despre Sine: „Eu sunt Lumina lumii; cel ce Îmi urmează Mie nu va umbla în întuneric, ci va avea lumina vieţii" (Ioan 8,12).

Apostolul neamurilor continuă: „*Comoara aceasta însă o avem în vase de lut, pentru ca această putere covârşitoare să fie a lui Dumnezeu şi nu de la noi*".

Întrucât trupul omului a fost plămădit de Dumnezeu din pământ sau lut, el este numai vasul în care primim harul lui Dumnezeu, vădindu-se în aceasta puterea lui Dumnezeu, iar nu cea a omului. Sfântul Pavel a afirmat în acest sens în altă parte: „Eu prin harul lui Dumnezeu sunt ceea ce sunt; şi harul Său care este în mine n-a fost în zadar, ci m-am ostenit mai mult decât ceilalţi Apostoli, dar nu eu, ci harul lui Dumnezeu care este în mine" (I Cor. 15,10).

Apostolul neamurilor scrie în continuare: „*Noi întru toate suntem necăjiţi, dar nu striviţi; în stări fără ieşire, dar nu deznădăjduiţi; prigoniţi, dar nu părăsiţi; doborâţi, dar nu nimiciţi; totdeauna purtând în trup mersul spre moarte al lui Iisus, pentru ca şi viaţa lui Iisus să se arate în trupul nostru. Căci pururea noi, cei vii, suntem daţi spre moarte din pricina lui Iisus, ca şi viaţa lui Iisus să se arate în trupul nostru cel muritor. Astfel că în noi lucrează moartea, iar în voi viaţa*".

Sfântul Pavel le împărtăşeşte corintenilor experienţele trăite în răspândirea cuvântului lui Dumnezeu, când deşi era necăjit, nu se lăsa strivit, aflându-se în stări fără ieşire, nu deznădăjduia, prigonit fiind de oameni, nu era părăsit de Dumnezeu şi chiar când se simţea doborât, totuşi nu era nimicit, căci gândind întotdeauna la patimile şi moartea Mântuitorului, îşi mortifica propriul trup, pentru ca Hristos să trăiască întru el, ceea ce a şi reuşit, întrucât le-a scris galatenilor: „M-am

răstignit împreună cu Hristos; şi nu eu sunt cel ce mai trăiesc, ci Hristos este Cel ce trăieşte în mine. Şi viaţa de acum, în trup, o trăiesc în credinţa în Fiul lui Dumnezeu, Care m-a iubit şi S-a dat pe Sine Însuşi pentru mine" (Gal. 2,20). Apostolul neamurilor mărturiseşte că toţi creştinii sunt datori să-şi mortifice trupurile pentru credinţa în Iisus Hristos, încât Acesta să trăiască întru ei. Dacă acest lucru se realizează, toate încercările şi primejdiile de moarte prin care a trecut Sfântul Pavel, precum şi celalţi Apostoli, pentru a vesti în lume cuvântul lui Dumnezeu, vor fi răsplătite prin vieţuirea în Hristos a celor ce au îmbrăţişat credinţa creştină. Apostolul neamurilor le-a scris în acest sens corintenilor şi în altă parte: „Dacă noi suferim necaz, acesta este pentru mângâierea şi mântuirea voastră" (II Cor. 1,6).

Sfântul Apostol Pavel scrie în încheiere: „*Dar având acelaşi duh al credinţei, după cum este scris: Am crezut, de aceea am şi grăit, şi noi credem; pentru aceea şi grăim, ştiind că Cel ce L-a înviat pe Domnul Iisus ne va învia şi pe noi cu Iisus, şi împreună cu voi ne va aşeza alături de El. Fiindcă toate sunt pentru voi, pentru ca harul, înmulţindu-se, prin mai mulţi să facă prisos de mulţumire, spre slava lui Dumnezeu*".

Pornind de la constatarea psalmistului David din Vechiul Testament: „Crezut-am, pentru aceea am grăit" (Ps. 115,1), Apostolul neamurilor mărturiseşte că şi el, precum şi ceilalţi Apostoli, datorită credinţei Îl propovăduiesc pe Hristos în lume, suferind pentru aceasta necazuri şi chiar moarte, ştiind prea bine că Dumnezeu îi va învia. La a doua venire în lume a Fiului lui Dumnezeu, ca Judecător, toţi oamenii, fie drepţi, fie păcătoşi, vor învia, „cei ce au făcut cele bune spre învierea vieţii şi cei ce au făcut cele rele spre învierea osândirii" (Ioan 5,29). Ţinând cont de promisiunea Mântuitorului făcută Sfinţilor Apostoli înainte de patima Sa: „Mă duc să vă gătesc vouă loc. Şi dacă Mă voi duce şi vă voi găti loc, iarăşi voi veni şi vă voi lua la Mine, ca să fiţi şi voi unde sunt Eu" (Ioan 14,2-3), Sfântul Apostol Pavel crede şi trage nădejdea că şi el va ajunge alături de Domnul Hristos în împărăţia cerurilor, însă nu singur, ci împreună cu cei cărora le-a vestit cuvântul Evangheliei, aceştia fiind rodul eforturilor lui de răspândire în lume a cuvântului lui Dumnezeu.

Dumnezeu „voieşte ca toţi oamenii să se mântuiască şi la cunoştinţa adevărului să vină” (I Tim. 2,4), de aceea Mântuitorul le-a poruncit Sfinţilor Apostoli după înviere: „Mergând, învăţaţi toate neamurile, botezându-le în numele Tatălui şi al Fiului şi al Sfântului Duh, învăţându-le să păzească toate câte v-am poruncit vouă” (Matei 28,19-20) şi din acelaşi motiv Sfântul Pavel a fost rânduit Apostol al neamurilor, pentru că păgânii „sunt împreună moştenitori cu iudeii şi mădulare ale aceluiaşi trup şi împreună-părtaşi ai făgăduinţei în Hristos Iisus, prin Evanghelie” (Efes. 3,6). Eforturile Sfinţilor Apostoli de propovăduire a cuvântului lui Dumnezeu printre neamuri au avut ca scop răspândirea şi înmulţirea harului în lume, pentru ca un număr cât mai mare de oameni să înţeleagă lucrarea lui şi să aducă prisos de mulţumire spre slava lui Dumnezeu.

Din pericopa apostolică de astăzi am învăţat că aşa cum Sfinţii Apostoli şi-au mortificat trupul, pentru ca Hristos să trăiască întru ei, toţi creştinii suntem datori să le urmăm exemplul, iar dacă suferim necazuri şi chiar moarte pentru credinţa în Domnul nostru Iisus Hristos, să fim convinşi că pentru acestea vom primi răsplată îmbelşugată de la Dumnezeu în împărăţia Lui cea veşnică.

AMIN

Duminica a şaisprezecea după pogorârea Sfântului Duh

Din Epistola a doua către corinteni a Sfântului Apostol Pavel (6,1-10)

„*Fraţilor, fiind dar noi împreună-lucrători cu Hristos, vă îndemn ca harul lui Dumnezeu să nu-l primiţi în zadar, căci zice: «La vreme potrivită te-am ascultat şi în ziua mântuirii te-am ajutat»; iată acum vremea potrivită, iată acum ziua mântuirii, nimănui întru nimic dându-i noi prilej de poticnire, pentru ca slujirea noastră să nu fie defăimată; dimpotrivă, întru toate înfăţişându-ne pe noi înşine ca slujitori ai lui Dumnezeu, în multă răbdare, în necazuri, în nevoi, în strâmtorări, în bătăi, în temniţă, în tulburări, în osteneli, în privegheri, în posturi, în curăţie, în cunoştinţă, în îndelungă-răbdare, în bunătate, în Duhul Sfânt, în iubire nefăţarnică, în cuvântul adevărului, în puterea lui Dumnezeu, prin armele dreptăţii cele de-a dreapta şi cele de-a stânga, prin slavă şi necinste, prin defăimare şi laudă; ca nişte amăgitori, şi totuşi iubitori de adevăr, ca nişte necunoscuţi, şi totuşi bine cunoscuţi, ca nişte muribunzi, deşi iată că trăim, ca nişte pedepsiţi, dar nu ucişi; ca nişte întristaţi, dar pururea bucurându-ne; ca nişte săraci, dar pe mulţi îmbogăţindu-i; ca unii care n-au nimic, dar pe toate le stăpânesc*”.

Sfântul Apostol Pavel le scrie corintenilor: „*Fraţilor, fiind dar noi împreună-lucrători cu Hristos, vă îndemn ca harul lui Dumnezeu să nu-l primiţi în zadar, căci zice: «La vreme potrivită te-am ascultat şi în ziua mântuirii te-am ajutat»; iată acum vremea potrivită, iată acum ziua mântuirii*”.

Prin întruparea Fiului lui Dumnezeu din sânul preacurat al Sfintei Fecioare Maria, viaţa de ascultare, moartea cu trupul pe cruce, învierea din morţi, înălţarea cu trupul la cer şi şederea de-a dreapta lui Dumnezeu Tatăl, Acesta ne-a răscumpărat din robia păcatului şi ne-a împăcat cu Dumnezeu, deschizându-ne porţile împărăţiei cerurilor şi realizând mântuirea obiectivă. Pe lângă aceasta, pentru a avea acces în rai, fiecare om este dator să creadă în Domnul Hristos şi să-I împlinească poruncile, ferindu-se de păcat şi săvârşind fapte bune, această lucrare a omului fiind numită mântuire subiectivă. Creştinul

însă nu îşi realizează propria mântuire singur, ci ajutat de harul lui Dumnezeu, pe care l-a primit la botez şi de care se împărtăşeşte prin Sfintele Taine şi slujbe ale Bisericii. Apostolul neamurilor îi îndeamnă pe corinteni să conlucreze cu harul lui Dumnezeu, împlinind poruncile Domnului Hristos, căci altfel au primit degeaba harul. Sfântul Pavel citează din proorocul Isaia (Isaia 49,8), unde Dumnezeu le-a spus evreilor că i-a ascultat la vremea potrivită şi i-a ajutat în ziua mântuirii, ori de vreme ce prin întruparea şi activitatea Fiului lui Dumnezeu în lume a sosit vremea potrivită şi ziua mântuirii, după cum Dumnezeu i-a ascultat şi i-a ajutat pe oameni, acum aceştia sunt datori să asculte de Dumnezeu şi să conlucreze cu harul dumnezeiesc în realizarea propriei mântuiri.

Apostolul neamurilor scrie mai departe: „*Nimănui întru nimic dându-i noi prilej de poticnire, pentru ca slujirea noastră să nu fie defăimată; dimpotrivă, întru toate înfăţişându-ne pe noi înşine ca slujitori ai lui Dumnezeu, în multă răbdare, în necazuri, în nevoi, în strâmtorări, în bătăi, în temniţă, în tulburări, în osteneli, în privegheri, în posturi, în curăţie, în cunoştinţă, în îndelungă-răbdare, în bunătate, în Duhul Sfânt, în iubire nefăţarnică, în cuvântul adevărului, în puterea lui Dumnezeu*”.

Sfântul Pavel mărturiseşte că de când i S-a arătat Domnul Hristos pe drumul Damascului şi i-a încredinţat misiunea de Apostol al neamurilor, s-a străduit în permanenţă să nu dea cuiva vreun prilej de poticnire, încât activitatea lui de răspândire a cuvântului lui Dumnezeu în lume să fie defăimată, ci din contră, prin tot ceea ce a făcut a dovedit că este slujitorul lui Dumnezeu, după cum a şi scris despre sine şi despre ceilalţi Apostoli: „Aşa să ne socotească pe noi fiecare om: ca slujitori ai lui Hristos şi ca iconomi ai tainelor lui Dumnezeu” (I Cor. 4,1). Pentru a reuşi ceea ce şi-a propus, Sfântul Pavel a avut nevoie de multă răbdare, pentru că aşa cum a afirmat: „Dacă nădăjduim în ceea ce nu vedem, aşteptăm cu răbdare” (Rom. 8,25). De asemenea, Apostolul a îndurat necazuri, nevoi, strâmtorări, bătăi, întemniţări şi a trecut prin situaţii tulburi, după cum a mărturisit: „De cinci ori am primit de la iudei patruzeci de lovituri de bici fără una; de trei ori am fost bătut cu vergi; o dată am fost bătut cu pietre;

de trei ori s-a sfărâmat corabia cu mine; o noapte şi o zi am petrecut în largul mării; în călătorii, adeseori, am trecut prin primejdii de la râuri, primejdii de la tâlhari, primejdii de la neamul meu, primejdii de la păgâni; primejdii în cetăţi, primejdii în pustiu, primejdii pe mare, primejdii între fraţii cei mincinoşi" (II Cor. 11,24-26). Ostenelilor Sfântului Pavel de a călători dintr-un loc într-altul şi dintr-o ţară într-alta pentru a propovădui Evanghelia, cu mijloacele de acum aproape două mii de ani, li s-au adăugat privegherile de noapte şi posturile poruncite de Domnul Hristos, care îl ajutau să se păstreze neîntinat în lupta cu păcatul, primind ca răsplată a curăţiei cunoaşterea adevărurilor lui Dumnezeu. Cu toate că Apostolul neamurilor a afirmat mai devreme că a avut nevoie de multă răbdare în misiunea lui, acum recunoaşte că îndelungă-răbdarea l-a ajutat să se manifeste întotdeauna cu bunătate, iar prin aceasta a simţit prezenţa Sfântului Duh în viaţa lui, prin Care a ajuns la iubirea adevărată, nefăţarnică, atât faţă de Dumnezeu, cât şi faţă de semeni. Referindu-se la încercările prin care a trecut şi la iubirea lui faţă de Mântuitorul, cu care sunt datori toţi creştinii, Sfântul Pavel a spus: „Cine ne va despărţi pe noi de iubirea lui Hristos? Necazul, sau strâmtorarea, sau prigoana, sau foametea, sau lipsa de îmbrăcăminte, sau primejdia, sau sabia? Precum este scris: «De dragul Tău suntem omorâţi toată ziua, socotiţi suntem ca nişte oi de junghiere». Dar în toate acestea noi suntem mai mult decât biruitori prin Acela Care ne-a iubit, fiindcă sunt încredinţat că nici moartea, nici viaţa, nici îngerii, nici stăpânirile, nici cele de acum, nici cele viitoare, nici puterile, nici înălţimea, nici adâncul şi nici o altă făptură nu va putea să ne despartă de iubirea lui Dumnezeu cea întru Hristos Iisus, Domnul nostru" (Rom. 8,35-39). În activitatea de propovăduire a cuvântului adevărului în lume, Apostolul neamurilor a simţit întotdeauna puterea lui Dumnezeu, după cum le-a scris tesalonicenilor şi corintenilor: „Fraţilor de Dumnezeu iubiţi, noi ştim că Iisus Hristos v-a ales, iar Evanghelia noastră n-a fost la voi numai în cuvânt, ci şi în putere şi în Duhul Sfânt. Când am venit la voi, fraţilor, nu cu greutatea cuvântului sau a înţelepciunii am venit să vă vestesc taina lui Dumnezeu. Căci nu am socotit ca între voi să ştiu altceva decât pe Iisus Hristos, şi pe Acesta, răstignit. Şi întru

slăbiciune şi cu frică şi cu mare cutremur am fost la voi. Iar cuvântul meu şi propovăduirea mea nu stăteau în cuvântări de înduplecare ale înţelepciunii omeneşti, ci în arătarea Duhului şi a puterii, pentru ca credinţa voastră să nu fie în înţelepciunea oamenilor, ci în puterea lui Dumnezeu" (I Tes. 1,4-5 şi I Cor. 2,1-5).

Sfântul Pavel vorbeşte în continuare despre „*armele dreptăţii cele de-a dreapta şi cele de-a stânga*".

Păcatele se împart în două categorii, cele de-a stânga şi cele de-a dreapta. Păcatele de-a stânga sunt abaterile voite de la legea morală, precum clevetirea, minciuna, hoţia, beţia, desfrânarea etc.. Păcatele de-a dreapta sunt cele pricinuite de virtuţi sau fapte bune, în sensul că o persoană bine intenţionată, dar neîntărită duhovniceşte, care reuşeşte să săvârşească destul de des o faptă bună sau chiar mai multe, este amăgită de diavol şi cade în mândrie sau slavă deşartă, socotind că a ajuns la o oarecare înălţime duhovnicească. Apostolul neamurilor le recomandă cititorilor epistolei sale să lupte cu arme duhovniceşti atât împotriva păcatelor de-a stânga, cât şi împotriva celor de-a dreapta, „pentru că, deşi umblăm în trup, nu ne luptăm trupeşte, de vreme ce armele luptei noastre nu sunt trupeşti, dar pentru Dumnezeu au puterea de a surpa întăriturile" (II Cor. 10,3-4).

Sfântul Pavel scrie în încheiere că în răspândirea cuvântului lui Dumnezeu în lume, Apostolii au trecut „*prin slavă şi necinste, prin defăimare şi laudă; ca nişte amăgitori, şi totuşi iubitori de adevăr, ca nişte necunoscuţi, şi totuşi bine cunoscuţi, ca nişte muribunzi, deşi iată că trăim, ca nişte pedepsiţi, dar nu ucişi; ca nişte întristaţi, dar pururea bucurându-ne; ca nişte săraci, dar pe mulţi îmbogăţindu-i; ca unii care n-au nimic, dar pe toate le stăpânesc*".

Misiunea Sfinţilor Apostoli de propovăduire a Evangheliei la diferite popoare ale lumii a fost foarte dificilă, pentru că ei au avut de înfruntat diverse mentalităţi, uneori fiind rău primiţi şi defăimaţi, iar alteori slăviţi şi lăudaţi, după cum s-a întâmplat cu Sfântul Pavel şi Barnaba în Listra, unde Apostolul neamurilor a tămăduit un olog care nu umblase niciodată, iar locuitorii de acolo socotind că cei doi sunt zei care au coborât pe pământ, voiau să le aducă jertfe şi abia s-au lăsat înduplecaţi să nu o facă. Unii oameni îi socoteau pe Sfinţii Apostoli

amăgitori, neacceptând învăţătura lor, pe când alţii îi primeau ca pe nişte iubitori şi vestitori ai adevărului. Mulţi nu-i cunoşteau pe Apostoli, dar aşa cum a scris psalmistul: „În tot pământul a ieşit vestirea lor şi la marginile lumii cuvintele lor” (Ps. 18,4). Cu toate că Sfinţii Apostoli au fost pedepsiţi de nenumărate ori şi au trecut chiar prin primejdii de moarte, Dumnezeu nu i-a lăsat să moară până nu şi-au încheiat misiunea; deşi s-au întristat pentru multele încercări prin care au trecut, întotdeauna s-au bucurat că Dumnezeu le-a purtat de grijă şi i-a întărit, după cum a afirmat Sfântul Pavel: „Mă bucur în slăbiciuni, în defăimări, în nevoi, în prigoniri, în strâmtorări pentru Hristos, căci când sunt slab, atunci sunt tare” (II Cor. 12,10); chiar dacă din punct de vedere material erau săraci, pentru că Mântuitorul le-a poruncit când i-a trimis la propovăduire: „Să nu aveţi nici aur, nici argint, nici bani în cingătorile voastre; nici traistă pe drum, nici două haine, nici încălţăminte, nici toiag; că vrednic este lucrătorul de hrana sa” (Matei 10,9-10), i-au îmbogăţit spiritual pe mulţi; cu toate că nu aveau nimic, decât hainele de pe ei, prin tot ceea ce cunoşteau, prin activitatea lor şi prin faptele bune săvârşite stăpâneau o comoară spirituală nepreţuită, care valora foarte mult înaintea lui Dumnezeu, pentru că aşa cum a afirmat Domnul Hristos: „Ce-i va folosi omului dacă va câştiga lumea întreagă, dar sufletul şi-l va pierde? Sau ce va da omul în schimb pentru sufletul său?” (Matei 16,26).

Din pericopa apostolică citită astăzi la Sfânta Liturghie am învăţat că toţi creştinii sunt datori să conlucreze cu harul lui Dumnezeu, pe care îl primesc prin sfintele slujbe ale Bisericii, săvârşind fapte bune şi ferindu-se de păcatele de-a dreapta şi de-a stânga, pentru că numai aşa îşi pot lucra mântuirea. Să ne străduim aşadar să împlinim cât mai multe fapte bune şi să ne păzim de păcat, căci aceasta este singura cale către împărăţia lui Dumnezeu.

AMIN

Duminica a şaptesprezecea după pogorârea Sfântului Duh

Din Epistola a doua către corinteni a Sfântului Apostol Pavel (6,16-18 şi 7,1)

„*Fraţilor, noi suntem templu al Dumnezeului Celui viu, aşa cum a zis Dumnezeu că întru ei voi locui şi voi umbla şi Eu voi fi Dumnezeul lor şi ei vor fi poporul Meu. De aceea ieşiţi din mijlocul lor şi vă osebiţi, zice Domnul, şi de nimic necurat să nu vă atingeţi şi Eu vă voi primi pe voi. Şi vă voi fi vouă Tată, şi voi Îmi veţi fi Mie fii şi fiice, zice Domnul Atotţiitorul. Având deci aceste făgăduinţe, iubiţilor, să ne curăţim pe noi de toată întinarea trupului şi a duhului, desăvârşind sfinţenia în frica lui Dumnezeu*”.

Apostolul neamurilor le scrie creştinilor din cetatea Corint: „*Fraţilor, noi suntem templu al Dumnezeului Celui viu, aşa cum a zis Dumnezeu că întru ei voi locui şi voi umbla şi Eu voi fi Dumnezeul lor şi ei vor fi poporul Meu*”.

Prin taina sfântului botez creştinii devin membri ai Bisericii, trupul tainic al lui Hristos, fiind „mădulare ale trupului Lui, din carnea Lui şi din oasele Lui” (Efes. 5,30), căci aşa cum mărturiseşte Sfântul Pavel, „după cum trupul este unul şi are multe mădulare, dar toate mădularele trupului, deşi multe, sunt un trup, aşa este şi cu Hristos. Pentru că noi toţi într-un Duh ne-am botezat, pentru ca să fim un singur trup, că trupul nu este un singur mădular, ci multe. Dacă piciorul ar zice: Pentru că nu sunt mână, eu nu sunt din trup, asta nu înseamnă că el nu este din trup: şi dacă urechea ar zice: Pentru că nu sunt ochi, eu nu sunt din trup, asta nu înseamnă că ea nu este din trup. Şi dacă întregul trup ar fi ochi, unde ar fi auzul? Şi dacă ar fi pe de-a-ntregul auz, unde ar fi mirosul? Dar aşa cum este, Dumnezeu a pus mădularele în trup, pe fiecare dintre ele, aşa cum a vrut El. Dacă ele toate ar fi un singur mădular, unde ar fi trupul? Dar aşa cum este, sunt multe mădulare, dar un singur trup. Şi nu poate ochiul să-i zică mâinii: N-am nevoie de tine; sau, tot aşa, capul să le zică picioarelor: N-am nevoie de voi. Dimpotrivă, cu mult mai mult mădularele trupului socotite a fi mai slabe, ele sunt mai trebuincioase; şi pe cele ce ni se par că sunt mai de necinste ale trupului, pe acelea cu mai multă

cinstire le încingem, şi cele necuviincioase ale noastre au parte de mai multă cuviinţă, de care cele cuviincioase ale noastre nu au nevoie. Dar Dumnezeu a întocmit astfel trupul, dând mai multă cinstire celui căruia îi lipseşte, ca să nu fie dezbinare în trup, ci mădularele să se îngrijească deopotrivă unele de altele. Şi dacă un mădular suferă, toate mădularele suferă împreună cu el; şi dacă un mădular este slăvit, toate mădularele se bucură împreună cu el. Iar voi sunteţi trupul lui Hristos şi mădulare fiecare în parte. Iar precum într-un singur trup avem multe mădulare şi mădularele nu au toate aceeaşi lucrare, tot aşa şi noi, cei mulţi, un trup suntem în Hristos şi fiecare ne suntem mădulare unii altora; având însă daruri felurite, după harul ce ni s-a dat" (I Cor, 12,12-27 şi Rom. 12,4-6).

De vreme ce Biserica este trupul tainic al lui Hristos, El este capul Bisericii, după cum a afirmat Apostolul neamurilor, că „El este chipul nevăzutului Dumnezeu, mai Întâi Născut decât toată zidirea, pentru că întru El au fost zidite toate, cele din ceruri şi cele de pe pământ, cele văzute şi cele nevăzute, fie tronuri, fie domnii, fie începătorii, fie stăpânii. Toate prin El şi pentru El s-au zidit şi El este mai înainte decât toate şi toate întru El se ţin împreună. Şi El este capul trupului, al Bisericii, El, Care este Începutul, Întâiul-Născut din morţi, ca să fie El cel dintâi întru toate. Căci în El a binevoit Dumnezeu să sălăşluiască toată plinătatea şi prin El pe toate întru El să le împace, fie cele de pe pământ, fie cele din ceruri, făcând pace prin El, prin sângele crucii Sale" (Colos. 1,15-20).

În Vechiul Testament Dumnezeu le-a spus evreilor prin gura lui Moise: „Voi umbla printre voi, Eu vă voi fi vouă Dumnezeu şi voi Îmi veţi fi Mie popor. Eu sunt Domnul, Dumnezeul vostru, Cel ce v-am scos din ţara Egiptului la vremea când eraţi acolo robi; am zdrobit legătura jugului vostru şi v-am grăit deschis" (Lev. 26,12-13). Astfel, în timp ce evreii călătoreau prin pustie către pământul făgăduinţei, Dumnezeu îi conducea, „mergând înaintea lor: ziua în stâlp de nor, arătându-le calea, iar noaptea în stâlp de foc, luminându-le, ca să poată merge şi ziua şi noaptea şi n-a lipsit stâlpul de nor ziua, nici stâlpul de foc noaptea dinaintea poporului" (Ieş. 13,21-22). De asemenea, când Moise a făcut cortul mărturiei, Dumnezeu l-a umplut cu slava Sa, în

chip de nor, şi a umbrit slava Domnului sfântul locaş în timpul întregii călătorii a evreilor prin deşert. Când norul se ridica de pe cort, evreii porneau în călătorie, iar de nu se ridica, atunci nu porneau la drum (Ieş. 40,34-38). Tot aşa, după ce Solomon a ridicat templul din Ierusalim şi a aşezat chivotul legii în Sfânta Sfintelor, un nor a umplut tot templul, pentru că slava lui Dumnezeu a coborât şi a locuit acolo (III Regi 8,10-13). Cu toate că Dumnezeu locuia între evrei şi aceştia Îi puteau vedea slava, ei nu erau temple ale Lui, aşa cum sunt creştinii, cărora Sfântul Pavel le-a spus: „Nu ştiţi oare că voi sunteţi templul lui Dumnezeu şi că Duhul lui Dumnezeu locuieşte în voi şi că voi nu sunteţi ai voştri? Căci cu preţ aţi fost cumpăraţi! Slăviţi-L dar pe Dumnezeu în trupul vostru şi în duhul vostru, care sunt ale lui Dumnezeu!" (I Cor. 3,16 şi 6,19-20). De vreme ce Mântuitorul a afirmat: „De Mă iubeşte cineva, el va păzi cuvântul Meu, şi Tatăl Meu îl va iubi, şi Noi vom veni la el şi Ne vom face locaş la el" (Ioan 14,23), din aceste cuvinte înţelegem că deşi creştinii se împărtăşesc de harul lui Dumnezeu prin sfintele slujbe ale Bisericii, devenind temple ale Duhului Sfânt, pentru ca Dumnezeu să sălăşluiască permanent în ei, aceştia trebuie să-I împlinească poruncile, ferindu-se de păcat şi săvârşind fapte bune, pentru că „nimeni nu poate sluji la doi domni, căci sau pe unul îl va urî şi pe celălalt îl va iubi, sau de unul se va alipi şi pe celălalt îl va dispreţui" (Matei 6,24).

Apostolul neamurilor scrie în continuare: „*De aceea ieşiţi din mijlocul lor şi vă osebiţi, zice Domnul, şi de nimic necurat să nu vă atingeţi şi Eu vă voi primi pe voi. Şi vă voi fi vouă Tată, şi voi Îmi veţi fi Mie fii şi fiice, zice Domnul Atotţiitorul. Având deci aceste făgăduinţe, iubiţilor, să ne curăţim pe noi de toată întinarea trupului şi a duhului, desăvârşind sfinţenia în frica lui Dumnezeu*".

În timpul Vechiului Testament, pentru ca Dumnezeu să-i poată considera pe evrei fiii şi fiicele Lui, le-a poruncit să iasă din mijlocul popoarelor păgâne şi să se osebească de acestea (Iez. 20,34-43), pentru a nu cădea în idolatrie, dar şi să se ferească de atingerea de vreun „lucru necurat, sau de trup necurat de fiară, sau de stârv de dobitoc necurat, sau de stârv de târâtoare necurată" (Lev. 5,2), pentru a nu se întina. În Noul Testament, creştinii care doresc să devină fiii şi fiicele

lui Dumnezeu, trebuie să trăiască cu frica Lui, pentru că aceasta „este începutul înţelepciunii” (Pilde 1,7) şi precum menţionează tot Cartea Sfântă: „Frica de Dumnezeu este un rai binecuvântat, şi mai mult decât toată mărirea, preţul ei” (Înţelepciunea lui Iisus fiul lui Sirah 40,27). Cei ce se tem de Domnul Îi împlinesc poruncile, ferindu-se de păcatul trupesc şi de cel sufletesc şi săvârşesc cât mai multe fapte bune, pentru a ajunge la desăvârşirea sfinţeniei.

Sfinţenia este atributul lui Dumnezeu, după cum Acesta singur a afirmat: „Eu, Domnul Dumnezeul vostru, sunt sfânt” (Lev. 11,44). Serafimii cântă cu glas neîncetat în împărăţia cerurilor: „Sfânt, sfânt, sfânt este Domnul Savaot, plin este tot pământul de slava Lui!” (Isaia 6,3), iar psalmistul ne îndeamnă: „Înălţaţi pe Domnul Dumnezeul nostru şi vă închinaţi aşternutului picioarelor Lui, că sfânt este!” (Ps. 98,5). Cu toate că numai Dumnezeu este sfânt în fiinţa Lui, oamenii care trăiesc în ascultare faţă de Acesta, împlinindu-I poruncile, pot dobândi şi ei sfinţenia, însă numai prin participare la Dumnezeu. Nici un om nu poate ajunge singur la sfinţenie, însă dacă se străduieşte suficient să o dobândească, văzându-i osteneala, Dumnezeu i-o dăruieşte. De asemenea, este mare înaintea lui Dumnezeu cel care face tot binele pe care îl poate; dar este şi mai mare în ochii Săi cel care, cu sentimente de sinceră umilinţă, se trudeşte să facă mai mult decât poate. De aceea să nu i se pară nimănui că faptele lui bune sunt suficiente pentru ca el să ajungă sfânt. Mântuitorul le-a spus în acest sens Sfinţilor Apostoli, şi prin ei, tuturor creştinilor: „Voi, când veţi face toate cele poruncite vouă, să ziceţi: Slugi netrebnice suntem, pentru că am făcut ceea ce eram datori să facem” (Luca 17,10).

Din pericopa apostolică citită astăzi la Sfânta Liturghie am învăţat că prin taina sfântului botez şi prin celelalte taine şi slujbe ale Bisericii creştinii dobândesc harul dumnezeiesc, devenind temple ale Sfântului Duh, însă pentru ca Dumnezeu să se sălăşluiască permanent în cineva, acesta trebuie să-I împlinească poruncile, ferindu-se de păcat şi săvârşind fapte bune. Cunoscând acestea, să ne străduim din răsputeri să fim împlinitori ai voii lui Dumnezeu exprimate în porunci, pentru că numai aşa vom putea ajunge să dobândim sfinţenia.

AMIN

Duminica a optsprezecea după pogorârea Sfântului Duh

Din Epistola a doua către corinteni a Sfântului Apostol Pavel (9,6-11)

„*Fraţilor, Cel ce seamănă cu zgârcenie, cu zgârcenie va şi secera, iar cel ce seamănă cu dărnicie, cu dărnicie va şi secera. Să dea fiecare cum socoteşte el cu inima, nu cu părere de rău sau de silă, căci Dumnezeu îl iubeşte pe cel care dă cu voie bună. Şi Dumnezeu poate să înmulţească tot harul la voi, pentru ca întotdeauna întru toate având toată îndestularea, să prisosiţi spre tot lucrul bun, precum este scris: Împărţit-a, dat-a săracilor; dreptatea Lui rămâne în veac. Iar Cel ce dă sămânţă semănătorului şi pâine spre mâncare, vă va da şi va înmulţi sămânţa voastră şi va face să crească roadele dreptăţii voastre, ca întru toate să vă îmbogăţiţi, spre toată dărnicia care-I aduce prin noi mulţumire lui Dumnezeu*”.

Ţara Sfântă este situată într-o zonă deşertică, săracă în precipitaţii. Cu toate acestea, se întâmplă ca în unii ani ploile să fie chiar mai puţine decât de obicei. Aşa s-a întâmplat în primul veac creştin, când această ţară s-a confruntat cu o secetă de proporţii, care a compromis recoltele, producând foamete. După cum în Vechiul Testament Dumnezeu i-a descoperit în vis faraonului Egiptului că după şapte ani de belşug vor urma şapte ani secetoşi, iar Iosif i-a tâlcuit acestuia visele (Fac. 41,1-32), foametea din timpurile apostolice a fost şi ea anunţată, căci „în acele zile s-au coborât prooroci de la Ierusalim în Antiohia. Şi sculându-se unul dintre ei, cu numele Agav, a arătat prin Duhul că în toată lumea va fi foamete mare, care a şi fost în zilele lui Claudius” (Fapte 11,27-28).

Apostolul neamurilor le-a scris corintenilor în prima sa epistolă: „Despre strângerea de ajutoare pentru sfinţi, precum le-am poruncit Bisericilor Galatiei, aşa să faceţi şi voi. În ziua întâi a săptămânii fiecare dintre voi să-şi pună deoparte, strângând cât poate, ca să nu se facă strângerea abia atunci când voi veni eu. Iar când voi veni, pe cei pe care îi veţi socoti, pe aceia îi voi trimite cu scrisori să ducă darul vostru la Ierusalim. Şi de se va cuveni să merg şi eu, vor merge împreună cu mine” (I Cor. 16,1-4). În epistola a doua către

corinteni, Sfântul Pavel scrie: „Vă fac cunoscut, fraţilor, harul lui Dumnezeu care a fost dat în Bisericile Macedoniei; că în multul lor necaz cu care au fost încercaţi, prisosul şi adânca lor sărăcie au sporit la ei în bogăţia dărniciei, că de voia lor au dat, v-o mărturisesc, după putere şi peste putere, cu multă rugăminte cerându-mi favoarea de a lua şi ei parte la ajutorarea sfinţilor. Şi au făcut-o nu după cum au nădăjduit, ci pe ei înşişi s-au dat mai întâi Domnului şi apoi nouă, prin voia lui Dumnezeu. Aşa încât l-am rugat pe Tit ca şi între voi să ducă la bun sfârşit darul acesta, aşa cum mai înainte l-a început, pentru că slujirea acestui dar nu numai că împlineşte lipsurile sfinţilor, ci prisoseşte şi prin multe mulţumiri către Dumnezeu; având ei în faţă dovada acestei slujiri, prin ea Îl vor slăvi pe Dumnezeu pentru supunerea voastră întru mărturisirea Evangheliei lui Hristos şi pentru dărnicia prin care cu ei şi cu toţi vă faceţi părtaşi, şi în rugăciunea lor pentru voi vă vor dori, de dragul harului lui Dumnezeu care prisoseşte în voi. Mulţumire lui Dumnezeu pentru darul Său cel negrăit” (II Cor. 8,1-6 şi 9,12-15). În epistola către romani, Apostolul neamurilor scrie: „Acum mă duc la Ierusalim în slujba sfinţilor. Căci Macedonia şi Ahaia au binevoit să facă o strângere de ajutoare pentru săracii dintre sfinţii din Ierusalim. Au binevoit şi le sunt datori, căci dacă neamurile s-au împărtăşit de cele duhovniceşti ale lor, datoare sunt şi ele să le slujească în cele trupeşti. Aşadar, după ce voi face aceasta şi le voi încredinţa această roadă, voi trece în Spania pe la voi. Dar vă rog, fraţilor, pentru Domnul nostru Iisus Hristos şi pentru iubirea Duhului, ca împreună cu mine să vă luptaţi în rugăciunile voastre către Dumnezeu pentru mine, ca să scap de necredincioşii din Iudeea şi ca slujirea mea la Ierusalim să fie bineprimită de către sfinţi” (Rom. 15,25-28 şi 30-31). În ciuda temerilor, Sfântul Pavel şi însoţitorii lui au fost bine primiţi la Ierusalim, cel ce i-a întâmpinat fiind Sfântul Iacob, episcopul Cetăţii Sfinte.

De vreme ce epistola întâi către corinteni a fost scrisă în anul 56, a doua epistolă către corinteni în anul 57, iar cea către romani în iarna anilor 57-58, se înţelege că foametea a avut loc în anul 56, colecta a fost organizată în anii 56 şi 57, iar banii au fost duşi la Ierusalim de Sfântul Pavel şi de însoţitorii lui în anul 58. Întrucât în perioada apostolică la Roma au existat doi împăraţi cu numele de

Claudius, şi anume: Tiberius Claudius Nero Germanicus (41-54) şi Nero Claudius Caesar Augustus (54-68), cel pomenit de proorocul Agav în cartea Faptele Apostolilor este cel de-al doilea.

Colecta organizată în provinciile Ahaia şi Macedonia, în Bisericile formate din păgâni convertiţi, a avut rolul de a suda unitatea creştinilor proveniţi dintre evrei şi păgâni, dovedind că şi cei din urmă sunt creştini adevăraţi.

Vorbind despre colectă, Sfântul Pavel le scrie corintenilor: „*Fraţilor, Cel ce seamănă cu zgârcenie, cu zgârcenie va şi secera, iar cel ce seamănă cu dărnicie, cu dărnicie va şi secera. Să dea fiecare cum socoteşte el cu inima, nu cu părere de rău sau de silă, căci Dumnezeu îl iubeşte pe cel care dă cu voie bună*”.

După cum plugarul care pune sămânţă puţină când seamănă, va secera roade puţine, iar cel ce pune sămânţă multă, va secera rod bogat, tot aşa este şi în viaţa spirituală, căci creştinul care face milostenie este iubit şi binecuvântat de Dumnezeu, dobândind înzecit şi însutit bunuri materiale, dar mai ales spirituale, pe când cel zgârcit nefiind mulţumit cu cât are, nu oferă altora din prisosul său şi nu are pentru ce fi binecuvântat de Dumnezeu. Mântuitorul a afirmat că „mai fericit este a da decât a lua” (Fapte 20,35), pentru că cel ce oferă aproapelui aflat în lipsă Îl împrumută pe Dumnezeu, Care nu rămâne niciodată dator, de aceea înţeleptul Solomon a spus că „sunt unii care dau mereu şi se îmbogăţesc, iar alţii se zgârcesc din cale afară şi sărăcesc” (Pilde 11,24). De vreme ce lumea a fost creată de Dumnezeu, El o stăpâneşte, omul fiind doar administratorul vremelnic al avuţiilor pământeşti, având a da socoteală pentru modul în care le chiverniseşte, căci aşa cum a remarcat Sfântul Iacob, „judecata este fără milă pentru cel ce n-a făcut milă; dar mila biruieşte în faţa judecăţii” (Iacob 2,13). În acelaşi timp, Dumnezeu aşteaptă ca cel ce dăruieşte ceva aproapelui să ofere după cât crede de cuviinţă, fără să regrete, pentru că Domnul îl iubeşte pe cel ce dă din inimă şi cu drag.

Apostolul neamurilor scrie în continuare: „*Şi Dumnezeu poate să înmulţească tot harul la voi, pentru ca întotdeauna întru toate având toată îndestularea, să prisosiţi spre tot lucrul bun, precum este scris: Împărţit-a, dat-a săracilor; dreptatea Lui rămâne în veac*”.

Pentru ajutorul material oferit celui aflat în nevoi, Dumnezeu Își înmulțește harul în inima celui ce oferă, îndestulându-l în toate, pentru a prisosi spre tot lucrul bun, după cum scrie în psalmi: „Împărţit-a, dat-a săracilor; dreptatea Lui rămâne în veac” (Ps. 111,9).

Sfântul Pavel încheie: „*Iar Cel ce dă sămânţă semănătorului şi pâine spre mâncare, vă va da şi va înmulţi sămânţa voastră şi va face să crească roadele dreptăţii voastre, ca întru toate să vă îmbogăţiţi, spre toată dărnicia care-I aduce prin noi mulţumire lui Dumnezeu*”.

Dumnezeu, Care îi dă semănătorului sămânță, iar din rodul acesteia se face pâine, le va răsplăti celor ce oferă din acestea celor aflaţi în lipsă, în cazul de față creștinilor din Țara Sfântă, unde era foamete, înmulţindu-le seminţele şi făcând să crească roadele dreptății, încât să se îmbogățească în toate, spre a oferi şi mai mult celor aflaţi în nevoi, fapt care îl determină pe Sfântul Pavel, organizatorul colectei, să-I aducă mulţumire lui Dumnezeu.

Din pericopa apostolică citită astăzi la Sfânta Liturghie am învățat că în perioada apostolică Țara Sfântă a fost lovită în anul 56 de foamete, iar la îndemnul Sfântului Pavel, creştinii din Ahaia şi Macedonia, proveniţi dintre păgâni, au organizat o colectă pentru creştinii de aici, care proveneau dintre iudei. Această colectă a avut rolul de a suda unitatea creştinilor convertiţi dintre evrei şi păgâni, dovedind că şi cei din urmă sunt creştini adevăraţi. După cum plugarul care pune sămânţă puţină când seamănă va secera roade puţine, iar cel ce pune sămânţă multă va secera rod bogat, tot aşa este şi în viaţa spirituală, căci creştinul care face milostenie este iubit şi binecuvântat de Dumnezeu, dobândind de la Acesta bunuri materiale şi spirituale încât să fie îndestulat în toate, prisosind spre tot lucrul bun, însă foarte important este ca cel ce dăruieşte ceva aproapelui să ofere după cât crede de cuviinţă, fără să regrete, pentru că Domnul îl iubeşte pe cel ce dă din inimă şi cu drag. Cunoscând acestea, să facem milostenie pe cât ne stă în putinţă, pentru că prin aceasta Îl împrumutăm pe Dumnezeu, Care nu rămâne nimănui dator şi ne va răsplăti însutit şi înmiit în viaţa aceasta, dar mai ales în viaţa veşnică.

AMIN

Duminica a nouăsprezecea după pogorârea Sfântului Duh

Din Epistola a doua către corinteni a Sfântului Apostol Pavel (11,31-33 şi 12, 1-9)

„*Fraţilor, Dumnezeu şi Tatăl Domnului nostru Iisus, Cel ce este binecuvântat în veci, ştie că nu mint. În Damasc, dregătorul regelui Areta păzea cetatea Damascului, ca să mă prindă, dar printr-o fereastră în zid m-au coborât într-un coş, şi am scăpat din mâinile lui. Dacă trebuie să mă laud, nu-mi este de folos, dar voi veni totuşi la vedenii şi la descoperiri ale Domnului. Cunosc un om în Hristos, care acum paisprezece ani – dacă a fost în trup, nu ştiu; dacă a fost în afară de trup, nu ştiu, Dumnezeu ştie – omul acesta a fost răpit până la al treilea cer. Şi-l ştiu pe acest om - fie în trup, fie în afară de trup, nu ştiu, Dumnezeu ştie - Că a fost în rai şi a auzit cuvinte de nespus, pe care nu-i este îngăduit omului să le grăiască. Pentru omul acesta mă voi lăuda; dar pentru mine însumi nu mă voi lăuda decât numai întru slăbiciunile mele. Căci dacă aş vrea să mă laud, nu voi fi fără minte, fiindcă voi spune adevărul; dar mă feresc de aceasta, pentru ca nu cumva cineva să mă creadă mai presus de ceea ce vede la mine sau decât aude de la mine. Şi pentru ca să nu mă trufesc cu bogăţia descoperirilor, datu-mi-s-a mie un ghimpe în trup, un înger al Satanei să mă bată peste obraz, ca să nu mă trufesc. Pentru aceasta de trei ori L-am rugat pe Domnul, ca să-l îndepărteze de la mine; şi mi-a zis: Îţi este de ajuns harul Meu, căci puterea Mea se desăvârşeşte în slăbiciune. Aşadar, foarte bucuros mă voi lăuda mai degrabă întru slăbiciunile mele, pentru ca întru mine să locuiască puterea lui Hristos*”.

Apostolul neamurilor le scrie corintenilor: „*Fraţilor, Dumnezeu şi Tatăl Domnului nostru Iisus, Cel ce este binecuvântat în veci, ştie că nu mint. În Damasc, dregătorul regelui Areta păzea cetatea Damascului, ca să mă prindă, dar printr-o fereastră în zid m-au coborât într-un coş, şi am scăpat din mâinile lui*”.

Sfântul Pavel începe pasajul apostolic citit astăzi la Sfânta Liturghie prin afirmaţia că Dumnezeu este Tatăl Domnului nostru Iisus Hristos, arătând prin aceasta că Dumnezeu Tatăl şi Dumnezeu Fiul sunt de o fiinţă. Noi când vorbim despre Domnul Hristos ştim

însă că Acesta este Fiul lui Dumnezeu născut din veci din Tatăl, dar şi Fiul Sfintei Fecioare Maria născut la plinirea vremii din pântecele ei preacurat, deci El este Dumnezeu adevărat şi om adevărat într-un singur ipostas sau persoană.

Apostolul neamurilor afirmă în continuare că Dumnezeu este binecuvântat în veci. Sfântul Apostol Petru a spus şi el: „Binecuvântat fie Dumnezeu şi Tatăl Domnului nostru Iisus Hristos" (I Petru 1,3), repetând într-un fel cuvintele psalmistului din Vechiul Testament: „Fie numele Domnului binecuvântat de acum şi până în veac" (Ps. 112,2). Regele David chiar îi îndeamnă pe cititori: „Binecuvântaţi pe Domnul toate lucrurile Lui; în tot locul stăpânirii Lui, binecuvintează suflete al meu pe Domnul" (Ps. 102,22). Ţinând cont de recomandările Sfintei Scripturi, orice slujbă a Bisericii începe cu binecuvântarea lui Dumnezeu. Astfel, unele Sfinte Taine încep cu formula: „Binecuvântată este împărăţia Tatălui şi a Fiului şi a Sfântului Duh, acum şi pururea şi în vecii vecilor", alte slujbe cu: „Binecuvântat este Dumnezeul nostru, totdeauna, acum şi pururea şi în vecii vecilor", iar slujba de Te Deum cu: „Slavă Sfintei şi Celei de o fiinţă şi de viaţă făcătoarei şi nedespărţitei Treimi, totdeauna, acum şi pururea şi în vecii vecilor".

După ce Sfântul Pavel Îl pomeneşte pe Dumnezeu, Îl ia de martor că în urma convertirii sale la creştinism pe drumul Damascului şi a predicii în sinagogile din această cetate, în care afirma că Iisus Hristos este Fiul lui Dumnezeu (Fapte 9,20), dregătorul regelui Areta păzea porţile oraşului pentru a-l prinde, căci „iudeii se sfătuiseră ca să-l omoare" (Fapte 9,23). Prinzând de veste însă, „ucenicii lui l-au coborât noaptea peste zid, lăsându-l jos într-un coş" (Fapte 9,25), iar în acest fel Apostolul a scăpat de furia evreilor din Damasc.

Nu numai iudeii din Damasc au încercat să-l omoare pe Sfântul Pavel, ci şi cei din Ierusalim „au făcut sfat împotriva lui şi s-au legat cu blestem, zicând că nici nu vor mânca şi nici nu vor bea până nu-l vor ucide. Şi cei care făcuseră între ei acest jurământ erau mai mult de patruzeci" (Fapte 23,12-13). În această situaţie, la porunca tribunului Claudius Lysias, Apostolul a fost scos noaptea din Cetatea

Sfântă şi trimis în Cezareea, pentru că era cetăţean roman, scăpând şi de această dată de încercarea evreilor de a-l omorî.

Sfântul Pavel continuă: „*Dacă trebuie să mă laud, nu-mi este de folos, dar voi veni totuşi la vedenii şi la descoperiri ale Domnului. Cunosc un om în Hristos, care acum paisprezece ani – dacă a fost în trup, nu ştiu; dacă a fost în afară de trup, nu ştiu, Dumnezeu ştie – omul acesta a fost răpit până la al treilea cer. Şi-l ştiu pe acest om - fie în trup, fie în afară de trup, nu ştiu, Dumnezeu ştie - Că a fost în rai şi a auzit cuvinte de nespus, pe care nu-i este îngăduit omului să le grăiască*”.

După ce Apostolul neamurilor le-a trimis creştinilor din Corint prima sa epistolă, în acest oraş şi-au făcut apariţia unii predicatori iudaizanţi, care, pentru a câştiga încrederea celor de aici, au început să-l defaime pe Sfântul Pavel. În această situaţie, Apostolul neamurilor se vede silit să se apere şi să-şi facă propriul elogiu, deşi recunoaşte că nu-i este de folos să se laude şi le scrie corintenilor despre un om care a fost răpit până la al treilea cer.

Împărăţia cerurilor este o mare taină pentru noi, oamenii, întrucât este o realitate spirituală, imposibil de cuprins cu mintea de către cei aflaţi în trup. În împărăţia lui Dumnezeu se găsesc îngerii şi sufletele sfinţilor (Mântuitorul şi Maica Domnului sunt deja cu trupurile spiritualizate în rai, în timp ce trupurile celorlalţi oameni vrednici de acesta vor ajunge acolo abia la cea de-a doua venire a Domnului Hristos, după înviere). Domnul Hristos a spus: „În casa Tatălui Meu multe locaşuri sunt” (Ioan 14,2), pentru că sfinţii din împărăţia lui Dumnezeu sunt grupaţi în cete, în funcţie de virtutea pe care au lucrat-o pe pământ sau după categoria din care au făcut parte în viaţa pământească (prooroci, Apostoli, ierarhi, călugări, preoţi, etc.). Al treilea cer, de care pomeneşte Sfântul Apostol Pavel, este cu siguranţă una dintre cetele sfinţilor din împărăţia lui Dumnezeu.

Cu toate că Apostolul neamurilor vorbeşte despre propria lui răpire în rai, în urmă cu paisprezece ani, din smerenie o atribuie altei persoane, despre care afirmă că vieţuieşte în Hristos. Experienţa trăită de Sfântul Pavel în împărăţia cerurilor a fost atât de copleşitoare, încât acesta nu ştie dacă a fost răpit numai cu sufletul sau şi cu trupul la cer,

însă Apostolul este conştient că descoperirile de acolo au fost aşa de înalte şi de măreţe, încât nu-i este îngăduit să le împărtăşească cuiva.

Apostolul neamurilor spune în continuare: „*Pentru omul acesta mă voi lăuda; dar pentru mine însumi nu mă voi lăuda decât numai întru slăbiciunile mele. Căci dacă aş vrea să mă laud, nu voi fi fără minte, fiindcă voi spune adevărul; dar mă feresc de aceasta, pentru ca nu cumva cineva să mă creadă mai presus de ceea ce vede la mine sau decât aude de la mine*”.

Sfântul Pavel le scrie corintenilor că se poate lăuda cu descoperirile pe care i le-a făcut Dumnezeu, pomenind din nou de persoana imaginară care ar fi avut parte de acestea, însă preferă să vorbească numai de slăbiciunile sale, deşi, dacă totuşi s-ar hotărî să spună ceea ce i s-a descoperit, ar mărturisi numai adevărul, însă se fereşte să facă acest lucru, pentru ca nu cumva cineva să îl creadă mai presus de ceea ce este el în realitate.

Apostolul neamurilor a avut parte de o experienţă neplăcută în acest sens, pe când propovăduia împreună cu Barnaba cuvântul lui Dumnezeu în Listra, unde a tămăduit un olog care nu umblase niciodată. „Iar mulţimile, văzând ceea ce făcuse Pavel, şi-au ridicat glasul în limba licaonă, zicând: «Zeii, luând chip de oameni, s-au coborât la noi». Şi pe Barnaba îl numeau Zeus, iar pe Pavel, Hermes, fiindcă el era purtătorul cuvântului. Iar preotul lui Zeus, al cărui templu era în faţa cetăţii, a adus la porţi tauri şi cununi şi împreună cu mulţimile voia să le aducă jertfă. Şi auzind Apostolii Pavel şi Barnaba, şi-au rupt veşmintele şi au sărit în mulţime, strigând şi zicând: «Bărbaţilor, de ce faceţi asta? Şi noi suntem oameni tot atât de pătimitori ca şi voi, care însă vă binevestim vouă ca să vă întoarceţi de la aceste deşertăciuni către Dumnezeul cel viu, Care a făcut cerul şi pământul, marea şi toate cele ce sunt în ele, şi Care în veacurile trecute a lăsat ca toate neamurile să meargă în căile lor, deşi El pe Sine nu S-a lăsat nemărturisit, făcându-vă bine, dându-vă din cer ploi şi timpuri roditoare, umplându-vă inimile de hrană şi de bucurie». Şi acestea zicând, de-abia au potolit mulţimile să nu le aducă jertfă” (Fapte 14,11-18).

Sfântul Pavel spune în încheiere: „*Şi pentru ca să nu mă trufesc cu bogăţia descoperirilor, datu-mi-s-a mie un ghimpe în trup, un înger al*

Satanei să mă bată peste obraz, ca să nu mă trufesc. Pentru aceasta de trei ori L-am rugat pe Domnul, ca să-l îndepărteze de la mine; şi mi-a zis: Îţi este de ajuns harul Meu, căci puterea Mea se desăvârşeşte în slăbiciune. Aşadar, foarte bucuros mă voi lăuda mai degrabă întru slăbiciunile mele, pentru ca întru mine să locuiască puterea lui Hristos".

În final Apostolul neamurilor totuşi mărturiseşte că s-a învrednicit de descoperiri bogate din partea lui Dumnezeu. Acelaşi lucru îl afirmă şi în cartea Faptele Apostolilor, unde spune: „Şi când m-am întors la Ierusalim şi mă rugam în templu, mi s-a întâmplat să fiu în extaz" (Fapte 22,17). Ca să nu se trufească cu aceste descoperiri, Sfântul Pavel a avut parte de o suferinţă trupească şi cu toate că s-a rugat de trei ori lui Dumnezeu ca aceasta să înceteze, Domnul i-a spus că ajutat de harul Său o poate birui, căci puterea lui Dumnezeu se desăvârşeşte în slăbiciune. Cu trecerea vremii Apostolul neamurilor s-a lămurit de acest lucru, căci a scris: „Mă bucur în slăbiciuni, în defăimări, în nevoi, în prigoniri, în strâmtorări pentru Hristos, căci, când sunt slab, atunci sunt tare" (II Cor. 12,10), adică atunci când este slab sau încercat trupeşte este puternic sufleteşte.

Ţinând cont de atitudinea lui Dumnezeu faţă de suferinţa Apostolului neamurilor, atunci când au necazuri, sfinţii se roagă lui Dumnezeu să dobândească răbdare în încercări, iar nu ca acestea să se îndepărteze de la ei. În acest sens, citim în acatistul sfintei cruci: „O, răstignitul meu Hristoase, câte ai pătimit pentru noi, câte răni, câte scuipări, câte batjocuri, şi necinste ai răbdat pentru păcatele noastre, pentru ca să ne dai pildă de adevărată răbdare! De aceea cum putem noi fugi de Cruce, văzând pe Hristos că este ridicat pe ea? Cum să ne pară grele chinurile văzând pe Stăpânul nostru că le iubeşte şi le cere şi le socoteşte lui de mare cinste? Ruşine ne este cu adevărat, de ne vom întrista de relele ce ne pricinuiesc oamenii, sau de ispitele ce ne aduc diavolii, trupul şi gândurile noastre cele rele, sau pentru sărăcia şi bolile ce ne vin din voia lui Dumnezeu pentru păcatele noastre, deoarece acestea toate le trimite pentru ca să ne apropie mai mult de El; pentru ca să-L slăvim şi să ne pedepsim în această viaţă pentru binele nostru, pentru ca să ne odihnim cu mai multă mărire întru împărăţia Lui cea veşnică. Şi de vreme ce este aşa, înmulţeşte-ne,

Doamne, ostenelile, ispitele şi durerile, dar să ne înmulţeşti împreună şi să ne prisoseşti şi răbdarea şi puterea, ca să putem răbda toate câte ni s-ar întâmpla”.

În concluzie, Sfântul Pavel mărturiseşte că decât să pomenească descoperirile lui Dumnezeu de care a avut parte, este mai bine să vorbească despre slăbiciunile lui, pentru că acest gând îl duce la smerenie, virtute care face să locuiască în el puterea lui Hristos, pentru că aşa cum a afirmat Sfântul Iacob: „Dumnezeu celor mândri le stă împotrivă, iar celor smeriţi le dă har” (Iac. 4,6).

Dacă Apostolul citit astăzi la Sfânta Liturghie ne prezintă o parte din descoperirile dumnezeieşti şi din necazurile de care a avut parte Sfântul Pavel în viaţă, Sfânta Evanghelie care s-a citit astăzi la Sfânta Liturghie vorbeşte despre iubirea vrăjmaşilor. Cu toate că evreii căutau să îl omoare pe Apostolul neamurilor, deci îi erau vrăjmaşi de moarte, acesta a dovedit cu prisosinţă că-i iubeşte, când a zis: „Aş fi dorit să fiu eu însumi anatema de la Hristos pentru fraţii mei, cei de un neam cu mine, după trup” (Rom. 9,3). Prin aceste cuvinte Sfântul Pavel arată că este gata să fie despărţit cu totul de Hristos, numai să se mântuiască evreii, cei de un neam cu el.

Din pericopa apostolică de astăzi am învăţat că suferinţa este îngăduită de Dumnezeu, care le şi ajută oamenilor, cu harul Lui, să treacă peste ea, iar cei ce au parte de descoperiri dumnezeieşti, este bine să nu le facă publice. Urmând pilda Sfântului Apostol Pavel, precum şi a celorlalţi Sfinţi ai Bisericii, care pentru îndelungatele lor eforturi duhovniceşti s-au învrednicit de mari daruri din partea lui Dumnezeu, să ne înmulţim şi noi strădaniile, ferindu-ne de păcat şi săvârşind fapte bune, pentru că „cele ce ochiul nu le-a văzut şi urechea nu le-a auzit şi la inima omului nu s-au suit, pe acelea le-a gătit Dumnezeu celor ce-L iubesc pe El” (I Cor. 2,9).

AMIN

Duminica a douăzecea după pogorârea Sfântului Duh

Din Epistola către galateni a Sfântului Apostol Pavel

(1,11-19)

„*Fraţilor, vă fac cunoscut că Evanghelia cea binevestită de mine nu este după om; pentru că nici eu n-am primit-o sau am învăţat-o de la om, ci prin descoperirea lui Iisus Hristos. Căci aţi auzit de purtarea mea de altădată întru iudaism, că peste măsură prigoneam Biserica lui Dumnezeu şi o pustiam, şi spoream în iudaism mai mult decât mulţi din cei ce erau de vârsta mea în neamul meu, ca nimeni altul fiind eu râvnitor al predaniilor mele părinteşti. Dar când a binevoit Dumnezeu, Cel ce m-a ales încă din pântecele maicii mele şi prin harul Său m-a chemat ca întru mine să-L descopere pe Fiul Său, pentru ca eu să-L binevestesc la neamuri, deîndată, fără să fi primit sfat de la trup şi de la sânge, şi fără să mă fi suit la Ierusalim la Apostolii cei dinainte de mine, m-am dus în Arabia şi m-am întors iarăşi la Damasc. Apoi, după trei ani, m-am suit la Ierusalim ca să-l văd pe Chefa şi am rămas la el cincisprezece zile. Dar pe altul din Apostoli n-am văzut decât numai pe Iacob, fratele Domnului*”.

Această pericopă apostolică se citeşte şi în duminica după naşterea Domnului.

În antichitate existau două provincii distincte cu numele Galatia. În Asia Mică se găsea atât Galatia de Nord (sau Veche), cât şi Galatia de Sud (sau Nouă), provincie romană, mult mai vastă ca teritoriu decât cealaltă Galatie, care cuprindea părţi însemnate din Frigia, Pisidia, Licaonia şi Isauria.

Apostolul neamurilor a trecut prin Galatia Veche în timpul celei de a doua călătorii misionare, în drum spre Troa, fără intenţia de a se opri acolo, însă din cauza unei boli a fost nevoit să rămână în acel loc o perioadă mai îndelungată de timp, vreme în care a propovăduit Evanghelia împărăţiei lui Dumnezeu. Sfântul Pavel i-a mai cercetat de asemenea pe galateni în cursul celei de a treia călătorii misionare

Epistola către galateni a fost scrisă în anul 54 sau 55, pe când Apostolul neamurilor se găsea în Efes.

Sfântul Pavel le scrie celor ce le adresează epistola: „*Fraţilor, vă fac cunoscut că Evanghelia cea binevestită de mine nu este după om; pentru că nici eu n-am primit-o sau am învăţat-o de la om, ci prin descoperirea lui Iisus Hristos*”.

Apostolul neamurilor le spune galatenilor că Evanghelia împărăţiei lui Dumnezeu pe care o propovăduieşte nu a învăţat-o de la vreun om, ci i-a descoperit-o Însuşi Domnul Hristos, care i S-a arătat pe drumul Damascului, pe când acesta călătorea spre această cetate, pentru a duce legaţi la Ierusalim pe creştinii de acolo.

Sfântul Pavel spune în continuare: „*Aţi auzit de purtarea mea de altădată întru iudaism, că peste măsură prigoneam Biserica lui Dumnezeu şi o pustiam, şi spoream în iudaism mai mult decât mulţi din cei ce erau de vârsta mea în neamul meu, ca nimeni altul fiind eu râvnitor al predaniilor mele părinteşti*”.

Sfântul Pavel s-a născut în Tarsul Ciliciei, într-o familie de mici meseriaşi farisei, din seminţia lui Veniamin, şi a studiat la Ierusalim, la picioarele renumitului rabin Gamaliel, ajungând el însuşi, de tânăr, un foarte bun rabin, care însă nu L-a cunoscut pe Domnul Hristos în viaţă, ci chiar i-a persecutat pe creştini. În această epistolă Apostolul neamurilor se confesează, reamintindu-le cititorilor săi comportamentul lui de altădată, înainte de a fi chemat la apostolie, pe când păstra cu mai multă rigurozitate decât toţi ceilalţi evrei tradiţia fariseică, moştenită de la părinţi, sporind în iudaism mai mult decât cei mai mulţi evrei de vârsta lui, motiv pentru care prigonea peste măsură Biserica lui Hristos, pustiind-o.

În cartea Faptele Apostolilor ne este prezentată atitudinea lui Saul, viitorul Apostol Pavel, faţă de creştini. Lupta acestuia împotriva Bisericii a început la martiriul Sfântului Arhidiacon Ştefan, pe care evreii „scoţându-l afară din cetate, îl băteau cu pietre, iar martorii şi-au pus hainele la picioarele unui tânăr, numit Saul, care se învoise la uciderea lui”(Fapte 7,58 şi 8,1). Apostolul neamurilor mărturiseşte şi el acest lucru: „Când se vărsa sângele lui Ştefan eram şi eu de faţă şi încuviinţam uciderea lui şi păzeam hainele celor ce-l ucideau” (Fapte 22,20). „Şi s-a făcut în ziua aceea prigoană mare împotriva Bisericii din Ierusalim. Şi toţi, în afară de Apostoli, s-au împrăştiat prin

ţinuturile Iudeii şi ale Samariei. Iar Saul pustia Biserica, intrând prin case şi târând bărbaţi şi femei, pe care îi arunca în temniţă" (Fapte 7,8,1 şi 3). Saul însă era foarte nemulţumit pentru că tot mai mulţi evrei îmbrăţişau creştinismul şi în afara Ţării Sfinte, de aceea, „suflând ameninţare şi ucidere împotriva ucenicilor Domnului, a mers la arhiereu şi a cerut de la el scrisori către sinagogile din Damasc ca, dacă va afla acolo pe vreunii, atât bărbaţi, cât şi femei, că merg pe calea aceasta, să-i aducă legaţi la Ierusalim" (Fapte 9,1-2). Sfântul Pavel şi-a recunoscut faptele săvârşite înaintea regelui Agrippa şi a procuratorului roman Porcius Festus, cărora le-a zis: „Eu am socotit în sinea mea că faţă de numele lui Iisus Nazarineanul trebuie să fac multe împotrivă; ceea ce am şi făcut în Ierusalim, căci luând eu împuternicire de la arhierei, pe mulţi dintre sfinţi i-am închis în temniţe, iar când erau daţi la moarte, încuviinţam şi eu cu glasul meu; şi deseori îi pedepseam prin toate sinagogile şi-i sileam să hulească; înfuriindu-mă tare pe ei, îi urmăream până şi prin cetăţile din afară" (Fapte 26,9-11). Apostolul neamurilor se justifică însă în faţa ucenicului său Timotei despre comportamentul său din trecut: „Eu, cel ce mai înainte eram hulitor, prigonitor şi batjocoritor, întru necredinţă am lucrat, din neştiinţă" (I Tim. 1,13).

Sfântul Pavel continuă: „*Dar când a binevoit Dumnezeu, Cel ce m-a ales încă din pântecele maicii mele şi prin harul Său m-a chemat ca întru mine să-L descopere pe Fiul Său, pentru ca eu să-L binevestesc la neamuri, deîndată, fără să fi primit sfat de la trup şi de la sânge, şi fără să mă fi suit la Ierusalim la Apostolii cei dinainte de mine, m-am dus în Arabia şi m-am întors iarăşi la Damasc*".

Dumnezeu i-a descoperit Sfântului Pavel că l-a ales din pântecele mamei sale pentru a-I fi slujitor, după cum mărturiseşte şi Proorocul Ieremia despre sine: „Fost-a cuvântul Domnului către mine şi mi-a zis: «Înainte de a te fi zămislit în pântece, te-am cunoscut, şi înainte de a ieşi din pântece, te-am sfinţit şi te-am rânduit prooroc pentru popoare»" (Ieremia 1,4-5). Chiar dacă Dumnezeu l-a ales pe Pavel înainte de naşterea lui pentru a fi Apostolul neamurilor, acest lucru i l-a descoperit numai pe drumul Damascului, unde i-a spus: „Eu spre aceasta M-am arătat ţie, să te rânduiesc slujitor şi martor, şi al

celor pe care le-ai văzut, şi al celor întru care Mă voi arăta ţie, alegându-te pe tine din popor şi din neamurile la care te trimit să le deschizi ochii, pentru ca ele să se întoarcă de la întuneric la lumină şi de la stăpânirea lui satana la Dumnezeu, pentru ca să primească iertarea păcatelor şi parte cu cei ce prin credinţa în Mine s-au sfinţit" (Fapte 26,16-18). De asemenea, Mântuitorul i-a spus şi lui Anania, cel care l-a botezat pe Pavel: „Acesta Îmi este Mie vas ales, ca să-Mi poarte numele înaintea neamurilor şi a regilor şi a fiilor lui Israel" (Fapte 9,15). Cu toate că Sfântul Apostol Pavel le-a propovăduit Evanghelia împărăţiei lui Dumnezeu cu precădere păgânilor, totuşi el le-a vorbit despre Hristos cel înviat atât evreilor din Ierusalim, care au hotărât ca să-l omoare (Fapte 9,28-29), cât şi celor din diaspora, pentru că în timpul călătoriilor sale misionare, în orice oraş intra, dacă acolo exista o comunitate evreiască, întotdeauna începea răspândirea cuvântului lui Dumnezeu în sinagogă.

Când Domnul Hristos l-a chemat pe Pavel la slujirea Lui, pe drumul Damascului, acesta L-a întrebat: „Ce să fac, Doamne? Iar Domnul i-a zis: «Ridică-te şi mergi în Damasc şi acolo ţi se va spune despre toate cele ce ţi s-au rânduit să faci" (Fapte 22,10), iar după ce a fost botezat în această cetate, „Îl propovăduia în sinagogi pe Iisus, că Acesta este Fiul lui Dumnezeu. Şi se mirau toţi cei ce îl auzeau şi ziceau: «Oare nu este acesta cel care i-a prigonit în Ierusalim pe cei ce cheamă numele acesta? Şi nu pentru aceea a venit el aici, ca să-i ducă legaţi la arhierei?». Şi Saul mai mult se întărea şi îi tulbura pe iudeii care locuiau în Damasc, dovedind că Acesta este Hristos. Şi după ce au trecut destule zile, iudeii s-au sfătuit să-l omoare" (Fapte 9,20-23). Deci deîndată ce Domnul Hristos l-a chemat pe Pavel la slujirea apostolească, acesta a renunţat la orice gând sau plan avea şi a început să-L propovăduiască, după cum se întâmplase şi cu ceilalţi doisprezece Apostoli, care atunci când au fost chemaţi de Mântuitorul să-I urmeze, şi-au lăsat toate câte aveau, şi au mers după El. Când Dumnezeu te cheamă la slujire trebuie să-I răspunzi imediat. Dacă te eschivezi sau amâni, acestea sunt semne că nu vrei să-I slujeşti. În acest sens este foarte elocventă întâmplarea relatată în paginile Noului Testament, când Domnul Hristos i-a cerut unui om să-I urmeze, iar

acesta I-a răspuns: „Doamne, mai întâi dă-mi voie să merg să-l îngrop pe tatăl meu. Iar El i-a zis: «Lasă-i pe morţi să-şi îngroape morţii, iar tu mergi de vesteşte împărăţia lui Dumnezeu»” (Luca 9,59-60). Acest om nu L-a refuzat pe Mântuitorul, ci doar a amânat să-I urmeze, dintr-un motiv perfect justificat din punctul lui de vedere, înmormântarea propriului său tată. Domnul Hristos însă i-a spus să lase astfel de lucruri în seama celor morţi duhovniceşte, a celor care nu sunt preocupaţi de viaţa spirituală, iar el să vestească împărăţia lui Dumnezeu, pentru că aşa cum a afirmat în altă parte, „secerişul este mult, iar lucrătorii sunt puţini” (Matei 9,37).

După ce evreii din Damasc au hotărât să-l omoare pe Sfântul Pavel „şi păzeau porţile zi şi noapte ca să-l ucidă, luându-l ucenicii lui noaptea, l-au coborât peste zid într-un coş, lăsându-l jos” (Fapte 9,24-25), iar acesta a plecat în Arabia, unde a primit prin descoperire de la Dumnezeu Evanghelia împărăţiei Lui.

Apostolul neamurilor spune în încheiere: „*Apoi, după trei ani, m-am suit la Ierusalim ca să-l văd pe Chefa şi am rămas la el cincisprezece zile. Dar pe altul din Apostoli n-am văzut decât numai pe Iacob, fratele Domnului*”.

După ce Sfântul Pavel a petrecut trei ani în rugăciune şi contemplaţie în deşertul Arabiei, aproape tot atât cât s-au aflat şi cei doisprezece Apostoli în preajma Mântuitorului, s-a dus la Ierusalim, pentru a se întâlni cu Sfântul Petru „şi încerca să se alipească de ucenici; şi toţi se temeau de el, necrezând că este ucenic. Dar Barnaba, luându-l, l-a dus la Apostoli şi el le-a istorisit cum L-a văzut pe Domnul pe cale şi că Acesta i-a grăit, şi cum cu îndrăzneală a propovăduit la Damasc întru numele lui Iisus” (Fapte 9,26-27). Când Sfântul Pavel s-a dus în Sfânta Cetate, dintre Apostoli se găsea acolo numai Sfântul Petru, împreună cu Iacob, fratele Domnului, episcopul Ierusalimului. Sfântul Pavel a rămas timp de cincisprezece zile alături de Sfântul Petru, încredinţându-l că Evanghelia propovăduită de el i-a fost descoperită de Mântuitorul, deci este autentică, şi lămurindu-l că a primit misiunea de a răspândi învăţătura creştină la neamuri. Sfântul Pavel s-a bucurat însă nu numai de recunoaşterea Sfântului Petru, ci de a întregului Sinod Apostolic ţinut la Ierusalim, după cum el însuşi

mărturiseşte: „După paisprezece ani m-am suit iarăşi la Ierusalim cu Barnaba, luându-l cu mine şi pe Tit. M-am suit potrivit unei descoperiri, şi le-am arătat, îndeosebi celor mai de seamă, Evanghelia pe care o propovăduiesc la neamuri, pentru ca nu cumva să alerg sau să fi alergat în zadar. Şi văzând ei că mie mi-a fost încredinţată Evanghelia pentru cei netăiaţi împrejur, după cum lui Petru pentru cei tăiaţi împrejur, căci Cel ce a lucrat prin Petru în apostolia tăierii împrejur a lucrat şi prin mine la neamuri şi cunoscând harul ce mi-a fost dat, Iacob şi Chefa şi Ioan, cei socotiţi a fi stâlpi, ne-au dat mie şi lui Barnaba mâna dreaptă în semn de părtăşie, pentru ca noi să binevestim la neamuri, iar ei la cei tăiaţi împrejur" (Gal. 2,1-2 şi 7-9).

Din pericopa apostolică citită astăzi la Sfânta Liturghie am învăţat că deşi Sfântul Pavel a fost la început un prigonitor al creştinilor, el fusese ales de Dumnezeu din pântecele mamei sale să răspândească învăţătura creştină la neamuri, iar Evanghelia a primit-o prin descoperire de la Dumnezeu, iar nu de la oameni. Asemenea Sfântului Pavel sunt mulţi creştini care au zelul de a împlini cu scrupulozitate poruncile lui Dumnezeu, însă dacă nu au suficient discernământ, prea uşor pot rătăci calea, de aceea este necesar ca ei să se adreseze slujitorilor Bisericii, aşa cum a făcut şi Apostolul neamurilor, pentru a lua îndrumare spre răsplată bună, iar nu spre osândă, căci atunci „când se luptă cineva la jocuri, nu ia cununa dacă nu s-a luptat după regulile jocului" (II Tim. 2,5).

AMIN

Duminica a douăzeci şi una după pogorârea Sfântului Duh

Din Epistola către galateni a Sfântului Apostol Pavel (2,16-20)

„*Fraţilor, ştiind însă că omul nu se îndreptează din faptele Legii, ci numai prin credinţa în Iisus Hristos, am crezut şi noi în Hristos Iisus, pentru ca din credinţa în Hristos să ne îndreptăm, iar nu din faptele Legii, căci din faptele Legii nimeni nu se va îndrepta. Dar dacă în căutarea noastră de a ne îndrepta în Hristos, ne-am aflat şi noi înşine păcătoşi, este oare Hristos slujitor al păcatului? Fereasc*ă *Dumnezeu! Căci dacă zidesc iarăşi ceea ce am dărâmat, mă adeveresc pe mine însumi călcător de poruncă. Fiindcă eu prin Lege am murit Legii, ca să trăiesc lui Dumnezeu. M-am răstignit împreună cu Hristos; şi nu eu sunt cel ce mai trăiesc, ci Hristos este Cel ce trăieşte în mine. Şi viaţa de acum, în trup, o trăiesc în credinţa în Fiul lui Dumnezeu, Cel ce m-a iubit şi pe Sine însuşi S-a dat pentru mine*”.

Această pericopă apostolică se citeşte şi în duminica după înălţarea Sfintei Cruci.

Sfântul Pavel le scrie galatenilor: „*Fraţilor, ştiind că omul nu se îndreptează din faptele Legii, ci numai prin credinţa în Iisus Hristos, am crezut şi noi în Hristos Iisus, pentru ca din credinţa în Hristos să ne îndreptăm, iar nu din faptele Legii, căci din faptele Legii nimeni nu se va îndrepta*”.

Prima Lege revelată în lume a fost cea a Vechiului Testament, descoperită de Dumnezeu fiilor lui Israel prin Moise, în Muntele Sinai, în veacul al XIII-lea î. d. H. Această Lege a avut ca scop principal pregătirea poporului ales, pentru ca din sânul lui să se nască Mesia, ea fiind o „călăuză spre Hristos” (Gal. 3,24). Legea Vechiului Testament reglementa relaţia evreilor cu Dumnezeu, cu ceilalţi fii ai lui Israel, precum şi cu cei din afara poporului ales, prin impunerea obligatorie a unor fapte de împlinit. Cu trecerea vremii evreii au început să împlinească faptele impuse de Lege fără vreo convingere lăuntrică, ci doar de ochii lumii, căzând în formalism, ceea ce l-a determinat pe proorocul Isaia să le reproşeze: „Voi postiţi ca să vă certaţi şi să vă sfădiţi şi să bateţi furioşi cu pumnul; nu postiţi cum se

cuvine zilei aceleia, ca glasul vostru să se audă sus" (Isaia 58,4). Mântuitorul a spus şi El în acest sens: „Când faceţi milostenie, nu trâmbiţaţi înaintea voastră, cum fac făţarnicii prin sinagogi şi pe uliţe, ca să fie slăviţi de oameni. Când vă rugaţi, nu fiţi ca făţarnicii cărora le place, prin sinagogi şi prin colţurile uliţelor, stând în picioare, să se roage, ca să se arate oamenilor. Iar când postiţi, nu fiţi trişti ca făţarnicii; că ei îşi mânjesc feţele, ca să se arate oamenilor că postesc" (Matei 6,2; 6,5 şi 6,16). De asemenea, pe lângă poruncile lui Dumnezeu revelate poporului ales sau chiar în detrimentul acestora, conducătorii evreilor impuneau cu stricteţe respectarea anumitor datini sau obiceiuri create de ei. Despre aceasta Mântuitorul le-a spus fariseilor: „Lăsând porunca lui Dumnezeu, ţineţi datina oamenilor: spălarea urcioarelor şi a paharelor şi altele ca acestea multe, pe care le faceţi" (Marcu 7,8). Ţinând cont de formalismul în care au căzut evreii, Sfântul Pavel constată că faptele Legii nu îndreptează pe nimeni, ci numai credinţa în Iisus Hristos, motiv pentru care Apostolul neamurilor a şi îmbrăţişat învăţătura creştină, pentru a se îndrepta şi el din ea. În epistola către romani Sfântul Pavel lămureşte foarte bine raportul dintre faptele Legii şi îndreptarea omului, când spune că „din faptele Legii nici un om nu se va îndrepta înaintea lui Dumnezeu. Acum însă dreptatea lui Dumnezeu s-a arătat în afara Legii, fiind mărturisită de Lege şi de prooroci, ca dreptate a lui Dumnezeu prin credinţa în Iisus Hristos, pentru toţi şi peste toţi cei ce cred, fiindcă nu există deosebire, de vreme ce toţi au păcătuit şi sunt lipsiţi de slava lui Dumnezeu; îndreptându-se în dar cu harul Lui, prin răscumpărarea cea în Hristos Iisus, pe Care Dumnezeu L-a rânduit jertfă de ispăşire, prin credinţa în sângele Lui, ca să-Şi arate dreptatea, prin aceea că a trecut cu vederea păcatele făcute înainte întru îngăduinţa lui Dumnezeu, ca să-Şi arate dreptatea în vremea de acum, spre a fi El Însuşi drept şi îndreptând pe cel ce trăieşte din credinţa în Iisus. Aşadar, unde este lauda? A fost înlăturată. Prin care Lege? A faptelor? Nu, ci prin Legea credinţei. Căci socotim că prin credinţă se va îndrepta omul, fără faptele Legii" (Rom. 3,20-28).

Dacă Vechiul Testament şi faptele Legii ar fi avut puterea să-l mântuiască pe om din robia diavolului şi a păcatului nu ar mai fi fost

necesară întruparea Fiului lui Dumnezeu, căci aşa cum a remarcat Sfântul Pavel, „dacă testamentul cel dintâi ar fi fost fără cusur, nu s-ar mai fi căutat loc pentru al doilea” (Evrei 8,7), însă de vreme ce mântuirea omului se realizează prin harul lui Dumnezeu, după cum a afirmat acelaşi Apostol: „În har sunteţi mântuiţi, prin credinţă, şi aceasta nu e de la voi: este darul lui Dumnezeu” (Efes. 2,8), venirea în lume a Fiului lui Dumnezeu a fost necesară, pentru că aşa cum a spus Sfântul Ioan Botezătorul: „Legea prin Moise s-a dat, dar harul şi adevărul au venit prin Iisus Hristos” (Ioan 1,17).

Faptele Legii despre care vorbeşte Apostolul neamurilor, prin care evreii împlineau în mod formal prescripţiile Vechiului Testament, pentru a bineplăcea oamenilor, nu trebuie confundate cu faptele bune ale creştinilor, care sunt săvârşite din credinţă, ele fiind absolut necesare pentru dobândirea mântuirii. Tocmai prin săvârşirea de fapte bune creştinii îşi dovedesc credinţa lăuntrică, după cum a afirmat Sfântul Iacob: „Ce folos are cineva dacă zice că are credinţă, iar fapte nu are? Oare credinţa poate să-l mântuiască? Dacă un frate sau o soră sunt goi şi lipsiţi de hrana cea de toate zilele, şi cineva dintre voi le-ar zice: Mergeţi în pace! Încălziţi-vă şi vă săturaţi, dar nu le daţi cele trebuincioase trupului, care ar fi folosul? Aşa şi cu credinţa: dacă nu are fapte, e moartă în ea însăşi. Dar va zice cineva: Tu ai credinţă, iar eu am fapte; arată-mi credinţa ta fără fapte şi eu îţi voi arăta, din faptele mele, credinţa mea. Tu crezi că unul este Dumnezeu? Bine faci; dar şi demonii cred şi se cutremură. Vrei însă să înţelegi, omule nesocotit, că credinţa fără de fapte este moartă?” (Iacob 2,14-20). Spre deosebire de faptele Legii, împlinite în mod formal, faptele bune sunt săvârşite de creştini cu ajutorul harului lui Dumnezeu, motiv pentru care Mântuitorul a şi spus: „Aşa să lumineze lumina voastră înaintea oamenilor, încât ei să vadă faptele voastre cele bune şi să slăvească pe Tatăl vostru Cel din ceruri” (Matei 5,13-16), căci pentru orice faptă bună lauda trebuie adusă lui Dumnezeu, iar nu omului.

Sfântul Pavel scrie în continuare: „*Dar dacă în căutarea noastră de a ne îndrepta în Hristos, ne-am aflat şi noi înşine păcătoşi, este oare Hristos slujitor al păcatului? Nicidecum! Căci dacă pe cele ce eu le-am dărâmat, pe acelea le zidesc la loc, mă arăt pe mine*

însumi călcător de poruncă. Fiindcă eu prin Lege am murit Legii, pentru ca să-I trăiesc lui Dumnezeu".

Apostolul neamurilor a fost în tinereţe un înflăcărat împlinitor şi apărător al Legii Vechiului Testament, însă după ce L-a cunoscut pe Domnul Hristos, din dorinţa de a se îndrepta, adică de a fi socotit drept înaintea lui Dumnezeu şi vrednic de mântuire, I-a împlinit întocmai poruncile, abandonând prescripţiile Legii Vechi. Cugetând la acest lucru, Sfântul Pavel se întreabă retoric dacă nu a păcătuit prin aceasta şi dacă nu cumva Hristos Însuşi l-a dus la păcat, răspunzând însă prompt că acest lucru este cu neputinţă. Întrebarea retorică şi răspunsul Apostolului neamurilor alcătuiesc de fapt o parte din argumentaţia acestuia înaintea Sfântului Apostol Petru, care convins de unii iudaizanţi, încerca să-i silească pe păgânii convertiţi la creştinism să accepte tăierea împrejur, precum şi celelalte prescripţii ale Legii Vechiului Testament, poziţie la care Sfântul Petru va renunţa definitiv în urma Sinodului Apostolic de la Ierusalim.

Sfântul Pavel spune în continuare că dacă ar accepta din nou prescripţiile Legii Vechi, la care a renunţat odată, s-ar arăta călcător de poruncă, aceasta fiind dovada clară şi de necontestat că a greşit atunci când le-a abandonat. Ca un bun cunoscător al Legii Vechiului Testament, Apostolul neamurilor s-a convins că trebuie să renunţe la prescripţiile ei, pentru că aşa cum el însuşi mărturiseşte: „Legea ne-a fost călăuză spre Hristos, pentru ca să ne îndreptăm din credinţă, iar dacă a venit credinţa, nu mai suntem sub călăuză" (Gal. 3,24-25), pentru „că sfârşitul Legii este Hristos, spre îndreptarea tot celui ce crede" (Rom. 10,4). De vreme ce Domnul Hristos „a murit pentru toţi oamenii, ca cei ce viază să nu mai vieze loruşi, ci Aceluia Care pentru ei a murit şi a înviat" (II Cor. 5,15), Sfântul Pavel a abandonat Legea Veche pentru a vieţui în Hristos, recomandând acest lucru şi celorlalţi creştini, cărora le-a adresat cuvintele: „Fraţii mei, prin trupul lui Hristos şi voi aţi murit Legii, spre a fi ai Altuia, ai Celui ce a înviat din morţi, ca să-I aducem roade lui Dumnezeu şi ne-am desprins de Lege, murindu-i aceleia care ne ţinea robi, ca să slujim întru înnoirea Duhului, iar nu după slova cea veche" (Rom. 7,4 şi 6).

Apostolul neamurilor încheie: „*M-am răstignit împreună cu Hristos; şi nu eu sunt cel ce mai trăiesc, ci Hristos este Cel ce trăieşte în mine. Şi viaţa de acum, în trup, o trăiesc în credinţa în Fiul lui Dumnezeu, Cel ce m-a iubit şi pe Sine Însuşi S-a dat pentru mine*”.

Dacă Sfântul Pavel afirma înainte că a murit Legii Vechi pentru a trăi în Dumnezeu, acum explică cum face acest lucru, şi anume prin răstignirea împreună cu Hristos, „ca să fie nimicit trupul păcatului” (Rom. 6,6), pentru că „cei ce sunt ai lui Hristos Iisus şi-au răstignit trupul împreună cu patimile şi cu poftele” (Gal. 5,24). Cei ce se feresc de păcat şi cultivă virtutea îşi deschid sufletele lui Dumnezeu, după cum a spus Mântuitorul: „De Mă iubeşte cineva, va păzi cuvântul Meu, şi Tatăl Meu îl va iubi şi Noi vom veni la el şi Ne vom face locaş la el” (Ioan 14,23). Întrucât Apostolul neamurilor s-a străduit să-şi cheltuie întreaga energie în răspândirea Evangheliei în lume, mărturiseşte că simte prezenţa permanentă a Domnului Hristos în sufletul său, orice gând, vorbă şi faptă ale Apostolului fiind în deplin acord cu poruncile Mântuitorului, pentru că întreaga viaţă şi-o trăieşte mânat de credinţa puternică în Fiul lui Dumnezeu, Care i-a iubit pe oameni şi „S-a dat pe Sine preţ de răscumpărare pentru toţi” (I Tim. 2,6), „căci Dumnezeu aşa a iubit lumea, încât pe Fiul Său Cel Unul-Născut L-a dat ca oricine crede în El să nu piară, ci să aibă viaţă veşnică” (Ioan 3,16).

Din pericopa apostolică de astăzi am învăţat că împlinirea formală a faptelor Legii nu aduce nimănui mântuirea, întrucât aceasta se realizează numai prin harul lui Dumnezeu şi prin credinţa în Iisus Hristos dovedită prin fapte bune. Să ne sporim în consecinţă credinţa şi să ne înmulţim faptele bune, pentru a ne găti în acest fel loc în împărăţia cea veşnică a lui Dumnezeu.

AMIN

Duminica a douăzeci şi doua după pogorârea Sfântului Duh

Din Epistola către galateni a Sfântului Apostol Pavel
(6,11-18)

„*Fraţilor, vedeţi cu ce litere mari v-am scris eu, cu mâna mea. Câţi vor să fie bineplăcuţi în trup, aceia vă silesc să vă tăiaţi împrejur, numai ca să nu fie ei prigoniţi pentru crucea lui Hristos. Fiindcă nici ei înşişi, cei care se taie împrejur, nu păzesc Legea, ci vor ca voi să vă tăiaţi împrejur, pentru ca să se laude ei în trupul vostru. Dar mie să nu-mi fie a mă lăuda decât numai în crucea Domnului nostru Iisus Hristos, prin care lumea este răstignită pentru mine şi eu pentru lume. Că în Hristos Iisus nici tăierea împrejur nu este ceva, nici netăierea împrejur, ci făptura cea nouă. Şi toţi cei ce vor umbla după dreptarul acesta, pace şi milă asupra lor şi asupra Israelului lui Dumnezeu! De acum înainte nimeni să nu-mi mai facă supărare, căci eu în trupul meu port semnele Domnului Iisus. Harul Domnului nostru Iisus Hristos să fie cu duhul vostru, fraţilor! Amin*”.

Această pericopă apostolică se citeşte şi în duminica dinaintea înălţării Sfintei Cruci.

Sfântul Pavel le scrie galatenilor: „*Fraţilor, vedeţi cu ce litere mari v-am scris eu, cu mâna mea*”.

Apostolul neamurilor obişnuia să îşi dicteze epistolele tahigrafilor, el scriind cu mâna lui doar salutările finale, precum: „Salutarea cu mâna mea, a lui Pavel. Acesta este semnul meu în orice scrisoare: aşa scriu” (II Tes. 3,17). Cuvintele scrise de Sfântul Pavel cu mâna proprie îi asigurau pe adresanţi că epistola respectivă îi aparţine, nefiind o apocrifă sau un fals.

Apostolul neamurilor scrie mai departe: „*Câţi vor să fie binevăzuţi în trup, aceia vă silesc să vă tăiaţi împrejur, numai ca să nu fie ei prigoniţi pentru crucea lui Hristos. Fiindcă nici ei înşişi, cei care se taie împrejur, nu păzesc Legea, ci vor ca voi să vă tăiaţi împrejur, pentru ca să se laude ei în trupul vostru*”.

Dumnezeu a încheiat în Vechiul Testament un legământ cu patriarhul Avraam, părintele poporului ales. Astfel, „când Avram era de nouăzeci şi nouă de ani, i S-a arătat Domnul şi i-a zis: «Eu sunt

Dumnezeul tău; mergi în căile mele şi fii desăvârşit; şi voi încheia legământul Meu între Mine şi tine şi te voi înmulţi foarte». Şi te voi face foarte roditor şi din tine voi face neamuri, şi regi se vor ridica din tine. Legământul Meu îl voi pune între Mine şi tine şi seminţia ta de după tine, întru tot neamul lor, legământ veşnic pentru ca Eu să fiu Dumnezeul tău şi al urmaşilor tăi de după tine. Iar tu să păzeşti legământul Meu, tu şi urmaşii tăi de după tine întru tot neamul lor. Şi iată legământul pe care voi îl veţi păzi între Mine şi tine şi urmaşii tăi de după tine întru tot neamul lor: toţi cei de parte bărbătească ai voştri vor fi tăiaţi împrejur. Să vă tăiaţi împrejur şi acesta va fi semnul legământului dintre Mine şi voi. În a opta zi de la naştere să fie tăiat împrejur tot pruncul de parte bărbătească întru tot neamul vostru; născut la voi în casă sau cumpărat cu bani de la orice străin care nu-i din seminţia voastră, cu tăiere împrejur va fi însemnat şi cel născut în casa ta şi cel cumpărat cu argintul tău; şi legământul Meu în carnea voastră va fi legământ veşnic. Iar cel netăiat împrejur, cel de parte bărbătească între voi care în ziua a opta nu va fi tăiat împrejur, sufletul acela se va stârpi din poporul său, pentru că Mi-a călcat legământul" (Fac. 17,1-2; 6-7 şi 9-14). Ţinând cont de strictețea Legii Vechiului Testament, toţi pruncii de parte bărbătească născuţi în sânul poporului ales erau circumcişi la opt zile după naştere. Nici Mântuitorul nu S-a sustras acestei prescripţii, motiv pentru care le-a şi spus evreilor: „Să nu socotiţi că am venit să stric Legea sau proorocii; n-am venit să stric, ci să împlinesc" (Matei 5,17).

În Biserica primului veac s-a iscat o neînţelegere în privinţa circumciziunii, pentru că unii creştini proveniţi dintre evrei, în special din gruparea religioasă a fariseilor, doreau să le impună păgânilor care îmbrăţişau creştinismul să respecte toate prescripţiile Legii Vechiului Testament, inclusiv cea legată de tăierea împrejur. Întrucât păgânii creştinaţi nu doreau să accepte acest lucru, iar discuţiile pe această temă nu duceau la nici un rezultat, în anul 50 a fost convocat la Ierusalim un Sinod Apostolic. La acesta au luat parte Sfinţii Apostoli, Iacob, episcopul Cetăţii Sfinte, şi preoţii de aici, iar din partea Bisericii din Antiohia, unde exista în acel moment cea mai mare comunitate creştină de păgâni convertiţi, au fost delegaţi Sfântul

Apostol Pavel şi Barnaba. Hotărârea Sinodului a fost aceea de a nu se pune asupra creştinilor proveniţi dintre păgâni „nici o altă povară în plus în afara celor ce sunt de neapărată trebuinţă” (Fapte 15,28), pretenţia evreilor creştinaţi fiind pe bună dreptate respinsă. Cu toate acestea, unii dintre evreii convertiţi la creştinism nu respectau hotărârile Sinodului Apostolic, creând tulburare în sânul comunităţii creştine din Galatia. Acest fapt l-a determinat pe Sfântul Apostol Pavel să le scrie galatenilor că cei ce îi silesc pe păgânii care îmbrăţişează învăţătura creştină să se taie împrejur fac aceasta pentru ca în cazul declanşării unei persecuţii anticreştine să poată pretinde că i-au convertit pe păgâni la iudaism, iar nu la creştinism, încercând să scape în acest fel de consecinţele unei eventuale prigoane. Apostolul neamurilor mărturiseşte că în realitate nici evreii nu păzesc Legea, însă le cer păgânilor creştinaţi să se taie împrejur şi să împlinească prescripţiile Legii Vechi, pentru a se lăuda cu acest lucru. În timpul activităţii Sale publice, Mântuitorul le vorbise evreilor despre cărturarii şi fariseii care aveau o astfel de atitudine, când le-a zis: „După faptele lor să nu faceţi, că ei spun, dar nu împlinesc. Că leagă sarcini grele şi cu anevoie de purtat şi le pun pe umerii oamenilor, dar ei nici cu degetul nu vor să le mişte” (Matei 23,3-4).

Sfântul Pavel continuă: „*Dar mie să nu-mi fie a mă lăuda decât numai în crucea Domnului nostru Iisus Hristos, prin care lumea este răstignită pentru mine şi eu pentru lume*”.

Spre deosebire de evreii încreştinaţi, care nu voiau să sufere vreo prigoană pentru că Îl propovăduiau păgânilor pe Hristos Cel răstignit şi înviat, Apostolul neamurilor chiar vrea să se laude numai în crucea Domnului Hristos, nefiindu-i teamă de încercări şi moarte, după cum le-a scris filipenilor: „Pentru mine a trăi este Hristos şi a muri este câştig” (Filip. 1,21). Datorită faptului că Mântuitorul a suferit cruce şi moarte pentru a-l elibera pe om din robia diavolului şi a păcatului, Sfântul Pavel afirmă că lumea este răstignită pentru el şi el pentru lume, înţelegând prin aceasta că el s-a declarat deja mort faţă de lumea aceasta trecătoare, nefiind interesat de ea, căci aşa cum a spus Sfântul Ioan Teologul: „Lumea trece şi pofta ei, dar cel ce face voia lui Dumnezeu rămâne în veac” (I Ioan 2,17).

Apostolul neamurilor scrie în continuare „*că în Hristos Iisus nici tăierea împrejur nu este ceva, nici netăierea împrejur, ci făptura cea nouă. Şi toţi cei ce vor umbla după dreptarul acesta, pace şi milă asupra lor şi asupra Israelului lui Dumnezeu!*”.

De vreme ce unii evrei convertiţi la creştinism ţineau atât de mult la circumciziune, încât doreau să o impună şi păgânilor care îmbrăţişau învăţătura creştină, Sfântul Pavel le spune că pentru a vieţui în Hristos, nu tăierea împrejur este importantă, nici lipsa acesteia, ci modul vieţuirii, care denotă că persoana respectivă este făptură nouă în Hristos, pentru că „tăierea împrejur nu este nimic; şi netăierea împrejur nu este nimic, ci paza poruncilor lui Dumnezeu. Căci tăierea împrejur foloseşte numai dacă păzeşti Legea; dar dacă eşti călcător de Lege, tăierea ta împrejur a devenit netăiere împrejur. Prin urmare, dacă cel netăiat împrejur păzeşte poruncile Legii, oare netăierea lui împrejur nu va fi socotită ca tăiere împrejur?” (I Cor. 7,19 şi Rom. 2,25-26). Cei ce vor deveni făpturi noi prin împlinirea poruncilor Mântuitorului, pentru că „dacă cineva este întru Hristos, el este făptură nouă” (II Cor. 5,17), vor avea parte de pace şi milă de la Dumnezeu, asemenea celorlalţi fii ai Bisericii, cu care împreună formează poporul ales al Noului Testament.

Sfântul Apostol Pavel scrie mai departe: „*De acum înainte nimeni să nu-mi mai facă supărare, căci eu în trupul meu port semnele Domnului Iisus*”.

În dorinţa de a încheia odată pentru totdeauna tulburările iscate de iudaizanţi în sânul comunităţii creştine din Galatia, Apostolul neamurilor îi roagă pe cititorii epistolei să nu-i mai producă supărare sau suferinţă sufletească, întrucât îi sunt suficiente rănile primite în trupul lui pentru faptul că Îl vesteşte pe Hristos în lume. Încercările prin care au trecut Sfinţii Apostoli şi primii misionari creştini pentru a răspândi în lume cuvântul lui Dumnezeu sunt greu de imaginat, însă pentru a cunoaşte măcar o parte din necazurile suferite de Apostolul neamurilor, este bine să citim ce le-a scris el însuşi corintenilor în acest sens: „De cinci ori am primit de la iudei patruzeci de lovituri de bici fără una; de trei ori am fost bătut cu vergi; o dată am fost bătut cu pietre; de trei ori s-a sfărâmat corabia cu mine; o noapte şi o zi am

petrecut în largul mării; în călătorii, adeseori, am trecut prin primejdii de la râuri, primejdii de la tâlhari, primejdii de la neamul meu, primejdii de la păgâni; primejdii în cetăţi, primejdii în pustiu, primejdii pe mare, primejdii între fraţii cei mincinoşi; în osteneală şi în trudă, adeseori în privegheri, în foame şi în sete, de multe ori în posturi, în frig şi în lipsă de haine" (II Cor. 11,24-27).

În încheiere, Sfântul Pavel le scrie galatenilor: „*Harul Domnului nostru Iisus Hristos să fie cu duhul vostru, fraţilor! Amin*".

Binecuvântarea Apostolului neamurilor, în formă identică sau foarte puţin schimbată, apare la finalul tuturor epistolelor sale.

Din pericopa apostolică citită astăzi la Sfânta Liturghie am învăţat că tăierea împrejur şi celelalte prescripţii ale Legii Vechiului Testament nu sunt obligatorii pentru păgânii care îmbrăţişează învăţătura creştină, ci important pentru toţi creştinii este modul vieţuirii, prin care persoana respectivă poate dovedi că este făptură nouă în Hristos. Asemenea Sfântului Apostol Pavel să încercăm şi noi să fim cât mai puţin interesaţi de lumea aceasta, preocupându-ne mai mult de suflet şi de viaţa spirituală, pentru că numai aşa vom putea ajunge în împărăţia lui Dumnezeu.

AMIN

Duminica a douăzeci şi treia după pogorârea Sfântului Duh

Din Epistola către efeseni a Sfântului Apostol Pavel

(2,4-10)

„*Fraţilor, Dumnezeu bogat fiind în milă, pentru multa Sa iubire cu care ne-a iubit pe noi, cei ce eram morţi prin greşelile noastre, ne-a făcut vii împreună cu Hristos - prin har sunteţi mântuiţi! - Şi împreună cu El ne-a sculat şi ne-a făcut să şedem întru cele cereşti întru Hristos Iisus, pentru ca în veacurile viitoare să arate covârşitoarea bogăţie a harului Său, prin bunătatea Sa faţă de noi întru Hristos Iisus. Căci în har sunteţi mântuiţi, prin credinţă, iar aceasta nu este de la voi: este darul lui Dumnezeu; nu din fapte, pentru ca nimeni să nu se laude. Fiindcă a Lui făptură suntem, zidiţi în Hristos Iisus spre fapte bune, pe care Dumnezeu mai dinainte le-a gătit, pentru ca noi să umblăm întru ele*”.

Efesul era o cetate situată pe coasta de vest a părţii asiatice a Turciei din zilele noastre, la vărsarea fluviului Caystros în Marea Egee, în perioada apostolică fiind cel mai important oraş din provincia romană Asia. Datorită acestui fapt Efesul a devenit una dintre principalele ţinte misionare ale Sfântului Pavel. În anul 53, spre sfârşitul celei de a doua călătorii misionare, acesta s-a oprit temporar aici, tatonând mai mult terenul, în vederea unui plan pentru viitorul apropiat. În cea de-a treia călătorie misionară Apostolul neamurilor s-a aşezat în Efes timp de aproape trei ani (între 53 şi 56), înfiinţând o comunitate creştină foarte puternică, după care l-a trimis aici ca episcop pe Timotei, unul dintre ucenicii săi.

Epistola către efeseni a fost scrisă de Sfântul Pavel în timpul captivităţii romane, în jurul anului 63.

Apostolul neamurilor le scrie efesenilor: „*Fraţilor, Dumnezeu bogat fiind în milă, pentru multa Sa iubire cu care ne-a iubit pe noi, cei ce eram morţi prin greşelile noastre, ne-a făcut vii împreună cu Hristos - prin har sunteţi mântuiţi!*”.

Dumnezeu este bogat în milă, după cum a scris şi psalmistul: „Lăudaţi pe Domnul că este bun, că în veac este mila Lui” (Ps. 105,1). În urma păcatului strămoşesc săvârşit de protopărinţii Adam şi Eva în

rai, dar moştenit de toţi oamenii, căci „precum printr-un om a intrat păcatul în lume şi prin păcat moartea, tot aşa moartea a trecut la toţi oamenii, prin aceea că toţi au păcătuit în el” (Rom. 5,12), dar şi a păcatelor personale, oamenii erau morţi din punct de vedere spiritual, fiind ţinuţi în robia păcatului şi a morţii, fără putinţa de a se elibera singuri. În această situaţie, din milă şi iubire faţă de oameni, Dumnezeu a trimis în lume pe Fiul Său, Care Şi-a asumat firea omenească prin întruparea din pântecele Sfintei Fecioare Maria. Prin viaţa Sa de ascultare faţă de Dumnezeu Tatăl, moartea cu trupul pe cruce, învierea din morţi, înălţarea cu trupul la cer şi şederea de-a dreapta lui Dumnezeu Tatăl, Iisus Hristos ne-a răscumpărat din robia păcatului şi a morţii şi ne-a împăcat cu Dumnezeu, deschizându-ne porţile împărăţiei cerurilor şi realizând mântuirea obiectivă. Sfântul Pavel scrie în acest sens „că omul nostru cel vechi a fost răstignit împreună cu Hristos, aşa încât trupul păcatului să fie nimicit, pentru ca noi să nu mai fim înrobiţi păcatului; căci Cel ce a murit este eliberat de păcat. Iar dacă am murit împreună cu Hristos, credem că vom şi via împreună cu El, ştiind că Hristos, odată înviat din morţi, nu mai moare, căci moartea nu mai are stăpânire asupra Lui. Fiindcă cel ce a murit, i-a murit păcatului o dată pentru totdeauna, iar cel ce trăieşte, lui Dumnezeu Îi trăieşte. Aşa şi voi, socotiţi-vă că sunteţi morţi păcatului, dar vii lui Dumnezeu în Hristos Iisus, Domnul nostru. Dar acum, eliberaţi fiind de păcat şi robi făcându-vă lui Dumnezeu, aveţi roada voastră spre sfinţire, iar sfârşitul, viaţa veşnică. Pentru că plata păcatului este moartea, dar harul lui Dumnezeu este viaţa veşnică în Hristos Iisus, Domnul nostru” (Rom. 6,6-11 şi 22-23). Deci prin lucrarea mântuitoare a Fiului lui Dumnezeu în lume şi prin dobândirea harului dumnezeiesc, căci aşa cum a afirmat Sfântul Ioan Botezătorul: „Harul şi adevărul au venit prin Iisus Hristos” (Ioan 1,17), toţi oamenii din lume sunt mântuiţi din punct de vedere obiectiv, adică eliberaţi din robia păcatului şi a morţii şi împăcaţi cu Dumnezeu.

Apostolul neamurilor continuă: „*Şi împreună cu El ne-a sculat şi ne-a făcut să şedem întru cele cereşti întru Hristos Iisus, pentru ca în veacurile viitoare să arate covârşitoarea bogăţie a harului Său, prin bunătatea Sa faţă de noi întru Hristos Iisus*”.

Când trupul Domnului Hristos a murit pe cruce, sufletul Lui a coborât la iad, i-a zdrobit porţile şi a scos de acolo sufletele drepţilor Vechiului Testament, cu care a urcat în împărăţia cerurilor. Prin coborârea la iad Mântuitorul a stricat stăpânirea morţii şi a diavolului pentru totdeauna, căci sufletele oamenilor care nu sunt încărcate de păcate nu se mai duc acolo după moarte, iar prin intrarea Domnului Hristos cu sufletele drepţilor în rai, acesta a fost deschis pentru toţi cei care vor să ajungă acolo şi, ajutaţi de harul lui Dumnezeu, săvârşesc fapte vrednice pentru aceasta, arătându-ne astfel marea iubire şi bunătate a lui Dumnezeu faţă de noi, de care se bucură toţi oamenii de la învierea Mântuitorului până la a doua Sa venire în lume.

Sfântul Pavel scrie în continuare: „*Căci în har sunteţi mântuiţi, prin credinţă, iar aceasta nu este de la voi: este darul lui Dumnezeu; nu din fapte, pentru ca nimeni să nu se laude*”.

Răscumpărarea sau mântuirea obiectivă realizată de Domnul Hristos pentru toţi oamenii nu s-a făcut pentru că noi am fi meritat-o prin faptele noastre, căci aşa cum a afirmat Apostolul neamurilor: „Dumnezeu Şi-a arătat iubirea faţă de noi prin aceea că Hristos a murit pentru noi pe când noi eram încă păcătoşi, căci El ne-a mântuit şi ne-a chemat cu chemare sfântă, nu după faptele noastre, ci potrivit planului Său şi harului dat nouă în Hristos Iisus” (Rom. 5,8 şi II Tim. 1,9), deci mântuirea este darul lui Dumnezeu. Pentru ca oamenii să se bucure de roadele mântuirii obiective realizate de Domnul Hristos, au nevoie de harul lui Dumnezeu, pe care îl primesc prin credinţă. De asemenea, chiar dacă un om crede în Domnul Hristos şi săvârşeşte foarte multe fapte bune, încât ajunge să se mântuiască, să fie convins că nu are cu ce se lăuda, pentru că nu datorită faptelor sale a dobândit mântuirea, ci Dumnezeu, apreciind cu iubire eforturile depuse de acesta, îi oferă mântuirea ca pe un dar de sus, pentru că indiferent de câte fapte bune ar face un om în viaţă, acestea nu îi sunt suficiente pentru a se mântui. Acest lucru îl constatăm în discuţia purtată de Mântuitorul cu Sfinţii Apostoli, care L-au întrebat: „Cine poate să se mântuiască? Iar Iisus, privind la ei, le-a zis: «Aceasta este cu neputinţă la oameni, dar la Dumnezeu toate sunt cu putinţă»” (Matei 19,25-26).

Foarte important de menţionat este faptul că mântuirea nu este o problemă calculată de Dumnezeu cu precizie matematică, în sensul că faptele bune şi cele rele săvârşite de un om pe parcursul întregii vieţi vor fi puse de Dumnezeu Judecătorul în talgerele unei balanţe pentru a vedea care cântăresc mai mult, iar în funcţie de cum înclină balanţa, persoana respectivă va fi trimisă în rai sau în iad, ori că din totalul faptelor bune săvârşite de un om în decursul vieții pământești se scade suma faptelor rele, iar în urma rezultatului calculat cu precizie maximă persoana respectivă primeşte răsplată sau pedeapsă veşnică. Atunci când Dumnezeu îi va judeca pe oameni pentru gândurile, cuvintele şi faptele lor va aprecia capacitatea lor fizică şi mentală, cât au cunoscut şi împlinit din poruncile Lui, poziţia pe care au ocupat-o în Biserică sau în societate, dacă au făcut vreo făgăduinţă lui Dumnezeu şi au ţinut-o sau nu, condiţiile în care au vieţuit în lume, pocăinţa pentru propriile păcate, consecinţele faptelor lor, rugăciunile Bisericii şi pomenile celor din viaţă pentru cei răposaţi, etc., încât pentru aproximativ aceleaşi fapte bune sau rele săvârşite în condiţii deosebite sentinţa lui Dumnezeu poate să fie complet diferită de la un om la altul. Judecarea oamenilor de către Dumnezeu va fi făcută cu obiectivitate absolută, însă după cum numai El o ştie.

Apostolul neamurilor încheie: „*Fiindcă a Lui făptură suntem, zidiţi în Hristos Iisus spre fapte bune, pe care Dumnezeu mai dinainte le-a gătit, pentru ca noi să umblăm întru ele*”.

Fiind creat de Dumnezeu, omul este făptura Lui, însă pentru că Domnul Hristos l-a răscumpărat din robia păcatului şi a morţii şi l-a împăcat cu Dumnezeu, el a devenit făptură nouă, după cum a afirmat Sfântul Pavel: „Dacă este cineva în Hristos, el este făptură nouă: cele vechi au trecut, iată că toate au devenit noi” (II Cor. 5,17). Cu toate că omul a fost mântuit obiectiv de Domnul Hristos, pentru a-şi lucra mântuirea proprie sau subiectivă el este dator să săvârşească fapte bune, pe care Dumnezeu ni le-a gătit mai dinainte, pentru ca noi să le împlinim, după cum mărturiseşte Apostolul neamurilor: „Harul lui Dumnezeu li s-a arătat, mântuitor, tuturor oamenilor, învăţându-ne să lepădăm fărădelegea şi poftele lumeşti şi, în veacul de acum să trăim cu stăpânire de sine, cu dreptate şi cucernicie, aşteptând fericita

nădejde şi arătarea slavei marelui Dumnezeu şi Mântuitorului nostru Hristos Iisus, Cel ce pe Sine S-a dat pentru noi ca să ne răscumpere din toată fărădelegea şi să-Şi curăţească Lui popor ales, râvnitor de fapte bune" (Tit 2,11-14).

Din pericopa apostolică citită astăzi la Sfânta Liturghie am învăţat că în urma păcatului strămoşesc şi a păcatelor personale oamenii erau ţinuţi în robia păcatului, fără putinţa de a se elibera singuri. În această situaţie, din iubire faţă de oameni, Dumnezeu a trimis în lume pe Fiul Său, Care ne-a mântuit obiectiv. Răscumpărarea nu s-a făcut pentru că noi am fi meritat-o prin faptele noastre, ci ea este darul lui Dumnezeu făcut nouă. Pentru ca oamenii să se bucure de roadele mântuirii obiective au nevoie de harul lui Dumnezeu, pe care îl primesc prin credinţă. Fiind creat de Dumnezeu, omul este făptura Lui, însă pentru că Domnul Hristos l-a răscumpărat din robia păcatului şi l-a împăcat cu Dumnezeu, el a devenit făptură nouă. Cu toate că omul a fost mântuit obiectiv de Domnul Hristos, pentru a-şi lucra mântuirea proprie el este dator să săvârşească fapte bune. Chiar dacă un om împlineşte foarte multe fapte bune, încât ajunge să se mântuiască, să fie convins că aceasta nu se datorează eforturilor depuse de el, ci lui Dumnezeu, Care apreciind cu iubire faptele lui, îi oferă mântuirea ca pe un dar de sus, pentru că indiferent de câte fapte bune ar face un om în viaţă, acestea nu îi sunt suficiente pentru a se mântui. Cunoscând acestea, să ne ferim de păcat şi să săvârşim cât mai multe fapte bune, rugându-L pe Dumnezeu să suplinească prin harul Lui lipsa noastră şi să ne accepte aşa cum suntem în împărăţia cerurilor, alături de Maica Domnului şi de sfinţi.

AMIN

Duminica a douăzeci şi patra după pogorârea Sfântului Duh

Din Epistola către efeseni a Sfântului Apostol Pavel (2,14-22)

„*Fraţilor, Hristos este pacea noastră, El, Care în trupul Său a făcut din cele două lumi una, adică a surpat peretele cel din mijloc al despărţiturii - ura -, desfiinţând legea poruncilor în opreliştile ei, pentru ca să-i clădească întru Sine pe cei doi într-un singur om nou, făcând pace, şi prin cruce, omorând în ea ura, să-i împace cu Dumnezeu pe amândoi, uniţi într-un singur trup. Şi, venind, a binevestit pace, vouă celor de departe şi pace celor de aproape; că prin El şi unii şi alţii într-un singur Duh avem calea deschisă spre Tatăl. Prin urmare, voi nu mai sunteţi străini, şi locuitori vremelnici, ci sunteţi împreună cetăţeni cu sfinţii şi casnici ai lui Dumnezeu, zidiţi pe temelia Apostolilor şi a proorocilor, piatra cea din capul unghiului fiind însuşi Iisus Hristos, întru Care toată zidirea, bine încheiată laolaltă, creşte spre a fi locaş sfânt întru Domnul; întru El sunteţi şi voi zidiţi împreună, spre a fi locaş al lui Dumnezeu întru Duhul*”.

Sfântul Pavel le scrie efesenilor: „*Fraţilor, Hristos este pacea noastră, El, Care în trupul Său a făcut din cele două lumi una, adică a surpat peretele cel din mijloc al despărţiturii - ura -, desfiinţând legea poruncilor în opreliştile ei, pentru ca să-i clădească întru Sine pe cei doi într-un singur om nou, făcând pace, şi prin cruce, omorând în ea ura, să-i împace cu Dumnezeu pe amândoi, uniţi într-un singur trup*”.

Faptul că Domnul Hristos va fi pacea oamenilor a fost profeţit încă din Vechiul Testament. Astfel proorocii Isaia şi Zaharia au scris: „Prunc ni S-a născut, un Fiu ni s-a dat, a Cărui stăpânire Şi-o poartă pe umăr; şi numele Lui se cheamă: «Înger de mare sfat», «Sfetnic minunat», «Dumnezeu tare, biruitor», «Domn al păcii», «Părinte al veacului ce va să fie». Mare va fi stăpânirea Lui şi pacea Lui nu va avea hotar. El va nimici carele din Efraim, caii din Ierusalim şi arcul de război îl va frânge. El va vesti pacea popoarelor şi împărăţia Lui se va întinde de la o mare până la cealaltă mare şi de la Eufrat până la marginile pământului” (Isaia 9,5-6 şi Zaharia 9,10). Întrucât în Vechiul Testament fiii lui Israel erau poporul ales al lui Dumnezeu, iar

toate celelalte neamuri erau păgâne şi idolatre, necunoscând pe adevăratul Dumnezeu, între evrei şi păgâni exista o ură foarte mare. Prin moartea cu trupul pe cruce, Domnul Hristos i-a împăcat pe toţi oamenii cu Dumnezeu, dar şi între ei, pentru că desfiinţând opreliştea Legii Vechi, care le interzicea evreilor să se amestece cu păgânii, pentru a nu cădea în idolatrie, a surpat ura dintre ei, căci în Biserică, trupul tainic al lui Hristos, există creştini proveniţi atât dintre iudei, cât şi dintre păgâni, „pentru că noi toţi într-un Duh ne-am botezat, ca să fim un singur trup, fie iudei, fie elini, fie robi, fie liberi, şi toţi la un Duh ne-am adăpat" (I Cor. 12,13). Sfântul Pavel le scrie în acest sens galatenilor: „Toţi sunteţi fii ai lui Dumnezeu prin credinţa în Hristos Iisus. Căci câţi în Hristos v-aţi botezat, în Hristos v-aţi îmbrăcat. Nu mai este iudeu, nici elin; nu mai este rob, nici liber; nu mai este parte bărbătească şi parte femeiască, pentru că voi toţi una sunteţi în Hristos Iisus" (Gal. 3,26-28). De asemenea toţi creştinii sunt oameni noi, pentru că „dacă este cineva în Hristos, el este făptură nouă: cele vechi au trecut, iată că toate au devenit noi" (II Cor. 5,17). Cei ce au îmbrăţişat învăţătura creştină au datoria de a se lepăda de omul cel vechi, ţinând cont de îndemnul Apostolului neamurilor: „Să vă dezbrăcaţi de vieţuirea voastră de mai înainte, de omul cel vechi, care se strică prin poftele amăgitoare, să vă înnoiţi în duhul minţii voastre, şi să vă îmbrăcaţi în omul cel nou, cel zidit după Dumnezeu în dreptatea şi sfinţenia adevărului. Pentru aceea, lepădând minciuna, grăiţi adevărul fiecare cu aproapele său, căci unul altuia ne suntem mădulare. Mâniaţi-vă, dar nu păcătuiţi; să nu apună soarele peste mânia voastră, nici să-i daţi diavolului prilej. Cel ce a furat să nu mai fure, ci mai degrabă să se ostenească lucrând cinstit cu mâinile sale, ca să aibă să dea celui ce are nevoie. Nici un cuvânt rău să nu iasă din gura voastră, ci numai cel care este bun spre zidirea cea de trebuinţă, pentru ca el să dea har celor ce-l aud. Să nu întristaţi Duhul cel Sfânt al lui Dumnezeu, întru Care aţi fost pecetluiţi pentru ziua răscumpărării. Să piară de la voi toată amărăciunea, întărâtarea, mânia, strigarea şi blasfemia, împreună cu toată răutatea. Ci fiţi buni între voi, milostivi, iertându-vă unul altuia, aşa cum şi Dumnezeu v-a iertat vouă în Hristos" (Efes. 4,22-32).

Sfântul Pavel scrie în continuare: „*Şi, venind, Hristos a binevestit pace, vouă celor de departe şi pace celor de aproape; că prin El şi unii şi alţii într-un singur Duh avem calea deschisă spre Tatăl. Prin urmare, voi nu mai sunteţi străini, şi locuitori vremelnici, ci sunteţi împreună cetăţeni cu sfinţii şi casnici ai lui Dumnezeu, zidiţi pe temelia Apostolilor şi a proorocilor, piatra cea din capul unghiului fiind însuşi Iisus Hristos, întru Care toată zidirea, bine încheiată laolaltă, creşte spre a fi locaş sfânt întru Domnul; întru El sunteţi şi voi zidiţi împreună, spre a fi locaş al lui Dumnezeu întru Duhul*”.

Proorocul Isaia a spus în Vechiul Testament: „Pace peste pace celor de departe şi celor de aproape! Şi a zis Domnul: Eu îi voi tămădui” (Isaia 57,19). Aceste cuvinte au fost împlinite de Domnul Hristos, Care a făcut pace între evrei, care erau aproape de Dumnezeu, şi păgâni, care erau departe de El, pentru că aşa cum a afirmat Sfântul Pavel: „Păgânii sunt împreună moştenitori cu iudeii şi mădulare ale aceluiaşi trup şi împreună-părtaşi ai făgăduinţei în Hristos Iisus, prin Evanghelie” (Efes. 3,6), căci prin Mântuitorul toţi oamenii au calea deschisă spre Dumnezeu Tatăl, după cum Domnul Hristos Însuşi a mărturisit despre Sine: „Eu sunt Calea, Adevărul şi Viaţa. Nimeni nu vine la Tatăl decât prin Mine” (Ioan 14,6), însă pentru a înainta pe această cale toţi au de asemenea nevoie de ajutorul Duhului Sfânt. Aşadar, creştinii proveniţi dintre păgâni nu trebuie să se socotească nişte străini sau locuitori vremelnici ai Bisericii lui Hristos, ci împreună cetăţeni cu sfinţii şi casnici ai lui Dumnezeu, şi ei fiind zidiţi pe temelia Apostolilor şi a proorocilor, asemenea iudeilor, piatra cea din capul unghiului sau temelia Bisericii fiind Însuşi Domnul nostru Iisus Hristos. Mântuitorul a fost numit încă din Vechiul Testament „Piatra cea din capul unghiului”. Astfel psalmistul David scrie că „Piatra pe care au nesocotit-o ziditorii, aceasta a ajuns în capul unghiului. De la Domnul s-a făcut aceasta şi minunată este în ochii noştri” (Ps. 117,22-23). Proorocul Isaia scrie şi el: „Aşa zice Domnul: «Iată, Eu voi pune în temeliile Sionului o Piatră de mare preţ, anume aleasă, o Piatră pentru capul unghiului, o Piatră nestemată pentru temeliile lui, şi cel ce va crede în Ea nu se va ruşina!” (Isaia 28,16). În Noul Testament Sfântul Apostol Petru le spune evreilor: „Hristos este

Piatra cea neluată în seamă de către voi, ziditorii, care a ajuns în capul unghiului; şi întru nimeni altul nu este mântuirea, căci sub cer nu este dat între oameni nici un alt nume întru care noi trebuie să ne mântuim" (Fapte 4,11-12). „Apropiaţi-vă de El, Piatra cea vie, într-adevăr neluată în seamă de oameni, dar aleasă la Dumnezeu şi preţioasă; şi voi înşivă, ca nişte pietre vii zidiţi-vă drept casă duhovnicească, preoţie sfântă, ca să aduceţi jertfe duhovniceşti plăcute lui Dumnezeu prin Iisus Hristos" (I Petru 2,4-5).

Avându-L ca temelie a Bisericii pe Domnul Hristos, în Acesta creşte bine încheiată laolaltă toată zidirea trupului Său tainic, adică toţi creştinii, pentru că „din El întregul trup, bine alcătuit şi bine încheiat prin toate legăturile care îi dau tărie, îşi face creşterea, potrivit lucrării măsurate fiecăruia din mădulare" (Efes. 4,16), spre a fi locaş sfânt în Domnul, după cum le-a scris Apostolul neamurilor corintenilor, şi prin ei tuturor creştinilor: „Nu ştiţi oare că voi sunteţi templul lui Dumnezeu şi că Duhul lui Dumnezeu locuieşte în voi?" (I Cor. 3,16). În calitate de membri ai Bisericii şi cititorii epistolei Sfântului Pavel sunt împreună zidiţi în trupul tainic al lui Hristos, pentru a deveni locaş al lui Dumnezeu în Duhul Sfânt.

Din pericopa apostolică citită astăzi la Sfânta Liturghie am învăţat că prin moartea cu trupul pe cruce Domnul Hristos i-a împăcat pe toţi oamenii cu Dumnezeu, dar şi între ei, surpând ura dintre evrei şi păgâni, pentru că în Biserică, trupul tainic al lui Hristos, există creştini proveniţi atât dintre iudei, cât şi dintre păgâni, iar prin Mântuitorul toţi oamenii au calea deschisă spre Dumnezeu Tatăl, însă pentru a înainta pe această cale au nevoie de ajutorul Duhului Sfânt. Avându-L ca temelie a Bisericii pe Domnul Hristos, în Acesta cresc împreună toţi creştinii, spre a fi locaş sfânt în Domnul. Cunoscând lucrurile minunate pe care le-a săvârşit Domnul Hristos pentru noi, în calitate de membri ai Bisericii suntem datori să-I împlinim poruncile, ferindu-ne de păcat şi săvârşind cât mai multe fapte bune, pentru că numai aşa vom trăi în armonie unii cu alţii pe pământ şi vom putea ajunge să creştem cu toţii din punct de vedere duhovnicesc şi să dobândim locuri în împărăţia lui Dumnezeu.

AMIN

Duminica a douăzeci şi cincea după pogorârea Sfântului Duh

Din Epistola către efeseni a Sfântului Apostol Pavel

(4,1-7)

„*Fraţilor, eu cel întemniţat pentru Domnul, din suflet vă rog să umblaţi cu vrednicie, potrivit chemării cu care aţi fost chemaţi, cu toată smerenia şi blândeţea, cu îndelungă-răbdare, întru iubire îngăduindu-vă unii pe alţii, străduindu-vă să păstraţi unitatea Duhului întru legătura păcii. Este un trup şi un Duh, aşa cum aţi şi fost chemaţi la o singură nădejde a chemării voastre; un singur Domn, o singură credinţă, un singur botez, un singur Dumnezeu şi Tată al tuturor, Care este peste toţi şi prin toţi şi întru toţi. Dar fiecăruia dintre noi i s-a dat harul după măsura darului lui Hristos*”.

Apostolul neamurilor le scrie efesenilor: „*Fraţilor, eu cel întemniţat pentru Domnul, din suflet vă rog să umblaţi cu vrednicie, potrivit chemării cu care aţi fost chemaţi, cu toată smerenia şi blândeţea, cu îndelungă-răbdare, întru iubire îngăduindu-vă unii pe alţii, străduindu-vă să păstraţi unitatea Duhului întru legătura păcii*”.

Sfântul Pavel a fost întemniţat de mai multe ori. Astfel în Filipi a fost închis o noapte, împreună cu Sila, dar cei doi au fost eliberaţi în mod minunat de Dumnezeu, după care l-au botezat pe temnicerul care-i păzea, împreună cu toţi din casa lui (Fapte 16,23-34). Apostolul neamurilor a fost întemniţat timp doi ani în pretoriul lui Irod din Cezareea Palestinei (59-60), fără a fi măcar judecat, pentru că procuratorul Felix „trimitea des după el şi stătea de vorbă cu el, nădăjduind că Pavel îi va da bani ca să-l elibereze” (Fapte 24,26). Între anii 61-63 Apostolul a fost captiv la Roma. Întrucât acesta nu a petrecut cei aproape doi ani într-o temniţă, pentru că „i s-a îngăduit să locuiască aparte, cu ostaşul care îl păzea” (Fapte 28,16), el a propovăduit neîngrădit cuvântul lui Dumnezeu în toată perioada petrecută în capitala Imperiului Roman. Acest fapt le-a dat curaj şi celorlalţi misionari creştini, căci în epistola către filipeni, scrisă în decursul acestei captivităţi, Sfântul Pavel mărturiseşte: „Vreau să ştiţi, fraţilor, că cele petrecute cu mine s-au întors mai degrabă spre sporirea Evangheliei, că lanţurile mele pe care le port pentru Hristos

au ajuns cunoscute întregului pretoriu şi tuturor celorlalţi; şi cei mai mulţi dintre fraţi, având încredinţare în Domnul prin lanţurile mele, cu mult mai mult îndrăznesc să grăiască fără teamă cuvântul lui Dumnezeu" (Filip. 1,12-14). Apostolul neamurilor a avut parte de încă o captivitate romană, la sfârşitul căreia, în anul 67, a fost condamnat la moarte prin tăierea capului cu sabia.

Epistola către efeseni a fost scrisă de Sfântul Pavel în timpul primei captivităţi romane, în jurul anului 63.

Apostolul neamurilor îi roagă pe creştinii din Efes să săvârşească fapte vrednice de chemarea lor, după cum a scris şi în alte epistole: „Să vă purtaţi în chip vrednic de Evanghelia lui Hristos, pentru ca, fie venind eu şi văzându-vă, fie nefiind de faţă, să aud despre voi că staţi cu tărie într-un singur duh, nevoindu-vă împreună într-un singur suflet pentru credinţa Evangheliei" (Filip. 1,27). „Să umblaţi cu vrednicie înaintea Domnului, pentru ca întru toate să-I fiţi plăcuţi, aducând roadă în toată lucrarea cea bună şi sporind în cunoaşterea lui Dumnezeu" (Colos. 1,10). „După cum ştiţi, ca un părinte pe copiii săi, pe fiecare dintre voi v-am îndemnat şi v-am rugat cu stăruinţă să umblaţi în chip vrednic de Dumnezeu Care vă cheamă în împărăţia şi în slava Sa" (I Tes. 2,11-12). Sfântul Pavel le scrie efesenilor să fie smeriţi, pentru că aşa cum a afirmat Domnul Hristos: „Oricine se înalţă pe sine se va smeri, iar cel ce se smereşte pe sine se va înălţa" (Luca 18,14), iar Sfântul Iacob a spus şi el: „Dumnezeu celor mândri le stă împotrivă, iar celor smeriţi le dă har" (Iacob 4,6). Apostolul neamurilor le recomandă efesenilor să fie blânzi, pentru că Mântuitorul a spus: „Fericiţi cei blânzi, că aceia vor moşteni pământul" (Matei 5,5). Sfântul Pavel le scrie cititorilor epistolei să fie îndelung-răbdători, căci prin aceasta se vădeşte prezenţa Sfântului Duh într-un om (Gal. 5,22) şi să aibă iubire unii faţă de alţii, după cum le-a spus şi Domnul Hristos Sfinţilor Apostoli: „Întru aceasta vor cunoaşte toţi că sunteţi ucenicii Mei, dacă veţi avea iubire unii faţă de alţii" (Ioan 13,35). De asemenea, Sfântul Pavel le mai scrie efesenilor să se străduiască să trăiască în pace, căci prin aceasta se păstrează unitatea Duhului Sfânt între oameni. La sfârşitul activităţii Sale publice, Mântuitorul S-a rugat lui Dumnezeu Tatăl pentru Sfinţii

Apostoli: „Eu nu mai sunt în lume, dar ei sunt în lume şi Eu vin la Tine. Părinte Sfinte, întru numele Tău păzeşte-i pe cei pe care Mi i-ai dat, ca ei să fie una, aşa cum suntem Noi. Când eram cu ei în lume, Eu întru numele Tău îi păzeam pe cei pe care Mi i-ai dat; şi i-am păzit şi nici unul dintre ei n-a pierit, decât fiul pierzării, ca să se împlinească Scriptura" (Ioan 17,11-12). Domnul Hristos le-a adresat de multe ori Sfinţilor Apostoli salutul „Pace vouă!" (Luca 24,36; Ioan 20,19; 20,21; 20,26) şi le-a zis: „Pace vă las vouă, pacea Mea v-o dau vouă, nu precum v-o dă lumea v-o dau Eu" (Ioan 14,27), iar în predica de pe munte a afirmat: „Fericiţi făcătorii de pace, că aceia fiii lui Dumnezeu se vor chema" (Matei 5,9). De asemenea, între roadele Duhului Sfânt enumerate de Apostolul neamurilor este amintită şi pacea (Gal. 5,22). Sfântul Pavel le-a adresat şi colosenilor un îndemn foarte asemănător cu cel făcut efesenilor: „Ca nişte sfinţi şi iubiţi aleşi ai lui Dumnezeu, îmbrăcaţi-vă cu simţăminte de îndurare, de bunătate, de smerenie, de blândeţe, de îndelungă-răbdare, îngăduindu-vă unii pe alţii şi iertând unul altuia dacă are cineva vreo plângere împotriva cuiva; aşa cum Hristos v-a iertat vouă, tot aşa să iertaţi şi voi. Mai presus de toate acestea, îmbrăcaţi-vă întru iubire, care este legătura desăvârşirii. Şi în inimile voastre să domnească pacea lui Hristos, întru care aţi fost chemaţi ca să fiţi un singur trup; şi fiţi mulţumitori" (Colos. 3,12-15).

Sfântul Pavel continuă: „*Este un trup şi un Duh, aşa cum aţi şi fost chemaţi la o singură nădejde a chemării voastre; un singur Domn, o singură credinţă, un singur botez, un singur Dumnezeu şi Tată al tuturor, Care este peste toţi şi prin toţi şi întru toţi. Dar fiecăruia dintre noi i s-a dat harul după măsura darului lui Hristos*".

Biserica este trupul tainic al lui Hristos, iar „după cum într-un singur trup avem multe mădulare şi mădularele nu au toate aceeaşi lucrare, tot aşa şi noi, cei mulţi, un trup suntem în Hristos, şi fiecare ne suntem mădulare unii altora" (Rom. 12,4-5). În Biserică lucrează Sfântul Duh, iar „noi toţi într-un Duh ne-am botezat, ca să fim un singur trup şi toţi la un Duh ne-am adăpat" (I Cor. 12,13). După cum Biserica este una, iar Sfântul Duh unul, toţi creştinii au fost chemaţi la o singură nădejde mântuitoare: credinţa în Domnul Hristos, în baza căreia au fost botezaţi, având ca Părinte pe Dumnezeu Tatăl, Cel ce

este peste toţi, prin toţi şi întru toţi. Cu toate acestea, fiecare creştin a primit harul Sfântului Duh după măsura darului lui Hristos, Care în funcţie de necesităţile Bisericii „i-a dat pe unii să fie Apostoli, pe alţii prooroci, pe alţii binevestitori, pe alţii păstori şi învăţători, ca să-i pregătească pe sfinţi pentru lucrarea slujirii, spre zidirea trupului lui Hristos, până ce toţi vom ajunge la unitatea credinţei şi a cunoaşterii Fiului lui Dumnezeu, la starea de bărbat desăvârşit, la măsura vârstei plinătăţii lui Hristos; ca să nu mai fim copii clătinaţi de valuri şi purtaţi de orice vânt de învăţătură încoace şi încolo prin viclenia oamenilor, prin meşteşugul lor de a atrage în rătăcire, ci ţinând adevărul, în iubire, să creştem în toate întru El Care este capul, Hristos, dintru Care întregul trup, bine alcătuit şi bine încheiat prin toate legăturile care îi dau tărie, îşi face creşterea, potrivit lucrării măsurate fiecăruia din mădulare, spre a se zidi întru iubire" (Efes. 4,11-16). Cu toate că Domnul nostru Iisus Hristos a oferit anumite daruri creştinilor, aceştia au datoria de a conlucra cu Dumnezeu, întrebuinţând în mod corect şi sporind darul respectiv, după cum a spus Sfântul Pavel: „Dacă avem proorocie, să proorocim după măsura credinţei. Dacă avem slujbă, să stăruim în slujbă; dacă unul învaţă, să se sârguiască în învăţătură; dacă îndeamnă, să fie la îndemnare; cel ce dăruieşte, să o facă cu mărinimie; cel ce stă în frunte, să fie cu tragere de inimă; cel ce miluieşte, să miluiască cu voie bună. Iubirea să fie nefăţarnică" (Rom. 12,6-9).

Din pericopa apostolică citită astăzi la Sfânta Liturghie am învăţat că fiecare creştin a primit harul Sfântului Duh după măsura darului lui Hristos, în funcţie de necesităţile Bisericii şi are datoria de a conlucra cu Dumnezeu în întrebuinţarea şi sporirea acestuia. De asemenea, toţi creştinii trebuie să se străduiască să se ridice la înălţimea chemării lor, săvârşind fapte bune. Cunoscând acestea, să ne sporim credinţa în Domnul Hristos, iar pe baza acesteia să ne ferim de păcat şi să împlinim cât mai multe fapte bune, pentru că numai aşa vom putea ajunge în împărăţia lui Dumnezeu.

AMIN

Duminica a douăzeci şi şasea după pogorârea Sfântului Duh

Din Epistola către efeseni a Sfântului Apostol Pavel

(5,8-19)

„*Fraţilor, umblaţi ca fii ai luminii, pentru că roada luminii este în orice bunătate, dreptate şi adevăr, încercând ce este bineplăcut Domnului. Şi nu fiţi părtaşi la faptele cele fără de roadă ale întunericului, ci mai degrabă osândiţi-le pe faţă. Căci cele ce se fac întru ascuns de ei, ruşine este a le şi grăi. Iar tot ce este pe faţă, se descoperă prin lumină, căci tot ceea ce este descoperit, este lumină. Pentru aceea zice: «Deşteaptă-te tu, cel ce dormi, scoală-te din morţi şi te va lumina Hristos». Prin urmare, luaţi bine seama cum umblaţi: nu ca nişte neînţelepţi, ci ca cei înţelepţi, răscumpărând vremea, căci zilele sunt rele. Drept aceea, nu fiţi fără de minte, ci înţelegeţi care este voia Domnului. Să nu vă îmbătaţi de vin, în care este pierzare, ci vă umpleţi de Duh, vorbind între voi în psalmi şi în laude şi în cântări duhovniceşti, lăudând şi cântând Domnului, în inimile voastre*”.

Apostolul neamurilor le scrie efesenilor: „*Fraţilor, umblaţi ca fii ai luminii, pentru că roada luminii este în orice bunătate, dreptate şi adevăr, încercând ce este bineplăcut Domnului*”.

Până la Domnul Hristos popoarele păgâne orbecăiau în bezna idolatriei, din care nu puteau ieşi singure, pentru că Mântuitorul a spus: „Eu sunt Lumina lumii; cel ce Îmi urmează Mie nu va umbla în întuneric, ci va avea lumina vieţii. Cât aveţi Lumina, credeţi în Lumină, ca să fiţi fii ai Luminii” (Ioan 8,12 şi 12,36). Din acest motiv Domnul Hristos l-a ales pe Sfântul Pavel ca Apostol şi l-a trimis să propovăduiască păgânilor, zicându-i: „Te trimit la neamuri să le deschizi ochii, pentru ca ele să se întoarcă de la întuneric la lumină şi de la stăpânirea lui satana la Dumnezeu, pentru ca să primească iertarea păcatelor şi parte cu cei ce prin credinţa în Mine s-au sfinţit” (Fapte 26,17-18). După ce Sfântul Pavel L-a făcut cunoscut pe Hristos neamurilor, a scris: „Să-i mulţumim cu bucurie Tatălui, Celui ce ne-a învrednicit să luăm parte la moştenirea sfinţilor, întru lumină, Cel ce ne-a scos de sub stăpânirea întunericului şi ne-a strămutat în împărăţia Fiului iubirii Sale, fiindcă voi sunteţi toţi fii ai luminii şi fii ai zilei; nu

ai nopţii, nici ai întunericului" (Colos. 1,12-13 şi I Tes. 5,5). Sfântul Petru a scris şi el în acest sens: „Voi sunteţi seminţie aleasă, preoţie împărătească, neam sfânt, popor agonisit de Dumnezeu ca să vestiţi în lume bunătăţile Celui ce v-a chemat din întuneric la lumina Sa cea minunată" (I Petru 2,9). De vreme ce Hristos este Lumina lumii, iar stăpânul întunericului din această lume este diavolul, noi trebuie să umblăm ca fii ai luminii, încercând să facem ceea ce este bineplăcut lui Dumnezeu, pentru că roada luminii se vădeşte în bunătate, dreptate şi adevăr şi să luptăm împotriva vrăjmaşului, pentru că aşa cum a afirmat Sfântul Pavel: „Lupta noastră nu este împotriva trupului şi a sângelui, ci împotriva începătoriilor, împotriva stăpâniilor, împotriva stăpânitorilor întunericului acestui veac, împotriva duhurilor răutăţii care sunt în văzduh" (Efes. 6,12).

Sfântul Pavel scrie în continuare: „*Şi nu fiţi părtaşi la faptele cele fără de roadă ale întunericului, ci mai degrabă osândiţi-le pe faţă. Căci cele ce se fac întru ascuns de ei, ruşine este a le şi grăi. Iar tot ce este pe faţă, se descoperă prin lumină, căci tot ceea ce este descoperit, este lumină*".

Creştinii trebuie să se ferească de păcat, pentru că în săvârşirea faptelor celor fără de roadă ale întunericului colaborează cu diavolul şi cu cei necredincioşi, devenind părtaşi la rău, de aceea Apostolul neamurilor ne îndeamnă: „Nu vă înjugaţi la jug străin cu cei necredincioşi, căci ce însoţire are dreptatea cu fărădelegea? Sau ce părtăşie are lumina cu întunericul? Şi ce învoire este între Hristos şi Veliar? Sau ce are laolaltă un credincios cu un necredincios? Sau ce înţelegere este între templul lui Dumnezeu şi idoli? Căci noi suntem templu al Dumnezeului celui viu, precum a zis Dumnezeu că «întru ei voi locui şi voi umbla şi Eu voi fi Dumnezeul lor şi ei vor fi poporul Meu». De aceea: «Ieşiţi din mijlocul lor şi vă osebiţi, zice Domnul, şi Eu vă voi primi pe voi. Şi vă voi fi vouă Tată şi voi Îmi veţi fi Mie fii şi fiice», zice Domnul Atotţiitorul" (II Cor. 6,14-18). Creştinii au datoria de a osândi pe faţă păcatele celor pe care îi cunosc, prin aceasta dovedind că nu sunt de acord cu ele. Atâta vreme cât şi simpla pomenire a faptelor rele săvârşite de cei necredincioşi în ascuns este ruşinoasă, faptele făcute pe faţă, la vedere, se descoperă prin lumină

că sunt bune, după cum a zis Mântuitorul: „Oricine face rele urăşte Lumina şi nu vine la Lumină, pentru ca să nu i se vădească faptele; dar cel ce lucrează adevărul vine la Lumină, pentru ca faptele lui să se arate că în Dumnezeu sunt săvârşite” (Ioan 3,20-21).

Sfântul Pavel continuă: „*Pentru aceea zice: «Deşteaptă-te tu, cel ce dormi, scoală-te din morţi şi te va lumina Hristos»*”.

Întrucât oamenii păcătoşi sunt morţi din punct de vedere spiritual, pentru că aşa cum remarcă Sfântul Iacob: „Păcatul, odată săvârşit, aduce moarte” (Iacob 1,15), iar Dumnezeu i-a spus îngerului Bisericii din Sardes: „Îţi ştiu faptele, că ai nume că trăieşti, dar eşti mort” (Apoc. 3,1), Apostolul neamurilor îi îndeamnă în numele lui Dumnezeu pe oamenii cu conştiinţa adormită să se ridice din moartea păcatelor, pentru a fi luminaţi de Hristos, Lumina lumii. Conştiinţa este glasul lui Dumnezeu în om, care îl mustră când se abate de la legea firii sădită de Domnul în inima lui. Aceasta poate fi inactivă sau adormită la două categorii de oameni, la sfinţi, care nesăvârşind păcate nu au pentru ce fi mustraţi de ea, ori la păcătoşii care neţinând vreodată cont de ea au tocit-o cu totul.

În zilele noastre întâlnim uneori unii oameni care au fost plini de păcate, dar au scăpat de ele. Este vorba de creştinii total indiferenţi faţă de viaţa spirituală, afundaţi în mocirla păcatelor de tot felul, care au fost întotdeauna cele mai negative exemple pentru întreaga comunitate ortodoxă dintr-o parohie. În momentul în care astfel de oameni au trecut la un cult neoprotestant s-au cuminţit dintr-o dată şi au părăsit toate păcatele, spre mirarea celor ce îi cunoşteau. Cum este posibil lucrul acesta? Oare la alte culte este mai mult har decât în Biserica Ortodoxă? A dobândit omul respectiv dintr-o dată o râvnă atât de mare şi puterea de a se opune păcatului, încât a reuşit? Noi trebuie să cunoaştem faptul că în spatele fiecărui păcat stă un diavol, care îl ispiteşte pe om, momindu-l la săvârşirea lui, pentru că vrea să-l îndepărteze de mântuire şi să-l robească. De vreme ce omul respectiv a părăsit credinţa cea adevărată, calea cea bătătorită de picioarele sfinţilor care duce negreşit în împărăţia lui Dumnezeu şi se află în rătăcire, diavolul, care l-a înşelat, ducându-l pe calea pierzării, nu vrea ca acesta să se mai întoarcă, de aceea nu-l mai ispiteşte cu păcate mici,

conferindu-i prin aceasta un confort sufletesc, care îl convinge să nu mai revină niciodată în sânul Bisericii celei adevărate. Diavolul îi pune cât mai multe piedici omului care se străduieşte să meargă spre rai, dar celui care merge în sens invers, spre iad, nu-i pune nici o opreliște. De asemenea, de vreme ce acea persoană a părăsit păcatele care îl stăpâneau, se consideră mult mai bună decât înainte, fiind stăpânită de păcatul mândriei.

Apostolul neamurilor scrie mai departe: „*Prin urmare, luaţi bine seama cum umblaţi: nu ca nişte neînţelepţi, ci ca cei înţelepţi, răscumpărând vremea, căci zilele sunt rele. Drept aceea, nu fiţi fără de minte, ci înţelegeţi care este voia Domnului. Să nu vă îmbătaţi de vin, în care este pierzare, ci vă umpleţi de Duh, vorbind între voi în psalmi şi în laude şi în cântări duhovniceşti, lăudând şi cântând Domnului, în inimile voastre*”.

Creştinii trebuie să cunoască faptul că Dumnezeu „voieşte ca toţi oamenii să se mântuiască şi la cunoştinţa adevărului să vină” (I Tim. 2,4), de aceea au datoria de a fi foarte atenţi la tot ceea ce fac, comportându-se cu înţelepciune şi folosind cât mai bine timpul vieţii lor, căci aşa cum a spus Mântuitorul: „Trebuie să fac până este ziuă lucrările Celui ce M-a trimis pe Mine; că vine noaptea, când nimeni nu poate să lucreze” (Ioan 9,4), pentru că vrăjmaşul încearcă să-i împingă în fiecare zi la păcat. Una dintre ispitele frecvente aduse de diavol asupra omului este aceea de a consuma băuturi alcoolice până la pierderea cunoştinţei, motiv pentru care Sfântul Pavel îi roagă pe cititorii epistolei să se ferească de acestea. Consumul în exces al băuturilor alcoolice a fost dezaprobat încă din Vechiul Testament. Astfel proorocul Isaia a scris: „Vai de cei ce dis-de-dimineaţă aleargă după băuturi îmbătătoare; vai de cei ce până seara târziu se înfierbântă cu vin!” (Isaia 5,11), iar înţeleptul Solomon a scris şi el: „La cine e gâlceavă? La cine sunt certurile? La cine sunt tulburările şi sfezile? La cine sunt oase rupte fără pricină? La cine sunt ochii roşii? Oare nu la aceia care se întind la vin? Oare nu la aceia care stau la pândă pe unde se fac petreceri? Nu te uita la vin cum este el de roşu, cum scânteiază în cupă şi cum alunecă pe gât, căci la urmă el ca un şarpe muşcă şi ca o viperă împroaşcă venin. Un ocărâtor este vinul, un zurbagiu băutura

îmbătătoare şi oricine se lasă ademenit de ele nu este înţelept" (Pilde 23,29-32 şi 20,1). Beţia este un păcat urât înaintea lui Dumnezeu, iar Apostolul neamurilor a scris că „beţivii nu vor moşteni împărăţia lui Dumnezeu" (I Cor. 6,10).

Creştinii trebuie să se umple de Duhul Sfânt, iar în loc să converseze între ei fără rost, mai bine să rostească psalmi, să cânte imne de laudă şi cântări duhovniceşti, slăvindu-L pe Dumnezeu în inimile lor prin cântări de laudă.

Din pericopa apostolică citită astăzi la Sfânta Liturghie am învăţat că toţi creştinii sunt datori să săvârşească fapte bune, pentru a bineplăcea lui Dumnezeu şi să se ferească de păcat, osândindu-l pe faţă, iar cei păcătoşi să renunţe la păcat, pentru a fi luminaţi de Hristos, Lumina lumii. De vreme ce diavolul îi ispiteşte pe oameni în fiecare zi, ei trebuie să folosească cât mai bine timpul vieţii lor, lucrându-şi mântuirea. În loc să converseze între ei fără rost, este mai bine pentru creştini să rostească psalmi, să cânte imne de laudă şi cântări duhovniceşti, slăvindu-L pe Dumnezeu în inimile lor. Cunoscând toate acestea, să ne ferim de păcat, căci prin săvârşirea lui împlinim voia satanei şi ne agonisim osândă. Să facem în schimb cât mai multe fapte bune, prin care împlinim voia lui Dumnezeu, Care ne va răsplăti pentru aceasta, primindu-ne în împărăţia cerurilor.

AMIN

Duminica a douăzeci şi şaptea după pogorârea Sfântului Duh

Din Epistola către efeseni a Sfântului Apostol Pavel

(6,10-17)

„*Fraţilor, întăriţi-vă în Domnul şi întru tăria puterii Lui. Îmbrăcaţi-vă cu toate armele lui Dumnezeu, ca să puteţi sta împotriva uneltirilor diavolului. Căci lupta noastră nu este împotriva trupului şi a sângelui, ci împotriva începătoriilor, împotriva stăpâniilor, împotriva stăpânitorilor întunericului acestui veac, împotriva duhurilor răutăţii, care sunt în văzduh. Pentru aceea, luaţi toate armele lui Dumnezeu, ca să puteţi sta împotrivă în ziua cea rea, şi, toate biruindu-le, să rămâneţi în picioare. Staţi deci tari, având mijlocul vostru încins cu adevărul şi îmbrăcându-vă cu platoşa dreptăţii, şi încălţaţi picioarele voastre, gata fiind pentru Evanghelia păcii. În toate luaţi pavăza credinţei, cu care veţi putea să stingeţi toate săgeţile cele arzătoare ale vicleanului. Luaţi şi coiful mântuirii şi sabia Duhului, care este cuvântul lui Dumnezeu*”.

Sfântul Pavel le scrie efesenilor: „*Fraţilor, întăriţi-vă în Domnul şi întru tăria puterii Lui. Îmbrăcaţi-vă cu toate armele lui Dumnezeu, ca să puteţi sta împotriva uneltirilor diavolului. Căci lupta noastră nu este împotriva trupului şi a sângelui, ci împotriva începătoriilor, împotriva stăpâniilor, împotriva stăpânitorilor întunericului acestui veac, împotriva duhurilor răutăţii, care sunt în văzduh*”.

Dumnezeu a creat nouă cete îngereşti: tronuri, heruvimi, serafimi, domnii, puteri, stăpânii, începătorii, arhangheli şi îngeri. O parte din aceşti îngeri s-a pervertit lăuntric, îndepărtându-se de Creatorul lor şi de ceilalţi îngeri, devenind diavoli. Ei sălăşluiesc în iad, însă de acolo vin pe pământ pentru a-i ispiti pe oameni. În vechea mentalitate iudaică văzduhul sau spaţiul dintre pământ şi cer era socotit imperiul diavolului. De vreme ce demonul este înger în fiinţă, el îi este superior prin fire omului, care nu se poate împotrivi singur uneltirilor lui, ci are nevoie pentru aceasta de armele şi puterea lui Dumnezeu. Întrucât diavolul este spirit lipsit de trup, războiul purtat de acesta împotriva omului este spiritual, pentru că momelile acestuia sunt aduse în mintea omului, care le acceptă sau le refuză, de aceea

Apostolul neamurilor a afirmat că „deşi umblăm în trup, nu ne luptăm trupeşte, de vreme ce armele luptei noastre nu sunt trupeşti, dar pentru Dumnezeu au puterea de a surpa întăriturile” (II Cor. 10,3-4).

Din moment ce Domnul Hristos, Fiul lui Dumnezeu întrupat, a mărturisit despre Sine: „Eu sunt Lumina lumii; cel ce Îmi urmează Mie nu va umbla în întuneric, ci va avea lumina vieţii” (Ioan 8,12), diavolul, care este adversarul sau opozantul lui Dumnezeu, nu poate fi decât stăpânitorul întunericului acestui veac, care încearcă să-i ţină pe oameni cât mai departe de învăţătura mântuitoare a Domnului Hristos.

Sfântul Pavel continuă: „*Pentru aceea, luaţi toate armele lui Dumnezeu, ca să puteţi sta împotrivă în ziua cea rea, şi, toate biruindu-le, să rămâneţi în picioare. Staţi deci tari, având mijlocul vostru încins cu adevărul şi îmbrăcându-vă cu platoşa dreptăţii, şi încălţaţi picioarele voastre, gata fiind pentru Evanghelia păcii. În toate luaţi pavăza credinţei, cu care veţi putea să stingeţi toate săgeţile cele arzătoare ale vicleanului. Luaţi şi coiful mântuirii şi sabia Duhului, care este cuvântul lui Dumnezeu*”.

Pentru a se putea împotrivi uneltirilor diavolului, încât să le biruie şi să rămână în picioare, creştinul are nevoie de toate armele lui Dumnezeu. În primul rând el trebuie să cunoască şi să păstreze cu tărie adevărul, pentru că Mântuitorul a spus: „Eu sunt Calea, Adevărul şi Viaţa. Nimeni nu vine la Tatăl decât prin Mine” (Ioan 14,6). Încercarea de a-i abate pe oameni de la credinţa cea adevărată este o ispită veche şi frecventă a diavolului. Domnul Hristos le-a spus în acest sens Sfinţilor Apostoli că „se vor scula hristoşi mincinoşi şi prooroci mincinoşi şi vor face semne şi minuni ca să-i ducă în rătăcire, de se poate, pe cei aleşi. Dar voi luaţi seama! Iată, pe toate vi le-am spus de mai înainte” (Marcu 13,22-23). Apostolul neamurilor a scris şi el: „Chiar dacă noi sau un înger din cer v-ar vesti altă Evanghelie decât aceea pe care v-am vestit-o - să fie anatema! Precum v-am spus mai înainte, v-o spun din nou şi acum: Dacă cineva vă propovăduieşte altceva decât ceea ce aţi primit, să fie anatema!” (Gal. 1,8-9). Sfântul Ioan Evanghelistul ne-a atras şi el luarea aminte: „Iubiţilor, nu daţi crezare oricărui duh, ci cercaţi duhurile dacă sunt de la Dumnezeu, pentru că mulţi prooroci mincinoşi au ieşit în lume. Întru aceasta să

cunoaşteţi voi duhul lui Dumnezeu: orice duh care mărturiseşte că Iisus Hristos a venit în trup, este de la Dumnezeu. Şi orice duh, care nu-L mărturiseşte pe Iisus Hristos, nu este de la Dumnezeu, ci este duhul lui antihrist, despre care aţi auzit că vine şi acum chiar este în lume" (I Ioan 4,1-3).

Creştinii trebuie să fie şi drepţi, asemenea lui Dumnezeu, pentru că El „S-a îmbrăcat cu dreptatea ca și cu o platoșă" (Isaia 59,17), încât „dreptatea Lui rămâne în veac" (II Cor. 9,9), iar El „nu calcă niciodată dreptatea în picioare" (Iov 37,23). Mântuitorul le-a spus evreilor: „Dacă dreptatea voastră n-o va întrece pe a cărturarilor şi a fariseilor, nu veţi intra în împărăţia cerurilor" (Matei 5,20), pentru că „dreptatea netezește calea celui fără prihană" (Pilde 11,5).

Cei ce au îmbrățișat învățătura creștină mai sunt datori să cunoască Evanghelia păcii. Dacă în Vechiul Testament fiii lui Israel erau poporul ales al lui Dumnezeu, iar toate celelalte neamuri erau păgâne şi idolatre, necunoscând pe adevăratul Dumnezeu, între evrei şi păgâni exista o ură foarte mare. Prin moartea cu trupul pe cruce, Domnul Hristos i-a împăcat pe toţi oamenii cu Dumnezeu, dar şi între ei, acest lucru fiind făcut cunoscut de Sfinţii Apostoli tuturor oamenilor din vremea lor prin răspândirea Evangheliei la neamuri. Sfântul Pavel le scrie în acest sens efesenilor: „Aduceţi-vă aminte că odinioară voi, păgânii, eraţi fără Hristos, înstrăinaţi de cetăţenia lui Israel şi străini de aşezămintele făgăduinţei, lipsiţi de nădejde şi fără de Dumnezeu în lume. Dar acum, fiind în Hristos Iisus, voi care altădată eraţi departe, v-aţi apropiat prin sângele lui Hristos, căci El este pacea noastră, El, Care în trupul Său a făcut din cele două lumi una, surpând peretele cel din mijloc al despărţiturii - ura - şi desfiinţând legea poruncilor şi învăţăturile ei, pentru ca să-i clădească întru Sine pe cei doi într-un singur om nou, făcând pace, şi prin cruce omorând ura, să-i împace cu Dumnezeu pe amândoi, uniţi într-un singur trup. Și, venind, a binevestit pace vouă celor de departe și pace celor de aproape; că prin El avem şi unii şi alţii deschisă calea spre Tatăl, într-un singur Duh. Prin urmare, voi nu mai sunteţi străini şi nici venetici, ci sunteți împreună cetățeni cu sfinții și casnici ai lui Dumnezeu, zidiţi pe temelia Apostolilor şi a proorocilor, piatra cea din

capul unghiului fiind Însuşi Iisus Hristos, întru Care toată zidirea, bine încheiată laolaltă, creşte spre a fi locaş sfânt întru Domnul, în Care sunteţi şi voi împreună zidiţi, spre a fi locaş al lui Dumnezeu întru Duhul" (Efes. 2,11-22).

De asemenea, creştinii trebuie să aibă o credinţă puternică. Aceasta vine de la Domnul Hristos, pentru că aşa cum a mărturisit Sfântul Pavel: „Credinţa este din auzire, iar auzirea prin cuvântul lui Hristos" (Rom. 10,17). Acelaşi Apostol dă definiţia credinţei, spunând că ea „este încredinţarea celor nădăjduite, dovedirea lucrurilor celor nevăzute" (Evrei 11, 1), adică prin credinţă suntem convinşi sau încredinţaţi de anumite lucruri pe care nu le cunoaştem în mod direct, dar în care nădăjduim şi avem proba sau dovada lucrurilor celor nevăzute. În acelaşi timp, o credinţă vie se manifestă prin fapte bune, după cum a spus Sfântul Iacob: „Ce folos, fraţii mei, dacă cineva zice că are credinţă, dar fapte nu are? Oare poate credinţa să-l mântuiască? Dacă un frate sau o soră sunt goi şi lipsiţi de hrana zilnică şi cineva dintre voi le-ar zice: Mergeţi în pace, încălziţi-vă şi săturaţi-vă!, dar fără să le dea cele trebuincioase trupului, care ar fi folosul? Aşa şi credinţa: dacă nu are fapte, e moartă în ea însăşi. Dar va zice cineva: Tu ai credinţă, iar eu am fapte; arată-mi credinţa ta fără fapte, şi eu din faptele mele îţi voi arăta credinţa mea. Tu crezi că unul este Dumnezeu? Bine faci; dar şi demonii cred şi se cutremură. Dar vrei tu să înţelegi, omule nesocotit, că credinţa fără fapte este moartă? Pentru că după cum trupul fără suflet este mort, tot aşa şi credinţa fără fapte este moartă" (Iacob 2,14-20 şi 26). Numai printr-o astfel de credinţă, lucrătoare, pot fi stinse săgeţile cele aprinse ale vicleanului diavol, prin care acesta îi ispiteşte mereu pe oameni, iar ca răsplată a acestui fapt se dobândeşte mântuirea.

Creştinii au datoria de a citi cât mai des Sfânta Scriptură, care cuprinde cuvântul lui Dumnezeu, pentru că acesta, asemenea unei săbii a Sfântului Duh, omoară şi împrăştie toate gândurile rele sădite de diavol în mintea lor, pentru că aşa cum a afirmat Sfântul Pavel: „Cuvântul lui Dumnezeu este viu şi lucrător şi mai ascuţit decât orice sabie cu două tăişuri, şi pătrunde până la despărţitura sufletului şi a

duhului, a încheieturilor şi a măduvei, şi este judecător destoinic al simţirilor şi al cugetelor inimii" (Evrei 4,12).

Pericopa apostolică citită astăzi la Sfânta Liturghie ne învaţă să întrebuinţăm puterea şi armele puse la îndemâna noastră de Dumnezeu pentru a nu cădea în mrejele vicleanului diavol, căci acesta fiind înger prin creaţie, chiar căzut şi îndepărtat de la faţa lui Dumnezeu, prin fire ne este superior nouă, oamenilor. Aceste arme sunt cunoaşterea şi păstrarea cu sfinţenie a adevărului dreptei credinţe şi a Evangheliei păcii, citirea frecventă a Sfintei Scripturi, credinţa puternică şi vieţuirea în spirit de dreptate, asemenea lui Dumnezeu. Sfânta Evanghelie de astăzi ne prezintă în schimb o femeie gârbovă de optsprezece ani, pe care vrăjmaşul a ţinut-o legată atâta vreme cu legătura păcatului, dar pe care Domnul Hristos a dezlegat-o, iertându-i păcatele şi vindecându-i neputinţa trupească. Cunoscând cât de mult rău le face diavolul oamenilor care ascultă de el, dar şi faptul că aceştia îşi atrag asupra lor şi pedeapsa lui Dumnezeu, să ne străduim din răsputeri să ne împotrivim ispitelor vrăjmaşului, împlinind poruncile lui Dumnezeu, pentru că numai aşa vom putea vieţui în mod bineplăcut Domnului pe pământ, vom scăpa de osânda chinurilor veşnice şi vom primi răsplată în împărăţia cerurilor, alături de Domnul Hristos, de Maica Domnului şi de sfinţi.

AMIN

Duminica a douăzeci şi opta după pogorârea Sfântului Duh

Din Epistola către coloseni a Sfântului Apostol Pavel

(1,12-18)

„*Fraţilor, mulţumim cu bucurie Tatălui, celui ce ne-a învrednicit să luăm parte la moştenirea sfinţilor, întru lumină. El ne-a scos de sub stăpânirea întunericului şi ne-a strămutat în împărăţia Fiului iubirii Sale, întru Care avem răscumpărarea prin sângele Lui, adică iertarea păcatelor. El este chipul lui Dumnezeu celui nevăzut, mai întâi născut decât toată făptura, pentru că întru El au fost făcute toate, cele din ceruri şi cele de pe pământ, cele văzute, şi cele nevăzute, fie tronuri, fie domnii, fie începătorii, fie stăpânii. Toate s-au făcut prin El şi pentru El şi El este mai înainte decât toate şi toate întru El se ţin împreună. Şi El este capul trupului, al Bisericii; El este începutul, întâiul născut din morţi, ca să fie El cel dintâi întru toate*”.

În antichitate Colose era o cetate romană din Asia Mică, situată la aproximativ două sute de kilometri est de Efes, capitala provinciei, în imediata vecinătate a altor două localităţi cam de aceeaşi mărime şi importanţă, şi anume: Laodiceea şi Ierapole. Colose se găsea pe marele drum care lega Efesul de Capadocia, Samosata şi Edesa, spre frontierele de răsărit ale Imperiului Roman, în apropierea râului Lycus, afluent al Meandrului.

Apostolul neamurilor nu a reuşit să ajungă niciodată în Colose, locuitorii acestei cetăţi fiind încreştinaţi de ucenicul său, Epafras.

Epistola către coloseni a fost scrisă de Sfântul Pavel în timpul captivităţii romane (61-63).

Apostolul neamurilor le scrie colosenilor: „*Fraţilor, mulţumim cu bucurie Tatălui, celui ce ne-a învrednicit să luăm parte la moştenirea sfinţilor, întru lumină. El ne-a scos de sub stăpânirea întunericului şi ne-a strămutat în împărăţia Fiului iubirii Sale, întru Care avem răscumpărarea prin sângele Lui, adică iertarea păcatelor*”.

Apostolul neamurilor Îi mulţumeşte cu bucurie lui Dumnezeu Tatăl, pentru că Acesta „aşa a iubit lumea, încât pe Fiul Său Cel Unul-Născut L-a dat ca oricine crede în El să nu piară, ci să aibă viaţă veşnică. Căci Dumnezeu nu L-a trimis pe Fiul Său în lume ca să

judece lumea, ci pentru ca lumea să se mântuiască prin El" (Ioan 3,16-17). În timpul activității Sale publice, Mântuitorul ne-a învățat ce trebuie să facem pentru a ajunge în rai și de ce să ne ferim pentru a nu ajunge în iad. Astfel, El a spus: „Eu sunt Lumina lumii; cel ce Îmi urmează Mie nu va umbla în întuneric, ci va avea lumina vieții" (Ioan 8,12), pentru că toți cei ce Îi cunosc învățătura și Îi urmează au parte de lumină, iar nu de întuneric. Prin moartea cu trupul pe cruce, Domnul Hristos a iertat păcatele tuturor oamenilor, „ștergând zapisul ce era asupra noastră, prin aceea că a trecut cu vederea păcatele făcute înainte, întru îngăduința lui Dumnezeu" (Coloseni 2,14 și Rom. 3,25-26), iar prin aceasta ne-a răscumpărat din robia diavolului și a morții și ne-a împăcat cu Dumnezeu, încât după moartea trupului, sufletele celor ce au fapte vrednice de rai nu se mai duc să sufere în iad, așa cum s-a întâmplat cu sufletele drepților Vechiului Testament. Pentru ca toată lumea să-I cunoască învățătura, după învierea Sa cu trupul din morți Mântuitorul Și-a trimis Apostolii la propovăduire, zicându-le: „Mergând, învățați toate neamurile, botezându-le în numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh, învățându-le să păzească toate câte v-am poruncit vouă, și iată Eu cu voi sunt în toate zilele, până la sfârșitul veacului" (Matei 28,19-20). De asemenea, când Domnul Hristos i s-a arătat pe drumul Damascului lui Saul, viitorul Apostol Pavel, i-a spus: „Scoală-te și stai pe picioarele tale; că spre aceasta M-am arătat Eu ție: ca să te rânduiesc slujitor și martor, și al celor pe care le-ai văzut, și al celor întru care Mă voi arăta ție, alegându-te pe tine din popor și din neamurile la care te trimit să le deschizi ochii, pentru ca ele să se întoarcă de la întuneric la lumină și de la stăpânirea lui satana la Dumnezeu, pentru ca să primească iertarea păcatelor și parte cu cei ce prin credința în Mine s-au sfințit" (Fapte 26,16-18). Împărăția Fiului lui Dumnezeu, de care vorbește Apostolul neamurilor, este Biserica, trupul Său tainic, la care sunt chemate toate neamurile. Când numărul celor mântuiți în Biserică va fi același cu cel al îngerilor căzuți și deveniți diavoli, atunci se va împlini lumea de sus, pentru că toate mădularele se vor strânge în jurul capului, Hristos, ca trupul Lui să fie complet și atunci va avea loc a doua venire a Fiului lui Dumnezeu în lume, când toți morții vor învia. „Și vor ieși, cei ce au făcut cele bune

spre învierea vieţii şi cei ce au făcut cele rele spre învierea osândirii" (Ioan 5,29). „După aceea, noi cei vii, care vom fi rămas, nu o vom lua înaintea celor adormiţi, dar toţi ne vom schimba, deodată, într-o clipeală de ochi la trâmbiţa cea de apoi" (I Tes. 4,15 şi I Cor. 15,50, moartea trupurilor fiind biruită pentru totdeauna. Atunci va avea loc judecata universală şi definitivă, în urma căreia Dumnezeu Judecătorul va răsplăti fiecăruia după faptele sale. Cei vrednici vor auzi cuvintele: „Veniţi, binecuvântaţii Părintelui Meu, moşteniţi împărăţia cea pregătită vouă de la întemeierea lumii" (Matei 25,34), moment în care Domnul Hristos „Îi va preda lui Dumnezeu Tatăl împărăţia. Căci El trebuie să împărăţească până ce-Şi va pune pe toţi vrăjmaşii sub picioarele Sale, cel din urmă vrăjmaş care va fi nimicit fiind moartea. Iar când toate Îi vor fi supuse Lui, atunci şi Fiul I Se va supune Celui care I le-a supus Lui pe toate, pentru ca Dumnezeu să fie totul întru toate" (I Cor. 15,24-26 şi 28). Cei păcătoşi vor auzi cuvintele: „Duceţi-vă de la Mine, blestemaţilor, în focul cel veşnic, care este gătit diavolului şi îngerilor lui" (Matei 25,41). În atitudinea Fiului lui Dumnezeu vedem marea Sa iubire şi ascultare faţă de Tatăl, pentru că El a venit în lume trimis de Acesta, iar după ce Își va îndeplini misiunea de Mântuitor şi Judecător al oamenilor îi va preda pe cei mântuiţi lui Dumnezeu Tatăl.

De vreme ce în limbajul Noului Testament creştinii sunt numiţi sfinţi, moştenirea sfinţilor de care vorbeşte Apostolul neamurilor este Biserica lui Hristos şi învăţătura Lui cea mântuitoare, la care au fost chemate toate neamurile. Chiar dacă Sfântul Pavel nu a reuşit să ajungă în Colose, pentru a-i scoate pe locuitorii cetăţii din bezna idolatriei la lumina învăţăturii lui Hristos, ucenicul său Epafras a realizat acest lucru.

Sfântul Pavel scrie despre Domnul Hristos că „*El este chipul lui Dumnezeu celui nevăzut, mai întâi născut decât toată făptura, pentru că întru El au fost făcute toate, cele din ceruri şi cele de pe pământ, cele văzute, şi cele nevăzute, fie tronuri, fie domnii, fie începătorii, fie stăpânii. Toate s-au făcut prin El şi pentru El şi El este mai înainte decât toate şi toate întru El se ţin împreună*".

Fiul lui Dumnezeu S-a născut din Dumnezeu Tatăl în veşnicie, mai înainte de a fi creată lumea. Acesta S-a născut din fiinţa Tatălui, precum Sfântul Duh a purces tot din fiinţa Tatălui, pe când întreaga creaţie a fost adusă în existenţă din voinţa lui Dumnezeu, prin harul sau energiile Sale necreate. Aceasta este marea deosebire între Dumnezeu şi creaţie, între Creator şi creatură, care nu sunt de o fiinţă. Sfântul Evanghelist Ioan spune despre Fiul lui Dumnezeu: „La început era Cuvântul şi Cuvântul era la Dumnezeu şi Dumnezeu era Cuvântul. Acesta era dintru început la Dumnezeu. Toate prin El s-au făcut; şi fără El nimic nu s-a făcut din ceea ce s-a făcut" (Ioan 1,1-3), pentru că atât cele nevăzute, adică cetele îngereşti care sălăşluiesc în ceruri, cât şi toate cele văzute de pe pământ au fost create de Dumnezeu Tatăl prin Fiul, „prin Care a făcut şi veacurile" (Evrei 1,2), adică timpul.

Întreaga creaţie a fost adusă în existenţă de Dumnezeu Tatăl prin Dumnezeu Fiul şi pentru El, căci prin întruparea Fiului lui Dumnezeu din pântecele Sfintei Fecioare Maria s-a realizat unirea lui Dumnezeu cu creatura. Întrucât omul este compus din suflet spiritual şi trup material, prin asumarea firii omeneşti în persoana Sa dumnezeiască Fiul lui Dumnezeu S-a unit cu creatura întreagă, spirituală şi materială, a cărei sinteză este omul. Nici îngerii din ceruri nu cunoşteau acest plan măreţ al lui Dumnezeu, pentru că Apostolul neamurilor le scrie efesenilor: „Mie, celui mai mic dintre toţi sfinţii, mi-a fost dat harul acesta de a le binevesti neamurilor bogăţia cea de nepătruns a lui Hristos, şi tuturor să le arăt care este iconomia tainei celei din veci ascunse în Dumnezeu, Cel ce pe toate le-a zidit prin Iisus Hristos: anume, ca începătoriilor şi stăpâniilor celor din ceruri să li se facă acum cunoscută prin Biserică înţelepciunea lui Dumnezeu cea de multe feluri, potrivit cu planul cel din veci pe care El l-a împlinit în Hristos Iisus, Domnul nostru" (Efes. 3,8-11).

Cu toate că Dumnezeu „grăia cu Moise faţă către faţă, aşa cum ar grăi cineva cu prietenul său" (Ieş. 33,11), când acesta I-a cerut să-L vadă, Dumnezeu i-a răspuns: „Nu poate omul să-Mi vadă faţa şi să trăiască" (Ieşire 33,20), pentru că aşa cum a afirmat Sfântul Pavel, Dumnezeu „locuieşte întru lumină neapropiată, iar nimeni dintre oameni nu L-a văzut şi nici nu poate să-L vadă" (I Tim. 6,16). Deşi

„pe Dumnezeu nimeni nu L-a văzut vreodată; Fiul cel Unul-Născut, Care este în sânul Tatălui, Acela L-a făcut cunoscut” (Ioan 1,18), de aceea când Filip i-a cerut Mântuitorului: „«Doamne, arată-ni-L nouă pe Tatăl», Iisus i-a zis: «De atâta vreme sunt cu voi, Filipe, şi nu M-ai cunoscut? Cel ce M-a văzut pe Mine L-a văzut pe Tatăl»” (Ioan 14,8-9), pentru că Fiul lui Dumnezeu întrupat este chipul văzut al Dumnezeului Celui nevăzut.

De asemenea, în Biserică, trupul tainic al Domnului Hristos, „toată zidirea, bine încheiată laolaltă, creşte spre a fi locaş sfânt întru Domnul” (Efes. 2,21).

Apostolul neamurilor scrie în încheiere despre Mântuitorul: „*Şi El este capul trupului, al Bisericii; El este începutul, întâiul născut din morţi, ca să fie El cel dintâi întru toate*”.

Domnul Hristos este capul Bisericii, trupul Său tainic, El fiind Cel dintâi Care a înviat din morţi, făcându-Se prin aceasta „începătură a învierii celor adormiţi. Că de vreme ce printr-un om a venit moartea, tot printr-un om a venit şi învierea morţilor. Căci, precum în Adam toţi mor, aşa şi în Hristos toţi vor învia” (I Cor. 15,20-22.

Din pericopa apostolică citită astăzi la Sfânta Liturghie am învăţat că Mântuitorul i-a scos pe oameni din bezna idolatriei şi le-a arătat calea spre rai. Prin moartea cu trupul pe cruce Domnul Hristos a iertat păcatele tuturor oamenilor, iar prin aceasta ne-a răscumpărat din robia diavolului şi a morţii şi ne-a împăcat cu Dumnezeu. Fiul lui Dumnezeu S-a născut din fiinţa lui Dumnezeu Tatăl în veşnicie, mai înainte de a fi creată lumea, care a fost adusă în existenţă prin El, din voinţa lui Dumnezeu. Prin întruparea Fiului lui Dumnezeu s-a realizat unirea lui Dumnezeu cu creatura, a cărei sinteză este omul. Întrucât oamenii nu pot să-L vadă pe Dumnezeu, Fiul lui Dumnezeu întrupat este chipul văzut al Dumnezeului Celui nevăzut. Domnul Hristos este capul Bisericii, trupul Său tainic, El fiind Cel dintâi Care a înviat din morţi. Cunoscând câte a făcut Dumnezeu pentru noi, să-I împlinim poruncile, pentru că numai aşa putem ajunge în împărăţia cerurilor.

AMIN

Duminica a douăzeci şi noua după pogorârea Sfântului Duh

Din Epistola către coloseni a Sfântului Apostol Pavel

(3,4-11)

„*Fraţilor, când Hristos, Care este viaţa voastră, Se va arăta, atunci şi voi, împreună cu El, vă veţi arăta întru slavă. Drept aceea, omorâţi mădularele voastre cele pământeşti: desfrânarea, necurăţia, patima, pofta cea rea şi lăcomia - care este închinare la idoli -, din pricina cărora vine mânia lui Dumnezeu peste fiii neascultării, în care păcate aţi umblat şi voi odinioară, pe când trăiaţi în ele. Acum însă şi voi pe toate acestea să le lepădaţi: mânia, iuţimea, răutatea, blasfemia, cuvântul de ruşine din gura voastră. Nu vă minţiţi unul pe altul, de vreme ce v-aţi dezbrăcat de omul cel vechi laolaltă cu faptele lui, şi v-aţi îmbrăcat cu cel nou, care se înnoieşte, spre deplină cunoaştere, după chipul Celui ce l-a zidit, unde nu mai este elin şi iudeu, tăiere împrejur şi netăiere împrejur, barbar, scit, rob, liber, ci Hristos, totul întru toţi*”.

Sfântul Pavel le scrie colosenilor: „*Fraţilor, când Hristos, Care este viaţa voastră, Se va arăta, atunci şi voi, împreună cu El, vă veţi arăta întru slavă*”.

De vreme ce prin moartea cu trupul pe cruce Domnul Hristos ne-a răscumpărat din robia diavolului şi a morţii spirituale sau a păcatului, împăcându-ne cu Dumnezeu, creştinii care vieţuiesc în conformitate cu poruncile Lui şi renunţă la plăcerile deşarte ale lumii, cultivând virtutea, se răstignesc împreună cu Hristos, pentru a vieţui împreună cu El, după cum a afirmat Apostolul neamurilor: „M-am răstignit împreună cu Hristos; şi nu eu sunt cel ce mai trăiesc, ci Hristos este Cel ce trăieşte în mine. Şi viaţa de acum, în trup, o trăiesc în credinţa în Fiul lui Dumnezeu, Care m-a iubit şi pe Sine Însuşi S-a dat pentru mine” (Gal. 2,20). Pe lângă vieţuirea fiecărui creştin în parte în Hristos, toţi împreună săvârşesc lucrarea Bisericii, al Cărei cap este Hristos, „din Care întregul trup, bine alcătuit şi bine încheiat prin toate legăturile care îi dau tărie, îşi face creşterea, potrivit lucrării măsurate fiecăruia din mădulare” (Efes. 4,16).

La sfârşitul lumii Fiul lui Dumnezeu va veni „pe norii cerului, cu putere şi cu slavă multă” (Matei 24,30), ca Judecător, înconjurat de sfinţii îngeri şi toţi cei din morminte vor învia. „Iar noi, cei vii, care vom fi rămas până la venirea Domnului, nu o vom lua înaintea celor adormiţi, dar toţi ne vom schimba, deodată, într-o clipeală de ochi, la trâmbiţa cea de apoi. Căci trâmbiţa va suna şi morţii vor învia nestricăcioşi, iar noi ne vom schimba, căci trebuie ca acest trup stricăcios să se îmbrace în nestricăciune şi acest trup muritor să se îmbrace în nemurire” (I Tes. 4,15 şi I Cor. 15,51-53). Atunci cei care s-au ferit de păcat şi au săvârşit fapte bune în viaţa pământească se vor umple de slava lui Dumnezeu şi „vor străluci ca soarele în împărăţia Tatălui” (Matei 13,43), pe când cei păcătoşi vor primi pedeapsă veşnică, pentru faptele lor rele fiind trimişi la chinuri în iad.

Sfântul Pavel continuă: „*Drept aceea, omorâţi mădularele voastre cele pământeşti: desfrânarea, necurăţia, patima, pofta cea rea şi lăcomia - care este închinare la idoli -, din pricina cărora vine mânia lui Dumnezeu peste fiii neascultării, în care păcate aţi umblat şi voi odinioară, pe când trăiaţi în ele. Acum însă şi voi pe toate acestea să le lepădaţi: mânia, iuţimea, răutatea, blasfemia, cuvântul de ruşine din gura voastră. Nu vă minţiţi unul pe altul, de vreme ce v-aţi dezbrăcat de omul cel vechi laolaltă cu faptele lui, şi v-aţi îmbrăcat cu cel nou, care se înnoieşte, spre deplină cunoaştere, după chipul Celui ce l-a zidit, unde nu mai este elin şi iudeu, tăiere împrejur şi netăiere împrejur, barbar, scit, rob, liber, ci Hristos, totul întru toţi*”.

Întrucât Apostolul neamurilor le scrie unor creştini proveniţi dintre păgâni, care înainte de a-L cunoaşte pe Dumnezeu trăiau în păcat, le face cunoscut faptul că din pricina acestuia se abate mânia Domnului asupra celor ce îl săvârşesc, care prin aceasta dovedesc că nu ascultă de Dumnezeu. Sfântul Pavel le recomandă colosenilor să-şi stăpânească trupul, pentru a nu-l întina cu păcate, dintre care cel mai grav este desfrânarea sau necurăţia, despre care le-a scris corintenilor: „Nu ştiţi oare că trupurile voastre sunt mădulare ale lui Hristos? Voi lua deci mădularele lui Hristos ca să fac din ele mădularele unei desfrânate? Nicidecum! Sau nu ştiţi că cel ce se alipeşte de desfrânată este un trup cu ea? «Că vor fi - zice Scriptura - cei doi un trup». Iar cel

ce se alipeşte de Domnul este un duh cu El. Fugiţi de desfrânare! Orice păcat pe care-l va săvârşi omul este în afară de trup; dar cel ce desfrânează păcătuieşte în trupul său. Sau nu ştiţi că trupul vostru este templu al Duhului Sfânt, Cel ce este întru voi?" (I Cor. 6,15-19). Întrucât trupul creştinului este templu al Sfântului Duh, cel ce desfrânează, pe lângă faptul că îşi pângăreşte trupul, profanează şi Duhul Sfânt din el. Dintre păcatele trupeşti de care trebuie să se ferească creştinii, Apostolul neamurilor mai aminteşte şi lăcomia, pe care o consideră închinare la idoli, căci pentru cei lacomi „pântecele este dumnezeul lor" (Filip. 3,18). Sfântul Pavel le-a scris în acest sens şi efesenilor: „Aceasta s-o ştiţi voi bine, că nici un desfrânat sau necurat sau lacom, care este un închinător la idoli, nu are moştenire în împărăţia lui Hristos şi a lui Dumnezeu" (Efes. 5,5).

Apostolul neamurilor le scrie cititorilor epistolei să nu rostească blasfemii şi cuvinte de ruşine, pentru că aşa cum remarcă Sfântul Iacob: „Limba mic mădular este, dar cu mari lucruri se făleşte! Iată puţin foc şi câtă pădure aprinde! Foc este şi limba, lume a fărădelegii! Limba îşi are locul ei între mădularele noastre, dar spurcă tot trupul şi aruncă în foc drumul vieţii, ea însăşi fiind aprinsă de flăcările gheenei. Că orice soi de fiare şi de păsări, de târâtoare şi de vietăţi din mare a fost îmblânzită de firea omenească, dar limba, nimeni dintre oameni n-o poate stăpâni! Ea este un rău fără odihnă, plină cu venin aducător de moarte. Cu ea Îl binecuvântăm pe Dumnezeu Tatăl, cu ea îi blestemăm pe oameni care sunt făcuţi după asemănarea lui Dumnezeu. Din aceeaşi gură ies binecuvântarea şi blestemul. Fraţii mei, asta nu trebuie să fie aşa" (Iacob 3,5-10). Între păcatele cu cuvântul se numără şi minciuna, de care creştinii sunt datori să se ferească, aceasta fiind caracteristică diavolului, conform celor spuse de Mântuitorul evreilor: „Voi sunteţi din tatăl vostru diavolul şi poftele tatălui vostru vreţi să le faceţi. El de la început a fost ucigător de oameni şi nu a stat întru adevăr, pentru că adevăr nu este întru el. Când el grăieşte minciuna, dintr-ale lui grăieşte, fiindcă este mincinos şi tatăl minciunii" (Ioan 8,44).

Sfântul Pavel mai recomandă de asemenea ferirea de păcatele sufleteşti, precum pofta cea rea, răutatea, mânia sau iuţimea şi patima.

Pofta cea rea ori dorinţa păcătoasă din mintea omului atrage după sine păcatul cu cuvântul sau cu fapta, pentru că gândului bun îi urmează fapta cea bună, pe când gândul rău atrage după sine fapta cea rea. Răutatea este inspirată întotdeauna de diavol, fiind contrară firii umane sau naturii în general, pentru că aceasta a fost creată de Dumnezeu bună, căci aşa cum se consemnează în cartea Facerii din Vechiul Testament, „a privit Dumnezeu toate câte a făcut şi iată că erau bune foarte" (Fac. 1,31). Omul care îşi pierde cumpătul în anumite împrejurări, aprinzându-se de mânie, nu mai este stăpân pe sine şi nu-şi mai poate controla cuvintele sau gesturile, rostind vorbe grele sau săvârşind fapte reprobabile, pe care le regretă după ce se linişteşte, de aceea un înţelept a spus: „Ira furor brevis est", adică: „Mânia este o nebunie de scurtă durată". Patima este robia unuia sau a mai multor păcate, pe care o persoană le repetă mereu, fără a avea tăria de a se elibera sau scăpa de ele.

De vreme ce cititorii epistolei Sfântului Pavel au îmbrăţişat învăţătura creştină, înseamnă că ei s-au dezbrăcat de omul cel vechi, cu toate păcatele lui, şi s-au îmbrăcat în omul cel nou, care spre mai deplină cunoaştere se înnoieşte după chipul lui Dumnezeu, pentru că aşa cum menţionează referatul biblic, în cea de-a şasea zi a creaţiei „Dumnezeu a zis: «Să facem om după chipul şi asemănarea Noastră, ca să stăpânească peste peştii mării şi peste păsările cerului şi peste dobitoace şi peste toate vietăţile ce se târăsc pe pământ şi peste tot pământul!». Şi l-a făcut Dumnezeu pe om după chipul Său; după chipul lui Dumnezeu l-a făcut; bărbat şi femeie i-a făcut" (Fac. 1,26-27). Chiar dacă în Vechiul Testament numai fiii lui Israel Îl cunoşteau pe adevăratul Dumnezeu, celelalte popoare fiind păgâne şi idolatre, după întruparea şi activitatea Fiului lui Dumnezeu în lume nu mai este deosebire între evreii tăiaţi împrejur şi păgânii netăiaţi împrejur sau între oamenii liberi şi sclavii care s-au convertit la creştinism, pentru că aşa cum le scrie Apostolul neamurilor galatenilor: „Câţi în Hristos v-aţi botezat, în Hristos v-aţi îmbrăcat, iar în Hristos Iisus nici tăierea împrejur nu este ceva, nici netăierea împrejur, ci făptura cea nouă" (Gal. 3,27 şi 6,15). Pentru creştini nu contează din ce mediu provin, ci important este ca ei să împlinească poruncile Domnului Hristos, Care a

spus: „Dacă Mă iubeşte cineva, el va păzi cuvântul Meu, şi Tatăl Meu îl va iubi şi Noi vom veni la el şi Ne vom face locaş la el” (Ioan 14,23), de aceea toţi creştinii trebuie să trăiască în conformitate cu poruncile Mântuitorului, încât Hristos să fie totul întru toţi.

Din pericopa apostolică citită astăzi la Sfânta Liturghie am învăţat că la cea de-a doua venire în lume a Fiului lui Dumnezeu, de această dată ca Judecător, oamenii care s-au ferit de păcat şi au săvârşit fapte bune în viaţa pământească se vor umple de slava lui Dumnezeu şi vor intra în împărăţia cerurilor, pe când cei păcătoşi vor primi pedeapsă veşnică, pentru faptele lor rele fiind trimişi în iad. Mânia lui Dumnezeu se abate încă din această viaţă asupra celor ce săvârşesc păcatul, care prin aceasta dovedesc că nu ascultă de Domnul, de aceea creştinii trebuie să se ferească de păcatul cu gândul, cu cuvântul sau cu fapta şi să săvârşească cât mai multe fapte bune, împlinind poruncile lui Dumnezeu, prin care se actualizează chipul lui Dumnezeu din ei şi se realizează tot mai mult asemănarea cu El. Cunoscând acestea, să ne străduim să le împlinim, pentru că numai aşa vom scăpa de chinurile iadului şi vom ajunge în împărăţia cerurilor.

AMIN

Duminica a treizecea după pogorârea Sfântului Duh

Din Epistola către coloseni a Sfântului Apostol Pavel (3,12-16)

„*Fraţilor, îmbrăcaţi-vă, dar, ca aleşi ai lui Dumnezeu, sfinţi şi prea iubiţi, cu simţăminte de îndurare, de bunătate, de smerenie, de blândeţe, de îndelungă-răbdare, îngăduindu-vă unii pe alţii şi iertând unii altora, dacă are cineva vreo plângere împotriva cuiva; după cum şi Hristos v-a iertat vouă, aşa să iertaţi şi voi. Iar peste toate acestea, îmbrăcaţi-vă întru iubire, care este legătura desăvârşirii. Şi pacea lui Hristos, întru care aţi fost chemaţi, ca să fiţi un singur trup, să stăpânească în inimile voastre; şi fiţi mulţumitori. Cuvântul lui Hristos să locuiască întru voi cu bogăţie. Învăţaţi-vă şi povăţuiţi-vă între voi cu toată înţelepciunea. Cântaţi în inimile voastre lui Dumnezeu, mulţumindu-I în psalmi, în laude şi în cântări duhovniceşti*”.

Apostolul neamurilor le scrie creştinilor din Colose: „*Fraţilor, îmbrăcaţi-vă, dar, ca aleşi ai lui Dumnezeu, sfinţi şi prea iubiţi, cu simţăminte de îndurare, de bunătate, de smerenie, de blândeţe, de îndelungă-răbdare, îngăduindu-vă unii pe alţii şi iertând unii altora, dacă are cineva vreo plângere împotriva cuiva; după cum şi Hristos v-a iertat vouă, aşa să iertaţi şi voi*”.

Dacă în Vechiul Testament evreii formau poporul ales al lui Dumnezeu, ei au căzut din această chemare prin condamnarea la moarte a Domnului Hristos, în Care s-au împlinit proorociile Vechiului Testament şi prin neacceptarea învăţăturii Lui celei mântuitoare. Cu toate că în vremea Mântuitorului Ţara Sfântă era provincie romană şi numai procuratorul roman avea dreptul de a condamna un locuitor al acesteia la moarte, Ponţiu Pilat a dat această sentinţă în cazul Domnului Hristos sub presiunea iudeilor, care strigau: „Răstigneşte-L! Răstigneşte-L! Sângele Lui asupra noastră şi asupra copiilor noştri!” (Luca 23,21 şi Matei 27,25). Întrucât evreii nu au acceptat învăţătura Mântuitorului, Acesta le-a spus: „Nimeni nu vine la Tatăl decât prin Mine. Dacă M-aţi fi cunoscut pe Mine şi pe Tatăl Meu L-aţi fi cunoscut. De aceea vă spun că împărăţia lui Dumnezeu se va lua de la voi şi se va da neamului care-i va face

roadele. Şi veţi vedea pe Avraam, pe Isaac, pe Iacob şi pe toţi proorocii în împărăţia lui Dumnezeu, iar pe voi, aruncaţi afară, în timp ce alţii, de la răsărit şi de la apus, de la miazănoapte şi de la miazăzi vor veni şi vor şedea la masă în împărăţia lui Dumnezeu" (Ioan 14,6-7; Matei 21,43 şi Luca 13,28-29). Astfel, în Noul Testament poporul ales al lui Dumnezeu este format din creştini. Sfântul Apostol Petru le scrie în acest sens creştinilor proveniţi dintre păgâni: „Voi sunteţi seminţie aleasă, preoţie împărătească, neam sfânt, popor agonisit de Dumnezeu ca să vestiţi în lume bunătăţile Celui ce v-a chemat din întuneric la lumina Sa cea minunată, voi, cei ce odinioară nu eraţi popor, dar care acum sunteţi poporul lui Dumnezeu" (I Petru 2,9-10).

Cu toate că în paginile Noului Testament creştinii sunt numiţi sfinţi, Apostolul neamurilor se referă în acest pasaj la faptul că toţi oamenii au fost chemaţi la sfinţenie de Dumnezeu, Care a spus încă din Vechiul Testament: „Sfinţiţi-vă şi veţi fi sfinţi, că Eu, Domnul Dumnezeul vostru, sunt sfânt" (Lev. 11,44). De asemenea, toţi oamenii sunt iubiţi de Dumnezeu, pentru că Acesta „aşa a iubit lumea, încât pe Fiul Său Cel Unul-Născut L-a dat ca oricine crede în El să nu piară, ci să aibă viaţă veşnică" (Ioan 3,16).

Creştinii sunt datori să nutrească sentimente de îndurare sau milă faţă de cei aflaţi în nevoi, învăţând de la Dumnezeu, pentru că „de mila Domnului este plin pământul" (Ps. 32,5). Cei ce au îmbrăţişat învăţătura creştină trebuie să fie plini de bunătate, pentru că „pomenirea bunătăţii este nemuritoare şi Dumnezeu o ştie, iar oamenii o cunosc. Bunătatea poartă cunună veşnică şi este veşnic biruitoare, ieşind fără pată din luptele câştigate" (Sirah 4,1-2). Smerenia este o altă faptă bună care trebuie să-i caracterizeze pe creştini, pentru că aşa cum a afirmat Sfântul Iacob: „Dumnezeu celor mândri le stă împotrivă, iar celor smeriţi le dă har" (Iac. 4,6). În Pateric citim că avva Longhin s-a întrebat: „Care faptă bună este mai mare decât toate celelalte?". Şi cugetând a zis: „Socotesc că precum mândria este mai mare decât toate păcatele, încât a putut să surpe pe unii din cer, aşa şi smerita cugetare este mai mare decât toate faptele bune, pentru că poate să scoată pe om din adâncuri, chiar de ar fi păcătos ca un diavol". În aceeaşi carte citim că în pustia Egiptului trăia un pustnic cu

viaţă sfântă care îi izgonea pe diavoli. Într-o zi acesta i-a întrebat: „Din pricină că postesc fugiţi de mine?”. Ei i-au răspuns: „Noi niciodată nu mâncăm, nici nu bem nimic”. „Din cauza privegherii vă îndepărtaţi de mine?”. Aceştia i-au spus: „Noi nu dormim defel”. „Vieţuirea mea în pustie vă alungă?”. Ei i-au zis: „Noi prin pustietăţi petrecem”. „Atunci ce vă alungă de la mine?”, i-a întrebat călugărul. Iar aceştia i-au răspuns: „Nimic nu ne biruie pe noi, decât numai smerita cugetare, pentru că ea este biruirea dracilor”. Creştinii trebuie să fie blânzi, pentru că Mântuitorul a spus: „Fericiţi cei blânzi, că aceia vor moşteni pământul” (Matei 5,5), dar să aibă şi îndelungă-răbdare, asemenea lui Dumnezeu, despre Care psalmistul a zis că „este îndelung-răbdător şi nu se mânie în fiecare zi” (Ps. 7,11). De asemenea, creştinii trebuie să se îngăduie şi să se ierte unii pe alţii, după cum şi Domnul Hristos a iertat păcatele tuturor oamenilor. Mântuitorul a şi spus în acest sens: „De veţi ierta oamenilor greşelile lor, ierta-va şi vouă Tatăl vostru Cel ceresc; dar de nu veţi ierta oamenilor greşelile lor, nici Tatăl vostru nu vă va ierta greşelile voastre. Atunci Petru, apropiindu-se de El, I-a zis: «Doamne, de câte ori va greşi fratele meu faţă de mine şi eu îi voi ierta? Oare până de şapte ori?» Iisus i-a zis: «Nu-ţi spun că până de şapte ori, ci până de şaptezeci de ori câte şapte»” (Matei 6,14-15 şi 18,21-22).

Sfântul Pavel scrie în continuare: „*Iar peste toate acestea, îmbrăcaţi-vă întru iubire, care este legătura desăvârşirii*”.

După ce creştinul a împlinit toate faptele bune recomandate până acum, este dator să se umple de iubire, aceasta fiind legătura desăvârşirii. Apostolul neamurilor ne îndeamnă: „Nimănui cu nimic nu-i fiţi datori, decât cu iubirea unuia faţă de altul; fiindcă cel care iubeşte pe altul a împlinit legea. Pentru că poruncile: Să nu săvârşeşti adulter; să nu ucizi; să nu furi; să nu mărturiseşti strâmb; să nu pofteşti şi oricare alta se cuprind în acest cuvânt: Să-l iubeşti pe aproapele tău ca pe tine însuţi. Iubirea nu-i face rău aproapelui; aşadar, iubirea este împlinirea legii” (Rom. 13,8-10).

Sfântul Pavel continuă: „*Şi pacea lui Hristos, întru care aţi fost chemaţi, ca să fiţi un singur trup, să stăpânească în inimile voastre; şi fiţi mulţumitori*”.

Întrucât în Vechiul Testament fiii lui Israel erau poporul ales al lui Dumnezeu, iar toate celelalte neamuri erau păgâne şi idolatre, necunoscând pe adevăratul Dumnezeu, între evrei şi păgâni exista o ură foarte mare. Prin moartea cu trupul pe cruce Domnul Hristos i-a împăcat pe toţi oamenii cu Dumnezeu, dar şi între ei, pentru că desfiinţând opreliştile Legii Vechi, care le interzicea evreilor să se amestece cu păgânii, pentru a nu cădea în idolatrie, a surpat ura dintre ei, căci în Biserică, trupul tainic al lui Hristos, există creştini proveniţi atât dintre iudei, cât şi dintre păgâni, „pentru că noi toţi într-un Duh ne-am botezat, ca să fim un singur trup, fie iudei, fie elini, fie robi, fie liberi, şi toţi la un Duh ne-am adăpat" (I Cor. 12,13). Apostolul neamurilor le-a scris efesenilor: „Hristos este pacea noastră, El, Care în trupul Său a făcut din cele două lumi una, surpând peretele cel din mijloc al despărţiturii - ura -, a desfiinţat legea poruncilor în opreliştile ei, pentru ca să-i clădească întru Sine pe cei doi într-un singur om nou, făcând pace, şi prin cruce, omorând în ea ura, să-i împace cu Dumnezeu pe amândoi, uniţi într-un singur trup. Şi, venind, a binevestit pace, vouă celor de departe şi pace celor de aproape; că prin El şi unii şi alţii într-un singur Duh avem calea deschisă spre Tatăl" (Efes. 2,14-18). Din acest motiv creştinii trebuie să-I fie recunoscători sau mulţumitori lui Dumnezeu şi să se manifeste ca oameni ai păcii, atitudine pentru care vor primi răsplată mare de la Dumnezeu, pentru că Domnul Hristos a spus: „Fericiţi făcătorii de pace, că aceia fiii lui Dumnezeu se vor chema" (Matei 5,9).

Sfântul Pavel scrie mai departe: „*Cuvântul lui Hristos să locuiască întru voi cu bogăţie. Învăţaţi-vă şi povăţuiţi-vă între voi cu toată înţelepciunea*".

Creştinii sunt datori să cunoască învăţătura Mântuitorului şi să împlinească poruncile Lui pentru a se îmbogăţi spiritual sau pentru a creşte duhovniceşte, căci aşa cum le-a scris Apostolul neamurilor cititorilor epistolei către corinteni, „întru El v-aţi îmbogăţit deplin întru toate, în tot cuvântul şi în toată cunoştinţa" (I Cor. 1,4-5). Cei ce au sporit duhovniceşte trebuie să-i înveţe însă cu toată înţelepciunea şi pe ceilalţi creştini, pentru ca şi ei să crească spiritual, iar pentru aceasta vor primi răsplată de la Dumnezeu, pentru că Domnul Hristos

a spus că „cel ce va face şi va învăţa, acela mare se va chema în împărăţia cerurilor” (Matei 5,19).

Apostolul neamurilor îi îndeamnă în încheiere pe coloseni: „*Cântaţi în inimile voastre lui Dumnezeu, mulţumindu-I în psalmi, în laude şi în cântări duhovniceşti*”.

Creştinii nu trebuie să se roage lui Dumnezeu numai cu voce tare, ci şi în inimă, ca centru al fiinţei umane şi din inimă, pentru a nu se asemăna evreilor, despre care Mântuitorul a spus: „Poporul acesta Mă cinsteşte cu buzele, dar inima lui este departe de Mine” (Matei 15,8), pentru că iudeii căzuseră în formalism. Cei ce au îmbrăţişat învăţătura creştină sunt datori să-I mulţumească lui Dumnezeu pentru toate darurile oferite, rostind psalmi, lăudându-L şi înălţându-I cântări duhovniceşti, după cum recomandă Sfântul Pavel: „Lăudaţi şi cântaţi Domnului în inimile voastre” (Efes. 5,19).

Din pericopa apostolică citită astăzi la Sfânta Liturghie am învăţat că pentru a creşte duhovniceşte creştinii sunt datori să se roage lui Dumnezeu din inimă şi să facă milostenie cu cei aflaţi în nevoi, să fie smeriţi, blânzi, îndelung răbdători, iertători şi să fie plini de iubire, care este legătura desăvârşirii, iar cei ce au sporit duhovniceşte trebuie să-i înveţe şi pe ceilalţi, pentru ca şi ei să crească spiritual. Cunoscând acestea, să împlinim poruncile lui Dumnezeu, ferindu-ne de păcat şi săvârşind cât mai multe fapte bune, pentru ca la judecata de obşte Fiul lui Dumnezeu să ne spună cuvintele: „Bine, slugă bună şi credincioasă, peste puţine ai fost credincioasă, peste multe te voi pune; intră în rai întru bucuria Domnului tău” (Matei 25,21).

AMIN

Duminica dinaintea naşterii Domnului

Din Epistola către evrei a Sfântului Apostol Pavel

(11,9-10 şi 32-40)

„*Fraţilor, Avraam prin credinţă a locuit vremelnic în pământul făgăduinţei, ca într-un pământ străin, locuind în corturi cu Isaac şi cu Iacob, cei împreună moştenitori ai aceleiaşi făgăduinţe; fiindcă el aştepta cetatea care are temelii, al cărei meşter şi ziditor este Dumnezeu. Şi ce să mai zic? Căci timpul nu-mi va ajunge ca să vorbesc cu de-amănuntul de Ghedeon, de Barac, de Samson, de Ieftae, de David, de Samuel şi de prooroci, care prin credinţă, au biruit împărăţii, au făcut dreptate, au dobândit făgăduinţele, au astupat gurile leilor, au stins puterea focului, au scăpat de ascuţişul sabiei, s-au împuternicit, din slabi ce erau s-au făcut tari în război, au întors taberele vrăjmaşilor pe fugă; unele femei şi-au luat pe morţii lor înviaţi. Iar alţii au fost chinuiţi, nevrând să primească eliberarea, pentru a-şi dobândi una mai bună, învierea; alţii au suferit batjocură şi bici, ba chiar lanţuri şi închisoare; au fost ucişi cu pietre, au fost puşi la cazne, au fost tăiaţi cu fierăstrăul, au murit ucişi cu sabia, au pribegit în piei de oaie şi în piei de capră, strâmtoraţi, necăjiţi, înjosiţi. Ei, de care lumea nu era vrednică, au rătăcit în pustiuri, în munţi, în peşteri şi în crăpăturile pământului. Şi toţi aceştia, deşi primiseră bună mărturie pe temeiul credinţei lor, n-au primit roadele făgăduinţei, pentru că Dumnezeu rânduise pentru noi ceva mai bun, aşa ca ei să nu ajungă fără noi la desăvârşire*”.

Cea mai mare parte din această pericopă apostolică se citeşte şi în duminica întâia după pogorârea Sfântului Duh.

În acest pasaj apostolic Sfântul Pavel scrie: „*Fraţilor, Avraam prin credinţă a locuit vremelnic în pământul făgăduinţei, ca într-un pământ străin, locuind în corturi cu Isaac şi cu Iacob, cei împreună moştenitori ai aceleiaşi făgăduinţe; fiindcă el aştepta cetatea care are temelii, al cărei meşter şi ziditor este Dumnezeu*”.

Avraam, fiul lui Terah, era din Urul Caldeii (Fac. 11,31), iar la porunca lui Dumnezeu s-a stabilit în Canaan. Acest patriarh este primul evreu menţionat în paginile Sfintei Scripturi (Fac. 14,13), fiind

de fapt părintele poporului ales. Când Dumnezeu i-a cerut lui Avraam să-şi jertfească propriul fiu, pe Isaac, acesta nu a stat pe gânduri, căci avea mai multă iubire faţă de Creator decât faţă de creatură, pentru că Dumnezeu i-l dăruise pe Isaac în urma multor rugăciuni, la o vârstă înaintată a patriarhului şi a soţiei sale, Sarra. În urma acestei încercări a credinţei patriarhului, Dumnezeu i-a spus: „De vreme ce tu ai făcut aceasta, şi de dragul Meu nu l-ai cruţat nici pe fiul tău cel iubit, cu binecuvântare te voi binecuvânta, iar pe urmaşii tăi îi voi face numeroşi ca stelele cerului şi ca nisipul de pe ţărmul mării, şi urmaşii tăi vor stăpâni cetăţile duşmanilor lor; şi prin urmaşul tău se vor binecuvânta toate neamurile pământului, pentru că tu ai ascultat de glasul Meu. Şi-ţi voi da ţie şi seminţiei tale de după tine pământul în care pribegeşti acum, tot pământul Canaanului, în stăpânire veşnică, şi Eu le voi fi lor Dumnezeu" (Fac. 22,16-18 şi 17,8). Avraam a mai avut un fiu, pe Ismael, împreună cu slujnica egipteancă Agar (Fac. 16, 1-15), iar la o vreme după ce Sarra a murit, patriarhul şi-a luat de ţiitoare pe Chetura, care i-a născut şase fii, pe Zimran, Iocşan, Medan, Madian, Işbac şi Şuah (Fac. 25,1-2). Sfântul Pavel menţionează faptul că patriarhul Avraam a ajuns să locuiască în Canaan, pământul făgăduinţei, tocmai datorită credinţei lui.

Isaac a avut doi fii, pe Isav şi pe Iacob. Apostolul neamurilor aminteşte alături de patriarh pe fiul acestuia avut cu soţia lui, Sarra, şi pe unul dintre nepoţi, pentru că Dumnezeu a promis acest pământ lui Avraam şi urmaşilor lui, care erau astfel împreună moştenitori ai făgăduinţei lui Dumnezeu.

Patriarhul Avraam era nevoit să locuiască în cort, pentru că fiind crescător de animale, trebuia să se mute mereu cu turmele dintr-un loc într-altul, în căutarea hranei.

Urmaşii lui Avraam au locuit în Canaan până la Iosif, fiul lui Iacob, care din pricina foametei foarte mari de aici i-a strămutat în Egipt, unde ocupa o funcţie foarte înaltă la curtea lui faraon. Iosif i-a aşezat pe evrei în ţinutul Goşen, unde se găsea cel mai fertil pământ din Egipt. Apostolul neamurilor nu face referire însă la această strămutare a descendenţilor patriarhului, ci afirmă că Avraam locuia vremelnic în pământul făgăduinţei, ca într-un pământ străin, fiindcă el

aştepta cetatea care are temelii, al cărei meşter şi ziditor este Dumnezeu. Cetatea de care vorbeşte Sfântul Pavel este împărăţia cerurilor, pentru că „noi nu avem aici, pe pământ, cetate stătătoare, ci o căutăm pe aceea ce va să fie" (Evrei 13,14).

Meşter şi ziditor al împărăţiei cerurilor este chiar Dumnezeu, iar temelia acestei împărăţii în lume a pus-o Domnul Hristos, „căci nimeni nu poate pune altă temelie, decât cea pusă, care este Iisus Hristos" (I Cor. 3,11). „El este piatra cea neluată în seamă de către ziditori, care a ajuns în capul unghiului; şi întru nimeni altul nu este mântuirea, căci sub cer nu este dat între oameni nici un alt nume întru care noi trebuie să ne mântuim" (Fapte 4,11-12).

Apostolul neamurilor continuă: „*Şi ce să mai zic? Căci timpul nu-mi va ajunge ca să vorbesc cu de-amănuntul de Ghedeon, de Barac, de Samson, de Ieftae, de David*".

La o vreme după ce evreii au fost strămutaţi de Iosif în Egipt, au fost robiţi de către egipteni. Moise a fost cel care a scos poporul ales din robia egipteană, iar Iosua Navi, urmaşul lui la conducerea poporului, i-a dus pe fiii lui Israel în Canaan, pământul făgăduinţei, unde locuiseră Avraam şi primii lui descendenţi. După moartea lui Iosua şi a celor din generaţia lui, „fiii lui Israel au început a face rele înaintea ochilor Domnului şi s-au închinat baalilor. L-au părăsit pe Domnul, Dumnezeul părinţilor lor, Cel ce îi scosese din ţara Egiptului şi au mers după dumnezei străini, dumnezeii popoarelor din jurul lor, şi li s-au închinat şi L-au mâniat pe Domnul; şi L-au părăsit şi le-au slujit lui Baal şi Astartelor. De aceea s-a aprins mânia Domnului asupra lui Israel şi i-a dat pe mâna prădătorilor, care i-au jefuit; şi i-a dat în mâna vrăjmaşilor lor de primprejur, iar ei n-au mai fost în stare să stea împotriva vrăjmaşilor lor. Ori încotro apucau, mâna Domnului pretutindeni era împotriva lor, spre rău, şi erau foarte strâmtoraţi. Atunci le-a ridicat Domnul judecători; şi Domnul i-a izbăvit din mâna celor ce-i prădau" (Jud. 2,11-16). Aceşti judecători nu erau magistraţi, cu rolul de a cumpăni şi împărţi dreptatea, ci erau un fel de conducători şi apărători ai evreilor. În istoria poporului ales au existat doisprezece astfel de judecători, într-o perioadă de timp de 175 de ani (1200-1025 î.d.H.).

Sfântul Apostol Pavel pomeneşte patru dintre cei doisprezece judecători, aceştia fiind de fapt cei mai renumiţi dintre toţi.

Ghedeon, fiul lui Ioaş din familia lui Abiezer, din seminţia lui Manase, originar din Ofra, este judecătorul care i-a izbăvit pe evrei de madianiţi. Barac, fiul lui Abinoam din Chedeşul Neftalimului, a unit triburile evreilor şi le-a condus împreună cu proorociţa Debora la luptă împotriva canaaniţilor conduşi de Sisera, pe care i-au trecut prin ascuţişul sabiei. Cel mai faimos judecător a fost Samson, fiul lui Manoe, din Seminţia lui Dan, fiind înzestrat de Dumnezeu cu o forţă fizică ieşită din comun. În timpul celor douăzeci de ani cât a fost judecător în Israel, acesta a omorât foarte mulţi filisteni şi pe mai marii lor. Ieftae, unul dintre ultimii judecători, a fost fiul lui Galaad şi al unei prostituate păgâne. Înainte de a pleca la luptă împotriva amoniţilor, acesta I-a făgăduit lui Dumnezeu: „Dacă îmi vei da în mână pe fiii lui Amon, când mă voi întoarce biruitor din luptă, oricine va ieşi primul pe uşa casei mele să mă întâmpine, acela va fi al Domnului; îl voi aduce ardere de tot” (Judec. 11,30-31). Judecătorul i-a înfrânt pe amoniţi, iar la întoarcerea în Miţpa, unde era casa lui, l-a întâmpinat în poartă singura lui fiică, pe care conform făgăduinţei făcute a jertfit-o lui Dumnezeu.

La dorinţa evreilor, după perioada judecătorilor în Israel a fost instaurată monarhia, cel dintâi rege al fiilor lui Israel fiind Saul (aprox. 1050-1010 î. d. H.), căruia i-a urmat David, fiul lui Iesei, din seminţia lui Iuda, care a domnit tot în jur de patruzeci de ani (1010-970 î. d. H.). David a fost un mare luptător, mai ales împotriva filistenilor. El a adunat o parte din materialele necesare construirii templului din Ierusalim, care va fi ridicat de fiul său, Solomon, şi este autorul celor mai mulţi psalmi din Psaltire.

Sfântul Pavel vorbeşte mai departe „*de Samuel şi de prooroci, care prin credinţă, au biruit împărăţii, au făcut dreptate, au dobândit făgăduinţele, au astupat gurile leilor, au stins puterea focului, au scăpat de ascuţişul sabiei, s-au împuternicit, din slabi ce erau s-au făcut tari în război, au întors taberele vrăjmaşilor pe fugă; unele femei şi-au luat pe morţii lor înviaţi*”.

În Vechiul Testament Dumnezeu a ridicat prooroci dintre evrei, pe de o parte pentru a ţine mereu trează conştiinţa poporului ales despre rolul lui în istorie, de a da din sânul său pe Mântuitorul lumii, Cel făgăduit de Dumnezeu şi aşteptat de oameni, iar pe de altă parte pentru a vesti anumite evenimente din viaţa Mântuitorului sau a poporului ales. Dintre profeţi unii au scris cărţi, cum sunt cei patru prooroci mari: Isaia, Ieremia, Iezechiel şi Daniel; şi cei doisprezece profeţi mici: Osea, Amos, Miheia, Ioil, Avdie, Iona, Naum, Avacum, Sofonie, Agheu, Zaharia şi Maleahi. Alţi profeţi însă nu au avut o operă scrisă, precum: Samuel, Natan, Ilie şi Elisei. Pe lângă aceştia au existat şi proorociţe, precum: Mariam, sora lui Aaron (Ieş, 15,20), Hulda, soţia lui Şalum (IV Regi 22,14), Noadia (Neemia 6,14), şi Ana, fiica lui Fanuel, din seminţia lui Aşer (Luca 2,36), însă nici una dintre ele nu a scris vreo carte.

Samuel, fiul lui Elcana şi Ana din Rama, a fost ultimul judecător şi cel dintâi profet în Israel. El l-a uns rege pe Saul (I Regi 10,1), apoi pe David (I Regi 16,13 şi II Regi 5,3).

Sfântul Pavel enumeră anumite fapte minunate săvârşite prin credinţă de judecătorii evreilor, de regi, de proorocii sau chiar de oamenii simpli din popor, dintre care amintim: judecătorul Samson a omorât cu mâinile goale un leu (Judec. 14,6), iar profetul Daniel a stat o noapte în groapa cu lei, fără să fie vătămat (Dan. 6,17-25). Tinerii: Şadrac, Meşac şi Abed-Nego au refuzat să se închine idolului de aur făcut de regele Nabucodonosor, motiv pentru care au fost aruncaţi în cuptorul de foc încins, dar nu li s-a întâmplat nimic, iar după ce au ieşit din cuptor, „satrapii, comandanţii de oşti, ispravnicii şi sfetnicii regelui i-au văzut că focul nu le arsese trupul, că părul de pe cap nu le era pârlit, că hainele le erau neschimbate şi că nici măcar nu miroseau a foc” (Dan. 3,27). Proorocul Ilie a înviat pe fiul văduvei din Sarepta Sidonului (III Regi 17,17-24), iar profetul Elisei a readus la viaţă pe fiul unei şunamitence (IV Regi 4,20-37).

Apostolul neamurilor continuă: „*Iar alţii au fost chinuiţi, nevrând să primească eliberarea, pentru a-şi dobândi una mai bună, învierea; alţii au suferit batjocură şi bici, ba chiar lanţuri şi închisoare; au fost ucişi cu pietre, au fost puşi la cazne, au fost tăiaţi*

cu fierăstrăul, au murit ucişi cu sabia, au pribegit în piei de oaie şi în piei de capră, strâmtoraţi, necăjiţi, înjosiţi".

Sfântul Pavel vorbeşte şi despre suferinţele pe care le-au îndurat unii prooroci pentru că le-au făcut cunoscută evreilor voia lui Dumnezeu. Astfel Miheia a fost întemniţat de regele Ahab (III Regi 22,26-27). Paşhur, fiul preotului Imer, l-a aruncat în temniţă pe Ieremia (Ieremia 20,2). Zaharia, fiul preotului Iehoiada, a fost ucis cu pietre în curtea templului din Ierusalim (II Paralip. 24,21), Isaia a fost tăiat cu fierăstrăul, iar Urie, fiul lui Şemaia, a fost ucis cu sabia de regele Ioiachim (Ieremia 26,23).

Apostolul neamurilor scrie în continuare despre oamenii lui Dumnezeu: „*Ei, de care lumea nu era vrednică, au rătăcit în pustiuri, în munţi, în peşteri şi în crăpăturile pământului*".

Oamenii care stau în ascultare de Dumnezeu se disting de semenii lor păcătoşi şi pot primi chiar anumite daruri de sus, de care ceilalţi nu sunt vrednici. Astfel de oameni ar trebui să se bucure de respect din partea tuturor, însă uneori ei sunt chiar urmăriţi şi persecutaţi. Aşa s-a întâmplat în Vechiul Testament cu David, care îi cânta regelui Saul din harpă pentru a îndepărta duhul cel rău care îl tulbura. După ce David l-a ucis pe Goliat, precum şi o sută de filisteni, pentru a se putea căsători cu Micol, fiica regelui Saul, acesta s-a umplut de invidie asupra lui, pentru că tânărul David se bucura de o popularitate mai mare decât a lui în sânul poporului ales, şi căuta să-l omoare. În această situaţie David s-a refugiat pentru o vreme în peştera Adulam (I Regi 22,1) şi în cea din faţa Sadaemului (I Regi 24,4). De asemenea, după ce proorocul Ilie a omorât preoţii lui Baal, întorcându-i pe evrei din rătăcire la credinţa în adevăratul Dumnezeu, a fost nevoit să se ascundă într-o peşteră din Horeb pentru a scăpa de mânia reginei Izabela (III Regi 19,8-9).

Sfântul Pavel încheie: „*Şi toţi aceştia, deşi primiseră bună mărturie pe temeiul credinţei lor, n-au primit roadele făgăduinţei, pentru că Dumnezeu rânduise pentru noi ceva mai bun, aşa ca ei să nu ajungă fără noi la desăvârşire*".

Cu toate că proorocii şi drepţii Vechiului Testament, în baza credinţei lor în Dumnezeul cel adevărat, au primit făgăduinţe, nu au

avut parte de roadele lor, pentru că până la învierea Domnului Hristos raiul a fost închis, încât sufletele tuturor oamenilor, fie drepţi, fie păcătoşi, se duceau în iad. Abia după moartea trupului Mântuitorului pe cruce sufletul Acestuia a coborât la iad, eliberând sufletele tuturor drepţilor din robia diavolului şi a morţii, cu care a intrat în împărăţia lui Dumnezeu, deschizând în acest fel calea pentru toţi cei ce cred în Domnul Hristos şi se străduiesc să ajungă în împărăţia cerurilor, încât toţi împreună să ajungă la desăvârşire.

În pericopa apostolică citită astăzi la Sfânta Liturghie Sfântul Pavel vorbeşte despre credinţa lui Avraam şi a altor oameni ai lui Dumnezeu din Vechiul Testament, care pe baza acesteia au făcut lucruri minunate, pe când alţii au suferit în nădejdea răsplătirii în împărăţia cerurilor. Cugetând la exemplele prezentate de Apostolul neamurilor, să ne sporim credinţa şi s-o facem lucrătoare prin ferirea de păcat şi prin săvârşirea de fapte bune, pentru că numai aşa ne vom putea asemăna lor şi vom avea acces în împărăţia lui Dumnezeu.

AMIN

Duminica după naşterea Domnului

Din Epistola către galateni a Sfântului Apostol Pavel

(1,11-19)

„*Fraţilor, vă fac cunoscut că Evanghelia cea binevestită de mine nu este după om; pentru că nici eu n-am primit-o sau am învăţat-o de la om, ci prin descoperirea lui Iisus Hristos. Căci aţi auzit de purtarea mea de altădată întru iudaism, că peste măsură prigoneam Biserica lui Dumnezeu şi o pustiam, şi spoream în iudaism mai mult decât mulţi din cei ce erau de vârsta mea în neamul meu, ca nimeni altul fiind eu râvnitor al predaniilor mele părinteşti. Dar când a binevoit Dumnezeu, Cel ce m-a ales încă din pântecele maicii mele şi prin harul Său m-a chemat ca întru mine să-L descopere pe Fiul Său, pentru ca eu să-L binevestesc la neamuri, deîndată, fără să fi primit sfat de la trup şi de la sânge, şi fără să mă fi suit la Ierusalim la Apostolii cei dinainte de mine, m-am dus în Arabia şi m-am întors iarăşi la Damasc. Apoi, după trei ani, m-am suit la Ierusalim ca să-l văd pe Chefa şi am rămas la el cincisprezece zile. Dar pe altul din Apostoli n-am văzut decât numai pe Iacob, fratele Domnului*”.

Această pericopă apostolică se citeşte şi în duminica a douăzecea după pogorârea Sfântului Duh.

În antichitate existau două provincii distincte cu numele Galatia. În Asia Mică se găsea atât Galatia de Nord (sau Veche), cât şi Galatia de Sud (sau Nouă), provincie romană, mult mai vastă ca teritoriu decât cealaltă Galatie, care cuprindea părţi însemnate din Frigia, Pisidia, Licaonia şi Isauria.

Apostolul neamurilor a trecut prin Galatia Veche în timpul celei de a doua călătorii misionare, în drum spre Troa, fără intenţia de a se opri acolo, însă din cauza unei boli a fost nevoit să rămână în acel loc o perioadă mai îndelungată de timp, vreme în care a propovăduit Evanghelia împărăţiei lui Dumnezeu. Sfântul Pavel i-a mai cercetat de asemenea pe galateni în cursul celei de a treia călătorii misionare

Epistola către galateni a fost scrisă în anul 54 sau 55, pe când Apostolul neamurilor se găsea în Efes.

Sfântul Pavel le scrie celor ce le adresează epistola: „*Fraţilor, vă fac cunoscut că Evanghelia cea binevestită de mine nu este după om; pentru că nici eu n-am primit-o sau am învăţat-o de la om, ci prin descoperirea lui Iisus Hristos*”.

Apostolul neamurilor le spune galatenilor că Evanghelia împărăţiei lui Dumnezeu pe care o propovăduieşte nu a învăţat-o de la vreun om, ci i-a descoperit-o Însuşi Domnul Hristos, care i S-a arătat pe drumul Damascului, pe când acesta călătorea spre această cetate, pentru a duce legaţi la Ierusalim pe creştinii de acolo.

Sfântul Pavel spune în continuare: „*Aţi auzit de purtarea mea de altădată întru iudaism, că peste măsură prigoneam Biserica lui Dumnezeu şi o pustiam, şi spoream în iudaism mai mult decât mulţi din cei ce erau de vârsta mea în neamul meu, ca nimeni altul fiind eu râvnitor al predaniilor mele părinteşti*”.

Sfântul Pavel s-a născut în Tarsul Ciliciei, într-o familie de mici meseriaşi farisei, din seminţia lui Veniamin, şi a studiat la Ierusalim, la picioarele renumitului rabin Gamaliel, ajungând el însuşi, de tânăr, un foarte bun rabin, care însă nu L-a cunoscut pe Domnul Hristos în viaţă, ci chiar i-a persecutat pe creştini. În această epistolă Apostolul neamurilor se confesează, reamintindu-le cititorilor săi comportamentul lui de altădată, înainte de a fi chemat la apostolie, pe când păstra cu mai multă rigurozitate decât toţi ceilalţi evrei tradiţia fariseică, moştenită de la părinţi, sporind în iudaism mai mult decât cei mai mulţi evrei de vârsta lui, motiv pentru care prigonea peste măsură Biserica lui Hristos, pustiind-o.

În cartea Faptele Apostolilor ne este prezentată atitudinea lui Saul, viitorul Apostol Pavel, faţă de creştini. Lupta acestuia împotriva Bisericii a început la martiriul Sfântului Arhidiacon Ştefan, pe care evreii „scoţându-l afară din cetate, îl băteau cu pietre, iar martorii şi-au pus hainele la picioarele unui tânăr, numit Saul, care se învoise la uciderea lui”(Fapte 7,58 şi 8,1). Apostolul neamurilor mărturiseşte şi el acest lucru: „Când se vărsa sângele lui Ştefan eram şi eu de faţă şi încuviinţam uciderea lui şi păzeam hainele celor ce-l ucideau” (Fapte 22,20). „Şi s-a făcut în ziua aceea prigoană mare împotriva Bisericii din Ierusalim. Şi toţi, în afară de Apostoli, s-au împrăştiat prin

ţinuturile Iudeii şi ale Samariei. Iar Saul pustia Biserica, intrând prin case şi târând bărbaţi şi femei, pe care îi arunca în temniţă" (Fapte 7,8,1 şi 3). Saul însă era foarte nemulţumit pentru că tot mai mulţi evrei îmbrăţişau creştinismul şi în afara Ţării Sfinte, de aceea, „suflând ameninţare şi ucidere împotriva ucenicilor Domnului, a mers la arhiereu şi a cerut de la el scrisori către sinagogile din Damasc ca, dacă va afla acolo pe vreunii, atât bărbaţi, cât şi femei, că merg pe calea aceasta, să-i aducă legaţi la Ierusalim" (Fapte 9,1-2). Sfântul Pavel şi-a recunoscut faptele săvârşite înaintea regelui Agrippa şi a procuratorului roman Porcius Festus, cărora le-a zis: „Eu am socotit în sinea mea că faţă de numele lui Iisus Nazarineanul trebuie să fac multe împotrivă; ceea ce am şi făcut în Ierusalim, căci luând eu împuternicire de la arhierei, pe mulţi dintre sfinţi i-am închis în temniţe, iar când erau daţi la moarte, încuviinţam şi eu cu glasul meu; şi deseori îi pedepseam prin toate sinagogile şi-i sileam să hulească; înfuriindu-mă tare pe ei, îi urmăream până şi prin cetăţile din afară" (Fapte 26,9-11). Apostolul neamurilor se justifică însă în faţa ucenicului său Timotei despre comportamentul său din trecut: „Eu, cel ce mai înainte eram hulitor, prigonitor şi batjocoritor, întru necredinţă am lucrat, din neştiinţă" (I Tim. 1,13).

Sfântul Pavel continuă: „*Dar când a binevoit Dumnezeu, Cel ce m-a ales încă din pântecele maicii mele şi prin harul Său m-a chemat ca întru mine să-L descopere pe Fiul Său, pentru ca eu să-L binevestesc la neamuri, deîndată, fără să fi primit sfat de la trup şi de la sânge, şi fără să mă fi suit la Ierusalim la Apostolii cei dinainte de mine, m-am dus în Arabia şi m-am întors iarăşi la Damasc*".

Dumnezeu i-a descoperit Sfântului Pavel că l-a ales din pântecele mamei sale pentru a-I fi slujitor, după cum mărturiseşte şi Proorocul Ieremia despre sine: „Fost-a cuvântul Domnului către mine şi mi-a zis: «Înainte de a te fi zămislit în pântece, te-am cunoscut, şi înainte de a ieşi din pântece, te-am sfinţit şi te-am rânduit prooroc pentru popoare»" (Ieremia 1,4-5). Chiar dacă Dumnezeu l-a ales pe Pavel înainte de naşterea lui pentru a fi Apostolul neamurilor, acest lucru i l-a descoperit numai pe drumul Damascului, unde i-a spus: „Eu spre aceasta M-am arătat ţie, să te rânduiesc slujitor şi martor, şi al

celor pe care le-ai văzut, şi al celor întru care Mă voi arăta ţie, alegându-te pe tine din popor şi din neamurile la care te trimit să le deschizi ochii, pentru ca ele să se întoarcă de la întuneric la lumină şi de la stăpânirea lui satana la Dumnezeu, pentru ca să primească iertarea păcatelor şi parte cu cei ce prin credinţa în Mine s-au sfinţit" (Fapte 26,16-18). De asemenea, Mântuitorul i-a spus şi lui Anania, cel care l-a botezat pe Pavel: „Acesta Îmi este Mie vas ales, ca să-Mi poarte numele înaintea neamurilor şi a regilor şi a fiilor lui Israel" (Fapte 9,15). Cu toate că Sfântul Apostol Pavel le-a propovăduit Evanghelia împărăţiei lui Dumnezeu cu precădere păgânilor, totuşi el le-a vorbit despre Hristos cel înviat atât evreilor din Ierusalim, care au hotărât ca să-l omoare (Fapte 9,28-29), cât şi celor din diaspora, pentru că în timpul călătoriilor sale misionare, în orice oraş intra, dacă acolo exista o comunitate evreiască, întotdeauna începea răspândirea cuvântului lui Dumnezeu în sinagogă.

Când Domnul Hristos l-a chemat pe Pavel la slujirea Lui, pe drumul Damascului, acesta L-a întrebat: „Ce să fac, Doamne? Iar Domnul i-a zis: «Ridică-te şi mergi în Damasc şi acolo ţi se va spune despre toate cele ce ţi s-au rânduit să faci" (Fapte 22,10), iar după ce a fost botezat în această cetate, „Îl propovăduia în sinagogi pe Iisus, că Acesta este Fiul lui Dumnezeu. Şi se mirau toţi cei ce îl auzeau şi ziceau: «Oare nu este acesta cel care i-a prigonit în Ierusalim pe cei ce cheamă numele acesta? Şi nu pentru aceea a venit el aici, ca să-i ducă legaţi la arhierei?». Şi Saul mai mult se întărea şi îi tulbura pe iudeii care locuiau în Damasc, dovedind că Acesta este Hristos. Şi după ce au trecut destule zile, iudeii s-au sfătuit să-l omoare" (Fapte 9,20-23). Deci deîndată ce Domnul Hristos l-a chemat pe Pavel la slujirea apostolească, acesta a renunţat la orice gând sau plan avea şi a început să-L propovăduiască, după cum se întâmplase şi cu ceilalţi doisprezece Apostoli, care atunci când au fost chemaţi de Mântuitorul să-I urmeze, şi-au lăsat toate câte aveau, şi au mers după El. Când Dumnezeu te cheamă la slujire trebuie să-I răspunzi imediat. Dacă te eschivezi sau amâni, acestea sunt semne că nu vrei să-I slujeşti. În acest sens este foarte elocventă întâmplarea relatată în paginile Noului Testament, când Domnul Hristos i-a cerut unui om să-I urmeze, iar

acesta I-a răspuns: „Doamne, mai întâi dă-mi voie să merg să-l îngrop pe tatăl meu. Iar El i-a zis: «Lasă-i pe morţi să-şi îngroape morţii, iar tu mergi de vesteşte împărăţia lui Dumnezeu»” (Luca 9,59-60). Acest om nu L-a refuzat pe Mântuitorul, ci doar a amânat să-I urmeze, dintr-un motiv perfect justificat din punctul lui de vedere, înmormântarea propriului său tată. Domnul Hristos însă i-a spus să lase astfel de lucruri în seama celor morţi duhovniceşte, a celor care nu sunt preocupaţi de viaţa spirituală, iar el să vestească împărăţia lui Dumnezeu, pentru că aşa cum a afirmat în altă parte, „secerişul este mult, iar lucrătorii sunt puţini” (Matei 9,37).

După ce evreii din Damasc au hotărât să-l omoare pe Sfântul Pavel „şi păzeau porţile zi şi noapte ca să-l ucidă, luându-l ucenicii lui noaptea, l-au coborât peste zid într-un coş, lăsându-l jos” (Fapte 9,24-25), iar acesta a plecat în Arabia, unde a primit prin descoperire de la Dumnezeu Evanghelia împărăţiei Lui.

Apostolul neamurilor spune în încheiere: „*Apoi, după trei ani, m-am suit la Ierusalim ca să-l văd pe Chefa şi am rămas la el cincisprezece zile. Dar pe altul din Apostoli n-am văzut decât numai pe Iacob, fratele Domnului*”.

După ce Sfântul Pavel a petrecut trei ani în rugăciune şi contemplaţie în deşertul Arabiei, aproape tot atât cât s-au aflat şi cei doisprezece Apostoli în preajma Mântuitorului, s-a dus la Ierusalim, pentru a se întâlni cu Sfântul Petru „şi încerca să se alipească de ucenici; şi toţi se temeau de el, necrezând că este ucenic. Dar Barnaba, luându-l, l-a dus la Apostoli şi el le-a istorisit cum L-a văzut pe Domnul pe cale şi că Acesta i-a grăit, şi cum cu îndrăzneală a propovăduit la Damasc întru numele lui Iisus” (Fapte 9,26-27). Când Sfântul Pavel s-a dus în Sfânta Cetate, dintre Apostoli se găsea acolo numai Sfântul Petru, împreună cu Iacob, fratele Domnului, episcopul Ierusalimului. Sfântul Pavel a rămas timp de cincisprezece zile alături de Sfântul Petru, încredinţându-l că Evanghelia propovăduită de el i-a fost descoperită de Mântuitorul, deci este autentică, şi lămurindu-l că a primit misiunea de a răspândi învăţătura creştină la neamuri. Sfântul Pavel s-a bucurat însă nu numai de recunoaşterea Sfântului Petru, ci de a întregului Sinod Apostolic ţinut la Ierusalim, după cum el însuşi

mărturiseşte: „După paisprezece ani m-am suit iarăşi la Ierusalim cu Barnaba, luându-l cu mine şi pe Tit. M-am suit potrivit unei descoperiri, şi le-am arătat, îndeosebi celor mai de seamă, Evanghelia pe care o propovăduiesc la neamuri, pentru ca nu cumva să alerg sau să fi alergat în zadar. Şi văzând ei că mie mi-a fost încredinţată Evanghelia pentru cei netăiaţi împrejur, după cum lui Petru pentru cei tăiaţi împrejur, căci Cel ce a lucrat prin Petru în apostolia tăierii împrejur a lucrat şi prin mine la neamuri şi cunoscând harul ce mi-a fost dat, Iacob şi Chefa şi Ioan, cei socotiţi a fi stâlpi, ne-au dat mie şi lui Barnaba mâna dreaptă în semn de părtăşie, pentru ca noi să binevestim la neamuri, iar ei la cei tăiaţi împrejur" (Gal. 2,1-2 şi 7-9).

Din pericopa apostolică citită astăzi la Sfânta Liturghie am învăţat că deşi Sfântul Pavel a fost la început un prigonitor al creştinilor, el fusese ales de Dumnezeu din pântecele mamei sale să răspândească învăţătura creştină la neamuri, iar Evanghelia a primit-o prin descoperire de la Dumnezeu, iar nu de la oameni. Asemenea Sfântului Pavel sunt mulţi creştini care au zelul de a împlini cu scrupulozitate poruncile lui Dumnezeu, însă dacă nu au suficient discernământ, prea uşor pot rătăci calea, de aceea este necesar ca ei să se adreseze slujitorilor Bisericii, aşa cum a făcut şi Apostolul neamurilor, pentru a lua îndrumare spre răsplată bună, iar nu spre osândă, căci atunci „când se luptă cineva la jocuri, nu ia cununa dacă nu s-a luptat după regulile jocului" (II Tim. 2,5).

AMIN

Duminica dinaintea botezului Domnului

Din Epistola a doua către Timotei a Sfântului Apostol Pavel (4,5-8)

„*Fiule Timotei, fii treaz în toate; îndură necazul; fă lucrare de evanghelist; slujba ta fă-o deplin! Că eu de-acum mă jertfesc şi vremea plecării mele a sosit. Lupta cea bună m-am luptat, călătoria am săvârşit-o, credinţa am păzit-o. De acum mi s-a gătit cununa dreptăţii, pe care în ziua aceea mi-o va da Domnul, Dreptul Judecător; şi nu numai mie, ci şi tuturor celor ce au iubit arătarea Lui*”.

Sfântul Apostol Pavel îi scrie ucenicului său: „*Fiule Timotei, fii treaz în toate*”.

Timotei s-a născut în Listra, un orăşel din podişul Licaoniei, situat în Asia Mică. Mama acestuia, Eunice, era evreică, iar tatăl său era păgân. Timotei a fost educat de mic în spiritul principiilor Vechiului Testament. Nu cunoaştem cu exactitate momentul în care acesta a îmbrăţişat credinţa creştină, însă în cea de-a doua călătorie misionară a Sfântului Pavel (49-52) l-a însoţit pe acesta o perioadă de timp. Lui Timotei i-a fost încredinţată misiunea de a-i încuraja pe creştinii persecutaţi din Tesalonic, el s-a numărat printre însoţitorii Apostolului neamurilor când acesta le-a dus creştinilor din Ierusalim ajutoarele adunate pentru ei în urma foametei din anul 56, iar în timpul primei captivităţi romane a Sfântului Pavel (61-63) i-a purtat de grijă. Timotei a fost considerat de Apostolul neamurilor cel mai fidel ucenic, fiind rânduit de acesta episcop în Efes.

Apostolul neamurilor îl îndeamnă pe Timotei să fie treaz în toate. Domnul Hristos le-a spus în acest sens ucenicilor Săi: „Luaţi aminte, privegheaţi şi vă rugaţi” (Marcu 13,33); iar în altă parte: „Privegheaţi şi vă rugaţi, ca să nu intraţi în ispită, căci duhul este osârduitor, dar trupul, neputincios” (Matei 26,41). Sfântul Petru i-a îndemnat şi el pe creştini: „Fiţi treji, privegheaţi. Potrivnicul vostru, diavolul, umblă răcnind ca un leu, căutând pe cine să înghită” (I Petru 5,8). Sfântul Pavel i-a scris lui Timotei şi în prima sa epistolă: „Ia aminte la tine însuţi” (I Tim. 4,16). Pornind de la aceste îndemnuri şi cunoscând foarte bine lupta necontenită pe care o duc creştinii

preocupaţi de viaţa spirituală cu gândurile păcătoase semănate de diavol în mintea lor, Sfinţii Părinţi vorbesc în scrierile lor despre trezvie, care este starea sufletească în care omul este în permanenţă deosebit de atent la toate gândurile care îi vin în minte. Trezvia este în principal concentrare, supraveghere, luare aminte la noi înşine, la cele ce se petrec în interiorul nostru, la gândurile care ne asaltează. Ea se manifestă însă şi prin paza minţii, în sensul că noi suntem datori să alungăm din minte gândurile rele care sunt aducătoare de păcat şi să acceptăm numai gândurile bune, care rodesc fapte bune, după cum a remarcat Mântuitorul, că „omul bun, din vistieria cea bună a inimii sale scoate ce este bun; pe când omul rău, din vistieria cea rea a inimii sale scoate ce este rău, căci din prisosul inimii îi grăieşte gura" (Luca 6,45). Trezvia poate fi dobândită numai prin silinţă.

Sfântul Pavel îl îndeamnă în continuare pe Timotei: „*Îndură necazul; fă lucrare de evanghelist; slujba ta fă-o deplin!*".

Misiunea Sfinţilor Apostoli şi a ucenicilor lor de răspândire în lume a cuvântului lui Dumnezeu nu a fost deloc uşoară, întrucât aceştia erau prigoniţi, întemniţaţi, bătuţi, supuşi la diverse cazne şi chiar omorâţi pentru activitatea lor. Mântuitorul le atrăsese luarea aminte în acest sens: „Aduceţi-vă aminte de cuvântul pe care vi l-am spus: Nu este sluga mai mare decât stăpânul ei. Dacă M-au prigonit pe Mine, şi pe voi vă vor prigoni; dacă au păzit cuvântul Meu, şi pe al vostru îl vor păzi. Pe acestea vi le-am spus ca să nu vă poticniţi. Vă vor scoate din sinagogi; ba chiar vine ceasul când tot cel ce vă va ucide să creadă că-I aduce închinare lui Dumnezeu. Şi acestea le vor face, pentru că nu L-au cunoscut pe Tatăl Meu, nici pe Mine. Iar pe acestea vi le-am grăit pentru ca, atunci când va veni ceasul lor, să vă aduceţi aminte că vi le-am spus" (Ioan 15,20 şi 16,1-4). Împreună cu îndemnul de a răbda fără cârtire necazurile, Sfântul Pavel i-a încurajat pe cei aflaţi în încercări, scriindu-le că „necazul nostru de acum, uşor şi trecător, ne aduce, mai presus de orice măsură, slavă veşnică covârşitoare" (II Cor. 4,17).

Pe lângă lucrarea lui Timotei de evanghelist sau de propovăduitor al cuvântului lui Dumnezeu, pe care Apostolul neamurilor îl îndeamnă să o împlinească „cu timp şi fără timp" (II

Tim. 4,2), ucenicul Sfântului Pavel, în calitate de episcop al unei cetăți, era dator să se îngrijească de bunul mers al întregii vieți duhovnicești a turmei cuvântătoare încredințate lui, după cum i-a scris același Apostol lui Tit: „Pentru aceasta te-am lăsat în Creta, ca să pui rânduială în cele ce au mai rămas și ca în fiecare cetate să așezi preoți, așa cum ți-am poruncit eu. Să fii destoinic să îndemni la învățătura cea sănătoasă, cât și să-i mustri pe cei ce vorbesc împotriva ei, pentru că sunt mulți nesupuși, grăitori în deșert și înșelători; pentru care pricină mustră-i cu asprime, ca să fie sănătoși în credință, așa încât cuvântul lui Dumnezeu să nu fie defăimat" (Tit 1,5; 9-10; 13 și 2,5). În calitate de slujitor al lui Hristos, Timotei este îndemnat de Sfântul Pavel să-și facă slujba deplin, după cum acesta le-a scris și colosenilor: „Orice ați face, lucrați din toată inima, ca pentru Domnul și nu ca pentru oameni, știind că de la Domnul veți primi răsplata moștenirii; căci Domnului Hristos slujiți" (Col. 3,23-24).

Apostolul neamurilor scrie mai departe: „*Eu de-acum mă jertfesc și vremea plecării mele a sosit*".

Împăratul Nero a declanșat în anul 64 o prigoană cruntă împotriva creștinilor. Întrucât Sfântul Pavel a scris cea de-a doua epistolă către Timotei în timpul celei de a doua captivități romane, deci în timpul persecuției, el era conștient de faptul că sfârșitul îi era aproape și că în curând își va jertfi viața pentru Hristos, ceea ce s-a și întâmplat în anul 67, când fiind condamnat la moarte, în 29 iunie capul i-a fost tăiat cu sabia. Apostolul neamurilor nu era deloc întristat pentru ceea ce avea să i se întâmple, căci datorită nenumăratelor încercări prin care a trecut pentru a răspândi în lume cuvântul lui Dumnezeu, el își dorea de mult să ajungă la odihna cea veșnică din împărăția cerurilor, după cum le scrisese filipenilor în timpul primei captivități romane: „Sunt strâns din două părți: doresc să mă despart de trup și să fiu împreună cu Hristos, că e cu mult mai bine; dar să rămân în trup este mai de folos pentru voi. Și încredințat fiind eu de aceasta, știu că voi rămâne și că voi petrece cu voi cu toți spre sporirea voastră și spre bucuria credinței" (Filip. 1,23-25).

Sfântul Pavel încheie: „*Lupta cea bună m-am luptat, călătoria am săvârșit-o, credința am păzit-o. De acum mi s-a gătit cununa*

dreptăţii, pe care în ziua aceea mi-o va da Domnul, Dreptul Judecător; şi nu numai mie, ci şi tuturor celor ce au iubit arătarea Lui".

Făcându-şi bilanţul întregii vieţi, călătorie pe care o consideră deja ca şi încheiată, Sfântul Pavel este conştient că prin împlinirea celor scrise în Evanghelie, precum şi a celor poruncite lui în mod direct de către Domnul Hristos, a păzit credinţa şi a luptat lupta cea bună, de vreme ce timp de treizeci şi cinci de ani a propovăduit evreilor şi păgânilor învăţătura cea adevărată. Întrucât în urmă cu mai mulţi ani fusese răpit până la al treilea cer, unde „a auzit cuvinte de nespus, pe care nu-i este îngăduit omului să le grăiască" (II Cor. 12,4), Apostolului i se descoperise că pentru activitatea lui i s-a pregătit cununa dreptăţii, „pe care Dumnezeu a făgăduit-o celor ce Îl iubesc pe El" (Iacob 1,12). Cu toate că după trecerea din viaţa pământească Sfântul Pavel se va afla împreună cu ceilalţi Apostoli şi cu sfinţii în împărăţia cerurilor, totuşi cununa dreptăţii o va primi în mod deplin abia în ziua judecăţii de obşte, când Dreptul Judecător îi va răsplăti nu numai pentru bogata lui activitate desfăşurată între neamuri, ci şi pentru consecinţele faptelor lui în istorie, căci mulţimi nenumărate de oameni vor fi îmbrăţişat în decursul vremurilor credinţa cea adevărată datorită propovăduirii lui în diverse locuri ale lumii.

Arătarea Domnului de care vorbeşte Sfântul Pavel este întruparea Fiului lui Dumnezeu la plinirea vremii, căci aşa cum Apostolul a scris în altă parte, „Dumnezeu S-a arătat în trup, S-a îndreptat în Duhul, a fost văzut de îngeri, S-a propovăduit între neamuri, a fost crezut în lume şi S-a înălţat întru slavă" (I Tim. 3,16). La parusie, Dumnezeu Judecătorul va oferi cununa dreptăţii, adică va răsplăti în baza dreptăţii Lui tuturor celor ce au crezut că El S-a întrupat şi au împlinit poruncile Lui, cea mai mare poruncă fiind iubirea lui Dumnezeu şi a aproapelui (Matei 22,35-40).

Din pericopa apostolică citită astăzi la Sfânta Liturghie am învăţat să fim cu luare aminte la gândurile care ne vin în minte, pentru că gândurile bune rodesc fapte bune, pe când gândurile rele aduc după ele fapte rele. Cunoscând aceasta, să acceptăm în minte numai gânduri bune, care prin faptele bune ce le urmează ne vor găti loc în rai.

AMIN

Duminica după botezul Domnului

Din Epistola către efeseni a Sfântului Apostol Pavel

(4,7-13)

„*Fraţilor, fiecăruia dintre noi i s-a dat harul după măsura darului lui Hristos. Pentru aceea zice: «Suindu-Se la înălţime, a robit robia şi a dat daruri oamenilor». Iar aceea că «S-a suit» - ce înseamnă decât că El S-a pogorât mai întâi în părţile cele mai de jos ale pământului? Cel ce S-a pogorât, El este şi Cel ce S-a suit mai presus de toate cerurile, ca pe toate să le umple. Şi El a dat pe unii Apostoli, pe alţii prooroci, pe alţii evanghelişti, pe alţii păstori şi învăţători, ca să-i pregătească pe sfinţi pentru lucrarea slujirii, spre zidirea trupului lui Hristos, până vom ajunge toţi la unitatea credinţei şi a cunoaşterii Fiului lui Dumnezeu, la starea bărbatului desăvârşit, la măsura vârstei plinătăţii lui Hristos*”.

Sfântul Pavel le scrie efesenilor: „*Fraţilor, fiecăruia dintre noi i s-a dat harul după măsura darului lui Hristos*”.

Fiinţa lui Dumnezeu nu poate fi cunoscută de îngeri şi de oameni, ea fiind mai presus de puterea de înţelegere a oricărei fiinţe raţionale create şi de asemenea, creatura nu se poate împărtăşi de fiinţa lui Dumnezeu. Cu toate acestea, Dumnezeu a creat lumea şi o menţine în existenţă prin harul sau prin energiile Lui necreate, care se împărtăşesc creaturii. Pe lângă acest har revărsat asupra lumii şi a omenirii întregi, fiecare om în parte primeşte de la Dumnezeu unul sau mai multe daruri, după cum a afirmat Domnul Hristos în pilda talanţilor, unde stăpânul „i-a dat unuia cinci talanţi, altuia doi, altuia unul, fiecăruia după puterea lui” (Matei 25,15). În afara acestor daruri sau talente personale, unii creştini sunt chemaţi de Dumnezeu la slujirea Lui, fiindu-le împărtăşit în acest scop, printr-o slujbă anume, harul slujirii respective (de exemplu harul arhieriei, preoţiei sau diaconiei). Alţi creştini, care s-au distins printr-o autentică vieţuire în Hristos, s-au învrednicit de daruri sau harisme speciale din partea lui Dumnezeu. Sfântul Pavel spune în acest sens: „Darurile sunt felurite, dar acelaşi Duh. Şi felurite slujiri sunt, dar acelaşi Domn. Şi lucrările sunt felurite, dar Acelaşi Dumnezeu este Cel care pe toate le lucrează

în toţi. Şi arătarea Duhului i se dă fiecăruia spre folosul tuturor. Unuia i se dă prin Duhul Sfânt cuvânt de înţelepciune, iar altuia, cuvânt de cunoaştere, potrivit Aceluiaşi Duh. Şi unuia i se dă întru acelaşi Duh credinţă, iar altuia, darurile vindecărilor, întru acelaşi Duh; unuia, faceri de minuni, iar altuia, proorocie; unuia, deosebirea duhurilor, iar altuia, felurimea limbilor; iar altuia, tălmăcirea limbilor. Şi pe toate acestea le lucrează Unul şi acelaşi Duh, împărţind fiecăruia deosebi, după cum voieşte" (I Cor. 12,4-11). De asemenea, măsura darurilor este hotărâtă de Domnul Hristos, Care fiind Dumnezeu şi Om, cunoaşte mai dinainte, dar şi înţelege aptitudinile şi limitele fiecărui om în parte, precum şi modul folosirii darului primit, motiv pentru care apreciază pe bună dreptate cât să ofere fiecăruia. În acest sens este deosebit de grăitoare mărturia Sfântului Pavel despre harul primit şi despre eforturile depuse de el pentru a conlucra cu acest har: „Eu prin harul lui Dumnezeu sunt ceea ce sunt, şi harul Lui care este în mine n-a fost în zadar, dimpotrivă, m-am ostenit mai mult decât toţi ceilalţi Apostoli, dar nu eu, ci harul lui Dumnezeu care este în mine" (I Cor. 15,10).

Apostolul neamurilor citează o profeţie din Vechiul Testament, în care psalmistul afirmă despre Domnul Hristos că „*«suindu-Se la înălţime, a robit robia şi a dat daruri oamenilor». Iar aceea că «S-a suit» - ce înseamnă decât că El S-a pogorât mai întâi în părţile cele mai de jos ale pământului? Cel ce S-a pogorât, El este şi Cel ce S-a suit mai presus de toate cerurile, ca pe toate să le umple*".

În momentul în care trupul Mântuitorului a murit pe cruce, sufletul Lui a coborât la iad, unde se aflau în robia diavolului şi a morţii sufletele tuturor oamenilor care trăiseră pe pământ, începând cu cel al lui Abel, ucis din invidie de Cain, fratele său. De vreme ce „plata păcatului este moartea" (Rom. 6,23), iar Domnul Hristos „nu a săvârşit nici un păcat" (I Petru 2,22), sufletul Lui nu putea fi ţinut în iad. De vreme ce prin moartea cu trupul pe cruce Mântuitorul a iertat păcatele tuturor oamenilor, „ştergând zapisul ce era asupra noastră, prin aceea că a trecut cu vederea păcatele făcute înainte, întru îngăduinţa lui Dumnezeu" (Coloseni 2,14 şi Rom. 3,25-26), în urma răstignirii Domnului nici sufletele celorlalţi oameni nu mai puteau fi păstrate în temniţele iadului, de aceea Mântuitorul le-a scos de acolo,

punând astfel capăt robiei diavolului şi morţii şi a intrat cu ele în rai, unde le-a oferit daruri duhovniceşti, în funcţie de modul vieţuirii pe pământ, căci între sufletele ce fuseseră robite se aflau şi cele ale patriarhilor, proorocilor şi drepţilor Vechiului Testament care au aşteptat şi au pregătit venirea în lume a Fiului lui Dumnezeu. Prin moartea trupului Domnului Hristos pe cruce şi prin prezenţa sufletului Lui în iad, apoi în împărăţia cerurilor, toate s-au umplut de slava Lui, după cum a afirmat Sfântul Pavel, că Acesta „S-a smerit pe Sine făcându-Se ascultător până la moarte, şi încă moarte de cruce. Pentru aceea, şi Dumnezeu L-a preaînălţat şi I-a dăruit Lui nume care este mai presus de orice nume, pentru ca întru numele lui Iisus tot genunchiul să se plece, al celor cereşti, al celor pământeşti şi al celor de dedesubt şi să mărturisească toată limba că Domn este Iisus Hristos, întru slava lui Dumnezeu-Tatăl" (Filip. 2,8-11).

Apostolul neamurilor scrie în încheiere despre Domnul Hristos că „*El a dat pe unii Apostoli, pe alţii prooroci, pe alţii evanghelişti, pe alţii păstori şi învăţători, ca să-i pregătească pe sfinţi pentru lucrarea slujirii, spre zidirea trupului lui Hristos, până vom ajunge toţi la unitatea credinţei şi a cunoaşterii Fiului lui Dumnezeu, la starea bărbatului desăvârşit, la măsura vârstei plinătăţii lui Hristos*".

La începutul activităţii Sale publice, Domnul Hristos Şi-a ales doisprezece Apostoli, care timp de trei ani şi jumătate L-au însoţit oriunde se ducea. Mântuitorul şi-a expus în faţa acestora învăţătura Sa şi a săvârşit nenumărate minuni, pentru a-i încredinţa că El este Fiul lui Dumnezeu întrupat. După învierea Sa din morţi, Domnul Hristos şi-a trimis Apostolii la propovăduire, zicându-le: „Mergând, învăţaţi toate neamurile, botezându-le în numele Tatălui şi al Fiului şi al Sfântului Duh, învăţându-le să păzească toate câte v-am poruncit vouă" (Matei 28,19-20). Întrucât Apostolul Iuda L-a vândut pe Mântuitorul şi înţelegând ce greşeală a săvârşit, s-a spânzurat, locul lui a fost ocupat de Matia, unul din cei şaptezeci (şi doi) de ucenici. Peste aceştia s-a pogorât Sfântul Duh în ziua Cincizecimii, iar ei trăgând sorţi, au răspândit cuvântul lui Dumnezeu în lume unde le-a fost rânduit de sus. De asemenea, Domnul Hristos l-a ales ca cel de-al treisprezecelea Apostol pe Sfântul Pavel, un tânăr erudit plin de râvnă

pentru Dumnezeu, despre care i-a spus lui Anania, cel care l-a botezat: „Acesta Îmi este Mie vas ales, ca să-Mi poarte numele înaintea neamurilor şi a regilor şi a fiilor lui Israel” (Fapte 9,15).

Întrucât în Vechiul Testament oamenii erau foarte păcătoşi, Dumnezeu nu a putut conlucra cu toţi în acelaţi mod în vederea întrupării Fiului Său, motiv pentru care şi-a ales un popor, căruia i-a făcut cunoscută voia Lui prin Legea descoperită lui Moise, iar din vreme în vreme ridica între evrei prooroci, care menţineau treză conştiinţa poporului despre rolul lui deosebit în istoria lumii. Pe de o parte profeţii inspiraţi de Dumnezeu prezentau diferite evenimente ce vor avea loc în viitor, precum locul naşterii Mântuitorului (Miheia 5,1), timpul venirii Lui în lume (Daniel 9,24), patimile Lui (Isaia 53) etc., iar pe de altă parte îi mustrau pe fiii lui Israel când păcătuiau şi se îndepărtau de la calea lui Dumnezeu. Atât cărţile proorocilor care au alcătuit o operă scrisă, cât şi activitatea celor care nu au scris cărţi, le găsim în Sfânta Scriptură a Vechiului Testament. Pe lângă aceşti profeţi ai Legii Vechi, în perioada apostolică întâlnim alţi prooroci, precum Agav, care a vorbit dinainte despre foametea care a avut loc în anul 56 în Ţara Sfântă (Fapte 11,28) şi tot el a anunţat faptul că Sfântul Pavel va fi prins la Ierusalim de evrei şi va fi dat în mâinile neamurilor (Fapte 21,10-11). De asemenea, Filip, unul dintre cei şapte diaconi, „avea patru fiice fecioare care prooroceau” (Fapte 21,9), iar exemplele ar putea continua.

Pe lângă propovăduirea orală a cuvântului lui Dumnezeu de către Sfinţii Apostoli şi alţi misionari creştini, faptele şi învăţătura Domnului Hristos au fost consemnate în scris de Sfinţii evanghelişti Matei, Marcu, Luca şi Ioan. Sfinţii Matei şi Ioan au fost Apostoli ai Mântuitorului, deci martori direcţi ai activităţii Lui, pe când Marcu şi Luca au fost ucenicii Sfântului Pavel, care au auzit din gura lui cele ce i-a descoperit acestuia Domnul Hristos despre Sine. Sfânta Evanghelie după Matei a fost scrisă în aramaică, limba vorbită în Ţara Sfântă în timpul Mântuitorului, însă de vreme ce limba de circulaţie din Imperiul Roman în primul veac creştin era greaca, cea dintâi Evanghelie a fost foarte curând tradusă în această limbă. Scrierile sfinţilor evanghelişti Marcu, Luca şi Ioan au fost alcătuite direct în

greceşte. Sfântul evanghelist Luca a scris şi cartea „Faptele Apostolilor”, iar Sfântul evanghelist Ioan are şi trei epistole în canonul Noului Testament, el fiind şi autorul inspirat al cărţii „Apocalipsei”, cu care se încheie Sfânta Scriptură. Cuvântul grecesc „evanghelist” (ε· αγγελιστ· ς) a fost preluat în limba română în forma lui originală, cu toate că el poate fi tradus prin „binevestitor”. Ţinând cont de acest fapt, putem considera că Sfântul Pavel nu s-a referit în textul său doar la cei patru evanghelişti ai Noului Testament, ci şi la misionarii primului veac creştin, care au răspândit în lume vestea cea bună a întrupării Fiului lui Dumnezeu şi învăţătura Lui cea mântuitoare.

Păstorii şi învăţătorii de care vorbeşte Apostolul neamurilor sunt episcopii, preoţii şi diaconii, cărora Dumnezeu le-a încredinţat responsabilitatea purtării de grijă a turmei cuvântătoare. Mântuitorul a afirmat că „cel ce va face şi va învăţa, acela mare se va chema în împărăţia cerurilor” (Matei 5,19), iar Sfântul Pavel a accentuat şi el rolul preoţilor de învăţători ai credincioşilor, când a spus: „Preoţii care îşi ţin bine dregătoria să se învrednicească de îndoită cinste, mai ales cei care se ostenesc cu cuvântul şi cu învăţătura” (I Tim. 5,17).

Indiferent la ce treaptă de slujire în Biserică a fost chemat cineva de Domnul Hristos, datoria fiecăruia este să-i conştientizeze pe toţi creştinii că sunt mădulare vii ale trupului lui Hristos şi să-i implice cât mai activ în viaţa Bisericii, spre zidirea Acesteia, până ce vor ajunge toţi la unitatea credinţei şi a cunoaşterii Fiului lui Dumnezeu, la starea bărbatului desăvârşit, la măsura vârstei plinătăţii lui Hristos, după cum afirmă Apostolul neamurilor în continuarea textului, „ca să nu mai fim copii, clătinaţi de valuri şi purtaţi de orice vânt de învăţătură încoace şi încolo prin viclenia oamenilor, prin meşteşugul lor de a atrage în rătăcire, ci trăind în iubire, după adevăr, în toate să creştem întru El, Care este Capul, Hristos, dintru Care întregul trup, bine alcătuit şi bine încheiat prin toate legăturile care îi dau tărie, îşi face creşterea, potrivit lucrării măsurate fiecăruia din mădulare şi se zideşte întru iubire” (Efes. 4,14-16).

Din pericopa apostolică citită astăzi la Sfânta Liturghie am învăţat că deşi fiinţa lui Dumnezeu nu poate fi cunoscută şi creatura nu se poate împărtăşi de ea, totuşi Dumnezeu se împărtăşeşte lumii

prin harul sau prin energiile Lui necreate. Dacă Dumnezeu oferă fiecărui om unul sau mai multe daruri, unii creştini sunt chemaţi la slujirea Lui, fiindu-le împărtăşit în acest scop, printr-o slujbă anume, harul slujirii respective, iar creştinilor care s-au distins printr-o autentică vieţuire în Hristos, Dumnezeu le oferă daruri sau harisme speciale, spre folosul tuturor, precum grăirea în limbi, deosebirea duhurilor, puterea tămăduirii etc., măsura acestor daruri fiind hotărâtă de Domnul Hristos. După moartea trupului Mântuitorului pe cruce, sufletul Lui a coborât la iad, de unde a scos sufletele oamenilor din veac adormiţi, punând astfel capăt robiei diavolului şi morţii şi a intrat cu ele în rai, unde le-a oferit daruri duhovniceşti, în funcţie de modul vieţuirii pe pământ. Prin prezenţa sufletului Mântuitorului în iad, apoi în împărăţia cerurilor, toate s-au umplut de slava Lui. Domnul Hristos i-a chemat pe unii creştini la diferite trepte de slujire, pentru a-i conştientiza pe toţi creştinii că sunt mădulare vii ale trupului lui Hristos şi pentru a-i implica cât mai activ în viaţa Bisericii, încât toţi să mărturisească aceeaşi credinţă, fără a exista rătăciri de la adevăr, iar prin împlinirea poruncilor să ajungă la starea bărbatului desăvârşit, la măsura vârstei plinătăţii lui Hristos. Bunul Dumnezeu să ne ajute tuturor să punem în practică cele învăţate, iar noi să ne străduim din răsputeri la aceasta, pentru că numai în acest fel vom putea ajunge alături de Domnul Hristos, de Maica Domnului şi de sfinţi în împărăţia cerurilor, unde este Biserica triumfătoare.

AMIN

Duminica a treizeci şi una după pogorârea Sfântului Duh

Din Epistola întâi către Timotei a Sfântului Apostol Pavel (1,15-17)

„*Fraţilor, vrednic de crezare şi de toată primirea este cuvântul că Iisus Hristos a venit în lume ca să mântuiască pe cei păcătoşi, dintre care cel dintâi sunt eu; şi tocmai pentru aceea am fost eu miluit, ca mai întâi în mine să-Şi arate Iisus Hristos toată îndelunga Sa răbdare, ca o pildă pentru cei ce vor crede în El, spre viaţa veşnică. Iar Împăratului veacurilor, Celui nestricăcios, Celui nevăzut, unicului Dumnezeu, cinste şi slavă în vecii vecilor! Amin*".

În anul 63 Apostolul neamurilor a fost eliberat din prima captivitate romană, scriind cea dintâi epistolă către Timotei la scurt timp după ce a plecat de la Roma, pe când se afla în Macedonia.

Sfântul Pavel îi scrie lui Timotei că „*vrednic de crezare şi de toată primirea este cuvântul că Iisus Hristos a venit în lume ca să mântuiască pe cei păcătoşi, dintre care cel dintâi sunt eu*".

Întruparea Fiului lui Dumnezeu a avut trei scopuri: unirea lui Dumnezeu Creatorul cu creatura prin intermediul omului, care fiind compus din suflet spiritual şi trup material este sinteza întregii lumi; izbăvirea oamenilor din robia diavolului, păcatului şi a morţii; şi împăcarea lor cu Dumnezeu. Apostolul neamurilor se referă în acest text la cel de-al doilea scop al venirii Fiului lui Dumnezeu în lume, şi anume la mântuirea omului, despre care găsim foarte multe referinţe în Sfânta Scriptură, pentru că „Dumnezeu voieşte ca toţi oamenii să se mântuiască şi la cunoştinţa adevărului să vină" (I Tim. 2,4). Domnul Hristos i-a spus lui Nicodim că „Dumnezeu într-atât a iubit lumea, încât pe Fiul Său Cel Unul-Născut L-a dat, pentru ca oricine crede în El să nu piară, ci să aibă viaţă veşnică. Că Dumnezeu nu L-a trimis pe Fiul Său în lume ca să judece lumea, ci pentru ca lumea să se mântuiască prin El" (Ioan 3,16-17). Din cuvintele Mântuitorului înţelegem că pentru a fi izbăviţi din robia păcatului şi pentru a dobândi viaţa de veci în împărăţia cerurilor, oamenii trebuie să creadă în El.

În aceeaşi convorbire purtată cu Nicodim, Domnul Hristos i-a spus: „Adevăr, adevăr îţi spun, de nu se va naşte cineva din apă şi din

Duh, nu va putea să intre în împărăţia lui Dumnezeu” (Ioan 3,5), de aceea după învierea Sa din morţi, Mântuitorul le-a poruncit Sfinţilor Apostoli: „Mergând, învăţaţi toate neamurile, botezându-le în numele Tatălui şi al Fiului şi al Sfântului Duh, învăţându-le să păzească toate câte v-am poruncit Eu vouă. Cel ce va crede şi se va boteza, se va mântui; dar cel ce nu va crede, se va osândi” (Matei 28,19-20 şi Marcu 16,16). Vedem de aici că pentru ca cineva să poată ajunge în împărăţia cerurilor este dator să se boteze.

În Sfânta Scriptură citim că într-o zi Domnul Hristos „şedea la masă în casa lui Levi şi mulţi vameşi şi păcătoşi şedeau la masă cu Iisus şi cu ucenicii Lui; că mulţi erau aceştia şi-I urmau. Iar cărturarii şi fariseii, văzându-L că mănâncă împreună cu păcătoşii şi cu vameşii, ziceau către ucenicii Lui: «De ce mănâncă şi bea Învăţătorul vostru cu vameşii şi păcătoşii?». Şi auzind Iisus, le-a zis: «Nu cei sănătoşi au nevoie de doctor, ci cei bolnavi. Nu pe cei drepţi, ci pe cei păcătoşi am venit să-i chem la pocăinţă»” (Marcu 2,15-17). În acest sens, atât Sfântul Ioan Botezătorul, cât şi Domnul Hristos, şi-au început propovăduirea cu cuvintele: „Pocăiţi-vă, că s-a apropiat împărăţia cerurilor” (Matei 3,2 şi 4,17). De aici constatăm că o altă condiţie necesară dobândirii mântuirii este pocăinţa pentru păcatele săvârşite. Sfântul Ioan evanghelistul a afirmat: „Dacă zicem că noi nu avem păcat, ne amăgim pe noi înşine şi adevărul nu este întru noi” (I Ioan 1,8), de aceea toţi oamenii au nevoie de pocăinţă, pentru că toţi săvârşesc păcate cu gândul, cu cuvântul şi cu fapta, ba chiar prin omisiune, în sensul că lipsa faptelor bune este considerată păcat şi osândită ca atare. Acest lucru îl remarcăm la judecata de apoi prezentată de Domnul Hristos, unde Dumnezeu Judecătorul „le va zice celor din stânga: «Duceţi-vă de la Mine, blestemaţilor, în focul cel veşnic, care este gătit diavolului şi îngerilor lui. Căci flămând am fost şi nu Mi-aţi dat să mănânc; însetat am fost şi nu Mi-aţi dat să beau; străin am fost şi nu M-aţi primit; gol, şi nu M-aţi îmbrăcat; bolnav şi în temniţă, şi nu M-aţi cercetat». Atunci vor răspunde aceştia, zicând: «Doamne, când Te-am văzut flămând sau însetat sau străin sau gol sau bolnav sau în temniţă şi nu Ţi-am slujit?». El însă le va răspunde, zicând: «Adevăr vă spun: Întrucât nu aţi făcut unuia dintre aceşti

foarte mici, nici Mie nu Mi-aţi făcut». Şi vor merge aceştia la osânda veşnică” (Matei 25,41-46).

Simpla căinţă pentru păcatele săvârşite nu le este suficientă oamenilor pentru a avea acces în rai, ci ei trebuie să se ferească de a le mai repeta. Părerea de rău pentru păcatele săvârşite fără încercarea de a scăpa de ele este ca o beţie fără vin. Dacă noi facem un păcat şi ulterior îl regretăm, dar apoi îl săvârşim din nou, căindu-ne şi de această dată, iar cu toate acestea îl repetăm şi ne căim pentru el la nesfârşit, să fim conştienţi că nu vom scăpa niciodată de păcatul respectiv, pentru că am devenit robii lui. Pocăinţa pe care o facem nu este sinceră, ci noi doar ne amăgim cu ea. Pocăinţă adevărată avem atunci când ne pare rău pentru un păcat şi nu îl mai repetăm. Sfântul Petru a afirmat în acest sens: „Cei ce prin cunoaşterea Domnului şi Mântuitorului nostru au scăpat de întinăciunea lumii, dar se încurcă din nou în păcate, sunt nişte învinşi şi starea lor de pe urmă a devenit mai rea decât cea dintâi. Fiindcă mai bine era pentru ei să nu fi cunoscut calea dreptăţii decât, după ce au cunoscut-o, să se întoarcă de la porunca sfântă încredinţată lor. Cu ei s-a întâmplat adevărul din zicală: Câinele se întoarce la vărsătura lui şi porcul scăldat se tăvăleşte în mocirlă” (II Petru 2,20-22).

Creştinii care vor să ajungă în împărăţia cerurilor, pe lângă condiţiile amintite până acum, sunt datori să săvârşească cât mai multe fapte bune, după cum a afirmat Sfântul Iacob în epistola sa: „Ce folos are cineva dacă zice că are credinţă, dar fapte nu are? Oare poate credinţa să-l mântuiască? Dacă un frate sau o soră sunt goi şi lipsiţi de hrana zilnică şi cineva dintre voi le-ar zice: Mergeţi în pace, încălziţi-vă şi săturaţi-vă, dar fără să le dea cele trebuincioase trupului, care ar fi folosul? Aşa şi cu credinţa: dacă nu are fapte, e moartă în ea însăşi. Dar va zice cineva: Tu ai credinţă, iar eu am fapte; arată-mi credinţa ta fără fapte şi eu din faptele mele îţi voi arăta credinţa mea. Tu crezi că unul este Dumnezeu? Bine faci; dar şi demonii cred şi se cutremură. ar Vrei dar să înţelegi tu, omule nesocotit, că credinţa fără fapte este moartă?” (Iacob 2,14-20).

Sfântul Pavel se consideră cel dintâi dintre păcătoşi în baza smereniei, având în minte perioada în care îi persecuta pe evreii

convertiţi la creştinism, deşi trecuseră de atunci mai bine de treizeci de ani, pe care îi dedicase în întregime răspândirii cuvântului lui Dumnezeu în lume. Puterea smereniei este foarte mare, căci aşa cum a remarcat Mântuitorul: „Cel ce se smereşte pe sine se va înălţa" (Luca 14,11), pentru că „Dumnezeu celor smeriţi le dă har" (Iacob 4,6). De aceea Sfântul Petru le recomandă creştinilor: „Îmbrăcaţi-vă întru smerenie, pentru că Dumnezeu le stă împotrivă celor mândri, dar celor smeriţi le dă har" (I Petru 5,5).

Apostolul neamurilor scrie în continuare: „*Şi tocmai pentru aceea am fost eu miluit, ca mai întâi în mine să-Şi arate Iisus Hristos toată îndelunga Sa răbdare, ca o pildă pentru cei ce vor crede în El, spre viaţa veşnică*".

În marea lui smerenie, Sfântul Pavel nu-şi atribuie nici un merit în alegerea sa ca Apostol de către Domnul Hristos, deşi el studiase în amănunt Legea mozaică cu renumitul fariseu Gamaliel şi, cunoscând-o temeinic, „cu tărie şi în faţa tuturor îi înfrunta pe iudei, dovedind din Scripturi că Iisus este Hristos şi grăind, se lua la întrebări cu eleniştii, care căutau să-l ucidă" (Fapte 18,28 şi 9,29), pentru că se temeau că tot mai mulţi dintre ei vor deveni creştini.

În chemarea la apostolie a lui Saul, prigonitorul înverşunat al creştinilor, Mântuitorul a dat o pildă, dovedindu-Şi îndelunga Sa răbdare şi marea Lui iubire faţă de oameni, chiar dacă aceştia sunt rătăciţi de la adevăr şi păcătoşi, după cum spusese Dumnezeu încă din Vechiul Testament: „Precum este adevărat că Eu sunt viu, tot aşa de adevărat este că Eu nu vreau moartea păcătosului, ci ca păcătosul să se întoarcă de la calea lui şi să fie viu. Întoarceţi-vă, întoarceţi-vă de la căile voastre cele rele!" (Iez. 33,11).

Sfântul Pavel scrie în încheiere: „*Iar Împăratului veacurilor, Celui nestricăcios, Celui nevăzut, unicului Dumnezeu, cinste şi slavă în vecii vecilor! Amin*".

Dumnezeu a grăit prin gura proorocului Isaia: „Eu sunt: Înainte de Mine n-a fost alt dumnezeu şi nici după Mine nu va mai fi, Eu sunt Dumnezeu" (Isaia 43,10-11). Adresându-I-se Domnului, psalmistul declară admirativ: „Mare eşti Tu, Cel ce faci minuni, Tu eşti singurul Dumnezeu" (Ps. 85,9), spre deosebire de „idolii

neamurilor, care sunt argint şi aur, lucruri făcute de mâini omeneşti, ce gură au şi nu vor grăi, ochi au şi nu vor vedea, urechi au şi nu vor auzi, nări au şi nu vor mirosi, mâini au şi nu vor pipăi, picioare au şi nu vor umbla, cu gâtlejul lor nu vor glăsui, pentru că nu este suflare în gura lor" (Ps. 113,12-15 şi 134,17).

Mântuitorul a spus: „Duh este Dumnezeu, şi cei ce I se închină trebuie să I se închine în duh şi în adevăr" (Ioan 4,24). De vreme ce Dumnezeu este spirit, El nu poate fi văzut, de aceea Sfântul Ioan Botezătorul a afirmat că „pe Dumnezeu nimeni nu L-a văzut vreodată" (Ioan 1,18), iar Apostolul neamurilor a zis că Dumnezeu „locuieşte întru lumină neapropiată, iar nimeni dintre oameni nu L-a văzut şi nici nu poate să-L vadă" (I Tim. 6,16).

Dumnezeu este veşnic, după cum Îi spune psalmistul: „Întru început Tu, Doamne, pământul l-ai întemeiat şi cerurile sunt lucrul mâinilor Tale. Ele vor pieri, dar Tu rămâi şi toate ca o haină se vor învechi; ca pe nişte veşminte le vei împături şi se vor schimba, dar Tu acelaşi eşti şi anii Tăi nu se vor sfârşi" (Ps. 101, 26-28). Fiind veşnic, dar şi Creatorul timpului, Dumnezeu este numit pe bună dreptate Împăratul veacurilor. Veşnicia Îl face pe Dumnezeu să fie nestricăcios, El neputând fi supus vreunei schimbări.

După ce enumeră atributele lui Dumnezeu mai sus menţionate, Apostolul neamurilor trage concluzia că Acesta este vrednic de cinste şi slavă în vecii vecilor.

Din pericopa apostolică citită astăzi la Sfânta Liturghie am învăţat că Fiul lui Dumnezeu S-a întrupat pentru mântuirea oamenilor, dar dacă aceştia vor să ajungă în împărăţia cerurilor, sunt datori să creadă în Iisus Hristos, să se boteze, să se căiască pentru păcatele vieţii lor, să se ferească de a mai păcătui şi să săvârşească cât mai multe fapte bune. Acestea fiind condiţiile necesare dobândirii împărăţiei lui Dumnezeu, să nu pregetăm să le împlinim, pentru că altminteri vom fi lăsaţi în afara raiului şi vom ajunge în iad, unde va fi plângerea şi scrâşnirea dinţilor.

AMIN

Duminica a treizeci şi doua după pogorârea Sfântului Duh

Din Epistola întâi către Timotei a Sfântului Apostol Pavel (4,9-15)

„*Fiule Timotei, vrednic de crezare şi de toată primirea este acest cuvânt; fiindcă pentru aceasta ne şi ostenim şi suntem ocărâţi şi ne luptăm, căci ne-am pus nădejdea în Dumnezeul cel viu, Care este Mântuitorul tuturor oamenilor, mai ales al credincioşilor. Pe acestea să le porunceşti şi să le înveţi. Nimeni să nu-ţi dispreţuiască tinereţea; ci dimpotrivă, fă-te pildă credincioşilor cu cuvântul, cu purtarea, cu iubirea, cu duhul, cu credinţa, cu curăţia. Până voi veni eu, îndeletniceşte-te cu citirea, cu îndemnul, cu învăţarea. Nu fi nepăsător faţă de harul care este întru tine, care ţi s-a dat prin proorocie, cu punerea mâinilor preoţimii. Cugetă la acestea, ţine-te de ele, ca propăşirea ta să fie vădită tuturor*”.

Sfântul Pavel îi scrie ucenicului său: „*Fiule Timotei, vrednic de crezare şi de toată primirea este acest cuvânt; fiindcă pentru aceasta ne şi ostenim şi suntem ocărâţi şi ne luptăm, căci ne-am pus nădejdea în Dumnezeul cel viu, Care este Mântuitorul tuturor oamenilor, mai ales al credincioşilor. Pe acestea să le porunceşti şi să le înveţi*”.

Apostolul neamurilor îi atrage luarea aminte lui Timotei să-i înveţe pe creştinii din Efes, unde acesta era episcop, că Domnul Hristos este Mântuitorul tuturor oamenilor, pentru că Dumnezeu „voieşte ca toţi oamenii să se mântuiască şi la cunoştinţa adevărului să vină” (I Tim. 2,4), iar în afară de Hristos „întru nimeni altul nu este mântuirea, căci sub cer nu este dat între oameni nici un alt nume întru care noi trebuie să ne mântuim” (Fapte 4,12). Cu toate acestea, Sfântul Pavel îi scrie în continuare ucenicului său că Domnul Hristos este mai ales Mântuitorul credincioşilor. Când i-a trimis pe Sfinţii Apostoli la propovăduire, Domnul Hristos le-a spus: „Mergeţi în toată lumea şi propovăduiţi Evanghelia la toată făptura. Cel ce va crede şi se va boteza se va mântui; dar cel ce nu va crede se va osândi” (Marcu 16,15-16). Din cuvintele Domnului Hristos înţelegem că El a venit în lume pentru mântuirea tuturor oamenilor, însă numai cei ce cred în El şi Îi acceptă învăţătura se mântuiesc, pentru că Dumnezeu respectă

libertatea oamenilor, după cum a spus Mântuitorul: „Iată, Eu stau la uşă şi bat; de-Mi va auzi cineva glasul şi va deschide uşa, voi intra la el şi voi cina cu el şi el cu Mine” (Apoc. 3,20). Astfel, oamenii care nu cred în Domnul Hristos, neacceptându-I învăţătura mântuitoare, se exclud singuri de la mântuire. De asemenea, creştinilor nu le este suficientă numai credinţa în Domnul Hristos pentru a se mântui, ci ei sunt datori să împlinească poruncile lui Dumnezeu, după cum a spus Mântuitorul: „Nu oricine Îmi zice: Doamne, Doamne, va intra în împărăţia cerurilor, ci cel ce face voia Tatălui Meu Celui din ceruri” (Matei 7,21). Din acest motiv Sfinţii Apostoli se străduiau din răsputeri să-şi împlinească misiunea încredinţată lor de Domnul Hristos, deşi aceasta era extrem de dificilă. Sfântul Pavel a mărturisit în acest sens: „Mi se pare că pe noi, Apostolii, Dumnezeu ne-a arătat ca pe cei din urmă oameni, ca pe nişte osândiţi la moarte, fiindcă ne-am făcut privelişte lumii, îngerilor şi oamenilor. Noi suntem nebuni pentru Hristos, slabi şi întru necinste. Până în ceasul de acum flămânzim, însetăm, suntem goi, pălmuiţi, pribegim şi ne ostenim lucrând cu mâinile noastre. Ocărâţi fiind, binecuvântăm; prigoniţi fiind, răbdăm; defăimaţi fiind, ne rugăm. Am ajuns ca gunoiul lumii, ca măturătura tuturor” (I Cor. 4,9-13). În ciuda tuturor încercărilor prin care treceau, Sfinţii Apostoli erau plini de nădejde în Dumnezeu, după cum a afirmat Sfântul Pavel: „Cine ne va despărţi pe noi de iubirea lui Hristos? Necazul, sau strâmtorarea, sau prigoana, sau foametea, sau lipsa de îmbrăcăminte, sau primejdia, sau sabia? Precum este scris: «De dragul Tău suntem omorâţi toată ziua şi suntem socotiţi ca nişte oi de junghiere». Dar în toate acestea noi suntem mai mult decât biruitori prin Acela Care ne-a iubit. Fiindcă sunt încredinţat că nici moartea, nici viaţa, nici îngerii, nici stăpânirile, nici cele de acum, nici cele ce vor fi, nici puterile, nici înălţimea, nici adâncul şi nici o altă făptură nu va putea să ne despartă de iubirea lui Dumnezeu cea întru Hristos Iisus, Domnul nostru” (Rom. 8,35-39).

Apostolul neamurilor îl îndeamnă în continuare pe Timotei: „*Nimeni să nu-ţi dispreţuiască tinereţea; ci dimpotrivă, fă-te pildă credincioşilor cu cuvântul, cu purtarea, cu iubirea, cu duhul, cu credinţa, cu curăţia*”.

Ţinând cont de faptul că Timotei era tânăr, Sfântul Pavel îi atrage luarea aminte să se facă pildă credincioşilor cu cuvântul, pentru ca nimeni să nu-i dispreţuiască tinereţea. Apostolul neamurilor le scrie însă şi creştinilor din Efes, unde Timotei era episcop: „Nici un cuvânt rău să nu iasă din gura voastră, ci numai cel care este bun spre zidirea cea de trebuinţă, pentru ca el să dea har celor ce-l ascultă" (Efes. 4,29), căci aşa cum a remarcat Sfântul Iacob, „dacă este cineva care să nu greşească în cuvânt, acela este bărbat desăvârşit, în stare să-şi înfrâneze şi întreg trupul" (Iacob 3,2).

Timotei este sfătuit să fie exemplu prin comportamentul său, pentru că „omul cel drept ia aminte la purtarea lui" (Pilde 21,29), iar „Dumnezeu întoarce omului după faptele lui şi se poartă cu fiecare după purtarea lui" (Iov 34,11).

Sfântul Pavel îşi îndeamnă ucenicul să fie plin de iubire faţă de toţi, pentru că Domnul Hristos le-a poruncit Sfinţilor Apostoli şi tuturor celor ce vor crede în El: „Să vă iubiţi unii pe alţii! Aşa cum v-am iubit Eu pe voi, aşa şi voi să vă iubiţi unii pe alţii. Întru aceasta vor cunoaşte toţi că sunteţi ucenicii Mei, dacă veţi avea iubire unii pentru alţii" (Ioan 13,34-35).

Timotei este dator să trăiască o autentică viaţă duhovnicească, „fiindcă cei ce sunt după trup, pe cele ale trupului le cugetă, iar cei ce sunt după duh, pe cele ale duhului" (Rom. 8,5).

Credinţa lui Timotei trebuie să fie un exemplu pentru toţi creştinii din Efes, iar aceasta este absolut necesar să fie manifestată prin fapte bune, căci „credinţa fără fapte este moartă" (Iacob 2,26).

De asemenea, Timotei trebuie să se păstreze curat şi neîntinat de păcat, pentru a se face pildă bună tuturor păstoriţilor săi.

Sfântul Pavel continuă: „*Până voi veni eu, îndeletniceşte-te cu citirea, cu îndemnul, cu învăţarea*".

Apostolul neamurilor s-a oprit o vreme în Efes, spre sfârşitul celei de a doua călătorii misionare, iar în cea de-a treia călătorie misionară s-a aşezat în acest oraş timp de aproape trei ani (între 53 şi 56), înfiinţând o comunitate creştină foarte puternică. Apostolul dorea să revină în Efes, pentru a se întâlni cu creştinii cunoscuţi de aici, pentru a vedea cu ochii lui situaţia comunităţii creştine din cel mai

important oraş al provinciei romane Asia şi pentru a constata roadele activităţii ucenicului său, căruia îi atrage luarea aminte ca până la venirea lui să se îndeletnicească cu citirea, cu îndemnul şi cu învăţarea, ceea ce denotă faptul că Timotei, fiind tânăr, trebuia să aprofundeze învăţătura creştină, iar efesenii, care credeau în Domnul Hristos de puţină vreme, aveau nevoie să fie întăriţi în credinţă.

Sfântul Pavel îi mai scrie ucenicului său: „*Nu fi nepăsător faţă de harul care este întru tine, care ţi s-a dat prin proorocie, cu punerea mâinilor preoţimii. Cugetă la acestea, ţine-te de ele, ca propăşirea ta să fie vădită tuturor*”.

În Biserica primară Dumnezeu a oferit unor persoane alese anumite daruri supranaturale sau harisme. Sfântul Pavel scrie în acest sens că Dumnezeu „i-a dat pe unii să fie Apostoli, pe alţii prooroci, pe alţii binevestitori, pe alţii păstori şi învăţători, ca să-i pregătească pe sfinţi pentru lucrarea slujirii, spre zidirea trupului lui Hristos, până ce toţi vom ajunge la unitatea credinţei şi a cunoaşterii Fiului lui Dumnezeu, la starea de bărbat desăvârşit, la măsura vârstei plinătăţii lui Hristos” (Efes. 4,11-13). În textul de faţă însă Apostolul neamurilor nu se referă la aceste daruri, ci la harul necesar slujirii lui Dumnezeu, care se împărtăşea de către Sfinţii Apostoli celor aleşi prin punerea mâinilor (hirotonie), în cele trei trepte: arhieria, preoţia şi diaconia. Dumnezeu întotdeauna alege şi cheamă persoanele care Îi vor sluji. Sfântul Pavel spune în acest sens despre sine: „Dumnezeu m-a ales din pântecele mamei mele” (Gal. 1,15). Modul şi timpul chemării la slujirea lui Dumnezeu diferă de la o persoană la alta, iar după ce aceasta este pregătită pentru a-I sluji, Dumnezeu îi împărtăşeşte la momentul potrivit harul slujirii prin taina hirotoniei. Aşa s-a întâmplat în cazul celor şapte diaconi, care după ce au fost aleşi, au fost puşi „înaintea Apostolilor, şi ei, rugându-se, şi-au pus mâinile peste ei” (Fapte 6,6). Şi Timotei a primit harul arhieriei prin punerea mâinilor Sfântului Pavel, care i-a şi scris: „Te îndemn să aprinzi şi mai mult harul lui Dumnezeu care este în tine prin punerea mâinilor mele” (II Tim. 1,6). Întrucât Sfinţii Apostoli ştiau prea bine că nu vor trăi veşnic, ei au rânduit ca hirotoniile în Biserică să fie săvârşite de către episcopi, de aceea la hirotonia lui Timotei, alături de

Sfântul Pavel, şi-au pus mâinile asupra acestuia şi reprezentanţii preoţimii, adică episcopii, despre care vorbeşte Apostolul neamurilor în acest text. Faptul că episcopii aveau puterea de a hirotoni în veacul apostolic îl vedem în îndemnul făcut de Sfântul Pavel lui Tit: „Pentru aceasta te-am lăsat în Creta, ca să pui rânduială în cele ce au mai rămas şi ca în fiecare cetate să aşezi preoţi, aşa cum ţi-am poruncit eu" (Tit 1,5). Hirotonirea slujitorilor Bisericii implică o foarte mare responsabilitate, de aceea Apostolul neamurilor i-a atras luarea aminte lui Timotei: „Nu-ţi pune degrabă mâinile peste nimeni" (I Tim. 5,22).

Sfântul Pavel atestă faptul că hirotonirea ucenicului său a fost mai dinainte proorocită, motiv pentru care îl şi îndeamnă: „Fiule Timotei, potrivit proorociilor făcute mai înainte asupra ta, să te lupţi lupta cea bună, după cuvântul lor" (I Tim. 1,18). Din acelaşi considerent, Apostolul neamurilor îi atrage lui Timotei atenţia să nu fie nepăsător faţă de harul primit, având datoria de a conlucra cu acesta cât mai mult în împlinirea misiunii lui, după cum le scrisese şi corintenilor: „Fiind noi împreună-lucrători cu Hristos, vă îndemn ca harul lui Dumnezeu să nu-l primiţi în zadar" (II Cor. 6,1).

În încheiere, Sfântul Pavel îşi îndeamnă ucenicul să aibă în minte şi în faptă toate cele ce l-a sfătuit, pentru ca progresul său duhovnicesc să poată fi văzut şi urmat de toţi creştinii.

Din pericopa apostolică citită astăzi la Sfânta Liturghie am învăţat că Domnul Hristos este Mântuitorul tuturor oamenilor, însă cei care nu cred în El, precum şi cei care nu Îi împlinesc poruncile, nu vor ajunge în împărăţia lui Dumnezeu, de aceea Sfinţii Apostoli se străduiau din răsputeri să-şi împlinească misiunea încredinţată lor de Domnul Hristos, deşi aceasta era extrem de dificilă. Slujitorii lui Dumnezeu nu trebuie să fie nepăsători faţă de harul pe care l-au primit, ci ei au datoria de a conlucra cu acesta în realizarea misiunii lor, încât să se facă pilde demne de urmat celor pe care îi păstoresc. Toţi creştinii, fie că suntem clerici sau mireni, să încercăm pe cât ne stă în putinţă să împlinim poruncile lui Dumnezeu, pentru că numai aşa vom putea ajunge în împărăţia cerurilor.

AMIN

Duminica a treizeci şi treia după pogorârea Sfântului Duh

Din Epistola a doua către Timotei a Sfântului Apostol Pavel (3,10-15)

„*Fiule Timotei, tu mi-ai urmat în învăţătură, în purtare, în năzuinţă, în credinţă, în îndelungă răbdare, în iubire, în stăruinţă, în prigonirile şi suferinţele care mi s-au făcut în Antiohia, în Iconiu, în Listra. Câte prigoniri am răbdat! Şi din toate m-a izbăvit Domnul. Prigoniţi vor fi şi toţi cei ce voiesc să trăiască cucernic în Hristos Iisus. Cât despre oamenii răi şi amăgitori, ei vor merge din rău în mai rău, rătăcind pe alţii şi rătăciţi fiind ei înşişi. Tu însă rămâi în cele ce ai învăţat şi de care eşti încredinţat, deoarece ştii de la cine le-ai învăţat, şi fiindcă din pruncie cunoşti Sfintele Scripturi, care pot să te înţelepţească spre mântuire, prin credinţa cea întru Hristos Iisus*”.

Sfântul Pavel îi scrie ucenicului său: „*Fiule Timotei, tu mi-ai urmat în învăţătură, în purtare, în năzuinţă, în credinţă, în îndelungă răbdare, în iubire, în stăruinţă, în prigonirile şi suferinţele care mi s-au făcut în Antiohia, în Iconiu, în Listra*”.

Timotei a fost cel mai fidel ucenic al Apostolului neamurilor, care i-a urmat conform mărturiei acestuia în învăţătură, purtare, năzuinţă, credinţă, îndelungă răbdare, iubire şi stăruinţă, cunoscând îndeaproape prigoana şi suferinţele îndurate de Apostol în Antiohia, Iconiu şi Listra. Întâmplările la care se referă Sfântul Pavel au avut loc în prima sa călătorie misionară, efectuată între anii 45-49.

În antichitate Antiohia Pisidiei era o localitate din Asia Mică, situată în Frigia, în apropierea unui drum comercial important care lega Efesul de Cilicia. Sfântul Pavel şi Barnaba au propovăduit într-o zi de sâmbătă cuvântul lui Dumnezeu în sinagoga de aici, iar „după ce s-a terminat adunarea, mulţi dintre iudei şi dintre prozeliţii cucernici au mers după Pavel şi după Barnaba, care le vorbeau şi-i îndemnau să stăruie în harul lui Dumnezeu, iar păgânii îi rugau ca aceste cuvinte să li se grăiască lor în sâmbăta viitoare. Iar în sâmbăta următoare, aproape toată cetatea s-a adunat ca să audă cuvântul lui Dumnezeu. Dar iudeii, văzând mulţimile, s-au umplut de pizmă şi vorbeau împotriva celor spuse de Pavel, defăimând, însă cuvântul Domnului se

răspândea prin tot ţinutul. Atunci iudeii au întărâtat pe femeile cucernice şi de cinste şi pe fruntaşii cetăţii şi au ridicat prigoană împotriva lui Pavel şi a lui Barnaba şi i-au scos din hotarele lor" (Fapte 13,42-45 şi 49-50). Întrucât femeile din Frigia se bucurau de un mare prestigiu şi puteau ocupa chiar funcţii publice, opozanţii Sfântului Pavel s-au folosit de acestea în alungarea Apostolului şi a lui Barnaba din Antiohia, cei doi plecând la Iconiu, o cetate situată la aprox. 130 km. de Antiohia. „În Iconiu ei au intrat ca de obicei în sinagoga iudeilor şi în aşa fel au vorbit, încât o mare mulţime de iudei şi de păgâni au crezut. Dar iudeii care n-au crezut au răsculat sufletele păgânilor şi le-au înrăit împotriva fraţilor. Aşadar, ei au stat acolo multă vreme, cu îndrăznire grăind întru Domnul, Cel ce pentru cuvântul harului Său dădea mărturie, făcând semne şi minuni prin mâinile lor. Şi mulţimea din cetate s-a dezbinat şi unii ţineau cu iudeii, iar alţii ţineau cu Apostolii. Iar când păgânii şi iudeii, împreună cu mai-marii lor, s-au pornit să-i ocărască şi să-i ucidă cu pietre, ei şi-au dat seama şi au fugit în cetăţile Licaoniei" (Fapte 14,1-6), ajungând în Listra, un orăşel situat la 37 km. sud-vest de Iconiu, de unde era originar Timotei. În această cetate Sfântul Pavel a vindecat un olog din naştere, iar locuitorii văzând minunea, au crezut că Barnaba este Zeus, iar Pavel este Hermes, pentru că el era purtătorul cuvântului, şi au vrut să le jerfească tauri. „Auzind acestea, Apostolii Pavel şi Barnaba şi-au rupt veşmintele şi au sărit în mulţime, strigând şi zicând: «Bărbaţilor, de ce faceţi asta? Şi noi suntem oameni tot atât de pătimitori ca şi voi, care însă vă binevestim vouă ca să vă întoarceţi de la aceste deşertăciuni către Dumnezeul cel viu, Care a făcut cerul şi pământul, marea şi toate cele ce sunt în ele, şi Care în veacurile trecute a lăsat ca toate neamurile să meargă în căile lor, deşi El pe Sine nu S-a lăsat nemărturisit, făcându-vă bine, dându-vă din cer ploi şi timpuri roditoare, umplându-vă inimile de hrană şi de bucurie». Şi acestea zicând, de-abia au potolit mulţimile să nu le aducă jertfă. Dar de la Antiohia şi de la Iconiu au venit iudei care, înduplecând mulţimile, l-au lovit pe Pavel cu pietre şi l-au târât afară din cetate, crezând că a murit. Dar înconjurându-l ucenicii, el s-a sculat şi a intrat în cetate, iar a doua zi s-a dus cu Barnaba la Derbe" (Fapte 14,14-20).

Apostolul neamurilor continuă: „*Câte prigoniri am răbdat! Şi din toate m-a izbăvit Domnul. Prigoniţi vor fi şi toţi cei ce voiesc să trăiască cucernic în Hristos Iisus*”.

Cu toate că Sfântul Pavel a trecut prin foarte multe încercări în activitatea lui de misionar creştin, el a simţit în permanenţă purtarea de grijă a lui Dumnezeu, Care l-a izbăvit din toate, după cum grăise psalmistul din vechime: „Multe sunt necazurile drepţilor şi din toate acelea îi va izbăvi pe ei Domnul” (Ps. 33,18).

Mântuitorul le-a spus Sfinţilor Apostoli: „Dacă vă urăşte pe voi lumea, să ştiţi că pe Mine mai înainte decât pe voi M-a urât. Dacă aţi fi din lume, lumea ar iubi ce este al ei; dar pentru că nu sunteţi din lume, ci Eu v-am ales pe voi din lume, de aceea vă urăşte lumea. Aduceţi-vă aminte de cuvântul pe care vi l-am spus: Nu este sluga mai mare decât stăpânul ei. Dacă M-au prigonit pe Mine, şi pe voi vă vor prigoni; dacă au păzit cuvântul Meu, şi pe al vostru îl vor păzi. Pe acestea vi le-am grăit ca să nu vă poticniţi. Vă vor scoate din sinagogi; ba vine chiar ceasul când tot cel ce vă va ucide să creadă că-I aduce închinare lui Dumnezeu. Şi pe acestea le vor face, pentru că nu L-au cunoscut pe Tatăl Meu, şi nici pe Mine. Iar pe acestea vi le-am grăit pentru ca, atunci când va veni ceasul lor, să vă aduceţi aminte că vi le-am spus” (Ioan 15,18-20 şi 16,1-4). Cuvintele Mântuitorului s-au împlinit de nenumărate ori în istoria Bisericii, iar creştinii tocmai în încercări şi necazuri şi-au dovedit tăria credinţei, căci atunci când le sufereau, se gândeau la făgăduinţa făcută de Domnul Hristos: „Fericiţi veţi fi când din pricina Mea vă vor ocărî şi vă vor prigoni şi, minţind, vor zice tot cuvântul rău împotriva voastră. Bucuraţi-vă şi vă veseliţi, că plata voastră multă este în ceruri” (Matei 5,11-12). Sfântul Pavel a suferit foarte mult pentru că era Apostol şi se străduia să răspândească în lume cuvântul lui Dumnezeu, însă cu toate acestea a spus plin de nădejde: „Necazul nostru de acum, uşor şi trecător, ne aduce nouă, mai presus de orice măsură, slavă veşnică covârşitoare, căci noi pătimim împreună cu Hristos, pentru ca împreună cu El să ne şi preamărim, iar eu socotesc că suferinţele din vremea de acum nu au nici o însemnătate faţă de mărirea care ni se va descoperi, de aceea

sunt gata nu numai să fiu legat, ci să şi mor pentru numele Domnului Iisus" (II Cor. 4,17; Rom. 8,17-18 și Fapte 21, 13).

Sfinţii Apostoli şi martirii care au suferit moarte pentru credinţa în Domnul Hristos au trăit nu numai cu nădejdea răsplăţii din împărăţia cerurilor, ci chiar în timpul caznelor au simţit ajutorul lui Dumnezeu, de multe ori săvârşindu-se cu ei minuni nemaiauzite. Ca exemplu în acest sens vom prezenta martiriul Sfântului Vincenţiu. Împăratul roman Diocleţian (284-305), care a fost un mare prigonitor al creştinilor, l-a numit ca guvernator al Spaniei pe Dacian, un duşman declarat al creştinilor. Aflând de renumele diaconului Vincenţiu din Valencia, Dacian l-a aruncat în temniţă, poruncind ca picioarele să-i fie puse în butuci, iar timp de trei zile să nu primească mâncare şi apă. Văzând că după acest răstimp Vincenţiu nu s-a lepădat de credinţa în Hristos, guvernatorul a poruncit ca acesta să fie legat pe o roată, iar carnea să-i fie sfâşiată cu gheare de fier. Mâinile şi picioarele Sfântului au fost întinse atât de mult pe roată, încât oasele i s-au dislocat. Cu toate acestea, faţa mucenicului era liniştită, iar vorba calmă. Vincenţiu chiar le-a reproşat chinuitorilor că nu au destulă putere să-l tortureze, iar lui Dacian i-a zis: „Nu-ţi cer, guvernatorule, să încetezi a mă schingiui, ci din contră, la mai grele cazne să mă supui, pentru că puterea lui Hristos, Care mă întăreşte, este mai mare decât puterea ta, care mă chinuieşti, iar eu nu voi înceta niciodată să-L mărturisesc şi să-L preamăresc pe Hristos, Unul şi Adevăratul Dumnezeu". Auzind cuvintele Sfântului, cei care îl chinuiau au început să-i sfâşie cu mai multă ură carnea trupului, până când i s-au văzut oasele şi măruntaiele, presărându-i şi sare pe răni. În acel moment guvernatorul a poruncit încetarea torturilor, îndemnându-l pe Sfânt cu grai mieros să jertfească zeilor, pentru a-i fi cruţată viaţa. Vincenţiu însă a refuzat, replicând că nu se teme de chinuri. Înfuriindu-se, Dacian a poruncit ca Sfântul să fie aşezat pe acele ascuţite ale unui pat de fier, care a fost pus deasupra focului, încât în scurt timp tot trupul i-a fost înţepat şi ars. Pentru că Vincenţiu nu s-a lepădat de Hristos, iar chinuitorii erau epuizaţi, sfântul a fost trimis în celula lui, unde picioarele i-au fost din nou prinse în butuci. Cu toate acestea, temnicerul care îl păzea a văzut în noaptea aceea o lumină puternică în

celula Sfântului, iar pe acesta plimbându-se şi cântând laude lui Dumnezeu, ceea ce l-a determinat să devină creştin. În 11 noiembrie 304 Sfântul Vincenţiu şi-a încredinţat sufletul în mâinile lui Dumnezeu.

Apostolul neamurilor scrie în continuare: „*Cât despre oamenii răi şi amăgitori, ei vor merge din rău în mai rău, rătăcind pe alţii şi rătăciţi fiind ei înşişi*".

În veacul apostolic au apărut anumiţi propovăduitori care nu cunoşteau suficient de bine învăţătura Domnului Hristos, interpretând-o greşit, care încercau să-i atragă şi pe creştinii cei adevăraţi în rătăcirea lor. Unii dintre aceştia nu erau rău intenţionaţi, cum a fost cazul lui Apollo, „un iudeu alexandrin de neam, bărbat iscusit la cuvânt şi puternic în Scripturi, care a sosit la Efes. Acesta era învăţat în calea Domnului şi, arzând cu duhul, grăia şi drept învăţa cele despre Iisus, deşi cunoştea numai botezul lui Ioan. Şi el a început să vorbească cu îndrăznire în sinagogă. Dar Priscila şi Acvila, auzindu-l, l-au luat cu ei şi i-au arătat mai cu de-amănuntul calea lui Dumnezeu" (Fapte 18,24-26). Alţi învăţători însă nu acceptau ideea că ar putea fi rătăciţi de la adevăr. Despre aceştia Sfântul Pavel i-a scris lui Timotei că „învaţă mereu şi niciodată nu pot ajunge la cunoaşterea adevărului. După cum Iannes şi Iambres i s-au împotrivit lui Moise, tot aşa şi aceştia stau împotriva adevărului, oameni stricaţi la minte şi netrebnici pentru credinţă" (II Tim. 3,7-8). Aceşti oameni amăgitori reuşesc uneori să îi atragă pe cei neîntăriţi duhovniceşte în rătăcirea lor, mergând prin aceasta din rău în mai rău, căci prin abaterea cuiva de la credinţa cea adevărată ei îşi agonisesc osândă. Mântuitorul a afirmat despre acest soi de învăţători: „Este cu neputinţă ca smintelile să nu vină, dar vai aceluia prin care ele vin, mai bine i-ar fi dacă şi-ar lega de gât o piatră de moară şi s-ar arunca în mare decât să smintească pe unul din aceştia mici" (Luca 17,1-2).

De vreme ce Domnul Hristos a spus: „Eu sunt Calea, Adevărul şi Viaţa, nimeni nu vine la Tatăl Meu decât prin Mine" (Ioan 14,6), toţi creştinii trebuie să fie conştienţi de importanţa capitală a cunoaşterii învăţăturii Lui în dobândirea mântuirii. Din această cauză, noi, cei ce păstrăm învăţătura cea adevărată, avem datoria de a le atrage luarea aminte celor rătăciţi că s-au abătut de la adevăr şi de a

face cunoscută această învăţătură celor ce n-au auzit de ea. Aceasta nu înseamnă că suntem lipsiţi de respect faţă de cei ce aparţin altor culte sau chiar religii, ci dovedeşte preocuparea noastră pentru mântuirea sufletească a semenilor noştri. Dacă în urma repetatelor convorbiri purtate cu astfel de oameni constatăm că argumentele noastre nu sunt suficient de puternice pentru a-i convinge, trebuie să înţelegem că aceştia fie nu sunt încă pregătiţi pentru acceptarea adevărului, fie nu doresc acest lucru şi atunci suntem nevoiţi să le respectăm credinţa, aşa cum aşteptăm ca şi alţii să ne respecte credinţa noastră.

Apostolul neamurilor îi scrie în încheiere lui Timotei: „*Tu însă rămâi în cele ce ai învăţat şi de care eşti încredinţat, deoarece ştii de la cine le-ai învăţat, şi fiindcă din pruncie cunoşti Sfintele Scripturi, care pot să te înţelepţească spre mântuire, prin credinţa cea întru Hristos Iisus*”.

Bunica şi mama lui Timotei erau evreice şi l-au învăţat pe acesta din pruncie poruncile Vechiului Testament. Sfântul Pavel i-a scris ucenicului său în acest sens: „Îmi aduc aminte de neprefăcuta ta credinţă, care mai întâi s-a sălăşluit în bunica ta Loida şi în mama ta Eunice şi despre care sunt încredinţat că este şi în tine” (II Tim. 1,5) şi îl îndeamnă să păzească adevărurile învăţate, în care crede, întrucât acestea îl pot înţelepţi spre mântuire, dacă are credinţă în Domnul Hristos, Care le-a spus evreilor: „Cercetaţi Scripturile, de vreme ce socotiţi că în ele aveţi viaţă veşnică, fiindcă ele sunt cele ce mărturisesc despre Mine” (Ioan 5,39). Legea Veche a fost împlinită şi desăvârşită de Mântuitorul, Care a mărturisit înaintea evreilor: „Să nu socotiţi că am venit să stric Legea sau proorocii; n-am venit să stric, ci să împlinesc” (Matei 5,17).

Din pericopa apostolică citită astăzi la Sfânta Liturghie am învăţat că cei ce doresc să trăiască în conformitate cu poruncile lui Dumnezeu au de multe ori de suferit în viaţă, pentru că diavolul aduce diverse încercări asupra lor, însă Dumnezeu îi izbăveşte din necazuri şi le găteşte loc în rai, pe când cei rătăciţi de la credinţa cea adevărată, care îi atrag şi pe alţii în rătăcirea lor, îşi agonisesc osândă. Drept aceea, să ne păstrăm credinţa şi să împlinim cele poruncite nouă de Dumnezeu, pentru că numai aşa vom putea ajunge în împărăţia cerurilor.

AMIN

Duminica a treizeci şi patra după pogorârea Sfântului Duh

Din Epistola întâi către corinteni a Sfântului Apostol Pavel (6,12-20)

„*Fraţilor, toate îmi sunt îngăduite, dar nu toate îmi sunt de folos. Toate îmi sunt îngăduite, dar eu nu voi fi stăpânit de ceva. Bucatele sunt pentru pântece şi pântecele pentru bucate, dar Dumnezeu le va nimici şi pe unul şi pe celelalte. Trupul însă nu este pentru desfrânare, ci pentru Domnul, şi Domnul este pentru trup. Iar Dumnezeu, Care a înviat pe Domnul, ne va învia şi pe noi prin puterea Sa. Nu ştiţi oare că trupurile voastre sunt mădulare ale lui Hristos? Voi lua deci mădularele lui Hristos ca să fac din ele mădularele unei desfrânate? Nicidecum! Sau nu ştiţi că cel ce se alipeşte de desfrânată este un trup cu ea? «Că vor fi - zice Scriptura - cei doi un trup». Iar cel ce se alipeşte de Domnul este un duh cu El. Fugiţi de desfrânare! Orice păcat pe care-l va săvârşi omul este în afară de trup; dar cel ce desfrânează păcătuieşte în trupul său. Sau nu ştiţi că trupul vostru este templu al Duhului Sfânt, Cel ce este întru voi, Cel pe care Îl aveţi de la Dumnezeu şi că voi nu sunteţi ai voştri? Căci cu preţ aţi fost cumpăraţi! Slăviţi-L dar pe Dumnezeu în trupul vostru şi în duhul vostru, care sunt ale lui Dumnezeu!*”.

Sfântul Pavel le scrie corintenilor: „*Fraţilor, toate îmi sunt îngăduite, dar nu toate îmi sunt de folos*”.

Dumnezeu l-a creat pe om din iubire şi l-a înzestrat cu voie liberă, pe care i-o respectă, pentru că îl iubeşte şi vrea să aibă cu el o relaţie de iubire, iar iubirea nu se poate întemeia decât pe libertatea deplină a persoanelor. Unde nu există libertate, acolo este exclusă existenţa iubirii, de aceea omului îi este îngăduit să săvârşească orice fapte vrea el, fie bune, fie rele, însă nu toate faptele îi sunt de folos, pentru că „nu toate zidesc” (I Cor. 10,23), ceea ce arată că libertatea omului implică o mare responsabilitate.

Apostolul neamurilor continuă: „*Toate îmi sunt îngăduite, dar eu nu voi fi stăpânit de ceva*”.

Chiar dacă omului îi este îngăduit să săvârşească binele sau răul, Sfinţii, precum Apostolul Pavel, se feresc de păcat, pentru a nu

intra în stăpânirea sau robia lui şi a diavolului. Spre deosebire de Dumnezeu, care respectă libertatea omului, demonul nu face acest lucru, pentru că el vine nechemat şi îl ispiteşte pe om, iar dacă acesta este slab şi cade în ispită, săvârşind păcatul, intră de bunăvoie în stăpânirea vrăjmaşului. Dacă după o vreme omul pătimaş reuşeşte să se îndepărteze de păcat, eliberându-se din robia diavolului, „duhul necurat iese din om şi umblă prin locuri fără de apă, căutând odihnă; şi, negăsind, zice: Mă voi întoarce în casa mea, din care am ieşit. Şi venind, o află măturată şi împodobită. Atunci se duce şi ia cu sine alte şapte duhuri mai rele decât el; şi ele intră şi locuiesc acolo; şi starea de pe urmă a omului aceluia se face mai rea decât cea dintâi" (Luca 11,24-26). Diavolul care este silit să îl părăsească pe omul pătimaş, nu renunţă uşor la acesta, ci revine la el. Dacă la întoarcere îl găseşte curăţit de păcate, căit şi împodobit cu fapte bune şi nu reuşeşte să-l prindă din nou în mrejele lui, se duce şi ia cu sine alţi şapte demoni mai răi decât el, împreună cu care îl ispiteşte pe omul respectiv. Dacă acel om respinge ispitele, care sunt mai mari decât la început, îi biruie pe diavoli, care fug ruşinaţi de la el, dar dacă nu rezistă acestora, cade în stăpânirea lor, iar starea lui devine mai rea decât cea dintâi.

Sfântul Pavel spune în continuare: „*Bucatele sunt pentru pântece şi pântecele pentru bucate, dar Dumnezeu le va nimici şi pe unul şi pe celelalte*".

Dumnezeu le-a zis lui Adam şi Evei în rai: „Iată, vă dau vouă toată iarba ce face sământă de pe toată faţa pământului şi tot pomul ce are rod cu sământă în el, acestea vă vor fi vouă spre hrană" (Fac. 1,29), iar după potop i-a spus lui Noe şi urmaşilor lui: „Toate fiarele pământului, toate păsările cerului, tot ce se mişcă pe pământ şi toţi peştii mării, pe mâna voastră le-am dat. Tot ce se mişcă şi tot ce trăieşte să vă fie spre hrană; pe toate vi le-am dat, ca şi iarba verde" (Fac. 9,2-3), deci Dumnezeu i-a rânduit omului să mănânce atât verdeţuri, legume şi fructe, cât şi carnea animalelor, a păsărilor şi a peştilor, acestea constituind una dintre condiţiile existenţei lui pământeşti. În împărăţia cerurilor însă nu vor mai exista plante, pomi, animale, păsări şi peşti, pentru că raiul este spiritual, iar trupurile oamenilor vor ajunge acolo numai după înviere, când vor fi unite cu

sufletele lor şi vor fi spiritualizate, de aceea Apostolul neamurilor a afirmat că Dumnezeu va nimici şi pântecele şi bucatele, pentru că aşa cum a scris şi în altă parte, „carnea şi sângele nu pot moşteni împărăţia lui Dumnezeu” (I Cor. 15,50).

Sfântul Pavel mai spune: „*Trupul nu este pentru desfrânare, ci pentru Domnul, şi Domnul este pentru trup*”.

Cu toate că trupul omului a fost creat de Dumnezeu din ţărână, acesta are datoria de a depăşi limitele vieţii biologice, tinzând mereu în sus, în direcţia mişcării sufletului spre Dumnezeu, căci el a fost creat pentru Dumnezeu, purtându-I chipul şi aspirând spre asemănarea cu El. De asemenea şi Domnul este pentru trup, căci în taina Sfintei Euharistii omul se împărtăşeşte cu trupul şi sângele Domnului Hristos, Care a spus: „Adevărat, adevărat zic vouă, dacă nu veţi mânca trupul Fiului Omului şi nu veţi bea sângele Lui, nu veţi avea viaţă întru voi. Cel ce mănâncă trupul Meu şi bea sângele Meu are viaţă veşnică, şi Eu îl voi învia în ziua cea de apoi, căci trupul Meu este adevărată mâncare şi sângele Meu adevărată băutură” (Ioan 6,53-55).

Apostolul neamurilor le-a scris tesalonicenilor: „Voia lui Dumnezeu aceasta este: sfinţirea voastră; să vă feriţi deci de desfrânare şi fiecare dintre voi să ştie să-şi stăpânească trupul în sfinţenie şi cinste” (I Tes. 4,3-4). Oamenii au datoria de a ajunge la sfinţenie, conform poruncii lui Dumnezeu: „Sfinţiţi-vă şi veţi fi sfinţi, că Eu, Domnul Dumnezeul vostru, sunt sfânt” (Lev. 11,44). Pentru ca cineva să dobândească acest mare dar, trebuie să se ferească de păcat şi să cultive virtutea, ori desfrânarea, precum şi celelalte păcate săvârşite de om, sunt dovada că acesta nu-şi poate ţine simţurile în frâu şi nu este capabil să realizeze sfinţenia.

Sfântul Pavel spune mai departe: „*Dumnezeu, Care a înviat pe Domnul, ne va învia şi pe noi prin puterea Sa*”.

Când l-a creat pe om şi l-a aşezat în rai, Dumnezeu i-a spus: „Din toţi pomii raiului poţi să mănânci, dar din pomul cunoştinţei binelui şi răului să nu mănânci, căci în ziua în care vei mânca din el, vei muri negreşit!” (Fac. 2,16-17). Mâncând din rodul pomului oprit, omul a călcat porunca lui Dumnezeu şi a păcătuit, iar „pentru că plata păcatului este moartea” (Rom. 6,23), acesta a căzut întâi în moarte

spirituală, apoi a suferit şi moartea trupului şi, „precum printr-un om a intrat păcatul în lume şi, prin păcat, moartea, tot aşa moartea a trecut la toţi oamenii, pentru că toţi au păcătuit în el” (Rom. 5,12). Întrucât Dumnezeu nu l-a creat pe om pentru moarte, ci pentru viaţă, L-a trimis pe Fiul Său în lume, pentru „ca tot cel ce crede în El să nu piară, ci să aibă viaţă veşnică” (Ioan 3,15). Mântuitorul a fost răstignit şi a murit cu trupul pe cruce, dar după trei zile a înviat, „fiind începătură a învierii celor adormiţi” (I Cor. 15,20), pentru că Dumnezeu, „Cel ce L-a înviat pe Domnul Iisus, ne va învia şi pe noi cu El” (II Cor. 4,14).

Apostolul neamurilor continuă: „*Nu ştiţi oare că trupurile voastre sunt mădulare ale lui Hristos? Voi lua deci mădularele lui Hristos ca să fac din ele mădularele unei desfrânate? Nicidecum! Sau nu ştiţi că cel ce se alipeşte de desfrânată este un trup cu ea? «Că vor fi - zice Scriptura - cei doi un trup». Iar cel ce se alipeşte de Domnul este un duh cu El*”.

Biserica este trupul tainic al lui Hristos şi „după cum într-un singur trup avem multe mădulare şi mădularele nu au toate aceeaşi lucrare, tot aşa şi noi, cei mulţi, un trup suntem în Hristos şi fiecare suntem mădulare unii altora, pentru că noi toţi într-un Duh ne-am botezat, pentru ca să fim un singur trup” (Rom. 12,4-5 şi I Cor. 12,13). De aceea creştinilor, ca mădulare ale lui Hristos, nu le este îngăduit să cadă în păcatul desfrânării, pentru că cel ce se alipeşte de o desfrânată este un trup cu ea, pe când cel ce se alipeşte de Domnul, este un duh cu El, iar „dacă un mădular suferă, toate mădularele suferă cu el şi dacă un mădular este slăvit, toate mădularele se bucură cu el” (I Cor. 12,26). Ca unul care s-a ferit de păcat şi s-a alipit de Domnul Hristos, ajungând să fie un duh cu El, Sfântul Pavel mărturiseşte: „M-am răstignit împreună cu Hristos; şi nu eu sunt cel ce mai trăiesc, ci Hristos este Cel ce trăieşte în mine şi viaţa de acum, în trup, o trăiesc în credinţa în Fiul lui Dumnezeu, Cel ce m-a iubit şi pe Sine Însuşi S-a dat pentru mine” (Gal. 2,20).

Apostolul neamurilor îi îndeamnă pe cititorii epistolei sale: „*Fugiţi de desfrânare! Orice păcat pe care-l va săvârşi omul este în afară de trup; dar cel ce desfrânează păcătuieşte în trupul său. Sau nu ştiţi că trupul vostru este templu al Duhului Sfânt, Cel ce este întru*

voi, Cel pe care Îl aveţi de la Dumnezeu şi că voi nu sunteţi ai voştri? Căci cu preţ aţi fost cumpăraţi!".

Spre deosebire de orice alt păcat, pe care omul îl face în afara trupului său, desfrânarea se săvârşeşte în trup, de aceea Sfântul Pavel îi îndeamnă pe corinteni să se ferească de acest păcat, pentru că trupul creştinului este templu al Sfântului Duh, Care sălăşluieşte în el, încât cel ce desfrânează nu îşi pângăreşte numai trupul, ci profanează şi Duhul Sfânt. Dobândirea Sfântului Duh de către fiecare creştin în parte se face prin taina mirungerii, care reprezintă Cincizecimea fiecărui om concret, în care primeşte darurile Sfântului Duh.

De vreme ce „Dumnezeu atât a iubit lumea, încât pe Fiul Său Cel Unul-Născut L-a dat, pentru ca tot cel ce crede în El să nu piară, ci să aibă viaţă veşnică" (Ioan 3,16), iar Domnul nostru Iisus Hristos „S-a dat pe Sine preţ de răscumpărare pentru toţi" (I Tim. 2,6), creştinii nu-şi mai aparţin lor, ci lui Dumnezeu. Sfântul Petru ne atrage luarea aminte în acest sens: „Să ştiţi că nu cu lucruri stricăcioase, cu argint sau cu aur aţi fost răscumpăraţi din deşarta voastră viaţă moştenită de la părinţi, ci cu scumpul sânge al lui Hristos" (I Petru 1,18-19). Sfântul Ioan Gură de Aur spune şi el: „Vreţi să cunoaşteţi preţul sufletelor voastre? Priviţi la preţul răscumpărării. Nu aurul lumii întregi, nu lumea întreagă cu toate cele ce sunt în ea, ci Însuşi Fiul lui Dumnezeu a fost preţul răscumpărării noastre". Iar Sfântul Apostol Pavel mărturiseşte şi el: „Cunoaşteţi harul Domnului nostru Iisus Hristos, că El, bogat fiind, pentru voi a sărăcit, pentru ca voi prin sărăcia Lui să vă îmbogăţiţi" (II Cor. 8,9).

Apostolul neamurilor încheie: „*Slăviţi-L dar pe Dumnezeu în trupul vostru şi în duhul vostru, care sunt ale lui Dumnezeu!*".

De vreme ce creştinii au fost răscumpăraţi din robia diavolului şi a morţii prin scump sângele Domnului Hristos, sunt datori să-L slăvească pe Dumnezeu atât cu trupul, cât şi cu sufletul, care de fapt aparţin lui Dumnezeu. Cum trebuie slăvit Domnul ne învaţă Mântuitorul, care a spus: „Aşa să lumineze lumina voastră înaintea oamenilor, aşa încât să vadă faptele voastre cele bune şi să slăvească pe Tatăl vostru Cel din ceruri" (Matei 5,16). Deci prin ferirea de păcat şi cultivarea virtuţii de către creştini este slăvit Dumnezeu.

În Apostolul de astăzi de la Sfânta Liturghie am citit despre libertatea cu care Dumnezeu l-a înzestrat pe om, pe care o poate folosi şi la bine şi la rău, despre ferirea de păcat, dar în mod special de acela al desfrânării, despre răscumpărarea noastră prin sângele Domnului Hristos şi despre înviere. Pericopa evanghelică citită la Sfânta Liturghie ne-a prezentat pilda fiului risipitor, care şi-a întrebuinţat în mod greşit libertatea, pentru că luându-şi de la tatăl său partea de avere ce i se cuvenea, a irosit-o în mod iraţional, trăind în desfrânare. Cu toate că acest tânăr a greşit, când a ajuns în lipsuri a înţeles ceea ce a făcut şi căindu-se, s-a întors la tatăl său, care l-a primit cu braţele deschise, iertându-l din suflet.

Ţinând cont de ceea ce s-a citit în pericopa apostolică de astăzi, să ne ferim cât putem de păcat, dar mai ales de desfrânare, întrebuinţând într-un mod bun libertatea pe care ne-a dăruit-o Dumnezeu, după cum ne-a îndemnat Sfântul Apostol Petru: „Trăiţi ca oameni liberi, dar nu ca şi cum aţi avea libertatea drept acoperământ al răutăţii, ci ca robi ai lui Dumnezeu” (I Petru 2,16).

AMIN

Duminica lăsatului sec de carne

Din Epistola întâi către corinteni a Sfântului Apostol Pavel
(8,8-13 şi 9,1-2)

„*Fraţilor, mâncarea nu ne va pune înaintea lui Dumnezeu. Că nici dacă vom mânca, nu ne prisoseşte, nici dacă nu vom mânca, nu ne lipseşte. Aveţi grijă însă ca nu cumva această libertate a voastră să devină poticnire pentru cei slabi. Căci dacă cineva te va vedea şezând la masă în templul idolilor pe tine, cel care ai cunoştinţa, oare conştiinţa lui, a celui slab, nu va găsi temei să mănânce din cele jertfite idolilor? Şi prin cunoştinţa ta va pieri cel slab, fratele tău, pentru care a murit Hristos! Şi astfel, păcătuind voi împotriva fraţilor şi lovindu-le conştiinţa lor cea slabă, păcătuiţi împotriva lui Hristos. De aceea, dacă o mâncare sminteşte pe fratele meu, nu voi mânca în veac carne, ca să nu aduc sminteală fratelui meu. Oare nu sunt eu liber? Nu sunt eu Apostol? N-am văzut eu pe Iisus, Domnul nostru? Nu sunteţi voi lucrul meu întru Domnul? Dacă altora nu le sunt Apostol, vouă, negreşit, vă sunt. Căci voi sunteţi pecetea apostoliei mele în Domnul*”.

În perioada apostolică păgânii le aduceau zeilor diverse ofrande, printre care şi carnea anumitor animale, care pentru motivul că era jertfită înaintea idolilor care îi reprezentau pe zeii respectivi, era numită idolotită. Ceea ce rămânea din carnea animalului se consuma la mesele comune de la templu sau din casa familiei care aducea jertfa respectivă, la care luau parte rudele, vecinii şi prietenii. Dacă se întâmpla să fie carne de prisos, aceasta se punea în vânzare, fiind cea mai bună din piaţă, pentru că animalele jertfite zeilor trebuiau să fie fără cusur. Trăind împreună cu păgânii şi fiind invitaţi la ospeţele lor, creştinii îşi făceau procese de conştiinţă din a accepta sau nu să mănânce la aceste mese ori să cumpere astfel de carne. Unii creştini considerau că de vreme ce zeii nu există, ei fiind doar simple născociri ale minţii omeneşti, cumpărarea, precum şi consumarea idolotitelor nu înseamnă nimic. Alţii argumentau că în spatele zeilor stau demoni, care pot exercita o influenţă negativă asupra cărnii, pângărind-o, de

aceea nu este bine ca aceasta să fie consumată. Sfântul Pavel le-a scris creştinilor din Corint, unde apăruse această problemă:

„*Fraţilor, mâncarea nu ne va pune înaintea lui Dumnezeu. Că nici dacă vom mânca, nu ne prisoseşte, nici dacă nu vom mânca, nu ne lipseşte*”.

Idolotitele nu au nici o valoare morală înaintea lui Dumnezeu, de aceea cei ce le mănâncă, ştiind prea bine că zeii nu sunt nimic, nu sporesc duhovniceşte prin aceasta, precum nici cei ce se feresc de ele nu au nimic de pierdut din punct de vedere spiritual. Cu toate acestea, Apostolul neamurilor îi îndeamnă pe creştinii din Corint:

„*Aveţi grijă însă ca nu cumva această libertate a voastră să devină poticnire pentru cei slabi. Căci dacă cineva te va vedea şezând la masă în templul idolilor pe tine, cel care ai cunoştinţa, oare conştiinţa lui, a celui slab, nu va găsi temei să mănânce din cele jertfite idolilor? Şi prin cunoştinţa ta va pieri cel slab, fratele tău, pentru care a murit Hristos! Şi astfel, păcătuind voi împotriva fraţilor şi lovindu-le conştiinţa lor cea slabă, păcătuiţi împotriva lui Hristos. De aceea, dacă o mâncare sminteşte pe fratele meu, nu voi mânca în veac carne, ca să nu aduc sminteală fratelui meu*”.

Sfântul Pavel le atrage luarea aminte creştinilor din Corint care au cunoştinţa că zeii nu sunt nimic şi consumă carnea jertfită acestora ca nu cumva acest fapt să devină piatră de poticnire pentru cei slabi în credinţă, care văzându-i că fac acest lucru la masa din templul idolilor, să li se alăture, dar neavând conştiinţa clară că zeii nu există, nu îşi dau seama că idolotitele sunt o bucată oarecare de carne şi, în consecinţă, consideră că prin consumarea lor fac un păcat, pentru că „din obişnuinţa de până acum cu idolul, mănâncă din cărnurile jertfite idolilor, şi conştiinţa lor fiind slabă, se întinează” (I Cor. 8,7). De vreme ce Domnul Hristos S-a jertfit şi a murit pe cruce pentru toţi oamenii, cei ce prin faptele lor devin pietre de poticnire pentru cei slabi în credinţă păcătuiesc împotriva Mântuitorului, de aceea Apostolul neamurilor îi îndeamnă pe creştinii mai înalţi din punct de vedere duhovniceşte din Corint să nu mai mănânce idolotite, pentru a nu-i sminti pe cei slabi în credinţă.

În aceeaşi epistolă către corinteni, Sfântul Pavel îi lămureşte pe cititori: „În ce priveşte a mânca din cărnurile jertfite idolilor, noi ştim că idolul nu este nimic în lume şi că nu este alt Dumnezeu decât numai Unul. De aceea, mâncaţi tot ce se vinde în măcelărie, fără să puneţi întrebări pe temei de conştiinţă, căci al Domnului este pământul şi plinirea lui. Dacă cineva dintre necredincioşi vă cheamă la masă şi vreţi să vă duceţi, mâncaţi orice vă este pus înainte, fără să puneţi nici o întrebare pe temei de conştiinţă. Dar dacă cineva vă va spune: Aceasta este din jertfa idolilor, să nu mâncaţi, din pricina celui ce v-a spus, pentru ca să nu fiţi piatră de poticnire nici iudeilor, nici elinilor, nici Bisericii lui Dumnezeu" (I Cor. 8,4; 10, 25-29 şi 32). După potop, Dumnezeu i-a zis lui Noe şi fiilor lui: „Groază şi frică de voi să aibă toate fiarele pământului, toate păsările cerului, tot ce se mişcă pe pământ şi toţi peştii mării; căci toate acestea pe mâna voastră le-am dat. Tot ce se mişcă şi tot ce trăieşte să vă fie spre hrană; aşa cum iarba verde, pe toate vi le-am dat" (Fac. 9,2-3), de aceea creştinii pot cumpăra şi mânca tot ce se vinde în măcelărie, fără să întrebe de unde provine carnea pe care o solicită. De asemenea, dacă un creştin este invitat de păgâni la masă şi nu este luată în discuţie proveniența cărnii ce se serveşte, el poate mânca ceea ce i se pune înainte, dar dacă cineva de la masă atrage atenţia că acea carne a fost jertfită idolilor, este mai bine pentru el să nu o mănânce, nu pentru că zeii ar exista în realitate, ci pentru a nu fi pricină de sminteală celor de la masă.

Având în vedere sensibilitatea problemei idolotitelor, Sfinţii Apostoli, întruniţi în Sinod la Ierusalim, au stabilit că este mai bine pentru creştini să se ferească „de cele jertfite idolilor" (Fapte 15,29).

Sfântul Pavel încheie: „*Oare nu sunt eu liber? Nu sunt eu Apostol? N-am văzut eu pe Iisus, Domnul nostru? Nu sunteţi voi lucrul meu întru Domnul? Dacă altora nu le sunt Apostol, vouă, negreşit, vă sunt. Căci voi sunteţi pecetea apostoliei mele în Domnul*".

Apostolul neamurilor îi întreabă retoric pe cititorii epistolei sale dacă nu se bucură şi el de libertatea de a consuma carne jertfită idolilor, pe care cu siguranţă o avea, însă pentru a nu sminti pe cineva, prefera să nu facă acest lucru, îndemnându-i şi pe alţii: „Este bine să

nu mănânci carne, nici să bei vin, nici să faci ceva de care fratele tău se poticnește, se sminteşte sau slăbeşte în credinţă" (Rom. 14,21).

Cu toate că Sfântul Pavel nu s-a numărat printre cei doisprezece Apostoli aleşi de Mântuitorul la începutul activităţii Sale publice, care L-au urmat pretutindeni timp de peste trei ani de zile, el a fost chemat de Domnul Hristos la apostolie după răstignirea, învierea şi înălţarea Acestuia cu trupul la cer, pe când Saul, viitorul Apostol Pavel, se afla pe drumul către Damasc, de unde voia să aducă la Ierusalim pe evreii convertiţi la creştinism, pentru a fi pedepsiţi. Aceasta a fost prima dată când Sfântul Pavel L-a văzut pe Domnul Hristos, după cum singur mărturisește: „În timp ce mergeam la Damasc cu putere şi însărcinare de la arhierei, în calea mea am văzut în miezul zilei o lumină din cer mai puternică decât strălucirea soarelui, strălucind împrejurul meu şi al celor ce mergeau cu mine. Şi căzând noi toţi la pământ, eu am auzit un glas zicându-mi în limba evreiască: «Saule, Saule, de ce Mă prigoneşti? Greu îţi este să loveşti cu piciorul în ţepuşă». Iar eu am zis: «Cine eşti, Doamne?». Iar Domnul a zis: «Eu sunt Iisus, Cel pe care tu Îl prigoneşti. Dar scoală-te şi stai pe picioarele tale; că spre aceasta M-am arătat Eu ţie, ca să te rânduiesc slujitor şi martor, şi al celor pe care le-ai văzut, şi al celor întru care Mă voi arăta ţie, alegându-te pe tine din popor şi din neamurile la care te trimit să le deschizi ochii, pentru ca ele să se întoarcă de la întuneric la lumină şi de la stăpânirea lui satana la Dumnezeu, pentru ca să primească iertarea păcatelor şi parte cu cei ce prin credinţa în Mine s-au sfinţit»" (Fapte 26,12-18). De asemenea, Apostolul neamurilor relatează cum i s-a arătat Domnul Hristos cu alt prilej: „Când m-am întors la Ierusalim şi mă rugam în templu, mi s-a întâmplat să fiu în extaz şi să-L văd zicându-mi: «Grăbeşte-te şi ieşi repede din Ierusalim, pentru că evreii nu vor primi mărturia ta despre Mine»" (Fapte 22,17-18). Cu toate că L-a văzut pe Mântuitorul înviat, asemenea celorlalţi Apostoli, Sfântul Pavel afirmă despre sine: „Eu sunt cel mai mic dintre Apostoli şi nici nu sunt vrednic să mă numesc Apostol, pentru că am prigonit Biserica lui Dumnezeu" (I Cor. 15,9).

Apostolul neamurilor a propovăduit cuvântul lui Dumnezeu în Corint între anii 50-52, fiind primul misionar creştin care a poposit în

această cetate, în care a întemeiat o comunitate creştină înfloritoare, motiv pentru care le-a şi scris corintenilor: „De aţi avea zeci de mii de învăţători în Hristos, totuşi nu aveţi mulţi părinţi; căci pe voi eu v-am născut în Iisus Hristos prin Evanghelie” (I Cor. 4,15). Din această cauză Sfântul Pavel îi socoteşte pe locuitorii Corintului care au îmbrăţişat credinţa creştină drept pecetea apostoliei lui în Domnul Hristos, spre deosebire de creştinii din alte localităţi, ţări şi chiar continente, care au auzit pentru prima dată cuvântul Evangheliei de la alţi Apostoli sau misionari creştini.

Apostolul citit astăzi la Sfânta Liturghie ne-a vorbit despre mâncare, deoarece conform rânduielilor bisericeşti, începând de mâine vom renunţa la consumul de carne, întrucât vom intra în săptămâna brânzei, în care ne este îngăduit să mâncăm de la animale şi păsări doar lapte, produse lactate, brânzeturi şi ouă, ca o pregătire pentru sfântul şi marele post al Paştilor.

Din această pericopă apostolică am învăţat că zeii nu au existenţă reală, ei fiind pura născocire a minţii omeneşti, cu toate acestea, când consumarea cărnii oferite ca ofrandă zeilor a devenit piatră de poticnire pentru creştinii mai slabi în credinţă, Sfântul Pavel le-a recomandat tuturor celor ce au îmbrăţişat credinţa creştină să nu mănânce această carne. De vreme ce din cauza faptelor noastre unii se pot sminti în credinţă, să fim deosebit de atenţi la tot ceea ce facem, pentru că vom avea de dat socoteală înaintea lui Dumnezeu pentru toate gândurile, cuvintele şi faptele noastre.

AMIN

Duminica lăsatului sec de brânză

Din Epistola către romani a Sfântului Apostol Pavel
(13,11-14 şi 14,1-4)

„*Fraţilor, mântuirea este acum mai aproape de noi decât atunci când am crezut. Noaptea este pe sfârşite, s-a apropiat ziua. Să lepădăm dar lucrurile întunericului şi să ne îmbrăcăm în armura luminii. Să umblăm cuviincios, ca ziua: nu în ospeţe şi în beţii, nu în desfrânări şi în fapte de ruşine, nu în ceartă şi în invidie; ci îmbrăcaţi-vă în Domnul Iisus Hristos, iar grija pentru trup să nu o faceţi spre pofte. Pe cel slab în credinţă primiţi-l fără să-i judecaţi gândurile. Unul crede că poate să mănânce de toate; cel slab însă mănâncă legume. Cel ce mănâncă să nu-l dispreţuiască pe cel ce nu mănâncă, iar cel ce nu mănâncă să nu-l judece pe cel ce mănâncă; pentru că Dumnezeu l-a primit. Cine eşti tu, ca să judeci pe sluga altuia? Pentru stăpânul său stă el sau cade. Dar va sta, căci Domnul are putere ca să-l facă să stea*”.

Sfântul Pavel le scrie romanilor: „*Fraţilor, mântuirea este acum mai aproape de noi decât atunci când am crezut. Noaptea este pe sfârşite, s-a apropiat ziua. Să lepădăm dar lucrurile întunericului şi să ne îmbrăcăm în armura luminii*”.

Creştinii veacului primar aveau convingerea că a doua venire a Domnului Hristos, de această dată ca Judecător al lumii, va avea loc foarte curând, motiv pentru care Sfântul Ioan Evanghelistul chiar a afirmat: „Este ceasul de pe urmă” (I Ioan 2,18). La această impresie generală face referire Apostolul neamurilor când le scrie creştinilor din Roma că mântuirea este mai aproape de ei decât în momentul în care au auzit pentru prima dată vestit cuvântul Evangheliei şi au crezut în Domnul Hristos.

Credinţa în sosirea iminentă a sfârşitului lumii a produs tulburare între creştinii din Tesalonic, deoarece unii dintre ei refuzau să mai lucreze, intenţionând să se pregătească cât mai bine pentru acest moment şi umblau din casă în casă, încercând să-i convingă şi pe alţii să le urmeze exemplul. În această situaţie, Sfântul Pavel le-a scris tesalonicenilor: „În ceea ce priveşte venirea Domnului nostru Iisus

Hristos şi adunarea noastră împreună cu El, vă rugăm, fraţilor, ca nu degrabă să vă pierdeţi cumpătul şi nici să vă spăimântaţi, nici de vreun duh, nici de vreo vorbă, nici de vreo epistolă ca pornită de la noi, cum că ziua Domnului a şi sosit. Să nu vă amăgească nimeni în nici un chip, căci ziua Domnului nu va sosi până ce mai întâi nu va veni lepădarea de credinţă şi nu se va arăta omul nelegiuirii, fiul pierzării, potrivnicul, cel ce se înalţă mai presus de tot ce se numeşte Dumnezeu sau e făcut pentru închinare, ca să se aşeze el în templul lui Dumnezeu, dându-se pe sine drept dumnezeu. Fiindcă auzim că pe la voi umblă unii fără rânduială, nu să facă treabă, ci să se afle-n treabă, unora ca aceştia le poruncim şi-i îndemnăm în Domnul Iisus Hristos să lucreze în linişte şi să-şi mănânce propria lor pâine" (II Tes. 2,1-4 şi 3,11-12). Mântuitorul Însuşi a vorbit despre semnele premergătoare ale celei de a doua veniri ale Sale în lume (Matei 24,4-31), precizând însă faptul că „de ziua şi de ceasul acela nimeni nu ştie, nici îngerii din ceruri, nici Fiul, ci numai Tatăl" (Matei 24,36).

Până la Domnul Hristos popoarele păgâne orbecăiau în bezna idolatriei, după cum a afirmat proorocul Isaia că „întunericul acoperă pământul, şi bezna, popoarele" (Isaia 60,2), de aceea Mântuitorul a spus: „Eu sunt Lumina lumii; cel ce Îmi urmează Mie nu va umbla în întuneric, ci va avea lumina vieţii. Cât aveţi Lumina, credeţi în Lumină, ca să fiţi fii ai Luminii" (Ioan 8,12 şi 12,36). Din acest motiv Domnul Hristos l-a ales pe Sfântul Pavel ca Apostol şi l-a trimis să propovăduiască păgânilor, zicându-i: „Te trimit la neamuri să le deschizi ochii, pentru ca ele să se întoarcă de la întuneric la lumină şi de la stăpânirea lui satana la Dumnezeu, pentru ca să primească iertarea păcatelor şi parte cu cei ce prin credinţa în Mine s-au sfinţit" (Fapte 26,17-18). După ce Sfântul Pavel L-a făcut cunoscut pe Hristos neamurilor, a scris: „Să-i mulţumim cu bucurie Tatălui, Celui ce ne-a învrednicit să luăm parte la moştenirea sfinţilor, întru lumină, Cel ce ne-a scos de sub stăpânirea întunericului şi ne-a strămutat în împărăţia Fiului iubirii Sale, fiindcă voi sunteţi toţi fii ai luminii şi fii ai zilei; nu ai nopţii, nici ai întunericului" (Colos. 1,12-13 şi I Tes. 5,5). Cu toate acestea, când vorbeşte despre „ziua" sau „ziua Domnului" (I Cor. 1,8; 5,5 şi II Cor. 1,14) Apostolul neamurilor nu se referă la venirea Fiului lui Dumnezeu în lume ca Mântuitor, ci la cea de-a

doua Sa venire, ca Judecător, care va avea loc la sfârşitul lumii. În comparaţie cu ceea ce ni se va descoperi la parusie şi vom cunoaşte în veşnicie, existenţa oamenilor şi a lumii întregi în forma ei actuală poate fi asemănată cu noaptea, „căci acum vedem ca prin oglindă, în ghicitură, dar atunci vom vedea faţă către faţă. Acum cunoaştem în parte; atunci însă vom cunoaşte deplin, pentru că va fi un cer nou şi un pământ nou, iar cei drepţi vor străluci ca soarele în împărăţia Tatălui lor" (I Cor. 13,12; Apoc. 21,1 şi Matei 13,43).

Întrucât în perioada apostolică exista concepţia că sfârşitul lumii este foarte aproape sau, după cum se exprimă Sfântul Pavel, noaptea este pe sfârşite, pentru că „întunericul se duce, iar lumina cea adevărată începe să răsară" (I Ioan 2,8), Apostolul neamurilor îi îndeamnă pe cititorii epistolei sale să lepede lucrurile întunericului, adică să nu săvârşească păcate, prin care împlinesc voia diavolului, care este stăpânitorul întunericului din această lume (Efes. 6,12). În paralel cu ferirea de păcat, creştinii sunt datori să se îmbrace în armura luminii, adică să săvârşească fapte bune, prin care dovedesc că sunt împlinitori ai poruncilor lui Dumnezeu, după cum a remarcat Mântuitorul: „Tot cel ce face rele urăşte Lumina şi nu vine la Lumină, pentru ca să nu i se vădească faptele; dar cel care lucrează adevărul vine la Lumină, pentru ca faptele lui să se arate că în Dumnezeu sunt săvârşite" (Ioan 3,20-21).

Apostolul neamurilor continuă: „*Să umblăm cuviincios, ca ziua: nu în ospeţe şi în beţii, nu în desfrânări şi în fapte de ruşine, nu în ceartă şi în invidie; ci îmbrăcaţi-vă în Domnul Iisus Hristos, iar grija pentru trup să nu o faceţi spre pofte*".

Cele mai multe păcate sunt săvârşite la adăpostul întunericului, pentru a rămâne necunoscute semenilor, „căci cele ce se fac întru ascuns, ruşine este a le şi grăi" (Efes. 5,12), de aceea Sfântul Pavel le atrage luarea aminte cititorilor epistolei sale să se comporte cuviincios, aşa cum o fac ziua, când sunt văzuţi de ceilalţi oameni şi să nu-şi piardă vremea în ospeţe, beţii şi desfrânări. Sfinţii Părinţi spun că în timpul servirii mesei omul este luptat de diavolul îmbuibării pântecelui, care vine cu două ispite: plăcerea gâtlejului, care constă în consumarea de bucate alese; şi mâncarea fără de saţiu,

care se manifestă prin consumarea fără cumpătare a alimentelor. Dacă reuşeşte, acesta face loc diavolului beţiei, care îl îndeamnă pe om să consume băuturi alcoolice în exces, până la întunecarea minţii cu aburii băuturii. În urma celor doi îşi face apariţia diavolul desfrânării, care se străduieşte să îl târască pe om la săvârşirea păcatului trupesc. După cum bine a sesizat şi Apostolul neamurilor, diavolul îmbuibării pântecelui, al beţiei şi cel al desfrânării lucrează împreună, ispitele lor condiţionându-se reciproc, ceea ce se întâmplă şi în alte situaţii, în care un păcat atrage după sine şi altele, căci „adâncul pe adânc cheamă" (Ps. 41,9), ceea ce i-a făcut pe români să afirme în înţelepciunea populară că „un necaz nu vine niciodată singur".

Sfântul Pavel îi mai îndeamnă pe cititorii epistolei sale să nu săvârşească fapte de care să le fie ruşine, să nu se certe între ei, pentru că aşa cum menţionează Sfânta Scriptură, „sfada grabnică aprinde foc şi vrajba grabnică varsă sânge" (Ecclesiasticul 28,11) şi să nu fie invidioşi, pentru că „invidia şi mânia împuţinează zilele, iar grija aduce bătrâneţile înainte de vreme" (Ecclesiasticul 30,24). De asemenea, grija faţă de trup, care este firească, pentru că acesta a fost creat de Dumnezeu şi este templu al Duhului Sfânt (I Cor. 6,19), nu trebuie să fie exagerată, încât să se ţină cont de poftele lui, după cum a scris şi Sfântul Petru: „Iubiţilor, vă îndemn ca pe nişte străini şi călători ce sunteţi aici, pe pământ, să vă feriţi de poftele cele trupeşti care se războiesc împotriva sufletului" (I Petru 2,11), căci „lumea trece, şi pofta ei, dar cel ce face voia lui Dumnezeu rămâne în veac" (I Ioan 2,17). În locul slujirii exagerate a trupului, creştinii sunt datori să se îmbrace în Domnul Hristos, adică să săvârşească cât mai multe fapte bune. Toţi creştinii se îmbracă în Hristos încă de la botez, pentru că Apostolul neamurilor a afirmat: „Câţi în Hristos v-aţi botezat, în Hristos v-aţi îmbrăcat" (Gal. 3,27), însă cu toate că Hristos Se sălăşluieşte nevăzut în inima fiecărui om la botez, El Se arată pe măsură ce acesta împlineşte poruncile lui Dumnezeu.

Sfântul Pavel scrie mai departe: „*Pe cel slab în credinţă primiţi-l fără să-i judecaţi gândurile*".

Oamenii nu au dreptul să-şi judece semenii, de aceea Mântuitorul a spus: „Nu judecaţi, ca să nu fiţi judecaţi" (Matei 7,1).

Cu atât mai mult, creştinii mai înalţi din punct de vedere duhovnicesc nu trebuie să-i judece pe cei mai slabi în credinţă, ci au datoria de a-i ajuta să progreseze spiritual, ţinând cont de îndemnul Apostolului neamurilor: „Datori suntem noi cei tari să purtăm slăbiciunile celor neputincioşi şi nu nouă înşine să ne facem plăcuţi; ci fiecare dintre noi să i se facă plăcut aproapelui său în ceea ce este bun spre zidire, că şi Hristos, nu Luişi S-a făcut plăcut" (Rom. 15,1-3).

Sfântul Pavel încheie: „*Unul crede că poate să mănânce de toate; cel slab însă mănâncă legume. Cel ce mănâncă să nu-l dispreţuiască pe cel ce nu mănâncă, iar cel ce nu mănâncă să nu-l judece pe cel ce mănâncă; pentru că Dumnezeu l-a primit. Cine eşti tu, ca să judeci pe sluga altuia? Pentru stăpânul său stă el sau cade. Dar va sta, căci Domnul are putere ca să-l facă să stea*".

După ce i-a creat şi i-a aşezat în grădina cea din Eden, Dumnezeu le-a zis protopărinţilor Adam şi Eva: „Iată, vă dau vouă toată iarba ce face sămânţă de pe faţa întregului pământ, şi tot pomul ce are rod cu sămânţă în el; acestea vă vor fi vouă spre hrană" (Fac. 1,29). După potop însă, Dumnezeu i-a zis lui Noe şi fiilor lui: „Groază şi frică de voi să aibă toate fiarele pământului, toate păsările cerului, tot ce se mişcă pe pământ şi toţi peştii mării; căci toate acestea pe mâna voastră le-am dat. Tot ce se mişcă şi tot ce trăieşte să vă fie spre hrană; aşa cum şi iarba verde, pe toate vi le-am dat" (Fac. 9,2-3), de aceea Apostolul neamurilor le-a scris corintenilor: „Mâncaţi tot ce se vinde în măcelărie, fără să întrebaţi nimic pentru cugetul vostru, căci «al Domnului este pământul şi plinirea lui»" (I Cor. 10,25-26). Ţinând cont de aceste recomandări, creştinii pot consuma în afara postului orice fel de carne doresc şi le place, însă dacă unii sunt mai slabi în credinţă şi consideră că prin consumarea cărnii se întinează într-un fel sau altul, aceştia se pot hrăni numai cu legume, deşi Sfântul Pavel a scris: „Ştiu şi sunt încredinţat în Domnul Iisus că nimic nu este întinat prin sine, dar pentru cel ce gândeşte că ceva este întinat; pentru acela este întinat" (Rom. 14,14). Apostolul neamurilor le recomandă creştinilor care consumă carne să nu-i dispreţuiască pe cei mai slabi în credinţă, care evită acest lucru, dar şi pe cei din urmă îi îndeamnă să nu-i judece pe cei ce se hrănesc cu carne, pentru că „cei ce mănâncă, pentru Domnul mănâncă,

fiindcă-I mulţumesc lui Dumnezeu; şi cei ce nu mănâncă, pentru Domnul nu mănâncă, şi-I mulţumesc lui Dumnezeu" (Rom. 14,6), iar Domnul îi acceptă şi pe unii şi pe ceilalţi aşa cum sunt, pentru că Mântuitorul a afirmat, „nu ceea ce intră în gură îl spurcă pe om, ci ceea ce iese din gură, aceea îl spurcă pe om" (Matei 15,11).

Să ţinem cont de faptul că îndemnul făcut de sfântul Pavel creştinilor consumatori de carne şi vegetarienilor se potriveşte perfect perioadei postului care va începe mâine, de aceea, cei ce vor mânca de dulce să nu-i dispreţuiască pe cei ce vor ţine rânduiala postului, dar nici cei ce vor posti să nu-i judece pe cei ce din diverse motive nu vor consuma alimente de post, mai ales că Biserica a scutit de post pe copiii de până la şapte ani, pe vârstnicii de peste şaizeci de ani, pe cei aflaţi în suferinţă, pe cei ce prestează munci grele, precum şi pe cei ce se găsesc în călătorii lungi şi obositoare. Scutirea acestora însă nu este obligatorie. Dacă vor, pot şi ei să postească.

După cum am menţionat şi mai înainte, oamenii nu au dreptul să se judece unii pe alţii, pentru că Dumnezeu îi va judeca pe toţi, ori de vreme ce El îi acceptă şi pe cei care consumă carne şi pe vegetarieni, modul alimentaţiei nu este un impediment în dobândirea mântuirii.

Pericopa apostolică citită astăzi la Sfânta Liturghie ne-a învăţat că suntem datori să ne îngrijim de trup fără să ţinem cont de poftele lui, pentru a nu păcătui. De asemenea, creştinii consumatori de carne şi vegetarienii să nu se dispreţuiască, nici să se judece unii pe alţii, pentru că Dumnezeu îi acceptă pe toţi. Aceeaşi atitudine trebuie să o aibă unii faţă de alţii şi cei care ţin rânduiala postului şi cei care din diverse motive nu reuşesc acest lucru.

Apostolul de astăzi ne-a vorbit despre mâncare, iar Evanghelia despre post. Întrucât mâine va începe sfântul şi marele post al Paştilor să ne străduim pe cât ne stă în putinţă să petrecem această perioadă în înfrânare de la alimentele de dulce, ferindu-ne de păcat, săvârşind fapte bune, participând mai des la sfintele slujbe ale Bisericii, spovedindu-ne şi împărtăşindu-ne cu trupul şi sângele Domnului, încercând să fim mai buni decât am fost până acum.

AMIN

Duminica a doua a sfântului şi marelui post

Din Epistola către evrei a Sfântului Apostol Pavel

(1, 10-14 şi 2,1-3)

„*Întru început Tu, Doamne, pământul l-ai întemeiat şi cerurile sunt lucrul mâinilor Tale; ele vor pieri, dar Tu rămâi, şi toate ca o haină se vor învechi; şi ca pe nişte veşminte le vei împături şi se vor schimba, dar Tu acelaşi eşti şi anii Tăi nu se vor sfârşi. Şi căruia dintre îngeri i-a zis Dumnezeu vreodată: «Şezi de-a dreapta Mea până când voi pune pe vrăjmaşii tăi aşternut picioarelor Tale»? Oare nu sunt toţi îngerii duhuri slujitoare, trimise ca să slujească, pentru cei ce vor fi moştenitorii mântuirii? Pentru aceea trebuie ca noi să luăm aminte cu atât mai mult la cele auzite, ca nu cumva să ne pierdem. Căci dacă s-a adeverit cuvântul grăit prin îngeri şi orice călcare de poruncă şi orice neascultare şi-a primit răsplata cea dreaptă, atunci, cum vom scăpa noi, dacă vom fi nepăsători la astfel de mântuire care, având-şi începutul în însăşi propovăduirea Domnului, ne-a fost adeverită de către cei ce au ascultat-o?*”.

Sfântul Pavel şi-a desfăşurat activitatea de răspândire a cuvântului lui Dumnezeu în afara graniţelor Ţării Sfinte, de aceea el a fost numit Apostolul neamurilor. Întrucât în vremea sa evreii erau răspândiţi în aproape toată lumea cunoscută atunci, formând comunităţi mai mici sau mai mari, în funcţie de numărul lor, când intra pentru prima dată într-o cetate, Sfântul Pavel îşi începea propovăduirea în sinagogile evreieşti, după care Îl binevestea pe Hristos şi păgânilor. Aşa s-a întâmplat în Antiohia (Fapte 13,14-44), în Iconiu (Fapte 14,1), în Tesalonic (Fapte 17,1-2), în Bereea (Fapte 17,10-11), în Efes (Fapte 18,19), iar exemplele ar putea continua. Când a ajuns la Roma, Apostolul nu s-a putut duce la sinagogă pentru că era captiv, dar „după trei zile a chemat la el pe cei ce erau fruntaşii iudeilor şi le-a vorbit” (Fapte 28,17). De asemenea, Sfântul Pavel le-a vorbit despre Hristos şi evreilor din Ţara Sfântă, pentru că în cartea Faptele Apostolilor citim că atunci când se găsea „în Ierusalim propovăduia cu îndrăzneală în numele Domnului şi vorbea şi se lua la întrebări cu eleniştii, iar ei căutau să-l ucidă” (Fapte 9,28-29).

Epistola către evrei a fost scrisă de Sfântul Pavel în Italia, după prima lui captivitate romană, în anul 64 sau 65, şi a fost adresată evreilor încreştinaţi din Ţara Sfântă, nu celor din diaspora.

Apostolul neamurilor scrie în această epistolă, citându-l pe psalmistul David: „*Întru început Tu, Doamne, pământul l-ai întemeiat şi cerurile sunt lucrul mâinilor Tale; ele vor pieri, dar Tu rămâi, şi toate ca o haină se vor învechi; şi ca pe nişte veşminte le vei împături şi se vor schimba, dar Tu acelaşi eşti şi anii Tăi nu se vor sfârşi*”.

Cerul şi pământul au fost aduse de Dumnezeu în existenţă în prima zi a creaţiei, după cum a afirmat Moise în Cartea Facerii: „La început a făcut Dumnezeu cerul şi pământul” (Facere 1,1). Lumea, în forma ei actuală, nu este veşnică, pentru că aşa cum a grăit Dumnezeu prin gura proorocului Isaia, „cerul va trece ca un fum şi pământul ca o haină se va învechi” (Isaia 51,6). Sfârşitul lumii se va produce la cea de-a doua venire a Domnului Hristos, când va avea loc judecata universală, după care vor fi „un cer nou şi un pământ nou” (Apoc. 21,1).

Dumnezeu singur este veşnic, ca Unul Care nu are început, nici sfârşit, existenţa Lui fiind mai presus de timp sau atemporală, pentru că El a creat timpul, odată cu lumea.

Sfântul Pavel preia şi explică unele texte din Vechiul Testament, Sfânta Scriptură a evreilor, pentru a le dovedi celor cărora le adresează epistola că Iisus Hristos este Fiul lui Dumnezeu, Mântuitorul lumii, Mesia cel promis de Dumnezeu şi aşteptat de poporul ales. Pentru a le arăta superioritatea Domnului Hristos faţă de îngeri, Apostolul citează din Cartea Psalmilor: „Căruia dintre îngeri i-a zis Dumnezeu vreodată: «Fiul Meu eşti Tu, Eu astăzi Te-am născut»; şi iarăşi: «Eu Îi voi fi Lui Tată şi El Îmi va fi Mie Fiu?». Şi iarăşi, când Îl aduce în lume pe Cel Întâi Născut, El zice: «Şi să I se închine Lui toţi îngerii lui Dumnezeu»” (Evrei 1,5-6). Sfântul Pavel continuă să citeze din psalmi, textul respectiv făcând parte din pericopa apostolică citită astăzi la Sfânta Liturghie:

„*Căruia dintre îngeri i-a zis Dumnezeu vreodată: «Şezi de-a dreapta Mea până când voi pune pe vrăjmaşii tăi aşternut picioarelor Tale»? Oare nu sunt toţi îngerii duhuri slujitoare, trimise ca să slujească, pentru cei ce vor fi moştenitorii mântuirii?*”.

Psalmistul David face în acest text o proorocie despre înălţarea Domnului Hristos cu trupul la cer, care a avut loc la patruzeci de zile după învierea Sa din morţi, despre care citim în Noul Testament că ducându-Se Mântuitorul împreună cu Apostolii „până spre Betania, după ce a vorbit cu ei, ridicându-Şi mâinile, i-a binecuvântat. Şi pe când îi binecuvânta, S-a despărţit de ei şi S-a înălţat la cer şi un nor L-a luat de la ochii lor şi a şezut de-a dreapta lui Dumnezeu Tatăl întru cele preaînalte, ajungând mai presus de îngeri, pentru că Dumnezeu I-a dăruit nume care este mai presus de orice nume, pentru ca întru numele lui Iisus tot genunchiul să se plece, al celor cereşti, al celor pământeşti şi al celor de dedesubt şi să mărturisească toată limba că Domn este Iisus Hristos, întru slava lui Dumnezeu-Tatăl, căci El trebuie să împărăţească până ce-Şi va pune pe toţi vrăjmaşii sub picioarele Sale, cel din urmă vrăjmaş care va fi nimicit fiind moartea” (Luca 24,50-51; Fapte 1,9; Marcu 16,19; Evrei 1,3-4; Filip. 2,9-11 şi I Cor. 15,25-26). Mântuitorul a ajuns mai presus de îngeri ca om, iar nu ca Dumnezeu, căci prin firea dumnezeiască El este Făcătorul îngerilor.

Vrăjmaşii, despre care Apostolul neamurilor spune că vor fi aşternuţi sub picioarele Domnului Hristos, sunt diavolii, oamenii care împlinesc voia lor, deci păcătoşii, şi moartea. Sfântul Iuda a afirmat că „pe îngerii care nu şi-au păzit vrednicia, ci şi-au părăsit locaşul, Dumnezeu i-a pus sub pază în întuneric, în lanţuri veşnice, spre judecata zilei celei mari” (Iuda 6), care va avea loc la a doua venire a Domnului Hristos, când vor fi „aruncaţi în iezerul de foc şi de pucioasă, care este gătit diavolului şi îngerilor lui” (Apoc. 20,10 şi Matei 25,41). Sfântul Evanghelist Ioan a spus că „cel ce săvârşeşte păcatul este de la diavolul” (I Ioan 3,8), de aceea în ziua judecăţii de obşte oamenii păcătoşi „vor fi aruncaţi în gheenă, în focul cel nestins, în întunericul cel mai din afară, unde viermele lor nu moare şi focul nu se stinge. Acolo va fi plângerea şi scrâşnirea dinţilor” (Matei 8,12 şi Marcu 9,43-44). Noi cunoaştem faptul că focul are două însuşiri: căldura şi lumina. Sfinţii Părinţi spun că focul din iad va produce numai căldură, fără lumină. „Dumnezeu nu a făcut moartea şi nu se bucură de pieirea celor vii, pentru că El a zidit pe om spre nestricăciune şi l-a făcut după chipul fiinţei Sale, iar prin invidia

diavolului a intrat moartea în lume şi cei ce sunt de partea lui vor ajunge s-o cunoască" (Înţ. lui Solomon 1,13 şi Iisus Sirah 2,23-24). În ziua judecăţii universale toţi oamenii vor învia. „Cei ce au făcut cele bune vor ieşi spre învierea vieţii şi cei ce au făcut cele rele spre învierea osândei. După aceea, noi cei vii, cei rămaşi până la venirea Domnului, nu le-o vom lua înainte celor adormiţi, dar toţi ne vom schimba, deodată, într-o clipire de ochi, la trâmbiţa cea de apoi. Căci trâmbiţa va suna şi morţii vor învia nestricăcioşi, iar noi ne vom schimba. Căci trebuie ca acest trup stricăcios să se îmbrace în nestricăciune şi acest trup muritor să se îmbrace în nemurire. Iar când acest trup stricăcios se va îmbrăca în nestricăciune şi acest trup muritor se va îmbrăca în nemurire, atunci va fi cuvântul care este scris: «Moartea a fost înghiţită întru biruinţă. Unde îţi este, moarte, biruinţa? Unde îţi este, moarte, boldul?», pentru că moartea va fi aruncată în râul de foc", fiind biruită pentru totdeauna (Ioan 5,29; I Tes. 4,15; I Cor. 15,51-55 şi Apoc. 20,14).

Sfântul Pavel atestă faptul că îngerii sunt duhuri trimise de Dumnezeu să le slujească oamenilor. Acest lucru îl citim în Sfânta Scriptură atât în Vechiul, cât şi în Noul Testament. Astfel, Lot şi familia sa au fost scoşi de doi îngeri din cetatea Sodomei (Fac. 19,16-17); îngerul Rafael l-a vindecat pe Tobit de orbire (cartea lui Tobit); un înger i-a eliberat din temniţă pe Sfinţii Apostoli (Fapte 5,19-20); Sfântul Apostol Petru a fost de asemenea eliberat din temniţă de un înger (Fapte 12,3-11), iar exemplele ar putea continua. Sfinţii îngeri însă îi ajută pe oameni numai în săvârşirea faptelor bune, prin care aceştia îşi lucrează mântuirea.

Apostolul neamurilor încheie: „*Pentru aceea trebuie ca noi să luăm aminte cu atât mai mult la cele auzite, ca nu cumva să ne pierdem. Căci dacă s-a adeverit cuvântul grăit prin îngeri şi orice călcare de poruncă şi orice neascultare şi-a primit răsplata cea dreaptă, atunci, cum vom scăpa noi, dacă vom fi nepăsători la astfel de mântuire care, având-şi începutul în însăşi propovăduirea Domnului, ne-a fost adeverită de către cei ce au ascultat-o?*".

Dumnezeu i-a descoperit lui Moise pe Muntele Sinai Legea Vechiului Testament prin mijlocirea îngerilor, după cum le-a spus

Sfântul Ştefan evreilor: „Voi în rânduială de la îngeri aţi primit Legea” (Fapte 7,53). De vreme ce Vechiul Testament s-a adeverit şi orice călcare a poruncilor lui a fost pe drept pedepsită, cu atât mai mult trebuie împlinită Legea Nouă, care a fost revelată de Domnul Hristos, Care este mai presus de îngeri, de aceea Sfântul Pavel le atrage luarea aminte cititorilor epistolei sale: „Dacă cineva încalcă Legea lui Moise şi este ucis fără de milă pe cuvântul a doi sau trei martori; cu cât mai aspră credeţi voi că va fi pedeapsa meritată de cel ce L-a călcat în picioare pe Fiul lui Dumnezeu şi I-a nesocotit sângele testamentului prin care s-a sfinţit, şi a batjocorit duhul harului? Căci noi Îl cunoaştem pe Cel ce a zis: «A Mea este răzbunarea; Eu voi răsplăti». Şi încă: «Domnul va judeca pe poporul Său». Înfricoşător lucru este să cazi în mâinile Dumnezeului Celui viu” (Evrei 10,28-31). Drept aceea, să împlinim cele poruncite nouă de Mântuitorul, Care a spus: „Cel ce nu este cu Mine este împotriva Mea, iar cel ce nu adună cu Mine, risipeşte” (Matei 12,30).

Din pericopa apostolică citită astăzi la Sfânta Liturghie am învăţat că deşi Sfântul Pavel a fost numit Apostolul neamurilor, el nu şi-a desfăşurat activitatea de răspândire a cuvântului lui Dumnezeu numai între păgâni, ci şi între evreii din afara graniţelor Ţării Sfinte, precum şi între cei din Ierusalim. Prin înălţarea Sa cu trupul la cer Domnul Hristos a ajuns să fie şi ca om, nu numai ca Dumnezeu, mai presus decât cetele îngereşti. De vreme ce Legea Vechiului Testament a fost descoperită de Dumnezeu prin îngeri, iar cei ce nu o respectă sunt pedepsiţi, cu atât mai mult trebuie împlinite poruncile Noului Testament, pentru că acestea au fost revelate de Domnul Hristos, Care este mai presus de îngeri. Să săvârşim aşadar cât mai multe fapte bune şi să ne ferim de păcat, după cum ne-a poruncit Mântuitorul, pentru că numai aşa vom putea ajunge în împărăţia cerurilor.

AMIN

Duminica a treia a sfântului şi marelui post

Din Epistola către evrei a Sfântului Apostol Pavel

(4,14-16 şi 5,1-6)

„*Fraţilor, având noi un Mare Arhiereu Care a străbătut cerurile, pe Iisus, Fiul lui Dumnezeu, să ţinem cu tărie mărturisirea; că nu avem un Arhiereu care să nu poată suferi cu noi în slăbiciunile noastre, ci Unul după asemănarea noastră întru toate ispitit, afară de păcat. Să ne apropiem, deci, cu încredere de tronul harului, ca să luăm milă şi să aflăm har, spre ajutor, la vreme potrivită. Căci orice arhiereu, fiind luat dintre oameni, pentru oameni este pus în slujba lui Dumnezeu, ca să aducă daruri şi jertfe pentru păcate. El poate fi îngăduitor cu cei neştiutori şi rătăciţi, de vreme ce şi el este cuprins de slăbiciune. Din această pricină dator este ca pentru păcate să aducă jertfe şi pentru el însuşi, aşa ca şi pentru popor. Şi nimeni nu-şi ia singur cinstea aceasta, ci numai cel chemat de Dumnezeu, precum Aaron. Aşa şi Hristos, nu El Şi-a dat Luişi slava de a deveni arhiereu, ci Acela care I-a grăit: «Fiul Meu eşti Tu, Eu astăzi Te-am născut», aşa cum în alt loc El zice: «Tu eşti preot în veac, după rânduiala lui Melchisedec»*”.

Sfântul Pavel le scrie evreilor: „*Fraţilor, având noi un Mare Arhiereu Care a străbătut cerurile, pe Iisus, Fiul lui Dumnezeu, să ţinem cu tărie mărturisirea; că nu avem un Arhiereu care să nu poată suferi cu noi în slăbiciunile noastre, ci Unul după asemănarea noastră întru toate ispitit, afară de păcat. Să ne apropiem, deci, cu încredere de tronul harului, ca să luăm milă şi să aflăm har, spre ajutor, la vreme potrivită*”.

În Vechiul Testament preoţia a fost instituită de Dumnezeu în timpul lui Moise. Aceasta avea trei trepte: leviţii, care trebuiau să facă parte din seminţia lui Levi; preoţii, care aparţineau aceleiaşi seminţii, însă era necesar să facă parte şi din neamul lui Aaron; şi arhiereii sau marii preoţi, care erau succesori direcţi ai lui Aaron, întâiul născut în casa arhiereului fiind cel îndreptăţit să urmeze în funcţie tatălui său, în timp ce fiii ceilalţi rămâneau simpli preoţi. Primii preoţi ai poporului ales au fost fiii lui Aaron: Nadab, Abiud, Eleazar şi Itamar. Cel dintâi

arhiereu al fiilor lui Israel a fost Aaron, fratele lui Moise, căruia i-a urmat Eleazar, întâiul său născut, iar după el a fost arhiereu Finees, întâiul născut al acestuia.

Leviţii, preoţii şi arhiereii erau slujitorii lui Dumnezeu, Apostolul neamurilor însă Îl numeşte pe bună dreptate pe Domnul Hristos „Marele Arhiereu", pentru că el este Fiul lui Dumnezeu, Care a mărturisit: „Eu şi Tatăl Meu una suntem şi toate câte are Tatăl, ale Mele sunt" (Ioan 10,30 şi 16,15).

Fiul lui Dumnezeu „S-a coborât din cer" (Ioan 3,13) şi S-a întrupat. Cu toate că S-a făcut om, Fiul lui Dumnezeu nu S-a transformat din Dumnezeu în om, ci El a rămas Dumnezeu, dar Şi-a asumat în ipostasul Său cel unul, alături de firea dumnezeiască, şi firea omenească, fiind Dumnezeu deplin şi om deplin, într-o singură persoană, după cum mărturiseşte Apostolul neamurilor: „Căci întru El locuieşte, trupeşte, toată plinătatea dumnezeirii" (Colos. 2,9). Dovada incontestabilă a faptului că Domnul Hristos este om asemenea nouă o avem în aceea că a fost ispitit. Diavolul ştia prea bine că nu are nici o şansă de a-L birui pe Mântuitorul ca Dumnezeu, tocmai de aceea L-a ispitit ca om. Cele mai cunoscute ispite aduse asupra Domnului Hristos au fost cele din pustiul Carantaniei. Cu toate că Mântuitorul le-a respins categoric, Sfântul Evanghelist Luca ne spune că „diavolul, sfârşind toată ispita, s-a îndepărtat de la El, până la o vreme" (Luca 4,13). Cea mai mare încercare sau ispită pe care o poate suferi un om este suferinţa, de care nu a fost scutit nici Domnul Hristos, Care a fost batjocorit, biciuit şi răstignit, de aceea El îi înţelege şi îi ajută pe oamenii supuşi ispitelor, după cum a afirmat Sfântul Pavel că „El însuşi fiind ispitit prin ceea ce a pătimit, poate să le ajute şi celor ce sunt ispitiţi" (Evrei 2,18). Deşi Domnul Hristos este om asemenea nouă, iar dovada o avem în aceea că a fost ispitit, a îndurat suferinţa şi chiar moartea trupului pe cruce, El este lipsit de păcat, fapt pentru care i-a putut întreba pe evrei: „Cine dintre voi Mă vădeşte de păcat?" (Ioan 8,46). Sfântul Apostol Petru confirmă şi el acest lucru, afirmând că Domnul Hristos „nu a săvârşit nici un păcat" (I Petru 2,22). Pornind de la această realitate, Apostolul neamurilor afirmă: „Un Arhiereu ca Acesta ne şi trebuia nouă: sfânt, lipsit de răutate, fără pată, osebit de

cei păcătoşi şi mai înalt decât cerurile. El nu are nevoie, precum arhiereii, ca în fiecare zi să aducă jertfe, întâi pentru propriile lui păcate şi apoi pentru ale poporului, căci El a făcut aceasta o singură dată, aducându-Se jertfă pe Sine Însuşi. Căci Legea pune ca arhierei oameni supuşi slăbiciunii, dar cuvântul jurământului, care a venit mai târziu decât Legea, a aşezat un Fiu desăvârşit în veac" (Evrei 7,26-28).

De vreme ce Domnul Hristos, Marele Arhiereu Care şade pe tronul Sfintei Treimi de-a dreapta lui Dumnezeu Tatăl, ajută oamenii aflaţi în ispită, toţi cei ce trec prin încercări să se roage Acestuia cu credinţă, pentru ca prin milostivirea Lui cea nemăsurată să primească iertarea păcatelor şi harul de a trece peste încercările ce le stau înainte.

Apostolul neamurilor scrie mai departe: „*Căci orice arhiereu, fiind luat dintre oameni, pentru oameni este pus în slujba lui Dumnezeu, ca să aducă daruri şi jertfe pentru păcate. El poate fi îngăduitor cu cei neştiutori şi rătăciţi, de vreme ce şi el este cuprins de slăbiciune. Din această pricină dator este ca pentru păcate să aducă jertfe şi pentru el însuşi, aşa ca şi pentru popor*".

În Vechiul Testament arhiereul era dator să-I jertfească lui Dumnezeu un viţel pentru iertarea propriilor păcate şi abia apoi să-I aducă jertfa pentru iertarea păcatelor poporului, după cum îi poruncise Dumnezeu lui Moise: „Aaron va aduce viţelul de jertfă pentru păcatele sale, se va ruga pentru sine şi pentru casa sa şi va înjunghia viţelul de jertfă pentru păcatele sale, apoi va înjunghia în faţa Domnului ţapul de jertfă pentru păcatele poporului" (Lev. 16,11 şi 15). Pornind de la faptul că şi arhiereul este om supus păcatelor, Sfântul Pavel trage concluzia că acesta trebuie să fie îngăduitor cu cei care păcătuiesc din neştiinţă, precum şi cu cei care rătăcesc calea Domnului.

În ceea ce priveşte jertfa de pe cruce a Domnului Hristos, Marele Arhiereu, situaţia este cu totul alta, în primul rând pentru că El este lipsit de păcat, iar în al doilea rând pentru că „prin aducerea unei singure jertfe, El i-a desăvârşit pentru totdeauna pe cei ce se sfinţesc" (Evrei 10,14), înlocuind prin aceasta jertfele sângeroase ale Vechiului Testament, după cum le-a spus Sfinţilor Apostoli la cina cea de taină, când a binecuvântat paharul cu vin: „Beţi dintru acesta toţi, că acesta este Sângele Meu, al Legii celei Noi, care pentru mulţi se varsă spre iertarea păcatelor" (Matei

26,27-28). O altă jertfă mai mare sau egală cu cea a Mântuitorului nu poate exista, în consecinţă, jertfele mai mici sunt inutile.

Apostolul neamurilor continuă: „*Şi nimeni nu-şi ia singur cinstea aceasta, ci numai cel chemat de Dumnezeu, precum Aaron*".

La demnitatea arhierească nu ajunge nimeni prin simplul fapt că doreşte foarte mult acest lucru, ci prin chemarea din partea lui Dumnezeu la această slujire, aşa cum s-a întâmplat în Vechiul Testament cu Aaron. După ce Moise, la porunca lui Dumnezeu, l-a uns ca arhiereu pe Aaron, fratele său, evreii au început să cârtească împotriva lor. Atunci „a grăit Domnul către Moise, zicând: «Vorbeşte-le fiilor lui Israel şi ia de la ei, de la toate căpeteniile lor, după seminţii, douăsprezece toiege, câte un toiag de fiecare seminţie, şi numele fiecărei căpetenii scrie-l pe toiagul său; iar numele lui Aaron să-l scrii pe toiagul lui Levi, căci un toiag vor da de fiecare căpetenie de seminţie. Toiegele acelea să le pui în cortul mărturiei înaintea chivotului legii, unde Mă arăt Eu ţie. Şi va fi că toiagul celui pe care-l voi alege va odrăsli; şi aşa voi potoli cârtirea fiilor lui Israel, cu care cârtesc ei împotriva voastră». Şi Moise a spus acestea fiilor lui Israel şi toate căpeteniile lor i-au dat toiegele, câte un toiag de fiecare căpetenie, adică douăsprezece toiege, după cele douăsprezece seminţii ale lor; şi toiagul lui Aaron era între toiegele lor. Apoi Moise a pus toiegele înaintea Domnului, în cortul mărturiei. Iar a doua zi au intrat Moise şi Aaron în cortul mărturiei şi iată că toiagul lui Aaron, din casa lui Levi, odrăslise, înmugurise, înflorise şi făcuse migdale. Şi atunci a scos Moise toate toiegele de dinaintea Domnului înaintea tuturor fiilor lui Israel; şi au văzut şi fiecare şi-a luat toiagul său. Apoi a zis Domnul către Moise: «Pune iar toiagul lui Aaron în faţa chivotului legii, să fie păstrat ca semn pentru fiii neascultători, ca să înceteze de a mai cârti împotriva Mea» Iar Moise a făcut aşa cum îi poruncise Domnul, întocmai a făcut" (Numerii 17,1-11). Mântuitorul le-a spus şi Sfinţilor Apostoli în acest sens: „Nu voi M-aţi ales pe Mine, ci Eu v-am ales pe voi şi v-am rânduit să mergeţi şi roadă să aduceţi şi roada voastră să rămână" (Ioan 15,16).

Sfântul Pavel încheie: „*Aşa şi Hristos, nu El Şi-a dat Luişi slava de a deveni arhiereu, ci Acela care I-a grăit: «Fiul Meu eşti Tu,*

Eu astăzi Te-am născut», aşa cum în alt loc El zice: «Tu eşti preot în veac, după rânduiala lui Melchisedec»".

Apostolul neamurilor afirmă faptul că deşi Domnul Hristos este Fiul lui Dumnezeu, El nu S-a numit pe Sine arhiereu, ci Dumnezeu Tatăl L-a slăvit cu acest nume. Mântuitorul chiar le-a spus evreilor în acest sens: „Dacă Mă slăvesc Eu pe Mine Însumi, slava Mea nimic nu este. Tatăl Meu este Cel care Mă slăveşte, despre Care voi ziceţi că este Dumnezeul vostru" (Ioan 8,54).

Sfântul Pavel redă două citate din Cartea Psalmilor, dintre care primul vorbeşte despre naşterea Fiului lui Dumnezeu din Tatăl în veşnicie (Ps. 2,7), iar cel de-al doilea despre preoţia Domnului Hristos după rânduiala lui Melchisedec (Ps. 109,4). Afirmaţia Apostolului neamurilor, preluată de la proorocul David, că Mântuitorul nu este arhiereu după rânduiala lui Aaron, ci după cea a lui Melchisedec, este deosebit de importantă. Când Avraam s-a întors biruitor din lupta cu Chedarlaomer şi aliaţii acestuia, Melchisedec, regele Salemului, l-a întâmpinat cu pâine şi vin şi l-a binecuvântat în numele Dumnezeului Celui Preaînalt, al Cărui preot era, primind în schimb a zecea parte din prada de război luată de acesta (Fac. 14,17-20). De vreme ce „nu există nici o îndoială că cel mai mic ia binecuvântare de la cel mai mare" (Evrei 7,7), regele Salemului ne este prezentat ca şi cum i-ar fi superior lui Avraam, şi implicit, neamului preoţesc al lui Aaron care se trage din Avraam. Prin afirmaţia Sfântului Pavel, preluată din Cartea Psalmilor, că Domnul Hristos este preot după rânduiala lui Melchisedec, este stabilită superioritatea preoţiei Mântuitorului şi a rânduielilor stabilite de El faţă de rânduielile levitice din perioada Vechiului Testament. Apostolul neamurilor însă argumentează în continuare: „Dacă desăvârşirea ar fi fost prin preoţia Leviţilor, căci sub ea i s-a dat poporului Legea, ce nevoie mai era ca un alt preot să se ridice după rânduiala lui Melchisedec, şi să nu se zică după rânduiala lui Aaron? Căci unei schimbări a preoţiei îi urmează neapărat şi schimbarea Legii. Căci Acela despre Care se spun aceste lucruri face parte dintr-o altă seminţie, din care nimeni n-a slujit altarului, ştiut fiind că Domnul nostru a odrăslit din Iuda, seminţie despre care Moise n-a spus nimic cu privire la preoţi. Acesta este

lucru şi mai învederat dacă, după asemănarea lui Melchisedec, se ridică un alt preot care S-a făcut nu după legea unei porunci trupeşti, ci cu puterea unei vieţi nepieritoare; căci se mărturiseşte despre El: «Tu eşti preot în veac, după rânduiala lui Melchisedec»" (Evrei 7,11-17).

Faptul că prin Sfânta Fecioară Maria Domnul Hristos se trage din seminţia lui Iuda este încă o dovadă că preoţia Legii Vechi a fost schimbată, iar spre deosebire de preoţia lui Aaron, care a fost revelată de Dumnezeu lui Moise în jurul anului 1280 î.d.H., cea a lui Melchisedec este, conform cuvintelor psalmistului David, veşnică, adevăr care reiese şi din relatarea Sfintei Scripturi, care îl înfăţişează pe regele Salemului „fără tată, fără mamă, fără spiţă de neam, neavând nici început al zilelor, nici sfârşit al vieţii, şi, asemănat fiind Fiului lui Dumnezeu, el rămâne preot de-a pururi" (Evrei 7,3).

Din pericopa apostolică citită astăzi la Sfânta Liturghie am învăţat că Domnul Hristos, Marele Arhiereu, S-a întrupat, a fost ispitit de diavol şi chiar a suferit, ceea ce arată că este om deplin, asemenea nouă, de aceea îi înţelege şi îi ajută pe oamenii supuşi ispitelor, însă spre deosebire de noi, Mântuitorul este fără de păcat. De vreme ce Domnul Hristos îi ajută pe oamenii aflaţi în ispită, toţi cei ce trec prin încercări să se roage Acestuia cu credinţă, pentru a primi harul de a trece peste încercările ce le stau înainte. La demnitatea arhierească se ajunge numai prin chemarea lui Dumnezeu, din moment ce nici Mântuitorul nu S-a numit pe Sine arhiereu, ci Dumnezeu Tatăl L-a slăvit cu acest nume, El fiind arhiereu după rânduiala lui Melchisedec, ceea ce arată că preoţia Vechiului Testament, care a început cu Aaron, a fost schimbată de Domnul Hristos.

Cunoscând acestea, să ne rugăm fierbinte Domnului Hristos, Marele Arhiereu, Care ne ajută când suntem în încercări, dar să ne străduim în acelaşi timp să-I împlinim şi poruncile, pentru că numai în acest fel El ne va putea găti loc în împărăţia cerurilor.

AMIN

Duminica a patra a sfântului şi marelui post

Din Epistola către evrei a Sfântului Apostol Pavel (6,13-20)

„*Fraţilor, atunci când Dumnezeu i-a dat făgăduinţă lui Avraam, de vreme ce El nu avea pe nimeni mai mare pe care să Se jure, S-a jurat pe Sine Însuşi, zicând: «Cu adevărat pe deplin te voi binecuvânta şi pe deplin te voi înmulţi». Şi aşa, având Avraam îndelungă-răbdare, a dobândit făgăduinţa. Fiindcă oamenii se jură pe cel mai mare şi jurământul este la ei o chezăşie şi pune capăt oricărei neînţelegeri. În acelaşi fel Dumnezeu, vrând ca mai mult să le arate moştenitorilor făgăduinţei nestrămutarea hotărârii Sale, a pus la mijloc jurământul pentru ca, prin două lucruri de neschimbat, făgăduinţa şi jurământul, în care este cu neputinţă ca Dumnezeu să mintă, noi, cei ce am căutat scăpare la liman, să avem îndemn puternic de a ţine nădejdea ce ne stă înainte, pe care o avem ca pe o ancoră a sufletului sigură şi tare, care intră dincolo de catapeteasmă, acolo unde Iisus a intrat pentru noi ca înaintemergător, devenit Arhiereu în veac, după rânduiala lui Melchisedec*”.

Sfântul Pavel le scrie evreilor: „*Fraţilor, atunci când Dumnezeu i-a dat făgăduinţă lui Avraam, de vreme ce El nu avea pe nimeni mai mare pe care să Se jure, S-a jurat pe Sine Însuşi, zicând: «Cu adevărat pe deplin te voi binecuvânta şi pe deplin te voi înmulţi»*”.

Avraam s-a născut în casa lui Terah din Urul Caldeii. După ce s-a căsătorit cu Sarra, s-a mutat împreună cu tatăl său și cu un nepot pe nume Lot în Haran. Când Terah a murit, Dumnezeu i-a zis lui Avraam: „Ieşi din ţara ta, din neamul tău şi din casa tatălui tău şi vino în ţara pe care ţi-o voi arăta Eu. Şi Eu voi ridica din tine un popor mare, te voi binecuvânta, îţi voi mări numele şi tu vei fi izvor de binecuvântare. Voi binecuvânta pe cei ce te vor binecuvânta, iar pe cei ce te vor blestema îi voi blestema; şi întru tine se vor binecuvânta toate neamurile pământului” (Fac. 12,1-3). Ascultând de cuvântul lui Dumnezeu, Avraam a plecat în Canaan, însă din cauza foametei de acolo din anul acela s-a stabilit pentru o scurtă perioadă de timp în Egipt, după care a revenit în Canaan, unde Dumnezeu i-a spus:

„Ridică-ţi ochii şi, din locul în care eşti acum, caută spre miazănoapte şi spre miazăzi, spre răsărit şi spre apus, că tot pământul pe care-l vezi ţi-l voi da ţie şi urmaşilor tăi pentru vecie. Pe urmaşii tăi îi voi face mulţi ca pulberea pământului; de va putea cineva să numere pulberea pământului îi va număra şi pe urmaşii tăi. Scoală-te, cutreieră pământul acesta în lung şi în lat, că ţie ţi-l voi da" (Fac. 13,14-17).

Întrucât Sarra era stearpă, Avraam a avut la vârsta de optzeci şi şase de ani un fiu cu slujnica sa Agar, pe care l-a numit Ismael.

„Iar când era Avram de nouăzeci şi nouă de ani, i S-a arătat Domnul şi i-a zis: «Eu sunt Dumnezeul tău; mergi în căile mele şi fii desăvârşit; şi voi încheia legământul Meu între Mine şi tine şi te voi înmulţi foarte». Şi te voi face foarte roditor şi din tine voi face neamuri, şi regi se vor ridica din tine. Legământul Meu îl voi pune între Mine şi tine şi seminţia ta de după tine, întru tot neamul lor, legământ veşnic pentru ca Eu să fiu Dumnezeul tău şi al urmaşilor tăi de după tine. Iar tu să păzeşti legământul Meu, tu şi urmaşii tăi de după tine întru tot neamul lor. Şi iată legământul pe care voi îl veţi păzi între Mine şi tine şi urmaşii tăi de după tine întru tot neamul lor: toţi cei de parte bărbătească ai voştri vor fi tăiaţi împrejur. Să vă tăiaţi împrejur şi acesta va fi semnul legământului dintre Mine şi voi. În a opta zi de la naştere să fie tăiat împrejur tot pruncul de parte bărbătească întru tot neamul vostru; născut la voi în casă sau cumpărat cu bani de la orice străin care nu-i din seminţia voastră, cu tăiere împrejur va fi însemnat şi cel născut în casa ta şi cel cumpărat cu argintul tău; şi legământul Meu în carnea voastră va fi legământ veşnic" (Fac. 17,1-2; 6-7 şi 9-13). Dumnezeu i-a mai spus: „Pe Sarra, femeia ta, o voi binecuvânta şi-ţi voi da din ea un fiu şi-i vei pune numele Isaac; şi-l voi binecuvânta şi regi de neamuri se vor ridica din el şi Eu voi încheia cu el legământul Meu ca legământ veşnic lui şi urmaşilor lui" (Fac. 15-16 şi 19). Un an mai târziu Sarra a născut un băiat, care a fost numit Isaac, după cuvântul Domnului.

După ce băiatul a crescut, Dumnezeu i-a zis lui Avraam: „Ia pe fiul tău, pe Isaac, pe singurul tău fiu, pe care-l iubeşti, şi du-te în ţinutul Moria şi adu-l acolo ardere de tot pe un munte, pe care ţi-l voi arăta Eu! Iar Avraam s-a sculat dis-de-dimineaţă, a pus samarul pe

asinul său şi a luat cu sine două slugi şi pe Isaac, fiul său; şi după ce a tăiat lemnele pentru jertfă, s-a ridicat şi a plecat spre locul despre care-i grăise Dumnezeu. Iar a treia zi, ridicându-şi Avraam ochii, a văzut locul de departe. Atunci a zis Avraam slugilor sale: «Rămâneţi aici cu asinul, iar eu şi băiatul ne ducem până acolo, ne vom închina şi ne vom întoarce la voi». Avraam a luat lemnele cele pentru jertfă şi le-a pus pe umerii lui Isaac, fiul său; iar el a luat în mâini focul şi cuţitul şi amândoi au plecat împreună. Dar Isaac i-a grăit lui Avraam, tatăl său, şi i-a zis: «Tată!». Iar acesta a răspuns: «Ce este, fiul meu?». Zis-a Isaac: «Iată, foc şi lemne avem; dar mielul pentru jertfă unde este?». Avraam însă i-a răspuns: «Fiul meu, va îngriji Dumnezeu de mielul jertfei Sale!». Şi s-au dus amândoi mai departe, împreună. Iar dacă au ajuns la locul de care-i grăise Dumnezeu, Avraam a ridicat acolo jertfelnic, a aşezat pe el lemnele, l-a legat pe Isaac, fiul său, şi l-a pus pe jertfelnic, deasupra lemnelor. Apoi Avraam şi-a întins mâna şi a luat cuţitul ca să-şi înjunghie fiul. Atunci îngerul Domnului a strigat către el din cer şi a zis: «Avraame, Avraame!». El a zis: «Iată-mă!». Iar îngerul a zis: «Să nu-ţi ridici mâna asupra băiatului, nici să-i faci vreun rău, căci acum ştiu că te temi de Dumnezeu şi că de dragul Lui n-ai cruţat nici pe fiul tău cel iubit». Şi ridicându-şi Avraam ochii, a privit şi a văzut un berbec încurcat cu coarnele într-un tufiş. Şi ducându-se, Avraam a luat berbecul şi l-a adus ca ardere de tot în locul lui Isaac, fiul său" (Fac. 22,2-13). Domnul a zis atunci către Avraam: „Juratu-M-am pe Mine Însumi: De vreme ce tu ai făcut aceasta şi de dragul Meu nu l-ai cruţat nici pe fiul tău cel iubit, cu binecuvântare te voi binecuvânta, iar pe urmaşii tăi îi voi face numeroşi ca stelele cerului şi ca nisipul de pe ţărmul mării, şi urmaşii tăi vor stăpâni cetăţile duşmanilor lor; şi prin urmaşul tău se vor binecuvânta toate neamurile pământului, pentru că tu ai ascultat de glasul Meu" (Fac. 22,16-18).

Sarra a murit la vârsta de o sută douăzeci şi şapte de ani şi a fost îngropată în peştera de la Macpela, pe care Avraam a cumpărat-o de la Efron. După ce Isaac s-a căsătorit cu Rebeca, „Avraam şi-a mai luat o femeie, al cărei nume era Chetura, care i-a născut pe Zimran, Iocşan, Medan, Madian, Işbac şi Şuah. Avraam, însă, toate averile sale

i le-a dat fiului său Isaac. Cât despre fiii ţiitoarei sale, Avraam le-a făcut daruri şi, încă fiind el în viaţă, i-a trimis departe de la Isaac, fiul său, spre răsărit, în ţinuturile Soarelui-Răsare. Zilele vieţii lui Avraam, câte le-a trăit, au fost o sută şaptezeci şi cinci de ani. Şi dându-şi cea din urmă suflare, a murit Avraam la bătrâneţi fericite, bătrân şi săturul de zile, şi s-a adăugat la poporul său. Iar fiii săi, Isaac şi Ismael, l-au îngropat în peştera de la Macpela" (Fac. 25,1-2 şi 5-9).

Dintre meritele lui Avraam, pentru care Dumnezeu a hotărât ca din urmaşii lui să se nască poporul ales, cel dintâi a fost acela că, spre deosebire de părinţii şi înaintaşii săi, care erau politeişti (Iosua 24,2), el se închina singurului Dumnezeu adevărat. Din acest motiv Domnul este numit adeseori în paginile Sfintei Scripturi „Dumnezeul lui Avraam" (Fac. 26,24; 28,13; Ieş. 3,6; 3,15; Matei 22,32; Fapte 3,13 etc.).

Cinstea de care se bucură Avraam înaintea lui Dumnezeu o vedem în aceea că atunci când în parabola bogatului nemilostiv şi a săracului Lazăr se referă la rai, Mântuitorul întrebuinţează pentru acesta denumirea de „sânul lui Avraam" (Luca 16,22-23).

Apostolul neamurilor scrie că atunci când Dumnezeu i-a făgăduit lui Avraam că îl va binecuvânta, îi va înmulţi urmaşii ca stelele cerului şi ca nisipul de pe ţărmul mării, iar prin urmaşul lui se vor binecuvânta toate neamurile pământului, El S-a jurat pe Sine Însuşi, de vreme ce nu are pe nimeni mai mare decât El pe care să se jure, pentru că El este singurul Dumnezeu, după cum a grăit prin gura proorocului Isaia: „Eu sunt: Înainte de Mine n-a fost alt dumnezeu şi nici după Mine nu va mai fi, Eu sunt Dumnezeu" (Isaia 43,10-11).

Sfântul Pavel continuă: „*Şi aşa, având Avraam îndelungă-răbdare, a dobândit făgăduinţa*".

Pentru a vedea împlinită făgăduinţa lui Dumnezeu, Avraam a avut nevoie de îndelungă răbdare, căci Domnul îi făgăduise că va ridica din el un neam mare pe când patriarhul avea şaptezeci şi cinci de ani (Fac. 12,4), deci pe când era deja înaintat în vârstă şi nu avea încă nici un copil. Şi după aceea Avraam a mai avut mult de aşteptat, pentru că Ismael i s-a născut când el avea optzeci şi şase de ani (Fac. 16,16), iar Isaac la vârsta de o sută de ani (Fac. 21,5).

Apostolul neamurilor scrie în încheiere: „*Oamenii se jură pe cel mai mare şi jurământul este la ei o chezăşie şi pune capăt oricărei neînţelegeri. În acelaşi fel Dumnezeu, vrând ca mai mult să le arate moştenitorilor făgăduinţei nestrămutarea hotărârii Sale, a pus la mijloc jurământul pentru ca, prin două lucruri de neschimbat, făgăduinţa şi jurământul, în care este cu neputinţă ca Dumnezeu să mintă, noi, cei ce am căutat scăpare la liman, să avem îndemn puternic de a ţine nădejdea ce ne stă înainte, pe care o avem ca pe o ancoră a sufletului sigură şi tare, care intră dincolo de catapeteasmă, acolo unde Iisus a intrat pentru noi ca înaintemergător, devenit Arhiereu în veac, după rânduiala lui Melchisedec*”.

Oamenii au obiceiul de a jura pe Dumnezeu, pentru că El este cel mai mare, iar faptul că Îi pomenesc numele este o chezăşie a jurământului, care încheie orice neînțelegere ivită între ei. În acelaşi fel a procedat şi Dumnezeu, Care pentru a le arăta evreilor, moştenitorilor făgăduinţei făcute de El lui Avraam, că hotărârea Lui ca poporul ales să se nască din urmaşii patriarhului este nestrămutată, S-a jurat pe Sine Însuşi. În faptul că Dumnezeu a făgăduit şi S-a jurat avem dovada că El a spus adevărul, drept aceea, noi, cei ce dorim să ne mântuim, avem îndemn puternic să nădăjduim că vom ajunge în împărăţia cerurilor, în care Domnul Hristos a intrat înaintea noastră, căci El trecând „prin cortul cel mai mare şi mai desăvârşit, nu făcut de mână, adică nu din zidirea aceasta; a intrat o dată pentru totdeauna în Sfânta Sfintelor, nu cu sânge de ţapi şi de viţei, ci cu însuşi sângele Său, aflându-ne nouă răscumpărare veşnică” (Evrei 9,11-12). Prin intrarea Sa în împărăţia lui Dumnezeu Mântuitorul ne-a pregătit şi nouă loc acolo, după cum le-a spus Sfinţilor Apostoli: „În casa Tatălui Meu multe locaşuri sunt. Iar de nu, oare v-aş fi spus Eu vouă că Mă duc să vă pregătesc loc? Şi de vreme ce Mă voi duce şi vă voi pregăti loc, iarăşi voi veni şi vă voi lua la Mine, pentru ca acolo unde sunt Eu să fiţi şi voi” (Ioan 14,2-3).

Menţiunea că Domnul Hristos a devenit arhiereu în veac după rânduiala lui Melchisedec se referă la firea Lui omenească, pe care El a îndumnezeit-o. Spre deosebire de slujitorii lui Dumnezeu din Vechiul Testament, care „au ajuns preoţi fără jurământ, Mântuitorul

S-a făcut cu jurământ, prin Cel ce I-a grăit: «Juratu-S-a Domnul şi nu-I va părea rău: Tu eşti Preot în veac, după rânduiala lui Melchisedec». Prin aceasta Iisus a devenit chezaşul unui testament mai bun. Şi încă ceva, în vechime s-a ridicat un şir de preoţi, fiindcă moartea îi împiedica să dăinuiască, dar Iisus are o preoţie netrecătoare, prin aceea că El rămâne în veac. De aceea şi poate să-i mântuiască în chip desăvârşit pe cei ce prin El se apropie de Dumnezeu, fiind El pururea viu ca să mijlocească pentru ei" (Evrei 7,20-25).

Din pericopa apostolică citită astăzi la Sfânta Liturghie am învăţat că Dumnezeu S-a jurat lui Avraam că îl va binecuvânta şi va ridica din el un popor mare, iar prin urmaşul lui se vor binecuvânta toate neamurile pământului şi Şi-a împlinit făgăduinţa. Prin moartea cu trupul pe cruce şi prin învierea Sa din morţi Domnul Hristos a intrat în împărăţia cerurilor cu sufletul, iar din momentul înălţării la cer se găseşte şi cu trupul acolo, unde ne-a pregătit şi nouă loc. Cunoscând acestea, să împlinim poruncile lui Dumnezeu, ferindu-ne de păcat şi săvârşind cât mai multe fapte bune, pentru că numai aşa vom putea ajunge în rai, unde Mântuitorul ne aşteaptă pe toţi, după cum a făgăduit: „Veniţi la Mine toţi cei osteniţi şi împovăraţi şi Eu vă voi odihni pe voi" (Matei 11,28).

AMIN

Duminica a cincea a sfântului şi marelui post

Din Epistola către evrei a Sfântului Apostol Pavel

(9,11-14)

„*Fraţilor, Hristos venind Arhiereu al bunătăţilor celor viitoare, a trecut prin cortul cel mai mare şi mai desăvârşit, nu făcut de mână, adică nu din zidirea aceasta; El a intrat o dată pentru totdeauna în Sfânta Sfintelor, nu cu sânge de ţapi şi de viţei, ci cu însuşi sângele Său, şi ne-a dobândit răscumpărare veşnică. Căci dacă sângele ţapilor şi al taurilor şi cenuşa junincii, stropind pe cei întinaţi, îi sfinţeşte prin curăţirea trupului, cu cât mai mult sângele lui Hristos, Care S-a adus lui Dumnezeu pe Sine jertfă fără de prihană, va curăţi prin Duhul cel veşnic cugetul vostru de faptele cele moarte, ca să slujiţi Dumnezeului Celui viu!*”.

Apostolul neamurilor le scrie evreilor: „*Fraţilor, Hristos venind Arhiereu al bunătăţilor celor viitoare, a trecut prin cortul cel mai mare şi mai desăvârşit, nu făcut de mână, adică nu din zidirea aceasta; El a intrat o dată pentru totdeauna în Sfânta Sfintelor, nu cu sânge de ţapi şi de viţei, ci cu însuşi sângele Său, şi ne-a dobândit răscumpărare veşnică*”.

Fiul lui Dumnezeu, împreună cu Dumnezeu Tatăl şi cu Sfântul Duh, a creat lumea şi cele din ea, după cum a mărturisit Sfântul Ioan Botezătorul că „toate prin El s-au făcut şi fără de El nimic nu s-a făcut din ceea ce s-a făcut” (Ioan 1,3). Cu toate acestea, El „n-a venit în lume să I se slujească, ci ca El să slujească şi să-Şi dea viaţa răscumpărare pentru mulţi” (Matei 20,28), fiind Marele Arhiereu, Care prin moartea cu trupul pe cruce şi prin învierea Sa din morţi a deschis împărăţia cerurilor pentru toţi cei ce vor crede în El şi vor avea fapte vrednice de a ajunge acolo, unde îi vor aştepta bunătăţi de negrăit, pentru că aşa cum a afirmat Sfântul Pavel, „cele ce ochiul nu le-a văzut şi urechea nu le-a auzit şi la inima omului nu s-au suit, pe acelea le-a gătit Dumnezeu celor ce-L iubesc pe El” (I Cor. 2,9).

Ţinând cont de faptul că se adresează creştinilor proveniţi dintre iudei, Sfântul Pavel vorbeşte despre cortul mărturiei şi face o comparaţie între arhiereul Vechiului Testament şi Domnul Hristos,

Marele Arhiereu. După ce Dumnezeu i-a descoperit lui Moise în Muntele Sinai Legea Veche, i-a poruncit să alcătuiască cortul mărturiei, care să cuprindă două încăperi: Sfânta şi Sfânta Sfintelor. În Sfânta se găseau altarul tămâierii, masa cu pâinile punerii înainte şi sfeşnicul de aur cu şase braţe. Aici intra câte un preot în fiecare zi pentru tămâiere, prin tragere la sorţi. În Sfânta Sfintelor se găsea chivotul legii, pe capacul căruia erau statuile din aur a doi heruvimi. În chivot se păstrau tablele legii, vasul de aur cu mană şi toiagul lui Aaron (după ce a odrăslit). Lângă chivot a fost depus ulterior, conform dorinţei lui Moise, sulul legii. În Sfânta Sfintelor avea acces numai arhiereul, o singură dată pe an, iar acesta, conform poruncii lui Dumnezeu, trebuia „să ia cu sine cărbuni aprinşi de pe jertfelnicul cel de dinaintea Domnului, o cădelniţă plină, şi tămâie pisată mărunt, binemirositoare, două mâini pline, pe care să le ducă înăuntru, după perdea şi să pună tămâia pe focul cel de dinaintea Domnului, astfel ca norul de fum să acopere capacul ce se afla pe chivotul legii. Era dator de asemenea să ia din sângele viţelului jertfit şi să stropească cu degetul spre răsărit, peste capac; iar în faţa capacului să stropească cu degetul de şapte ori cu sânge. După aceea trebuia să junghie ţapul de jertfă pentru păcatele poporului, să-i ducă sângele înăuntru, după perdea, şi să facă ceea ce a făcut şi cu sângele viţelului, stropind cu el pe capac şi înaintea lui” (Lev. 16,12-15). Asemenea arhiereului Legii Vechi, care atunci când intra în cortul mărturiei trebuia să treacă prin Sfânta pentru a ajunge în Sfânta Sfintelor, Domnul Hristos, Marele Arhiereu, când S-a înălţat cu trupul de pe pământ „a străbătut cerurile” (Evrei 4,14), căci conform mărturiei Apostolului neamurilor nu există numai un singur cer, ci mai multe, de vreme ce el a fost răpit „până la al treilea cer” (II Cor. 12,2) şi abia apoi Mântuitorul a ajuns în Sfânta Sfintelor, „dincolo de catapeteasmă, unde a şezut de-a dreapta tronului slavei” (Evrei 6,19 şi 8,1), de aceea acelaşi Apostol a afirmat că Domnul Hristos este „mai presus decât cerurile” (Evrei 7,26).

Spre deosebire de cortul mărturiei, care a fost confecţionat la porunca lui Dumnezeu de mâna omului, cortul cel mare şi mai desăvârşit, adică cerul, nu a fost făcut de mână omenească.

Dacă arhiereul Vechiului Testament intra o dată pe an cu sânge de animale în Sfânta Sfintelor, pe care îl aducea pentru iertarea păcatelor lui şi pentru cele ale poporului, Domnul Hristos a intrat o dată pentru totdeauna în Sfânta Sfintelor cea mai presus de ceruri, adică a şezut de-a dreapta lui Dumnezeu Tatăl, însă El nu avea cu Sine sânge de ţapi şi de viţei, ca arhiereul Legii Vechi, ci prin vărsarea sângelui Său pe cruce a iertat păcatelor tuturor oamenilor, „ștergând zapisul ce era asupra noastră, prin aceea că a trecut cu vederea păcatele făcute înainte, întru îngăduinţa lui Dumnezeu" (Coloseni 2,14 şi Rom. 3,25-26), şi ne-a agonisit răscumpărare veşnică.

Apostolul neamurilor scrie în continuare: „*Căci dacă sângele ţapilor şi al taurilor şi cenuşa junincii, stropind pe cei întinaţi, îi sfinţeşte prin curăţirea trupului, cu cât mai mult sângele lui Hristos, Care S-a adus lui Dumnezeu pe Sine jertfă fără de prihană, va curăţi prin Duhul cel veşnic cugetul vostru de faptele cele moarte, ca să slujiţi Dumnezeului Celui viu!*".

Sfântul Pavel face încă o paralelă între rânduielile Vechiului Testament şi jertfa Domnului Hristos. Pe lângă sângele de ţapi şi de viței, cu care arhiereul trebuia să stropească o dată pe an capacul chivotului legii şi înaintea acestuia, la care am făcut deja referire în cuvântul nostru, Apostolul neamurilor mai aminteşte de cenuşa junincii, care era întrebuinţată în purificarea evreilor necuraţi. Legea Veche îi considera necuraţi pe cei ce au atins trupul unui om sau animal necurat mort, un os de om mort, un mormânt, cel ce a intrat în casa în care a murit cineva etc. Conform poruncii lui Dumnezeu, preotul Legii Vechi trebuia să sacrifice în afara taberei în care locuiau evreii, la loc curat, o junincă roşie fără meteahnă, care nu a purtat niciodată jug. După ce preotul stropea de şapte ori cu sângele acesteia înaintea cortului mărturiei, carnea, pielea şi sângele junincii erau aduse ardere de tot, iar preotul era dator să-şi spele hainele şi trupul, fiind socotit necurat până seara. Un om curat trebuia să strângă cenuşa junincii, s-o pună afară din tabără, la loc curat, şi să o păstreze pentru obştea fiilor lui Israel. Dacă cineva era considerat necurat, un om curat lua din această cenușă, o punea într-un vas, turna peste ea apă de izvor, înmuia în ea isop şi apoi stropea cu ea casa celui necurat,

lucrurile şi pe toţi cei ce locuiau acolo. Această stropire se făcea în ziua a treia şi a şaptea a necurăţiei.

De vreme ce prin stropirea cu sângele animalelor şi cu apa amestecată cu cenuşa junincii roşii evreii erau curăţiţi de păcate sau de întinăciunea trupului, cu cât mai mult sunt curăţite cugetele creştinilor de faptele cele rele, care duc la moarte spirituală, prin sângele vărsat de Domnul Hristos pe cruce, întrucât El a fost neprihănit, pentru că nu S-a întinat cu păcatul, motiv pentru care i-a şi putut întreba pe evrei: „Cine dintre voi Mă vădeşte de păcat?" (Ioan 8,46), iar Sfântul Apostol Petru a confirmat şi el acest lucru, spunând că Domnul Hristos „nu a săvârşit nici un păcat" (I Petru 2,22).

Cu toate că Domnul Hristos S-a adus pe Sine jertfă lui Dumnezeu pentru iertarea păcatelor tuturor oamenilor, curăţirea cugetelor creştinilor de păcate o face prin Duhul Sfânt, Cel împreună veşnic cu Dumnezeu Tatăl şi cu Dumnezeu Fiul, iar aceştia ferindu-se de a mai păcătui şi, în consecinţă, de a cădea în moartea spirituală, Îi slujesc Dumnezeului celui viu, împlinindu-I poruncile. Din cele spuse de Apostolul neamurilor remarcăm faptul că deşi Dumnezeu ne curăţă de păcate, datoria de a-I sluji ne revine nouă, pentru că şi noi avem un rol de îndeplinit în dobândirea mântuirii, fiind împreună lucrători cu Dumnezeu în realizarea acesteia.

Din pericopa apostolică citită astăzi la Sfânta Liturghie am învăţat că prin moartea cu trupul pe cruce, învierea din morţi, înălţarea cu trupul la cer şi şederea de-a dreapta lui Dumnezeu Tatăl, Domnul Hristos a dobândit răscumpărare veşnică pentru toţi oamenii. Dacă în Vechiul Testament păcatele evreilor erau iertate prin stropirea cu sânge de animale, cu atât mai mult sunt curăţite cugetele creştinilor de faptele cele rele prin sângele vărsat de Domnul Hristos pe cruce. Cu toate că Dumnezeu ne curăţă de păcate, datoria de a-I sluji ne revine nouă, de aceea să ne străduim din răsputeri să-I împlinim poruncile, ferindu-ne de păcat şi săvârşind cât mai multe fapte bune, pentru că numai aşa vom putea ajunge în împărăţia cerurilor.

AMIN

Duminica a şasea a sfântului şi marelui post

Din Epistola către filipeni a Sfântului Apostol Pavel

(4,4-9)

„*Fraţilor, bucuraţi-vă pururea întru Domnul! Şi iarăşi zic: Bucuraţi-vă! Tuturor oamenilor să le fie cunoscută blândeţea voastră. Domnul este aproape. De nimic nu vă îngrijoraţi, ci întru totul faceţi-I cunoscute lui Dumnezeu cererile voastre prin închinăciune şi rugăciune cu mulţumire. Şi pacea lui Dumnezeu, care covârşeşte toată mintea, să vă păzească inimile şi cugetele întru Hristos Iisus. Mai departe, fraţilor, câte sunt adevărate, câte sunt de cinste, câte sunt drepte, câte sunt curate, câte sunt vrednice de iubit, câte sunt cu nume bun, orice virtute şi orice laudă, pe acestea să le gândiţi. Cele ce aţi învăţat şi aţi primit şi aţi auzit şi aţi văzut la mine, pe acestea să le faceţi, şi Dumnezeul păcii va fi cu voi*”.

După ce străvechiul oraş macedonean Krenides a fost cucerit în anul 358 î. d. H. de regele Filip al II-lea, care a domnit între anii 359-336 î. d. H., numele lui a fost schimbat în Filipi, cuceritorul făcând din el un bastion de apărare împotriva atacurilor tracilor. În anul 168 î. d. H. provincia Macedonia a devenit teritoriu roman, iar în urma celebrei bătălii de la Actium (31 î. d. H.), în care armata lui Antoniu şi Cleopatra a fost înfrântă de trupele imperiale romane, împăratul Octavian Augustus a populat masiv oraşul Filipi cu ostaşi şi ofiţeri demobilizaţi din oastea celor doi, acesta devenind un oraş cosmopolit, în care limba oficială era latina, deşi greaca şi-a păstrat în continuare privilegiul de limbă universală a culturii elenistice.

Apostolul neamurilor a propovăduit cuvântul lui Dumnezeu în Filipi în anul 50 sau 51, acesta fiind cel dintâi oraş european în care a luat fiinţă o comunitate creştină, iar prima persoană de pe continentul european care a îmbrăţişat credinţa creştină a fost Lidia, o negustoare de porfiră, care a fost botezată împreună cu casa ei: copii, servitori şi sclavi (Fapte 16,15).

Epistola către filipeni a fost scrisă de Sfântul Pavel în timpul primei captivităţi romane, între anii 61-63.

Apostolul neamurilor le scrie filipenilor: „*Fraţilor, bucuraţi-vă pururea întru Domnul! Şi iarăşi zic: Bucuraţi-vă!*”.

După ce a înviat din morţi, Domnul Hristos le-a spus femeilor mironosiţe: „Bucuraţi-vă” (Matei 28,9). Aceste cuvinte nu făceau referire doar la starea de spirit pricinuită de faptul că Mântuitorul Se ridicase din morţi, de vreme ce bucuria este una dintre roadele Sfântului Duh, alături de „iubire, pace, îndelungă-răbdare, bunătate, facere de bine, credincioşie, blândeţe, înfrânare şi curăţie” (Gal. 5,22-23). Sfântul Pavel le urează filipenilor să aibă pururea parte de bucuria pe care o procură credinţa în Domnul Hristos, aceasta manifestându-se prin împlinirea poruncilor Lui.

Apostolul neamurilor scrie în continuare: „*Tuturor oamenilor să le fie cunoscută blândeţea voastră*”.

Conform celor scrise de Sfântul Pavel, blândeţea era una dintre însuşirile care îi caracteriza pe creştinii din Filipi. Cu toate că blândeţea este în general o însuşire cu care cineva se naşte, ea trebuie cultivată de aceştia şi pe parcursul vieţii, putând fi dobândită chiar şi de cei ce s-au născut fără ea, de aceea Domnul Hristos a spus: „Luaţi jugul Meu asupra voastră şi învăţaţi-vă de la Mine, că sunt blând şi smerit cu inima şi veţi găsi odihnă sufletelor voastre, că jugul Meu este bun şi povara Mea este uşoară” (Matei 11,29-30). Mântuitorul pomeneşte care va fi răsplata celor blânzi, atunci când spune: „Fericiţi sunt cei blânzi, că aceia vor moşteni pământul” (Matei 5,5). Apostolul neamurilor îşi exprimă dorinţa ca toţi oamenii să cunoască blândeţea creştinilor din Filipi, pentru a le urma exemplul.

Sfântul Pavel continuă: „*Domnul este aproape*”.

În veacul apostolic creştinii aveau convingerea că a doua venire a Domnului Hristos, de această dată ca Judecător al lumii, va avea loc foarte curând, de aceea Sfântul Ioan Evanghelistul a afirmat: „Este ceasul de pe urmă” (I Ioan 2,18). Sfântul Pavel a scris şi el: „Mai este puţin timp, foarte puţin, şi Cel ce va să vină va veni şi nu va întârzia” (Evrei 10,37), iar Sfântul Iacob le-a atras luarea aminte creştinilor: „Venirea Domnului s-a apropiat, de aceea, fraţilor, nu vă plângeţi unul împotriva celuilalt, ca să nu fiţi judecaţi; că iată, Judecătorul stă în faţa uşilor” (Iacob 5,8-9).

Apostolul neamurilor scrie mai departe: „*De nimic nu vă îngrijoraţi, ci întru totul faceţi-I cunoscute lui Dumnezeu cererile voastre prin închinăciune şi rugăciune cu mulţumire. Şi pacea lui Dumnezeu, care covârşeşte toată mintea, să vă păzească inimile şi cugetele întru Hristos Iisus*”.

Întrucât creştinii din Filipi erau persecutaţi de păgâni, Sfântul Pavel îi îndeamnă să nu se îngrijoreze. Apostolul neamurilor, care se găsea în temniţă la Roma, unde aştepta să fie judecat de crudul împărat Nero, riscând să fie condamnat la moarte, are totuşi tăria să-i încurajeze pe filipeni, zicându-le să nu-şi facă griji, ci să se roage cu mulţumire lui Dumnezeu. Sfântul Pavel se referă în îndemnul său la cuvintele Domnului Hristos, Care a spus: „Toate câte le cereţi, rugându-vă, să credeţi că le-aţi şi primit, şi le veţi avea” (Marcu 11,24), deci creştinii trebuie să se roage lui Dumnezeu cu convingerea că cererile din rugăciunile lor vor fi împlinite negreşit, motiv pentru care sunt datori să-I şi mulţumească Domnului în timp ce se roagă, chiar înainte de a primi ceea ce au cerut. Mântuitorul a pus însă şi o condiţie pentru ca rugăciunile credincioşilor să fie împlinite, zicând: „Dacă voi rămâneţi întru Mine şi cuvintele Mele rămân în voi, cereţi orice veţi vrea şi vi se va da” (Ioan 15,7). Cu alte cuvinte, pentru ca Dumnezeu să împlinească rugăciunile credincioşilor, aceştia trebuie să nu se îndepărteze de Biserică, trupul tainic al Domnului Hristos, şi să împlinească poruncile lui Dumnezeu. Cei ce fac acestea, vor simţi în suflet pacea lui Dumnezeu, care este mai presus de înţelegerea omenească şi chiar cea îngerească, pentru că cel ce cugetă, grăieşte şi acţionează întotdeauna în conformitate cu poruncile lui Dumnezeu şi cu propria conştiinţă se bucură de pace lăuntrică. Pacea pe care o dăruieşte Dumnezeu este desăvârşită şi nu poate fi comparată cu cea oferită de oameni, de aceea Domnul Hristos le-a spus Sfinţilor Apostoli: „Pace vă las vouă, pacea Mea v-o dau vouă, nu precum v-o dă lumea v-o dau Eu” (Ioan 14,27).

Apostolul neamurilor continuă: „*Mai departe, fraţilor, câte sunt adevărate, câte sunt de cinste, câte sunt drepte, câte sunt curate, câte sunt vrednice de iubit, câte sunt cu nume bun, orice virtute şi orice laudă, pe acestea să le gândiţi*”.

Sfântul Pavel îi învaţă pe creştinii din Filipi ce trebuie să facă pentru ca pacea lui Dumnezeu să se sălăşluiască în sufletele lor, îndemnându-i să cugete în primul rând numai la învăţătura Domnului Hristos, aceasta fiind singura adevărată, de vreme ce Acesta a afirmat: „Eu sunt Calea, Adevărul şi Viaţa, nimeni nu vine la Tatăl Meu decât prin Mine" (Ioan 14,6). Apostolul neamurilor i-a atras luarea aminte ucenicului său Timotei în acest sens: „Dacă cineva învaţă altă învăţătură şi nu se ţine de cuvintele cele sănătoase ale Domnului nostru Iisus Hristos şi de învăţătura care este după credinţa cea bună, acela este un orbit de trufie care nu ştie nimic, dar care are boala întrebărilor şi a certurilor de cuvinte, din care se nasc: invidie, ceartă, defăimări, bănuieli nedrepte, gâlcevi necurmate ale oamenilor stricaţi la minte şi lipsiţi de adevăr. De unii ca aceştia îndepărtează-te!" (I Tim. 6,3-5). Creştinii mai sunt datori să aibă în minte faptele cele drepte, care sunt în conformitate cu voia lui Dumnezeu exprimată prin porunci, acestea fiind cu nume bun, vrednice de cinste şi de laudă, spre deosebire de faptele cele fără de roadă ale întunericului, despre care acelaşi Apostol mărturiseşte că „ruşine este a le şi grăi" (Efes. 5,12). Cei ce au îmbrăţişat învăţătura creştină se cuvine să cugete numai la faptele cele neîntinate de păcat, deşi pentru oamenii duhovniceşti toate sunt curate, după cum a afirmat Sfântul Pavel: „Toate sunt curate pentru cei curaţi; dar pentru cei întinaţi şi necredincioşi nimic nu este curat; dimpotrivă, lor li s-au întinat şi mintea şi conştiinţa. Ei mărturisesc că-L cunosc pe Dumnezeu, dar Îl tăgăduiesc cu faptele lor, fiind urâcioşi, nesupuşi şi netrebnici pentru toată lucrarea cea bună" (Tit 1,15-16). De asemenea, creştinii trebuie să se gândească doar la virtuţi, acestea fiind cu adevărat vrednice de iubit şi de împlinit, pentru că cel ce îşi întoarce gândurile spre ele le-a dat odihnă, îndepărtându-le de învălmăşeala nestatornică a patimilor, căci numai în virtuţi se afirmă libertatea de alegere a omului, câtă vreme patimile reprezintă robia lui şi căderea din raţiune.

Sfântul Pavel scrie în încheiere: „*Cele ce aţi învăţat şi aţi primit şi aţi auzit şi aţi văzut la mine, pe acestea să le faceţi, şi Dumnezeul păcii va fi cu voi*".

Asemenea Sfântului Evanghelist Ioan, care pentru a da greutate celor scrise de el a afirmat: „Ceea ce am văzut şi ceea ce am auzit, aceea vă vestim şi vouă, pentru ca şi voi să aveţi părtăşie cu noi; iar părtăşia noastră este cu Tatăl şi cu Fiul Său Iisus Hristos” (I Ioan 1,3), Apostolul neamurilor îi îndeamnă pe cititorii epistolei către filipeni să împlinească ceea ce au auzit, au văzut, au primit şi au învăţat de la el, pentru că numai făcând acestea Dumnezeu va sălăşlui pacea Lui în sufletele lor.

Din pericopa apostolică citită astăzi la Sfânta Liturghie am învăţat că bucuria este unul din roadele Sfântului Duh. Atunci când se află în încercări şi necazuri, creştinii trebuie să se roage lui Dumnezeu să-i izbăvească de acestea, având convingerea că rugăciunea lor va fi împlinită, motiv pentru care sunt datori să-I mulţumească Domnului în timp ce se roagă, chiar înainte de a primi ceea ce au cerut. Pentru ca rugăciunile credincioşilor să fie ascultate, aceştia trebuie să nu se îndepărteze de Biserică şi să împlinească poruncile lui Dumnezeu, Care le va trimite în suflete pacea Lui. Pentru ca această pace să sălăşluiască întru ei, credincioşii se cuvine să cugete doar la fapte bune şi virtuţi, căci gândurile bune aduc după ele fapte bune, pe când gândurilor rele le urmează păcatele.

Cunoscând acestea, să stăruim în rugăciune şi să ne străduim să săvârşim cât mai multe fapte bune, pentru că numai aşa vom putea ajunge în împărăţia cerurilor.

Întrucât până la Sfintele Paşti a mai rămas doar o săptămână, să petrecem această perioadă participând la cât mai multe sfinte slujbe, încercând să ne dovedim nouă înşine şi semenilor noştri că sfântul şi marele post şi-a lăsat amprenta asupra noastră şi am devenit mai buni decât la începutul lui, încât suntem pregătiţi să-L primim pe Hristos cel înviat în sufletele noastre. Bunul Dumnezeu să ne ajute tuturor.

AMIN

CUPRINS

Cuvânt înainte.....3
Duminica a doua după Paşti.....5
Duminica a treia după Paşti.....10
Duminica a patra după Paşti.....15
Duminica a cincea după Paşti.....20
Duminica a şasea după Paşti.....26
Duminica a şaptea după Paşti.....31
Duminica pogorârii Sfântului Duh.....37
Duminica întâia după pogorârea Sfântului Duh.....42
Duminica a doua după pogorârea Sfântului Duh.....47
Duminica a treia după pogorârea Sfântului Duh.....52
Duminica a patra după pogorârea Sfântului Duh.....57
Duminica a cincea după pogorârea Sfântului Duh.....61
Duminica a şasea după pogorârea Sfântului Duh.....65
Duminica a şaptea după pogorârea Sfântului Duh..... 70
Duminica a opta după pogorârea Sfântului Duh.....75
Duminica a noua după pogorârea Sfântului Duh.....80
Duminica a zecea după pogorârea Sfântului Duh.....85
Duminica a unsprezecea după pogorârea Sfântului Duh.....90
Duminica înaintea înălţării Sfintei Cruci.....95
Duminica după înălţarea Sfintei Cruci.....100
Duminica a douăsprezecea după pogorârea Sfântului Duh.....105
Duminica a treisprezecea după pogorârea Sfântului Duh.....111
Duminica a paisprezecea după pogorârea Sfântului Duh.....116
Duminica a cincisprezecea după pogorârea Sfântului Duh.....120
Duminica a şaisprezecea după pogorârea Sfântului Duh.....125
Duminica a şaptesprezecea după pogorârea Sfântului Duh.....130
Duminica a optsprezecea după pogorârea Sfântului Duh.....134
Duminica a nouăsprezecea după pogorârea Sfântului Duh.....138
Duminica a douăzecea după pogorârea Sfântului Duh.....144
Duminica a douăzeci şi una după pogorârea Sfântului Duh.....150
Duminica a douăzeci şi doua după pogorârea Sfântului Duh.....155
Duminica a douăzeci şi treia după pogorârea Sfântului Duh.....160

Duminica a douăzeci şi patra după pogorârea Sfântului Duh.....165
Duminica a douăzeci şi cincea după pogorârea Sfântului Duh.....169
Duminica a douăzeci şi şasea după pogorârea Sfântului Duh.....173
Duminica a douăzeci şi şaptea după pogorârea Sfântului Duh.....178
Duminica a douăzeci şi opta după pogorârea Sfântului Duh.....183
Duminica a douăzeci şi noua după pogorârea Sfântului Duh.....188
Duminica a treizecea după pogorârea Sfântului Duh.....193
Duminica dinaintea naşterii Domnului.....198
Duminica după naşterea Domnului.....205
Duminica dinaintea botezului Domnului.....211
Duminica după botezul Domnului.....215
Duminica a treizeci şi una după pogorârea Sfântului Duh.....221
Duminica a treizeci şi doua după pogorârea Sfântului Duh.....226
Duminica a treizeci şi treia după pogorârea Sfântului Duh.....231
Duminica a treizeci şi patra după pogorârea Sfântului Duh.....237
Duminica lăsatului sec de carne.....243
Duminica lăsatului sec de brânză.....248
Duminica a doua a sfântului şi marelui post.....254
Duminica a treia a sfântului şi marelui post.....259
Duminica a patra a sfântului şi marelui post.....265
Duminica a cincea a sfântului şi marelui post.....271
Duminica a şasea a sfântului şi marelui post.....275
Cuprins.....280